

The cover features a collage of Romanian postage stamps. A prominent stamp at the top center depicts a landscape with the text 'LANDREESCU „Stînci și mesteceni” POSTA ROMANA'. To the left, another stamp shows a horse-drawn carriage with 'POSTA ROMANA' and 'MARCH POSTALE ROMANESE' visible. Below that, a stamp shows a woman carrying a suitcase, with 'POSTA ROMANA' and 'JUCUREȘTI' visible. A circular graphic with the Romanian flag's vertical stripes (blue, yellow, red) is overlaid on the stamps. The title 'ALMANAH FILATELIC' is printed in large, bold, white letters with black outlines, and the year '1988' is in large, bold, yellow letters with black outlines at the bottom right.

ALMANAH FILATELIC

1988

Rompresfilatelia

urează tuturor filateliștilor
și colaboratorilor săi

La mulți ani!

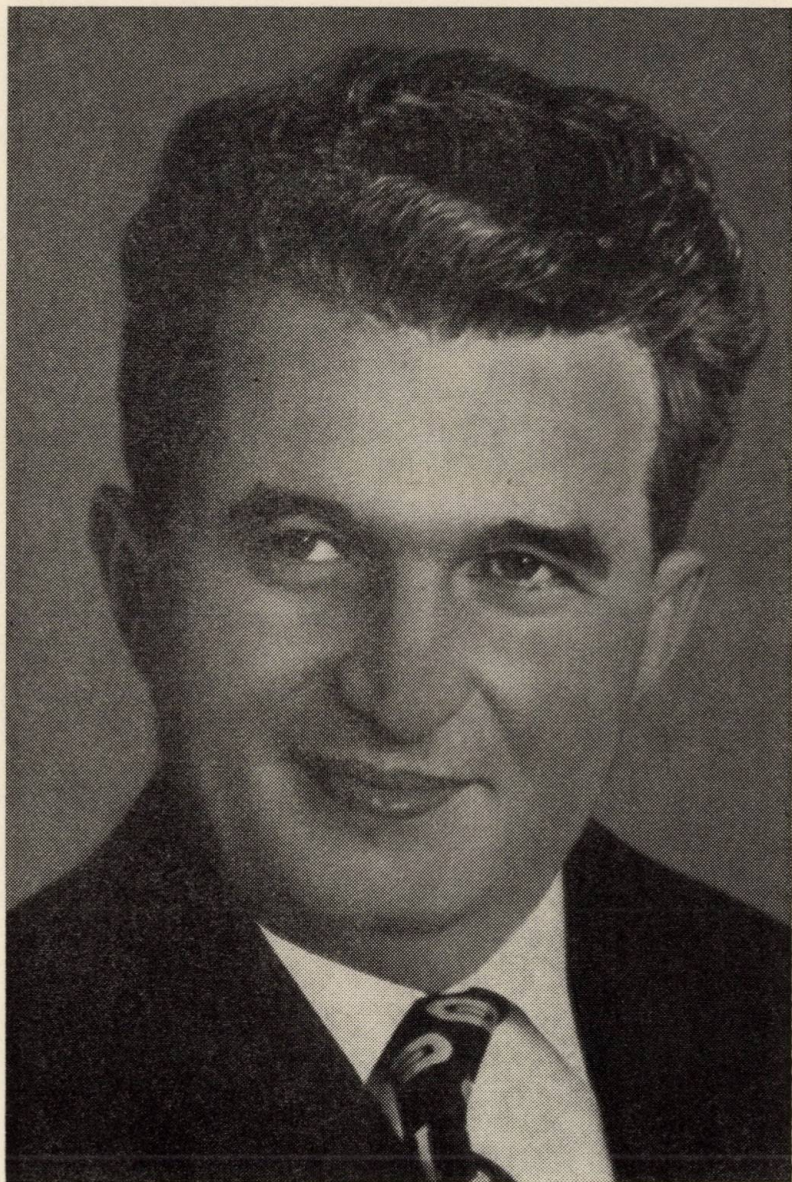
MUZEUL PRESEI SEVER BOCU
JIMBOLIA
Nr.

ALMANAH FILATELIC

1988

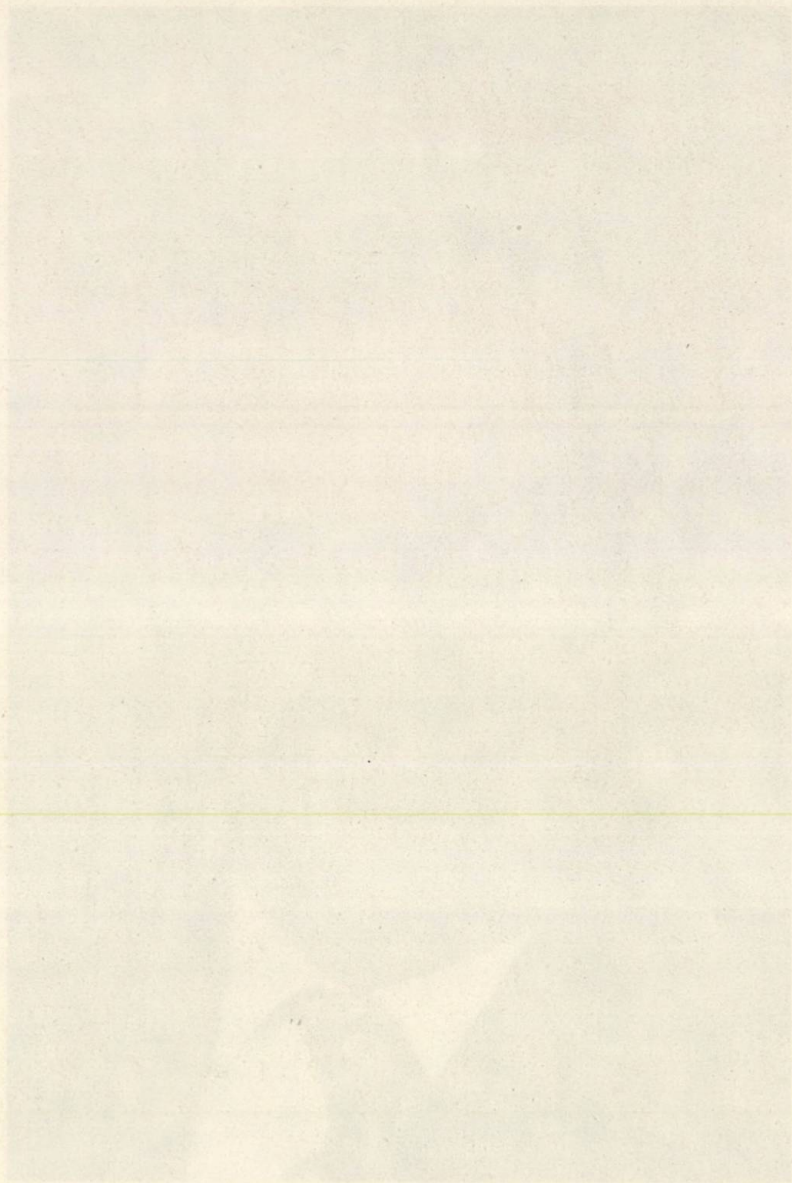
**HAHAMLA
FILTAL**

8801

NICOLAE CEAUȘESCU

**Secretar general al Partidului Comunist Român
Președintele Republicii Socialiste România**

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

Department of Chemistry
University of Chicago

Cupînt înainte

Privind o colecție completă de mărci poștale românești avem în fața noastră rodul a 130 de ani de emițere românească de marcă poștală, și care au intrat de mult în rîndul valorilor internaționale.

Este o mîndrie pentru Poșta română că în 130 de ani a creat, prin micile bucățele de hîrtie colorată, bunuri materiale și spirituale de valoare inestimabilă, reușind să facă din filatelia românească o adevărată filă de istorie, o componentă a culturii românești.

Prin marea sa putere de penetrație, marca poștală a devenit un mijloc de informare deosebit de eficace contribuind, în mare măsură, la educarea miilor de oameni prin popularizarea artei, literaturii, științei, a principalelor evenimente pe plan intern și internațional.

Avînd ca preocupare majoră îmbogățirea conținutului de idei al emisiunilor de mărci poștale românești, Direcția Generală a Poștelor și Telecomunicațiilor a elaborat planul de emisiuni filatelice pentru anul 1988, care cuprinde marile aniversări ale anului, emisiuni dedicate artei, florei, faunei și sportului sperînd să fie la înălțimea rolului educațional al filateliei și să satisfacă exigențele iubitorilor de filatelie.

Prin intermediul „Almanahului filatelic 1988” care consacră multe din paginile sale evenimentelor viitorului an, Direcția Generală a Poștelor și Telecomunicațiilor adresează tradiționalul „La mulți ani”, celor care își aduc aportul la dezvoltarea filateliei românești, celor care colecționează marca poștală românească și tuturor cititorilor Almanahului filatelic.

Elena Petculescu

Director general adj. al Direcției generale
de Poștă și Telecomunicații

Cuioint înainte

Prin urmare, scopul acestui număr este să prezinte o imagine de ansamblu a activității științifice și literare desfășurate în România în anul 1930, în vederea cunoașterii stării de fapt în domeniul științelor și literaturii.

În acest scop, am reușit să obțin o serie de date care, deși nu sunt complete, ne permit să avem o idee generală asupra activității științifice și literare desfășurate în România în anul 1930. Aceste date sunt prezentate în următoarele pagini.

Prin urmare, scopul acestui număr este să prezinte o imagine de ansamblu a activității științifice și literare desfășurate în România în anul 1930, în vederea cunoașterii stării de fapt în domeniul științelor și literaturii.

În acest scop, am reușit să obțin o serie de date care, deși nu sunt complete, ne permit să avem o idee generală asupra activității științifice și literare desfășurate în România în anul 1930. Aceste date sunt prezentate în următoarele pagini.

Prin urmare, scopul acestui număr este să prezinte o imagine de ansamblu a activității științifice și literare desfășurate în România în anul 1930, în vederea cunoașterii stării de fapt în domeniul științelor și literaturii.

Alina Păcuraru

Director general al Institutului de Cercetări
de Științe și Literatură

Ctitor de istorie națională

Activitatea teoretică și practică pe care o desfășoară secretarul general al partidului și președintele țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în vastul program al prezentului și viitorului patriei noastre, încorporează în mod organic și magistrala contribuție adusă la dezvoltarea științei istorice românești. Ctitor de istorie națională, președintele țării noastre s-a impus și se impune și ca interpret magistral al valorilor ei fundamentale. Nu există moment definitoriu al istoriei noastre naționale asupra căruia secretarul general al partidului să nu-și fi spus cuvântul realist, cugetat și autorizat. Cu cutezanța gândirii sale științifice, profund revoluționare, asupra evoluției societății omenеști, cu spiritul său novator și creator în pătrunderea celor mai complexe probleme ale evoluției noastre istorice, cu viziunea sa asupra cursului legităților istorice fundamentate pe cunoașterea materialismului dialectic și istoric, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a aplecat asupra filelor istoriei noastre naționale, i-a deslușit permanențele, i-a studiat drepturile, i-a detașat și i-a valorificat marile valori, atribuind noi dimensiuni relației dialectice de nedespărțit: trecut-prezent-viitor. „Cunoscînd istoria glorioasă a poporului nostru și sacrificiile înaintașilor noștri, strădaniile lor în perfecționarea creației materiale și spirituale — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — învățăm să prețuim și să iubim mai mult, mai profund cuceririle prezentului, să facem totul pentru a le dezvolta, pentru a făuri istoria

Întreaga operă teoretică și practică a tovarășului Nicolae Ceaușescu dă expresie imperativului de a situa cercetarea și promovarea istoriei la nivelul măreției faptelor și adevărilor trecutului nostru de glorie, și totodată al prezentului edificării celei mai drepte și umane societăți pe meleagurile străbune, de a milita cu toată energia împotriva curentelor reacționare, a tendințelor de falsificare și denaturare a adevărului obiectiv, de a nu tolera stagnarea, rutina, dogmatismul, de a renunța la ceea ce se dovedește perimat, pentru a face loc noului autentic, izvorit din cercetări aprofundate și din interpretări întemeiate științifice. Spiritul creator revoluționar propriu secretarului general al partidului a impulsionat și impulsionează permanent noi căutări, abordarea și rezolvarea unor probleme noi, îmbogățirea teoriei revoluționare în toate domeniile inclusiv al istoriei. Mai ales în zilele noastre, cînd practica socială revoluționară a devenit deosebit de dinamică și greu de cuprins în expresii teoretice imediate, necesitatea unor cercetări consistente în domeniul istoriei este cu atît mai mare.

Îndemnul de a scrie istoria așa cum a fost ea, nu după dorințele subiective, ale oamenilor, nu după nevoi politice de moment, constituie o călăuză care a făcut din știința istorică fundamentul oricărei activități ideologice, teoretice și politico-educative. În opera tovarășului Nicolae Ceaușescu n-au fost omise umbrele, eșecurile limitate privind unele evenimente sau personalități istorice, dar, în același timp, au fost înălțate la cotele lor reale trăsăturile esențiale, momentele fundamentale care au durat temelii trainice istoriei naționale, începînd cu originile și vechimea poporului român, cu autohtonă sa în vatra străbună a Daciei, cu tradiția statală de peste două mii de ani, continuînd cu luptele înaintașilor pentru păstrarea ființei naționale, a independenței și unității de stat, cu bătăliile sociale și de clasă conduse de partidul comunistilor pentru înfăptuirea revoluției și construcției socialiste, pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Interesul unui popor pentru cunoașterea istoriei sale dă dimensiunea gradului său de cultură și civilizație, îl identifică în rindul națiunilor lumii. În același timp, cunoașterea istoriei dezvăluie virtuțile socialismului, exprimă dragostea și devotamentul pe care îl au față de patria străbună, față de propriul popor, respectul și apreciere față de tot ce au durat, cu atita trudă și jertfe, înaintașii noștri.

Pentru oricare dintre noi, trecutul încărcat de glorie al românilor este o oglindă mereu vie de fapte eroice, care fac dovada unor înălțătoare simțiri patriotice, a unor atitudini morale de mare ținută, care, toate împreună, au stat și stau la temelia mărețelor înfăptuiri istorice de azi.

Vicisitudinile, suferințele nu au îngenuchiat poporul român — aprecia tovarășul Nicolae Ceaușescu —, dimpotrivă, l-au oțelit, i-au sporit dragostea de țară, i-au întărit hotărârea de a nu ceda în fața nici unei greutăți, de a nu preceda în fața nici unei jertfe pentru apărarea gliei strămoșești. Este în această apreciere una din trăsăturile fundamentale ale istoriei poporului nostru, trăsătura care l-a identificat în rindul popoarelor și națiunilor lumii. Punind în evidență originea, continuitatea și unitatea poporului român în vatra strămoșească, secretarul general al partidului nostru aprecia: „Putem afirma, pe baza faptelor istorice, că poporul nostru s-a plămădit de-a lungul mileniilor în spațiul carpato-dunărean, că fiecare metru de pământ și fiecare piatră sint stropite cu sudoarea și singele moșilor și strămoșilor noștri. În cele mai grele timpuri, înaintașii nu și-au părăsit pământul unde s-au născut, ci, înfrățindu-se cu el, cu munții, cu riurile cu codrii falnici, au rămas neclintii pe aceste meleaguri, apărându-și ființa, dreptul la existență liberă“.

Este un omagiu adus trecutului istoric al poporului român, unul dintre cele mai vechi popoare din Europa și printre puținele care și-au avut dintotdeauna una și aceeași vatră de locuire, una și aceeași patrie, chiar dacă datorită așezării sale geografice, „în calea tuturor răutăților timpului“ — cum scria cronica —, a trebuit încă din faza etnogenezei sale, să supraviețuiască stînd de strajă cu o mină pe plug și cu alta pe sabie, apărându-și vatra străbună, ființa etnică și de stat, limba și cultura, materială și spirituală.

Prin gîndirea tovarășului Nicolae Ceaușescu, intruchipată în vasta sa operă, istoria și-a redescoperit valențele de știință, de studiere a societății, a pus în lumină gloria și demnitatea trecutului, a deschis, într-o viziune largă, orizontul cercetării științifice spre contemporaneitate și viitor. „...De milenii — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — aici s-a născut poporul nostru și aici a trăit, a înfruntat multe greutăți dar și-a păstrat ființa, și a dezvoltat-o pînă la nivelul de astăzi al națiunii noastre socialiste“.

Subliniind importanța și sarcinile istoriei ca știință de studiere a devenirii noastre istorice, tovarășul Nicolae Ceaușescu afirma: „Prin esența sa, istoria este o știință revoluționară. De aceea și istoricii trebuie să militeze de pe poziții revoluționare și să dea o ripostă fermă, științifică, materialist-dialectică acelor încercări ale unor istorici de peste hotare care se străduiesc — în neputință, și nu vreau să-i jignesc, dar poate unii în neștiința lor — de a demonstra că pe aceste meleaguri a fost un vid. Vidul nu pe aceste meleaguri a fost, ci poate, în conștiința acestor istorici, care, servind interese străine de națiunile și popoarele lor, lucrînd în interesul politicii imperialiste de dominație, încearcă, în continuare, ca și în trecut, să învenineze și să dezbine oamenii muncii de diferite naționalități“.

Restituind trecutul nostru, substanța lui reală, repunînd istoria în drepturile sale legitime, prin opera tovarășului Nicolae Ceaușescu s-a pus în lumină rolul și contribuția forțelor sociale care au stat la baza înaintării țării pe calea progresului și civilizației. Astfel avem imaginea reală a rolului pe care l-a jucat în istoria poporului nostru țărănimea, faptul că ea a reprezentat, timp de secole, seva istoriei românești, istorie care s-a identificat cu însăși viața și existența poporului român. În același timp, s-a pus în evidență faptul că, odată cu apariția pe arena istoriei a clasei muncitoare, luptele revoluționare, inclusiv ale țărânimii au luat forme mai puternice, mai organizate, ceea ce a făcut să crească rolul și forța acestor două clase în întreaga viață politică și socială a țării, în dezvoltarea și transformarea României.

O mare rezonanță au în conștiința poporului român luptele revoluționare desfășurate de către clasa muncitoare și celelalte forțe democratice și progresiste activitatea partidului clasei muncitoare pentru apărarea intereselor vitale ale

oamenilor muncii, ale întregului popor român, pentru dezvoltarea țării pe coordonatele progresului economico-social. Indiferent de forma organizatorică și denumirea adoptate într-un moment sau altul, partidul politic al clasei muncitoare din România s-a înscris sub semnul continuității, unității și ascendenței fiind expresia politică revoluționară a clasei muncitoare, port-drapelul mișcării muncitorești unite și centralizate din țara noastră, organizatorul și conducătorul tuturor forțelor democratice și patriotice ale României, continuatorul tradițiilor istorice ale poporului nostru.

Istoria mișcării muncitorești, a Partidului Comunist Român nu poate fi ruptă de istoria generală a țării, ea fiind o parte integrantă a acesteia.

Ideea de continuitate istorică, de ancorare a contemporaneității românești într-o întreagă evoluție interioară a acestei țări, de abordare a viitorului pe temelii și în lumina datelor și cerințelor proprii solului național, idealurile poporului nostru își capătă multiplele ei valori, dimensionând istoria de la adevăratele ei izvoare. În acest fel, ne apare în întreaga sa dimensiune ideea că anii biruștelor noastre socialiste sînt istorie pe culmile ei cele mai ridicate, anii celui mai înalt dinamism al devenirii istorice, pe care i-am statornicit valoare de cunună a întregii existențe românești.

Așa cum se arată în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din iunie 1982, nu se poate vorbi de educație patriotică, socialistă, fără cunoașterea și cinstirea trecutului, a muncii și luptei înaintașilor noștri. Va trebui să facem din cunoașterea originii și continuității poporului român, din lupta maselor populare pentru eliberarea socială și națională, din trecutul eroic al clasei muncitoare și al partidului său comunist, din întreaga istorie națională, fundamentul tuturor activităților politico-educative. Pe această bază este necesar să cultivăm sentimentul demnității naționale al tuturor cetățenilor, să întărim unitatea întregului popor în jurul partidului, al secretarului său general tovarășul Nicolae Ceaușescu, să dezvoltăm spiritul de prietenie și frăție între toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, să stimulăm hotărîrea tuturor fiilor patriei de a face totul pentru înflorirea multilaterală a României socialiste. Dezvoltînd sentimentele răspunderii patriotice, va trebui să asigurăm în cadrul activității politice de masă o poziție clară, fermă de respingere a oricăror încercări ale unor pseudoistorici de peste hotare de denaturare a adevărului istoric obiectiv, a trecutului glorios de luptă și jertfă al poporului român, a dreptului său sacru de a trăi în vatra străbună. Avem obligația — a arătat președintele Nicolae Ceaușescu — să ducem o asemenea politică, inclusiv în domeniul istoriei, încît să contribuim la crearea unui viitor al prieteniei și frăției tuturor popoarelor. În judecarea faptelor și evenimentelor istorice să ținem seama de ceea ce trebuie să realizăm, de opțiunea noastră spre o politică generală de prietenie, de colaborare între popoare. Trebuie să fim fermi împotriva politicii imperialiste, de forță, de dictat, pentru o politică de largă conlucrare economică, cultural-științifică de egalitate și respect între toate popoarele. Numai așa istoria va servi adevăratelor scopuri ale științei și, totodată, năzuințelor noastre socialiste, politici de dezvoltare a României, a poporului nostru, asigurîndu-i un loc demn, egal, în cadrul națiunilor socialiste, al tuturor națiunilor lumii.

În opera tovarășului Nicolae Ceaușescu se proiectează valorile tumultoasei istorii multimilenare a poporului român. De gîndirea sa chibzuită și de activitatea sa clocotitoare se leagă marile realizări, înnoirile fundamentale ce au făcut din ultimele două decenii perioada cea mai fructuoasă din întreaga istorie a țării, ridicînd pe culmi nemaiîntîlnite prestigiul României pe toate meridianele planetei noastre.

MIRCEA MUȘAT

70 de ani de la făurirea Statului național unitar român

Unirea din 1918, eveniment petrecut acum 70 de ani, a reprezentat încununarea năzuințelor seculare de unitate a poporului român, a visului pentru care au luptat și s-au jertfit nenumărate generații de înaintași, o expresie a legităților obiective ale progresului social și național, care a asigurat unitatea deplină și pentru totdeauna a națiunii noastre, deschizând calea afirmării ei tot mai puternice în viața economică și politică a lumii.

Actul istoric din 1918 și confirmarea lui prin hotărârile Conferinței de Pace, pune și mai mult în evidență faptul că România nu a făcut parte din rîndul

profitorilor unei păci realizate prin bună-voința învingătorilor sau cîștigătorilor, aduși de hazardul biruinței într-un război, ci a fost expresia vie, dinamică, a națiunii române, a aspirațiilor de veacuri ale unui popor hotărît să trăiască unit, liber și independent în vatra sa strămoșească. Relevînd împrejurările istorice ale desăvîrșirii unității noastre naționale, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: „Alcătuirea statului românesc național unitar nu este deci un dar, rezultatul unor conferințe internaționale, ci rolul luptei neobosite duse de cele mai înaintate forțe ale societății, de masele largi populare

pentru unire, produsul legic al dezvoltării istorice, sociale și naționale a poporului român“.

Înfăptuirea unirii din 1918 nu a aparținut unei singure clase sociale sau unui singur partid politic, ci ea a constituit scopul și acțiunea întregii națiuni române, pentru acest ideal au militat toate forțele societății românești.

Rod al voinței și acțiunii poporului român, permanență a istoriei României, formarea statului național unitar român acum 70 de ani a deschis o etapă nouă în dezvoltarea patriei noastre. Unirea din 1918 a încununat năzuințele seculare de unitate a poporului român, visul pentru care au luptat și s-au jertfit nenumărate generații de înaintași, împlinirea unei necesități a dezvoltării istorice.

Împrejurări istorice vitrege au făcut ca, din cele mai vechi timpuri, poporul român să se dezvolte într-o permanentă confruntare cu piedici și greutăți de tot felul, de nenumărate adversități interne și externe. Împotriva tuturor opreliștilor, nimeni și nimic n-a putut să înăbușe voința poporului român de a trăi liber și independent în vatra strămoșească. Idealurile de unitate și independență națională au împurpurat permanent steagurile lui de luptă, i-au înecit forțele făcându-l să înscrie pagini de adevărate epopee în lupta pentru păstrarea ființei naționale, unității teritoriale și de stat, pentru neafirmarea țării.

Asupra desfășurării luptei de eliberare națională a poporului român, ca și a altor popoare din centrul și sud-estul Europei, în care așa cum remarcase V. I. Lenin — construcția de stat în direcția burghezodemocratică nu era încheiată, și-a pus amprenta primul război mondial din anii 1914—1918. Participarea României la acest război n-a fost determinată de intenții de cotropire și anexiune teritorială, ci de dorința de eliberare a teritoriilor locuite de românii aflați sub stăpânirea imperiului austro-ungar, imprimând războiului un caracter național popular. „Armata noastră — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — a dus un război pentru apărarea independenței țării, a suveranității sale, pentru realizarea unității naționale și formarea statului național unitar“.

Intrarea României în război a fost salutăată de masele populare ca un eveniment care exprima sentimentele cele mai adânci ale opiniei publice din teritoriile locuite de români. Ilustrativ pentru adeviziunea poporului român în întregimea lui la lupta împotriva invadatorului este rezistența opusă de populație. Rezistența

dirză, animată de patriotismul fierbinte al maselor populare, a confirmat prin însăși faptul existenței ei, prin intensitatea pe care a cunoscut-o că războiul pe care-l ducea poporul român împotriva invadatorilor era propria lui luptă călăuzită de un ideal măreț: desăvârșirea unității național-statale și dezvoltarea liberă, independentă a țării. În acest cadru se înscriu eroicele bătălii de la Mărăști, Mărășești, Oituz, care au dovedit că peste voința de fier a poporului ce-și apără dreptul la viață și libertate „nu se trece“.

Prăbușirea țarismului, victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie au răsunat ca un îndemn înflăcărat la lupta pentru realizarea aspirațiilor de libertate și autodeterminare ale tuturor popoarelor lumii. Intensificarea luptelor de eliberare națională, înfringerile militare suferite de Puterile Centrale au reprezentat un factor puternic în accelerarea destrămării imperiului dualist austro-ungar.

Marile manifestații și demonstrații organizate în tot cursul anului 1918, participarea întregului popor la cauza unirii, acțiunile inițiate de asociațiile și societățile culturale exprimau actul de voință al întregii națiuni române. Așa, de exemplu, în proclamația de la Iași din 6 octombrie 1918, adoptată la marea manifestație din Piața Unirii, organizată cu ocazia întoarcerii în țară a primelor detașamente de români transilvăneni se spunea: „Cerem să fim eliberați de sub jugul monarhiei austro-ungare și sîntem hotărîți să luptăm prin toate mijloacele și pe toate căile ca întreg neamul românesc să fie constituit într-un singur stat național și liber“. În pofida prezenței trupelor germane în lunile octombrie-noiembrie 1918, în București și alte centre au fost organizate acțiuni de simpatie față de lupta românilor din teritoriile aflate sub dominație străină.

Atitudinea națiunii române a contribuit la grăbirea procesului de lichidare a unui regim despotice și agresiv, la sfărîmarea cătușelor asupririi naționale în tot imperiul austro-ungar.

În condițiile luptei generale a națiunilor asuprite din Imperiul habsburgic, la 24 septembrie 1918 are loc ședința Comitetului Executiv al Partidului Național Român din Transilvania, în cadrul căreia se hotărăște reluarea contactelor cu conducătorii Partidului Social-Democrat. La rîndul său, Comitetul Central al secției române a Partidului Social-Democrat a luat, la 25 septembrie, o hotărîre asemănătoare, privind legăturile cu P.N.R. Drept urmare, reprezentanții celor două partide ale românilor din Transilvania au

hotărît, la 6 octombrie, colaborarea lor în vederea înfăptuirii unirii cu țara, în cadrul unui Consiliu național.

La 12 octombrie a avut loc la Oradea o nouă ședință a Comitetului Executiv al P.N.R., în cadrul căreia s-a elaborat textul unei declarații de principii și se afirma hotărîrea poporului român la autodeterminare, ce va fi citită în Parlamentul de la Budapesta la 18 octombrie 1918.

Declarația de autodeterminare a reprezentat un moment istoric fundamental pentru națiunea română, pentru desăvîrșirea unității sale politice și de stat, un document de mare importanță programatică și practică. Pe baza ei și în numele principiilor cuprinse în ea s-au desfășurat toate acțiunile națiunii române din Austro-Ungaria în perioada următoare.

Spre sfîrșitul anului 1918, lupta pentru formarea statului național român unitar intra într-o nouă etapă de dezvoltare. La 18/31 octombrie s-a constituit Consiliul Național Român Central, format din șase social-democrați și șase reprezentanți ai Partidului Național Român.

Constituirea Consiliului Național, cu larg caracter popular, și a gărzilor naționale, a dat un nou impuls luptei pentru eliberarea Transilvaniei și unirea ei cu țara.

În lupta generală a poporului nostru pentru făurirea statului național unitar român o contribuție însemnată au adus-o românii aflați în emigrație, stabiliți în diferite împrejurări în Franța, Statele Unite ale Americii, Italia, Rusia și alte state ale lumii.

Prin diferite întruniri, memorii, o largă activitate desfășurată în presă, în lupta lor românii aflați în emigrație au făcut cunoscut opiniei publice mondiale unitatea indestructibilă a românilor de pe ambele versanți ai Carpaților. Ei au demascăat cu tărie regimul de deznaționalizare practicat de imperiul dualist: au relevat suferințele îndurate de populația română aflată sub dominație străină. Totodată ei au afirmat hotărîrea fermă a întregului nostru popor pentru unire într-un singur stat.

În manifestul lansat la 7/20 noiembrie 1918 se arăta că „mersul irezistibil al civilizației omenești a scos și neamul nostru românesc din întunericul robiei la lumina conștiinței de sine... Vrem să trăim alături de celelalte națiuni ale lumii, liberi și independenți”.

În același spirit, manifestul din 3 noiembrie 1918, semnat de reprezentanți ai vieții culturale și obștești ungare arăta: „Față de națiunile surori nu avem

nici o pretenție. Și noi ne considerăm o națiune reînnoită, o forță acum eliberată, ca și acei frați care se ridică fericiți la o viață prosperă pe ruinele monarhiei... Să trăim unul lângă altul în pace, ca națiuni libere cu alte națiuni libere”.

Alba Iulia — locul de convocare al adunării era pe deplin indicat pentru desfășurarea Marelui Sfat Național: era un vechi centru al Daciei romane, centrul celei dintîi uniri politice a românilor sub Mihai Viteazul, locul martiriului lui Horea, Cloșca și Crișan, locul întemnițării lui Avram Iancu, era locul cu numeroase și adînci semnificații în istoria poporului român. Adunările pentru alegerea deputaților în Marele Sfat, la care au participat muncitori, țărani, meseriași, intelectuali, femei și bărbați, vîrstnici și tineri, au afirmat solidaritatea tuturor românilor în jurul celei mai mari probleme din istoria poporului, voința lor nestrămutată de unire. Aceleași gînduri și năzuinți de libertate, dreptate și unitate care uniseră în secolul al XIX-lea în timpul evenimentelor cruciale de la 1848, 1859, 1877, contopeau în 1918 cărturarii țării cu poporul în scopul realizării unității statale.

Acum 70 de ani la 1 decembrie s-au strîns la Alba Iulia, pe cîmpul lui Horea, peste 100 000 de oameni, muncitori, țărani, intelectuali, meseriași, veniți să consfințească actul legitim, obiectiv și progresist de încheiere a procesului de formare a statului național unitar român. La adunare erau prezenți 1 228 de delegați, aleși prin vot de cercurile electorale sau de organizațiile politice și de instituțiile românești din Transilvania, printre care oameni politici și fruntași ai mișcării naționale. Au fost prezenți 150 de delegați ai social-democrației române, reprezentînd aproape 70 000 de muncitori organizați.

Înainte de deschiderea Marii Adunări Naționale Constituante, delegații organizațiilor muncitorești au ținut o consfătuire în care a fost adoptată o rezoluție specială privind poziția social-democraților în care se arăta: „Expres, accentuăm deci dorința ca toate forurile și instituțiile noastre socialiste internaționale să sprijine și să asigure contopirea și unirea poporului român cu România”.

Adunarea de la 1 Decembrie 1918 a adoptat istorica „Declarație de la Alba Iulia”, prin care Marea Adunare Națională a proclamat solemn „Unirea Transilvaniei cu România pentru toate veacurile”. Salutînd înfăptuirea unității statale a României, în Declarația Comitetului

Executiv al Partidului Socialist și al Comisiei generale a sindicatelor din România se arăta: „Ca socialiști români internaționaliști, salutăm cu bucurie dezrobirea națională a poporului român din provinciile subjugate pînă acum și respectăm legămintele de unire hotărîte... România nouă de astăzi trebuie să devie România socialistă de mîine“.

Actul istoric al unirii Transilvaniei cu țara a fost salutat cu entuziasm și de fii naționalităților conlocuitoare care au intrat în componența statului național român. Numeroși intelectuali ai populației maghiare, țărani, muncitori, și-au exprimat adevărată bucurie la actul Unirii Transilvaniei cu România. În diferite localități în largi întruniri secuii au salutat unirea. În ianuarie 1919, oamenii muncii de naționalitate germană din Transilvania, întruniți la Medias, au hotărît în unanimitate recunoașterea unirii Transilvaniei cu România. Aceeași atitudine au adoptat și șvabii din Banat, care întruniți în Congresul de la Timișoara, din august 1919, și-au exprimat dorința unirii lor cu România.

Referindu-se la marele eveniment de acum 70 de ani care a marcat înfăptuirea statului național unitar român, secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: „Acest moment epocal din istoria poporului nostru a deschis noi perspective atît dezvoltării forțelor de producție, științei și culturii, cît și afirmării poporului nostru, a aspirațiilor sale de progres, a voinței sale de pace, a hotărîrii de a-și făuri o viață demnă, liberă, de a trăi în prietenie și colaborare cu vecinii săi, cu toate popoarele lumii“.

Realizarea statului național unitar a fost expresia unei necesități legice. Condițiile vitrege ale dominației străine au întîrziat realizarea acestui deziderat, a acestei cerințe obiective pentru dezvoltarea economico-socială a poporului nostru. Actul unirii nu a fost o întîmplare, rezultatul unor momente conjuncturale, ci rodul luptei maselor largi populare, hotărîte să facă totul pentru a se uni într-un stat unitar, conștiente că numai în acest fel își puteau deschide calea spre progres, spre afirmarea, cu drepturi egale, în rîndul celorlalte popoare și națiuni ale lumii. Unirea n-a putut rezolva toate problemele sociale și naționale, n-a împlinit toate așteptările maselor largi populare care luptau pentru noi condiții de viață, pentru relații egale între toți cetățenii patriei, fără deosebire de naționalitate. Așteptările maselor muncitoare n-au putut fi realizate în România, ca

dealtfel, și în alte țări datorită faptului că cercurile conducătoare, clasele dominante, care în anumite împrejurări au jucat un rol istoric în dezvoltarea socială, au avut limitele lor și în nici un caz nu concepeau ca puterea să fie predată poporului. Clasele dominante au considerat că unirea le deschide noi posibilități de consolidare a privilegiilor lor, de exploatare a maselor populare. Aceasta a pus sarcini deosebite în fața forțelor progresiste, a mișcării muncitorești, revoluționare. Este incontestabil că înfăptuirea statului național unitar a dat un nou și puternic îmbold mișcării progresiste, revoluționare, a întărit forțele clasei muncitoare, a deschis calea unității dintre muncitori, țărani, intelectuali, dintre toți fiii patriei care doreau ca România să se dezvolte în cadrul statului unitar, pe o cale democratică, ca problemele sociale să fie rezolvate în folosul maselor populare. A revenit Partidului Comunist Român, orînduirii socialiste, misiunea istorică de a soluționa problemele fundamentale ale societății românești în interesul întregului popor.

În perioada interbelică, clasa muncitoare sub conducerea Partidului Comunist, forțele democratice, progresiste, au organizat mari acțiuni greviste și demonstrații împotriva politicii claselor guvernante și a monopolurilor străine, s-au ridicat cu hotărîre împotriva pericolului fascismului și a războiului, au militat pentru o politică de prietenie cu țările vecine, au desfășurat o intensă activitate pentru unirea forțelor progresiste, antifasciste, în lupta pentru libertăți democratice, pentru o politică națională de deplină egalitate în drepturi a oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, pentru salvarea independenței și integrității teritoriale a României.

În August 1944 prin răsturnarea dictaturii antonesciene s-a deschis calea eliberării definitive a României de sub dominația imperialistă, s-a inaugurat epoca unor profunde transformări revoluționare, democratice în societatea românească, a împlinirii idealurilor de dreptate socială și națională, pentru care au luptat nenumărate generații de înaintași, a cuceririi depline a independenței și suveranității naționale, a dreptului sacru al poporului român de a fi stăpîn pe propria țară. În acest amplu proces de transformări social-economice, a cunoscut o profundă realizare omogenizarea societății, a fost lichidată exploatarea omului de către om. Socialismul a lichidat înapoierea economică moștenită de la orînduirea capitalistă, făurind o industrie națională puternică și modernă.

SEMICENTENARUL UNIRII TRANSILVANIEI CU ROMÂNIA

UNIREA ȚĂRILOR ROMÂNE SUB MIHAI VITEAZUL 1599-1600

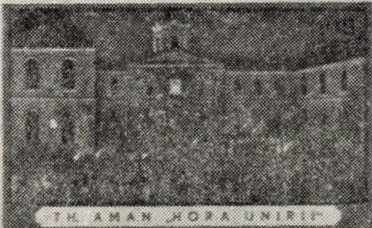
1918

1968

1. DUCUL „INTRAREA LUI MIHAI VITEAZUL ÎN ALBA IULIA”

55B POSTA ROMANA

UNIREA MOLDOVEI ȘI A ȚĂRII ROMÂNEȘTI 1859

TH. AMAN „HORA UNIRII”

1L POSTA ROMANA

UNIREA TRANSILVANIEI CU ROMÂNIA

ADUNAREA DE LA ALBA-IULIA

175L POSTA ROMANA

4 LEI

România de azi înfățișează imaginea unei țări socialiste în plin avânt. Se dezvoltă în ritm înalt economia națională, se obțin succese istorice în făurirea noii baze tehnico-materiale a societății. Crește continuu venitul național și, pe această bază, nivelul de trai al poporului, țelul suprem al partidului comunist, esența însăși a orînduirii socialiste. Învățămîntul, știința și cultura se afirmă ca factori de seamă ai progresului general, îmbogățesc necontenit cu noi valori patrimoniul spiritual al poporului. Au fost ridicate pe o treaptă superioară tradițiile umaniste și revoluționare ale culturii românești, s-au creat noi valori științifice, literar-artistice, contribuind la ridicarea nivelului general al cunoașterii, la educarea socialistă a maselor. Se dezvoltă și se întărește unitatea social-politică a întregului popor, pe temelia comunității intereselor și aspirațiilor tuturor claselor și categoriilor sociale — muncitori, țărani, intelectuali — sub conducerea Partidului Comunist Român. Dezvoltarea continuă a democrației socialiste, asigurarea participării perma-

nente a întregului popor la conducerea vieții economice și sociale stimulează energiile creatoare ale maselor largi.

Întreaga politică internă și externă a țării poartă amprenta clocotitoare activități a tovarășului Nicolae Ceaușescu, personalitate prodigioasă a lumii contemporane — activitate caracterizată prin îmbinarea rigurozității științifice cu cutezanța spiritului revoluționar, cu marea dragoste de oameni, cu un profund umanism comunist.

La șapte decenii de la înfăptuirea idealului unității naționale, poporul nostru întâmpină glorioasa aniversare nu numai cu împlinirea misiunilor și năzuințelor generațiilor trecute, dar mult depășite de prezentul patriei noastre socialiste, libere și independente în care poporul stăpîn pe destinele sale, unit, pășește în rîndul popoarelor iubitoare de pace și libertate pe noi trepte ale civilizației socialiste.

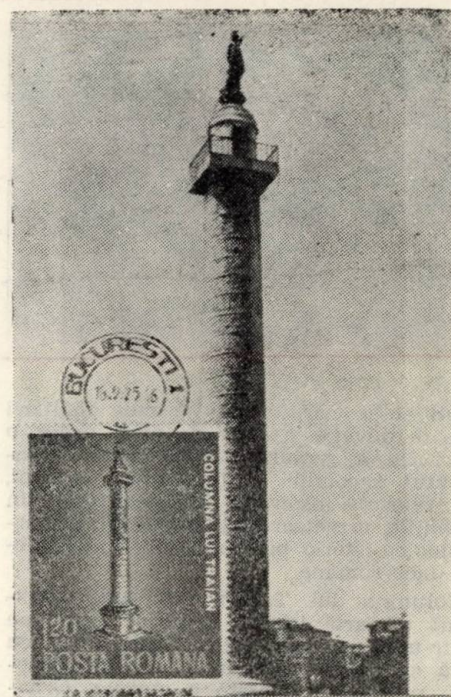
ION ARDELEANU

Columna lui Traian reflectată în filatelia românească

La 12 mai 1988 se împlinesc 1875 de ani de la inaugurarea monumentului din Roma, *Columna lui Traian*, construită între anii 109 și 113 e.n., din porunca împăratului Traian, în amintirea victoriilor repurtate de armatele romane împotriva dacilor. Acest jubileu va fi marcat de un element de excepție pentru toți cei ce ne-am obișnuit cu înfățișarea actuală a Columnei, așa cum ne-o sugerează albumele și ilustratele, sau cum ne-o confirmă imaginea de *visu*: sobrietatea albă a marmorei, purtând doar patina celor aproape două milenii de existență ale monumentului.

Se bănuia totuși — până nu demult — că, aidoma altor monumente arhitecturale ale antichității, Columna va fi fost și ea colorată; colorate vor fi fost reprezentările cerului și pământului, ale arborilor și ale construcțiilor, ale veșmintelor și însemnelor de luptă ale soldaților, înseși chipurile celor înclistați cu atita înverșunare în aprigele confruntări. Se credea că această imagine a Columnei s-a pierdut sub acțiunea ireparabilă a timpului (*fugit irreparabile tempus* — suna și dictonul latin de acum două milenii) pentru totdeauna.

Vestea recentă că un colectiv de specialiști italieni în tehnica nucleară a reușit să reconstituie fotografic, printr-o complexă investigație de laborator, exploatând infimezimalele particule de substanță colorată păstrată în tegumentele marmorei — imaginea color a unei scene de pe Columnă, „Dacii atacind o fortăreață romană”, a fost de natură să stîrnească senzație în lumea artistică și științifică italiană și internațională. Performanța cercetătorilor italieni, conduși de Sebastiano Scinti și Giovanni Gigante, a constituit unul din principalele elemente

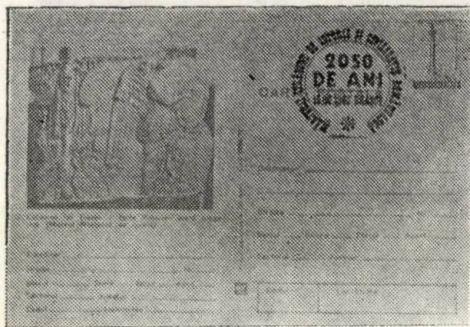

de atracție ale celei de-a XLII-a Bienale a Academiei de Artă din Veneția, vernisată în toamna anului 1986, într-o expoziție tematică cu titlul „Știința pentru artă”, redeschizând, prin fotografiile color prezentate la o cotă sporită, interesul pentru acest monument al antichității. Și astfel, pentru prima oară după multă, foarte multă vreme (într-atît de multă

încît memoria umană nici nu păstrase o amintire cît de vagă), Columna se va înfățișa printr-o suită de fotografii în veșmîntul său coloristic original.

Semnificații și structuri specifice. Integrată în mijlocul pieței monumentale din Roma, denumită Forul lui Traian, Columna lui Traian a fost inaugurată la 12 mai 113, după datele furnizate de Fasti Ostienses, cuprinzînd zilele faste, propice — potrivit credințelor romane — inițierii unor acțiuni, de însuși împăratul Traian. Columna se înalță între cele două biblioteci destinate a adăposti vestite scrieri ale antichității: una — scrierile grecești — cealaltă, cele latinești, împreună cu o prețioasă colecție de copii manuscrise pe pînză de in și pe fildeș ale cărților scrise de împăratul Traian.

Columna lui Traian este un monument triumfal comemorativ care, prin desfășurarea continuă a reliefului narativ de pe

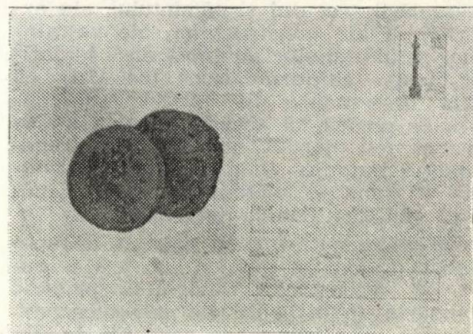
fusul ei, a constituit la vremea înălțării sale o inovație artistică de prim ordin, o mărturie a geniului artiștilor de la începutul secolului al II-lea și, totodată, un izvor de inspirație pentru artiștii din deceniile următoare, un prețios izvor arheologico-istoric pentru studiul războaielor daco-romane.

Columna lui Traian este un monument de artă istorică care se compune dintr-un bazament, fusul construcției cu bază și capitel, precum și o suprastructură pe care e așezată o statuie. Ornatat cu arme și insigne capturate de trupele romane în timpul războaielor dacice, bazamentul este construit din patru rînduri de blocuri duble de piatră. Pe acest soclu se înalță fusul Columnei, compus din 19 tamburi uriași construiți din marmură de Paros, 17 din aceștia fiind împodobiți cu reliefuri privind războaiele daco-romane purtate de Traian cu Decebal; unul în formă de cunună de lauri, servește drept bază pentru fusul coloanei, iar ultimul drept bază pentru

capitelul doric al columnei. Lor li se mai adaugă alți doi tamburi ce slujeau ca suport statuii împăratului Traian, înaltă, după cum se spunea, de aproximativ șase metri, care încununa Columna. În interiorul fusului este săpată în piatră o scară în formă de melc care urcă din bazament, pînă la baza statuii. Plinta care face trecerea de la capitel la soclul statuii, constituie o adevărată terasă cu balustradă.

Soclul Columnei e străpuns de o poartă care dă într-un mic vestibul. Din acesta pornește, spre stînga, un coridor scurt ce se termină într-o încăpere luminată de o deschizătură în zid; aici a fost așezată urna de aur cu cenușa împăratului Traian, decedat în august 117 la vîrsta de 65 de ani. Din partea dreaptă a vestibulului începe scara interioară, care duce pînă la vîrfurile columnei; ea are 185 trepte și e largă de 0,65 m. În interiorul soclului, rampele scării cotesc în unghi drept; în interiorul fusului, scara urcă în spirală. Înălțimea treptelor e astfel studiată și proiectată, încît numărul lor să fie cîte 9 pentru fiecare buclă a spiralei. Întreaga scară e luminată de 43 de ferestre dispuse cu multă dibăcie în pereții coloanei, încît sînt abia vizibile din exterior și nu stînjenesc deloc contemplarea reliefulor.

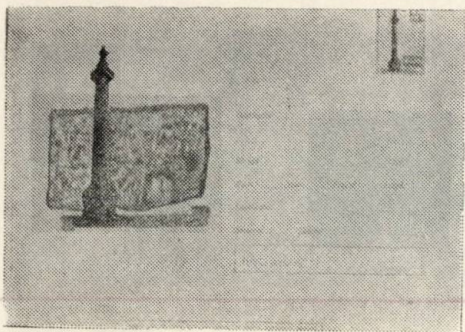
Înălțimea Columnei, fără statuie, măsoară 39,83 m, iar diametrul la bază 3,83 m și la vîrf 3,66 m. Bazamentul Columnei — un volum paralelipipedic de plan pătrat articulat, are 5,48 m în latură și 8,55 m înălțime, fiind constituit din trei registre: un soclu profilat, un corp acoperit de o dublă friză sculptată în

relief și o cornișă, avînd deasupra două trepte, cu ghirlande de laur, susținute de acvile. Fusul Columnei este înalt de 26,62 m, capitelul de 1,48 m, iar baza de 1,68 m. Deci, fusul Columnei măsoară în total 29,78 m, egal cu dimensiunea de

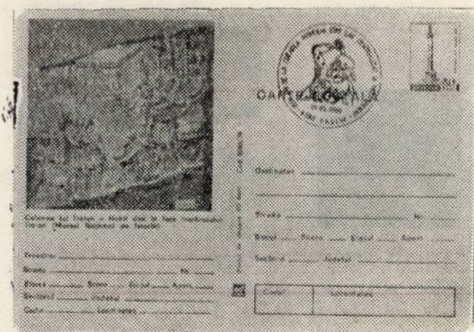
100 picioare romane, dimensiune caracteristică monumentelor din seria deschisă de Columnă, denumite pentru acest motiv și *Columnae centenariae*. Cei doi tamburi, formînd suportul statuii, retrași succesiv, măsoară împreună 4,66 m înălțime. Deasupra, statuia pare să fi fost la început o acvilă imperială, care, mai târziu, după moartea lui Traian, a fost înlocuită cu statuia împăratului.

Columna însăși — cuprinzînd douăzeci și două de spire și trei pătrimi ale frizei spirale —, constituie o narațiune neîntreruptă în imagini, împărțită în două mari segmente relativ egale, corespunzătoare fiecare cîte unui război dintre cele două, pe care Traian le-a purtat cu Decebal. Diviziunea este marcată de imaginea unei victorii, scriind pe un scut, încadrată de două trofee, unul dacic și altul sarmatic. Diferența dintre diametrul Columnei la bază și cea de la vîrf (0,17 m) este minimă dar importantă pentru a crea iluzia vizuală a unei coloane absolut drepte. Din aceleași motive optice, lățimea panglicii de reliefuri crește treptat, dinspre bază spre vîrf, de la 0,89 m la 1,25 m, dimpreună cu înălțimea figurilor sculptate, care se mărește și ea de la 0,6 m la 0,9 m, pentru a crea vizibilitate perfectă celui ce o privește de la sol.

Așadar, Columna lui Traian nu este numai o cronică figurativă a războaielor daco-romane de la începutul secolului al II-lea, ci, după moartea împăratului Traian, ea a devenit și mormîntul cuceritorului Daciei. Dar ea mai avea un rost, singurul, de altfel, pomenit în splendida și laconică inscripție, ușor deteriorată de vreme, ce poate fi văzută și azi deasupra porții ce facilitează intrarea în soclul Columnei: Senatul și Poporul Roman (dedicî acest monument) Împăratului Cezar, fiul lui Nerva cel trecut între zei, fiul lui Nerva Traian Augustul, învingătorul

germanilor, dacilor, mare pontif, investit pentru a XVII-a oară cu puterea de tribun, aclamat de șase ori ca imperator, consul pentru a VI-a oară, părinte al patriei, pentru a se arăta cît de înalt era muntele și locul săpat cu atît de mari osteneți“.

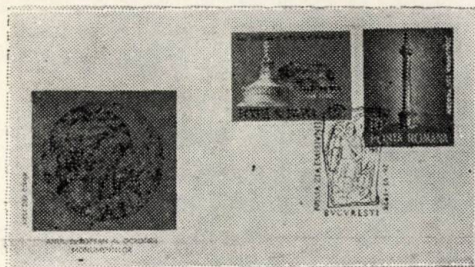

Lapidarul și modestul text al inscripției vine, aparent, în contradicție cu măreția Columnei lui Traian, pentru ca splendidul monument de artă romană — devenit la cîteva ani după inaugurarea lui, mormîntul lui Traian — nu ar fi fost înălțat doar pentru amintirea unui efort material, pentru consemnarea volumului de muncă cheltuit cu degajarea terenului — efort într-adevăr mare, calculele specialiștilor arătînd că a fost nevoie de dislocarea a aproximativ 850 000 de metri cubi de piatră și pămînt pentru nivelarea colinei ce a devenit Forul Traian. Or, concepția monumentului, compoziția sa arhitecturală și plastică, se vedește complexă și rafinată, comportînd două aspecte distincte: o gîndire geometrică pusă în slujba unei viziuni monumentele originale și folosirea unor mijloace constructive din cele mai comune și a unor forme artistice din cele mai simple, de natură să pună în valoare cît mai complet, posibilitățile tehnice și resursele artistice ale unor renumiți maeștri.

Columna lui Traian reflectată în filatelia română. Columna lui Traian apare pentru prima dată în filatelia română pe o marcă poștală din seria „Anul European al Ocrotirii Monumentelor“, pusă în circulație la 26 iunie 1975. Marca reproduce Columna în culorile albastru deschis, gri și negru, avînd tipărită în dreapta pe verticală inscripția „Columna lui Traian“, în stînga jos valoarea nominală de „1,20 lei“ și la bază „Poșta Română“ (CMPR 3449/1975).

Pe unul din plicurile apariției „Prima zi a emisiunii“, puse în circulație cu pri-

lejul apariției emisiunii „Anul European al Ocrotirii Monumentelor“, apar mărcile poștale „Columna lui Traian“ (CMPR 3449) și „Monumentul de la Adamclisi“ (CMPR 3451), obliterate cu ștampila acestei emisiuni, iar ca ilustrație are efigia regelui Decebal.

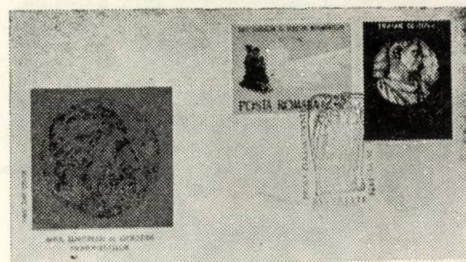
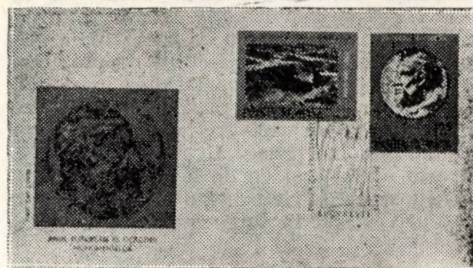

În setul de întreguri poștale cu marca fixă figurativă și subiecte din istoria patriei noastre, pus în circulație în anul 1968 apare și plicul intitulat „Columna lui Traian (cod 611/1968). Marca acestuia, realizată pe un fond albastru deschis, reproduce, în stînga, Columna lui Traian de culoare galbenă, în dreapta sus valoarea nominală de „55 bani“, iar în dreapta jos, în aceeași culoare „Poșta română“. Desenul acestui întreg reproduce pe fond albastru un relief de pe Columnă în culoare brun, în fața căruia este redată Columna în culoare galben-cărămiziu, avînd la bază legenda: „Columna lui Traian“.

Silueta Columnei apare și pe un plic din setul cu marca fixă tip stema R.S.R. pus în circulație în anul 1975, realizat cu marca postală de culoare albastră, avînd tipărit în dreapta jos valoarea nominală de „55 bani“ și, în stînga jos, „Poșta Română“. Acest plic prezintă ca ilustrație Columna din marmură albă, pe fundalul unor clădiri ale Capitoliului, iar la bază legenda „Columna lui Traian“ (cod 004/1975).

Cu prilejul Expoziției Mondiale Filatelice organizate la Milano în 12—24 octombrie 1976, poșta română a pus în circulație un interesant plic cu marcă fixă figurativă și ilustrație multicoloră (cod 03399/1976). Marca prezintă varietăți de culori, în special fondul trandafirii pînă la negru lila, în centrul căreia se află Columna, în stînga sus valoarea nominală de „55 bani“, în dreapta pe verticală legenda „Columna lui Traian“, iar jos, la bază „Poșta Română“. Desenul plicului prezintă în policromie statuia „Lupoaița cu Romulus și Remus“ din București (Parcul „Piața Dorobanți“).

Decebal și Traian în filatelia română. În contextul activității filatelice române, efigia regelui Decebal (87—106 e.n.) este prezentată pentru prima dată pe o marcă poștală română în cadrul emisiunii din anul 1975 „Anul european al ocrotirii monumentelor“, realizată în culorile verde oliv, gri, negru și ocru deschis, avînd deasupra textul „Decebal 97—106 e.n.“, iar la bază „Poșta Română“ și valoarea nominală de „1,55 lei“. În emisiunea „Colaborarea cultural-economică intereuropeană“, pusă în circulație la 22 mai 1978, apare marca poștală reprezentînd statuia ecvestră a lui Decebal pe fundalul de dealuri cu cetate, amplasată în municipiul Deva. Marca este realizată în culorile albastru, negru, ocru și bronz aurit cu valoarea nominală de „1,30 lei“.

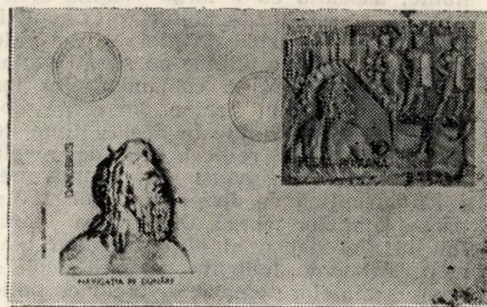
De subliniat că pe setul de plicuri „Prima zi a Emisiunii“, pus în circulație la 26 iunie 1975, apare ca desen efigia regelui Decebal, iar pe plicul „Prima zi a Emisiunii“, pusă în circulație la 22 mai 1978, este prezentată statuia lui Decebal pe un soclu. Efigia regelui Decebal apare și pe cîteva întreguri poștale cu marcă fixă figurativă „Columna lui Traian“, pe un întreg cu marcă fixă tip stema R.S.R., cît și pe unul cu marca fixă figurativă „Columna lui Traian“, alături de efigia împăratului Traian (cod 613/1968).

Efigia împăratului Traian (98—117 e.n.) apare pentru prima dată în filatelia română pe emisiunea „Timbre de ajutor pentru ardeleni“, pusă în circulație în

anul 1915 (CMPR TA 4 și TA 5/915), una dantelată de culoare roz și alta verde-gri, fiecare avind valoarea nominală de „10 bani”. În emisiunea prilejuită de „Centenarul orașului Turnu Severin 1833—1933”, pusă în circulație la 2 iunie 1933, apare marca poștală de culoare albastră, cu valoarea nominală de „50 bani” care reproduce în plan central o scenă de pe Columnă, înfățișându-l pe Traian participând la ceremonia inaugurării podului de peste Dunăre precum și o monedă cu efigia împăratului bătută în anul 101 e.n. cu ocazia terminării podului de peste Dunăre (CMPR 554/933). Valoarea nominală a mărcii este tipărită în colțul din stînga sus, iar în cel din dreapta stema orașului Turnu Severin 1833—1933 și între acestea cuvîntul Drubeta. Sub desenul basoreliefului este scris „Poșta Română”.

Chipul lui Traian apare și pe marca poștală, cu valoarea nominală de „35 bani” care reprezintă „Sesterț roman de bronz” realizată în culorile verde, oliv, brun și bronz auriu cu textul „Traian — Sesterț — 106” pusă în circulație la 15 mai 1970 în emisiunea „Numismatică” (CMPR 2943/1970), precum și pe marca poștală pusă în circulație la 26 iunie 1975 realizată în culorile brun roșcat, gri, negru și ocră deschis, cu textul scris deasupra „Traian 98—117 e.n.” și la bază „Poșta Română” cu valoarea nominală de „55 bani” (CMPR 3448/975). În setul de plicuri „Prima zi a Emisiunii” apare plicul cu marca poștală adevzivă „Traian 98—117 e.n.” obliterate cu ștampila „Prima zi a Emisiunii” precum și cu marca poștală care reproduce „Podul lui Traian”.

Relieful sculptate pe Columnă. Spirală sculptată, care în linie dreaptă ar măsura aproape 200 m, de-a lungul căreia se înfățișează în succesiunea lor cronologică, așa cum s-au succedat și în realitate, de la începutul primului război (101 e.n.), pînă la sfîrșitul celui de-al doilea război (106 e.n.), principalele scene din aceste războaie, reprezentate în 124 episoade cu peste 2.500 figuri. Basoreliefurile de pe Columnă au fost executate cu deosebită dibăcie după comentariile pe care Traian, imitîndu-l pe Iulius Caesar, le scrisese despre războaiele sale purtate în spațiul carpato-dunărean, împotriva Daciei. Din textul comentariilor lui Traian s-au păstrat, în scrierile istorice ale lui Priscian, doar cinci cuvinte: *inde Berzohim, deinde Aizi processimus* (de acolo am înaintat spre Berzovia, iar apoi spre Aizis); ilustrațiile au rămas dăltuite în marmura Columnnei.

Fidele în redarea personajelor pînă la detaliul veșmintelor, armelor etc., reliefurile de pe Columnă sînt, în același timp, un adevărat imn închinat bravurii armatei romane, disciplinei de fier care o dirija, capacității de îndurare a soldatului din legiuni sau din trupele auxiliare. Nimic teatral în aceste imagini; dimpotrivă, o reținere și o seriozitate care-i fac pe ostașii lui Traian adevărați cetățeni, îmbrăcați însă în loc de togă cu platoșă ostășească. În același timp, multe din imaginile săpate în marmura Columnnei reflectă dîrzenia neînfricaților luptători daci sub conducerea lui Decebal, regele erou al dacilor, care a avut de înfruntat una dintre cele mai mari forțe ale antichității — Imperiul roman.

Columna lui Traian nu e un monument dedicat doar împăratului. Imaginile proslăvesc efortul colectiv al armatelor romane și, deopotrivă, ale adversarilor lor, dacii. Poate că în proiectul inițial, Columnna nici nu trebuia măcar încununată de statuia lui Traian, în orice caz, o monedă de bronz, datînd din vremea celui de-al V-lea consulat al împăratului, ne înfățișează Columnna, pe atunci în lucru, încununată de imaginea unei acvile, înlocuită apoi cu statuia lui Traian însuși. Dar împăratul e adesea prezent în relieful și Columnna devine prin aceasta un act de propagandă imperială, o ilustrare a calităților unui *Optimus Princeps*: vitejia, clemența, dreptatea și pietatea, pe care încă de la Augustus năzuiau să le întrupeze toți stăpînii vas-tului stat roman.

Din punct de vedere estetic, Columnna lui Traian este, înainte de toate, un monument unic al timpului, o creație originală a artei romane, reliefurile ei constituind o culme a acestui gen artistic. Prin unitatea compoziției sale, prin ritm, prin realismul personajelor, îmbinat cu grandoarea — idealizată desigur — a episoadelor figurate, prin grija pentru amă-

nunte, asociată cu o largă viziune artistică de ansamblu, sculpturile Columnnei, reprezintă apogeul creației sculpturale imperiale romane. Cîntec de slavă înălțat soldaților romani și comandantului lor suprem, împăratul Traian, imaginile Columnnei sînt străbătute în același timp de un incontestabil respect față de regele Decebal și dacii învinși într-o luptă inegală, dar plină de dirzenie și eroism din partea ambelor tabere. Demnitatea chipului lui Decebal și al altor căpetenii dacice, rezistența îndrăzită pe care dacii o opun armatelor romane în arcul carpatic și în zonele imediat adiacente, reflectate pe Columnnă, stau mărturie aprecierii și considerației pentru vitejia adversarilor geto-daci și, totodată, a unui umanism care înobilizează creația artiștilor sculptori.

Împăratul Traian a căutat, în mod vădit, nu numai să amintească victoria în războaiele dacice, dar să o și justifice prin superioritatea culturii, apropiind în mod constant gloria inteligenței de aceea a armelor. În realizarea acestei idei nu poate fi negat rolul unui artist inspirator, coordonator și acesta trebuie să fi fost de bună seamă însuși arhitectul Apollodor din Damasc, coordonatorul întregului ansamblu arhitectonic din Forul lui Traian, prieten al împăratului și cunosător al realităților dacice, întrucît îl însoțise pe împărat, cel puțin în cea de-a doua campanie. Alături de el, își vor fi adus contribuția mai mulți sculptori care au lucrat timp de cîțiva ani la marele monument, înfățișînd în imagini eucerirea Daciei, colonizarea și romanizarea meleagurilor noastre, ceea ce a făcut ca această impresionantă construcție să fie socotită, nu o dată, un adevărat act de naștere al poporului român.

Reliefurile de pe Columna lui Traian reproduse de filatelia română. În decursul anilor, numeroase reliefuri de pe Columnnă au fost reflectate în emisiuni și efecte poștale românești, precum și în multe piese filatelice, care au constituit, pentru editorii acestora, ca și pentru graficienii specializați, o temă mult îndrăgită, emisiunile fiind prețuite de filатели și de colecționari tematici. Astfel pentru prima dată apare un relief de pe Columnnă în emisiunea „Centenarului orașului Turnu Severin 1833—1933” marca poștală de culoare verde-oliv închis cu valoarea nominală de „2 lei”, pe care este reprodusă macheta podului, cu partea terminală încheiată printr-un portal urias, străjuit în stînga și dreapta de cîte un ostaș roman purtînd scuturi în mîini. În partea de jos a mărcii este scris: „Podul lui Traian”, „Poșta Română” — „Centenarul orașului Turnu Severin 1833—1933”,

iar în colțul din stînga și dreapta, valoarea mărcii (CMPR 556/933).

O marcă poștală izbutită este colîța dantelată realizată în policromie, cu valoarea nominală de „10 lei” (CMPR 3672/977), din emisiunea „Navigația Europeană pe Dunăre”, pusă în circulație la 28 decembrie 1977, care reproduce reliefurile de pe columnnă „Zeul Danubius”, sau cum se arată în volumul „Strămoșii Românilor” în scena a III-a, secvența a II-a „Romanii fac pregătiri în orașul — Cap de pod”. Cu prilejul punerii în circulație a acestei interesante emisiuni, poșta română a realizat un set de plicuri, printre care și plicul cu colîța menționată mai sus, obliterate cu ștampila „Prima zi a emisiunii”, avînd în stînga jos desenul cu efigia lui „Danubius”.

Luptătorii daci reliefați pe columnnă au fost reproduse pe mai multe mărci și efecte poștale românești, cum este: marca poștală din emisiunea „Monumente istorice”, pusă în circulație la 25 noiembrie 1968, care reproduce doi luptători daci și unul roman, realizată în culorile indigo, oliv închis, brun-portocaliu, cu legenda tipărită sus pe orizontal „Traian-Trajani-Metopa”, cu valoarea nominală de „10 bani” (CMPR 2810/968); marca poștală cu vinieta, realizată în policromie, avînd tema „Cap de luptător dac și zid de cetate” pusă în circulație la 15 noiembrie 1978, cu valoarea nominală de „6 + 3 lei” (CMPR 3741/978), precum și mărcile poștale policrome cu tema „Cap de luptător dac” (CMPR 3884/980) și „Doi luptători daci pe un fundal de cetate” (CMPR 3885/980), puse în circulație la 9 februarie 1980, prima cu valoarea nominală de „55 bani” și a doua cu „1,50 lei”.

Interesantă este și colîța dantelată policromă, cu valoarea nominală de „10 lei” (CMPR 3454/975), care reproduce „Cetatea Grădiștea Muncelului”, respectiv „Cetatea Sarmisegetusei”, apărută în emisiunea „Anul European al Ocrotirii Monumentelor”, pusă în circulație la 26 iunie 1975, precum și marca policromă, cu valoarea de „2,25 lei”, care reproduce o parte dintr-un picior al Podului lui Traian, Tr. Severin (CMPR 3453/975).

Reliefurile de pe Columna lui Traian au fost reproduse pe mai multe întreguri poștale, cum sînt plicurile cu marca fixă tip stema R.S.R. de culoare albastră. Unul din acestea (cod 005/975) are ca ilustrație o scenă de pe columnnă, reprezentînd regele învins, cu indicarea numelui său, „Decebal”, iar altul (cod 006/975) are ca ilustrație scena de pe columnnă, reprezentînd pe împăratul învingător cu indicarea numelui său, „Traian”.

De asemenea, poșta română, în colaborare cu Muzeul Național de Istorie, a realizat și a pus în circulație, în anul 1979, trei seturi de întreguri, alcătuite dintr-un număr de 59 cărți poștale și unul, în anul 1980, cu 12 piese, toate având marca fixă figurativă în dreapta sus, realizată într-un cadru liniar, cu prezentarea columnei stilizată și cu valoarea nominală de „30 bani”, iar în stînga, mai la mijloc, este prezentat relieful cu textul respectiv sub ilustrație, inclusiv Muzeul Național de Istorie.

Prima emisiune, alcătuită din 19 întreguri poștale (cod 0137—0155/979), prezintă reliefurile: „Columna lui Traian — Hotarul roman pe Dunăre (cod 0137), „Trupele romane trec Dunărea ajutate de Danubius, Zeul fluviului” (cod 0138), „Trupele romane trec Dunărea” (cod 0139), „Cuvîntarea împăratului în fața trupelor” (cod 0140), „Romanii incendiază așezările dacilor” (cod 0141), „Prizonier dac în fața împăratului Traian” (cod 0142), „Romanii construiesc un castru” (cod 0143), „Cavalerie romană” (cod 0144), „Romanii construiesc un pod” (cod 0145), „Regele Decebal” (cod 0146), „Romanii trec un rîu de munte” (cod 0147), „Dacii atacă garnizoanele romane” (cod 0148), „Romanii atacă tabăra de care a dacilor” (cod 0149), „Trupele romane trec Dunărea” (cod 0150), „Romanii atacă o fortificație dacică” (cod 0151), „Scenă de sacrificiu” (cod 0152), „Romanii atacă o fortificație dacică” (cod 0153), „Trupele romane în marș” (cod 0154), „Dacii atacă o fortificație romană” (cod 0155).

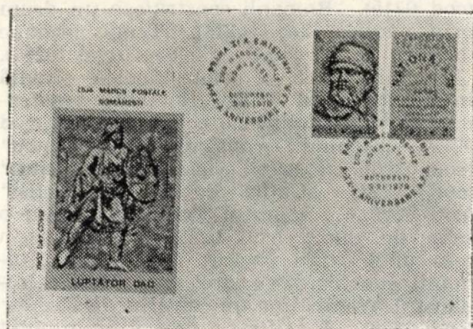
Această emisiune a fost realizată pe carton alb, în culoare albastră, dar sînt și exemplare albastru deschis (cod 0137—0155), albastru-verzui (cod 0139). Emisiunea s-a repetat în culoarea maro, cu aceleași numere de coduri, pe carton alb sau gălbui.

A doua emisiune, compusă din 20 întreguri (cod 0215—0234/979), prezintă, în continuare, reliefurile: „Împăratul vine în ajutorul romanilor asediați de daci” (cod 0215), „Romanii construiesc un drum prin pădure” (cod 0216), „Trupe romane în fața unei cetăți dacice” (cod 0217), „Romanii atacă o cetate dacică situată în munți” (cod 0218), „Romanii construiesc fortificații lângă o cetate dacică” (cod 0219), „Romanii construiesc un castru” (cod 0220), „Romanii construiesc un drum” (cod 0221), „Lupta de la Adamclisi” (cod 0222), „Împăratul Traian primește o solie de daci” (cod 0223), „Romanii în fața unei cetăți dacice” (cod 0224), „Romanii construiesc castru” (cod 0225), „Împăratul Traian ține un consiliu de război” (cod 0226), „Fortificație dacică în munți” (cod 0227), „Asediul Sarmizegetusei. Împărțirea ultimelor rezerve de apă” (cod 0228), „Soldații romani seceră grîu” (cod 0229), „Asediul Sarmizegetusei” (cod 0230), „Armata romană înaintază spre Sarmizegetusa” (cod 0231), „Podul construit de Apolodor din Damasc” (cod 0232), „Dacii atacă o fortificație romană” (cod 0233), „Asediul Sarmizegetusei” (cod 0234).

Împresarea acestei emisiuni s-a realizat în culoarea albastră, pe carton alb-gri sau gălbui cu scame, cadrul mărcii fixe figurative fiind cu unele defecțiuni la linia înconjurătoare. Emisiunea s-a repetat și în culoarea maro, cu aceleași numere de coduri.

A treia emisiune (cod 0280—0296, 0298/979) este alcătuită din 20 întreguri, cu următoarele reliefuluri: „Romanii atacă cavaleria roxolană, aliată cu Decebal” (cod 0280), „Armata romană înaintază spre Sarmizegetusa” (cod 0281), „Traian este salutat de populația dacică” (cod 0282), „Împăratul Traian primește o solie dacă. Romanii atacă o cetate dacică” (cod 0283), „Atacul dacilor. Romanii luptă contra dacilor. Romanii execută lucrări în pădure” (cod 0284), „Nobil dac în fața împăratului Traian” (cod 0285), „Traian în fruntea cavaleriei romane în marș” (cod 0286), „Romanii poartă o bătălie înversunată cu dacii. Dacii se retrag în pădure” (cod 0287), „Cavaleria romană înaintază. Participanții la sacrificiul solemn” (cod 0288), „Cavaleria roxolană aliată cu Decebal” (cod 0289), „Dacii se apără în fața înaintării cavaleriei romane” (cod 0290), „Dacii cer pace” (cod

0291), „Soldații romani construiesc întărituri” (cod 0292), „Traian răsplătește pe soldații romani. Femei dace arzînd cu torțe prizonierii romani” (cod 0293), „Îmbarcarea împăratului Traian în Dobrogea” (cod 0294), „Dacii cer pace” (cod 0295), „Zeita Victoriei, scenă alegorică” (cod 0296), „Împăratul Traian vorbește armatei” (cod 0298).

Această emisiune a fost tipărită pe carton alb, în culoare albastru, care s-a repetat în culoarea brun-sepia, cu aceleași numere de coduri, texte și tip de carton.

În anul 1980, poșta română a mai pus în circulație o emisiune alcătuită din 12 cărți poștale, cu marca fixă figurativă și reliefuri de pe Columnă (cod 0049—0060), după cum urmează: „Romanii continuă lucrările de fortificații” (cod 0049), „Împăratul Traian oficiază sacrificiul solemn de purificare a armatei” (cod 0050), „Soldații romani deschid drum prin pădure” (cod 0051), „Un tarabostes prizonier este adus în fața împăratului Traian” (cod 0052), „Romanii construiesc fortificații” (cod 0053), „Traian primește o solie de daci” (cod 0054), „Consiliul de război ținut de împăratul Traian... Înaintarea soldaților romani” (cod 0055), „Asediul Sarmizegetusei. Apărătorii părăsesc cetatea asediată” (cod 0056), „Asediul Sarmizegetusei” (cod 0057), „Stînga — Daci se sinucid sau pun pe alții să-i omoare numai ca să nu devină prizonieri romani” (cod 0058), „Traian este salutat de trupele romane” (cod 0059), „Dacii se retrag — cuvîntarea împăratului Traian în fața trupelor” (cod 0060).

Această emisiune s-a tipărit pe carton alb, de culoare albastru deschis și s-a repetat odată cu aceleași numere de coduri în culoare brun-vișiniu, pe carton lucios și, a doua oară, în culoare sepia pe carton gălbui, avînd unele varietăți de culoare la ilustrații și texte.

Sigur că reliefurile de pe Columnă au făcut obiectul multor studii istorice. Pe noi ne-a interesat însă reflectarea acestora în filatelia românească. Și, după cum s-a văzut, activitatea depusă în acest domeniu este meritorie. Mărcile poștale cu reliefurile de pe Columnă, ca și întregurile poștale cu această temă puse în circulație de poșta română, sînt mult apreciate de filатели colecționari atît din țară, cît și din străinătate, făcînd obiectul multor exponate de tematică angajată, prezentate în expozițiile filatelice. În același timp, n-ar fi lipsită de interes și importanță realizarea și punerea în circulație a unor noi emisiuni de mărci poștale cu cele mai reprezentative reliefuri de pe Columnă, precum și continuarea emiterii unor seturi de întreguri poștale (plicuri, cărți poștale, etc.) cu marcă fixă figurativă „Columna” care să reproducă cele mai importante reliefuri. Reflectarea

Columnnei și a reliefurilor de pe acest monument istoric pe mărci și întreguri poștale puse în circulație poate aduce o contribuție, nu lipsită de importanță, la cunoașterea istoriei poporului român, a strămoșilor noștri.

GHEORGHE IAMANDI

PERSONALITĂȚI ALE CULTURII DIN TRANSILVANIA, PE MĂRCILE POȘTALE ROMÂNEȘTI

Mindră și binecuvântată, cum o definea cu admirație istoricul patriot Nicolae Bălcescu, TRANSILVANIA este parte integrantă a spațiului carpato-danubiano-pontic, străvechi pământ și vatră milenară de trăire a poporului român.

În cuprinsul unității geografice românești Transilvania, reprezintă după expresia geografului Gheorghe Vălsan „partea cea mai de frunte a pământului românesc”, iar Simion Mehedinți o apreciază „Țara românească intercarpatică din cea mai îndepărtată antichitate, parte inseparabilă din vatra primară a poporului român”.

Pe meleagurile transilvane, Burebista — primul strămoș ce a reușit să cristalizeze statul geto-dac — dovedind alături de ai săi așa cum îi aprecia istoricul Herodot că sînt „cei mai viteji și mai dreپți din neamul tracilor” — își avea reședința în Munții Orăștiei. Tot aici, lingă zidurile Sarmisegetusei, Decebal preferă moartea, robiei romane.

Transilvania este leagănul primelor formațiuni politice românești, iar Gelu — românul — un simbol al eroismului și sacrificiului suprem pentru neam și glia străbună, în lupta cu hordade ungare invadatoare ce îi rîvneau bogățiile și roadele cîmpurilor mănoase.

Conștienți de originea lor daco-romană, de faptul că erau legitimi urmași ai bravalor lor înaintași, că niciodată părinții nu și-au părăsit vatra străbună, că a lor este glia pe care o lucrează cu atîta dragoste, hărnicie și trudă, românii din Transilvania,

se vor ridica nu o dată de-a lungul secolelor, la lupta pentru apărarea ființei naționale, pentru dreptate, libertate și unitate.

O vor face în timpul mării revoluții țărănești de la 1437, cînd vor aprinde la Bobilna, lingă Dej, focurile nemulțumirii lor; în timpul revoluției condusă de Horea, Cloșca și Crișan în 1784, în programul politic al acestora fiind înscrisă la loc de frunte obținerea libertății și egalității românilor cu celelalte nații transilvane și abolirea iobăgiei. Ei vor fi aceia care, ascultînd emoționați cuvintele cărturarilor patrioți revoluționari, la Marea Adunare de pe Cîmpia Libertății de la Blaj, din 2-14 mai 1848 vor rosti într-un singur glas „Noi vrem să ne unim cu Țara” și vor urma cu încredere și devotament, pe legendarul erou tribun al moșilor Avram Iancu, în lupta pentru apărarea cetății Munților Apuseni, a libertății și demnității naționale.

În lupta de emancipare națională a românilor transilvăneni, ce va cunoaște de-a lungul secolelor mai multe puncte de maximă amplitudine, un rol deosebit și-au adus-o cărturarii ce au acționat cu pana, cuvîntul și fapta, dusă uneori pînă la supremul sacrificiu, pentru realizarea idealurilor de libertate, dreptate socială și unitate națională.

În rîndul acestora, putem aminti corifeii Școlii Ardelene, pe cei care au elaborat programul politic al revoluției transilvane de la 1848-1849, și pe cei care, și-au spus răs-picat pretențiile neamului în fața opresorilor, în memorabilul proces al memorandiș-

tilor de la 1892, ținut la Cluj, convinși fiind de adevărul că „Soarele pentru toți românii la București răsare!”

Urmașii acestora vor acționa, de o parte și de alta a Carpaților, în luptă, în tranșeele războiului de independență, ale Mărăștilor, Mărășeștilor și Oituzului, în multiple acțiuni politice și culturale, pentru realizarea dorinței seculare de unire cu patria mamă — România. Vis ce se va împlini prin voința unanimă a maselor populare transilvane, prin istorica hotărâre a Adunării Naționale de la 1 decembrie 1918, în Alba Iulia — cetate de scaun a lui Mihai Viteazul, împlătuitorul primei uniri politice a tuturor românilor.

Articolul de față își propune să reliefeze câteva din personalitățile culturale ale Transilvaniei, în a căror operă și activitate, dragostea de neam și de țară, a fost o flacără vie, îndemn și pildă pentru generațiile trecute, prezente și viitoare.

În apărarea dreptelor revendicări ale românilor din Transilvania din secolul al XVIII-lea, un rol deosebit l-a avut IOAN INOCENTIU MICU-CLEIN (1692-1768), singurul reprezentant al românilor în Dieta Transilvaniei. A luptat cu abnegație pentru recunoașterea drepturilor depline politice și civile ale națiunii române. Conștient de vechimea și continuitatea românilor din vechea Dacie romană el afirmă: „Căci noi de pe timpul lui Traian... am moștenit în acel pământ regesc și pînă astăzi stăpînim sate întregi, deși asupriți cu mii de mizerii și felurite sarcini de cei puternici”. A fost nevoit să plece în exil și să sfîrșească departe de patrie.

Portretul acestui gînditor român este înfățișat pe marca cu valoarea de 16 + 134 lei.

Imaginea acestuia, dar numai ca parte componentă a desenului unei mărci, apare și în anul 1945, pe valoarea de 4,50 lei, brun — lila (C.M.R. '74 nr. 886) din emisiunea PENTRU ARDELENI.

În anul 1791, reprezentanți de frunte ai intelectualității române din Transilvania printre care SAMUEL MICU, PETRU MAIOR, GHEORGHE ȘINCAI, IOAN PIUARU-MOLNAR și alții, au redactat un memoriu către împăratul Leopold al II-lea al Austriei, cunoscut sub numele de „Supplex Libellus Valachorum”. Românii cereau: să fie considerați egali în drepturi cu celelalte națiuni din Transilvania și să nu li se mai spună tolerați, să fie reprezentați proporțional în Dietă și altele. Ei argumentau: „Națiunea română este cu mult mai veche dintre toate națiunile Transilvaniei din vremea noastră, întrucît este lucru sigur și dovedit, pe temeiul mărturiilor istorice, a unei tradiții ni-

ciodată întrerupte, a asemănării limbii, datinilor și obiceiurilor, că ea își trage originea de la coloniile romane aduse la începutul secolului al doilea de către împăratul Traian”.

Așa cum se cunoaște, petiția română a fost trimisă spre rezolvare Dietei din Transilvania care o va respinge. Dar românii, conștienți de dreptatea cauzei lor, vor lupta, în continuare, pentru obținerea libertăților sociale și naționale.

Imaginea a doi din corifeii „Școlii Ardelene”, a mișcării culturale de rededeșteptare națională, PETRU MAIOR și GHEORGHE ȘINCAI, au apărut pe mai multe mărci.

Astfel, GHEORGHE ȘINCAI (1754-1816), istoricul „Școlii Ardelene”, „un Nicolae Iorga al secolului al XVIII-lea”, a alcătuit cea mai mare colecție de documente privind istoria românilor, în 26 de volume. A scris renumita lucrare „Hronica românilor și a mai multor neamuri” despre care cenzura reacționară a remisii a consemnat: „Cartea e demnă de foc, autorul de furci”.

Portretul acestuia apare pe valoarea de 32 + 118 lei, din emisiunea FIGURI ARDELENE (I), din anul 1943. Marca are formatul 28 × 32 mm, dantelată, albastră (C.M.R. '74 nr. 823) și are scris ROMANIA — POȘTA 32 + 118 lei — PÎNĂ LA MOARTE CREDINCIOȘ ISTORIEI NEAMULUI — GHEORGHE ȘINCAI.

În anul 1966, în emisiunea ANIVERSĂRI CULTURALE valoarea de 10 bani (C.M.R. '74 nr. 2631), dantelată, cu formatul 28 × 42 mm, policromă, reproduce într-un medalion înconjurată de lauri imaginea cărturarului patriot. Marca are scris ANIVERSĂRI CULTURALE — POȘTA ROMÂNĂ — 10 BANI — 1966, 1754-1816 — GHEORGHE ȘINCAI.

Ca parte componentă a desenului unei mărci, portretul lui Gheorghe Șincai apare și pe marca de 11 lei, din emisiunea „PENTRU ARDELENI” — din anul 1945 (C.M.R. '74 nr. 887) pe fundalul unei vederi reprezentînd Cheile Turzii.

Spiritul voltairian al „Școlii Ardelene”, PETRU MAIOR (1761-1821) autor, în anul 1812, la BUDA, a lucrării „Istoria pentru începutul românilor în Dacia” cu cele două anexe filologice: „Disertație pentru începutul limbii românești” și „Disertație pentru literatura cea veche a românilor”, „a acel mult neam carii pre limba sa se cheamă români”, carte de căpătîi a generației pașoptiste transilvane, este redat pe valoarea de 16-134 lei (C.M.R. '74 nr. 822) din emisiunea FIGURI ARDELENE (I), din anul 1943.

Marca are formatul 28 × 32 mm, dantelată, cărămzie și înscrisul ROMÂNIA — POȘTA — 16 + 134 lei — ÎNCEPUTURILE ROMÂNILOR — SEMNUL MENIRII LOR — PETRU MAIOR

Eligia acestuia apare și în desenul mărcii cu valoarea de 61 lei (C.M.R. '74 nr. 893) din emisiunea PENTRU ARDELENI, din anul 1943, ce are ca fundal vederea bisericii fortificate din VISCRI (RUPEA-BRAȘOV).

În anul 1986, în emisiunea ANIVERSĂRI, valoarea de 50 bani, reprezintă portretul cărturarului PETRU MAIOR. Desenul mărcii este realizat de VLASTO, în culori verde-liliachiu și are inscripția PETRU MAIOR — C.1761-1821, 50 b. POȘTA ROMÂNĂ 1986 — VLASTO.

GHEORGHE LAZĂR (1779-1823) ctitorul școlii superioare românești în limba națională, inițiatorul învățămîntului nostru științific, s-a născut la 5 iulie 1779, în satul Avrîg — Sibiu. Nevoit să plece din Transilvania, unde era considerat, „prea savant”, și mai ales „indiferent față de religie”, fiind predici îndrăznețe, antireligioase și chiar „primejdios”, în anul 1816 trece Carpații și se stabilește în București. Este numit profesor și la 6 martie 1818, deschide cea dintâi instituție de învățămînt mediu și superior în limba română. Academia de științe filosoficești și matematicești. În „înștiințarea” pe care o adresează tinerimii, Gheorghe Lazăr își exprimă crezul său astfel: „Cu

rușine vine un popor și neam ce este așa vechi, așa vestit, proslăvit și înzestrat cu toate rodurile pămîntului, precum și cu toate darurile duhovnicești, cu un cuvînt neam împărătesc... și să nu aibă și el o școală mai de treabă, o Academie de știință, chiar în limba mamei sale, ci să se lase mai slab, mai scăzut și mai batjocorit decît toate celelalte limbi și popoare de pe fața pămîntului...”

Dascălul ardelean patriot își încheia mesajul adresînd tineretului chemarea: „Veniți toți din toate părțile și de toată starea, veniți!... Și au venit la școala de la Sf. Sava, E. Poteca, I. Heliade-Rădulescu, P. Poenaru, Grigore Pleșolanu și mulți alții, convinși, asemenea dascălului lor, că „patriei nu-i poate fi totuna ce fel de creștere

vor primi generațiile următoare”. Gheorghe Lazăr a predat în limba română matematica, geografia și geologia și a redactat numeroase manuale didactice. În timpul revoluției condusă de Tudor Vladimirescu, din anul 1821, l-a ajutat pe acesta în întrebuițarea tunurilor în luptă la Podul Cotroceni.

Imaginea cărturarului Gheorghe Lazăr, reproducă după pictura lui Mișu Popp existentă în Muzeul Brukenthal din Sibiu, a fost redată pe mărcile românești astfel: în anul 1943, în cadrul emisiunii FIGURI ARDELENE (II), pe valoarea de 51+99 lei (C.M.R. '74 nr. 830) cu formatul 28×33 mm, dantelată, portocalie. Pe marcă este scris — ROMANIA — POȘTA — 51+99 lei — ȘCOALA, SCUTUL SUFLETULUI ROMÂNESC — GHEORGHE LAZĂR.

Chipul cărturarului, pe fundalul clădirii Universității din București, apare și pe marca din emisiunea PENTRU ARDELENI, cu valoarea de 31 lei (C.M.R. — '74 nr. 889) din anul 1945. Pe marcă este scris: „ROMANIA — 1944 — LEI 31 — POȘTA — GHEORGHE LAZĂR” și numele desenatoarei IOANA BAS-SARAB.

În anul 1973, apare imaginea acestuia pe valoarea de 55 bani (C.M.R. '74 nr. 3218), cu formatul 27×42 mm, dantelată, policromă. Pe marcă este scris: POȘTA ROMÂNĂ — 55 bani — 1779—1823 — G. LAZĂR — 1973, (ION DUMITRANA, realizatorul machetei).

În anul 1979, în emisiunea ANIVERSĂRI, este prezentată, pe valoarea de 55 bani, statuia lui Gheorghe Lazăr realizată de Ion Georgescu, în fața Universității bucureștene. Pe marcă este înscris GHEORGHE LAZĂR — 1779—1828 — POȘTA ROMÂNĂ — 55 b, 1979 (și numele realizatorului ei, VICTOR STAMATE).

Ca element component al unei mărci, portretul cărturarului transilvan, apare în anul 1964, în emisiunea CENTENARE, pe marca de 20 bani (C.M.R. '74 nr. 2429) alături de ctitorul „Academiei domnești” Constantin Brîncoveanu și de stolnicul cărturar Constantin Cantacuzino și pe marca de 55 bani (C.M.R. '74 nr. 1652).

Imaginea autorului marșului-imn „DEȘTEAPTĂ-TE ROMÂNE” al revoluției transilvane de la 1848—1849, ANDREI MUREȘANU (1816—1863) este redat pe două mărci. Prima apare la 30 decembrie 1942 — dantelată 13½ heliogravură, violet-gri, (C.M.R. '74 nr. 795) și are valoarea de 5+5 lei. Pe marcă este înscris TRANSILVANIA — ANDREI MUREȘANU — DEȘTEAPTĂ-TE ROMÂNE, 1816—1843 — 5+5 lei. POȘTA ROMÂNĂ. Privind imaginea mărcii, ne aducem aminte de versurile publicate la 21 iunie 1848, în nr. 25 al gazetei „Foaie pentru minte, inimă și literatură”, ce

au îmbărbătat masele „Deșteaptă-te române, din somnul cel de moarte / În care te-adin-ciră barbarii tăi tirani ! / Acum ori niciodată croiește-ți altă soartă, / La care să se-nchine și cruzii tăi dușmani !”. A doua marcă, ce are ca realizatoare pe Ioana Bassarab, apare în februarie 1945, în emisiunea PENTRU ARDELENI (C.M.R. '74 nr. 885). Are valoarea de 50 bani, dantelată, 141/2 : 14 ; galbenă. Reproduce în desen ca fundal, Opera din Cluj-Napoca și în dreapta sus, în medalion, portretul poetului. Ca înscris se află : ROMÂNIA — BANI 50 BANI — 1944 — POȘTA — ANDREI MUREȘANU.

Tribunii cărturari ai revoluției pașoptiste transilvane sînt prezenți pe imaginile mărcilor românești.

Astfel, SIMION BĂRNUȚIU (1808—1864), născut în localitatea Bocșa-Sălaj, fruntaș al

revoluției, vicepreședinte al Adunării de la Blaj din 3—5/15—17 mai 1848, unde a rostit un discurs celebru în care cerea egalitatea în drepturi a românilor cu celelalte naționalități. „...Inima românului a bătut întotdeauna pentru libertate” — spunea acesta... Fără naționalitate nu e libertate, nici lumină nici căieri, ci pretutindeni numai lanțuri, întuneric și amortire”. După înfringerea revoluției a trecut în Moldova (1854), unde a activat ca profesor de filozofie și de drept public la Universitatea din Iași. A sprijinit domnia lui A. I. Cuza și politica de reforme a acestuia.

Imaginea cărturarului apare în emisiunea FIGURI ARDELENE (II) din 15 octombrie 1943. Marca de 76+124 lei, verde închis, dantelată, (C.M.R. '74 nr. 832) reproduce portretul acestuia și are ca înscris : ROMÂNIA — POȘTA — ORI EI, ORI NOI — SIMION BĂRNUȚIU — 76+124 LEI.

În februarie 1945, în emisiunea PENTRU ARDELENI, valoarea de 41 lei, dantelată 14 1/2 : 14, conștient realizată de Ioana Bassarab (C.M.R. '74 nr. 891) reproduce portretul lui Simion Bărnuțiu și biserica veche din Blaj. Ca parte componentă a desenului unei mărci, acesta apare și în emisiunea CENTE-

NARUL REVOLUȚIEI DE LA 1848 (C.M.R. '74 nr. 1190), din iunie 1949 alături de alți tri-buni ai revoluției „Supratipar 1,75 lei, tip a b d — (C.M.R. '74 nr. 1364).

În emisiunea ANIVERSĂRI (8 februarie 1984) valoarea de 2 lei (Catalog MICHEL — EUROPA — OST — 1986/'87 nr. 4016) reprezintă portretul cărturarului transilvan.

GEORGE BARIȚIU (1812—1893) născut la JUCU — CLUJ — om politic, publicist și istoric român, unul din conducătorii revoluției din Transilvania, membru fondator al „Astrei” și al Academiei Române, întemeietor la 12 martie 1838 a publicațiilor „Gazeta Transilvaniei” și la 2 iulie a aceluiași an a „Foi pentru minte, inimă și literatură” ; cel care afirma „Naționalitatea și limba sînt mai scumpe decît libertatea, căci libertatea pierdută se poate recîștiga, dar naționalitatea niciodată”, este prezent, în imaginea mărcii, cu valoarea de 10 lei, din emisiunea CENTE-NARUL REVOLUȚIEI DE LA 1848 (C.M.R. '74 nr. 1190). Supratipar tip a b d, 1,75 lei (C.M.R. '74 nr. 1364).

AUGUST TREBONIU LAURIAN (1810—1881) născut la FOFELDEA — SIBIU, reprezentant de seamă al culturii românești, filolog și istoric de prestigiu. A participat la revoluția din 1848 din Transilvania și Țara Românească. A redactat împreună cu Nicolae Bălcescu, între anii 1845 și 1851, în București, revista „Magazin istoric pentru Dacia” susținînd prin argumente științifice vechimea, originea și continuitatea neamului românesc, combătînd pe cei ce denigrau istoria națională.

Este prezentat pe marca de 50 bani, din emisiunea ANIVERSĂRI (29 martie 1985), dantelată, policromă, realizată de Eugen Palade (Catalog MICHEL — EUROPA — OST — 1986/87 nr. 4124). Marca reproduce portretul cărturarului cu lauri și are ca înscris : AUGUST TREBONIU LAURIAN — 1810—1881 — 50 b. — POȘTA ROMÂNĂ — 1985 — și numele realizatorului machetei.

TIMOTEI CIPARIU (1805—1887) filolog și lingvist român, președinte al „Astrei”. A editat prima culegere de texte vechi românești, „Crestomație sau analecte literare”, cel ce

va însera la 1861 : „Cel puțin să ne adunăm la părinții noștri, cu acea mîngiere că nu am trădat cea mai scumpă ereditate, fără de care nu am fi demni de a ne mai numi fiii lor : limba românească”, apare pe marca de 36+114 lei, violet, dantelată (C.M.R. '74 nr. 824) din 30 decembrie 1942. Pe marcă este înscris ROMÂNIA – POȘTA – LIMBA – ALTARUL PATRIEI – TIMOTEI CIPARIU – 36+ – 40 b. – 1973, (I. DUMITRANA).

IOAN SLAVICI (1848–1925) născut la Șiria – Arad, scriitor român de prestigiu, creator al „realismului popular”, moralizator, idilic analist al sufletului țărănesc ce a evocat în nuvele conflicte dramatice din viața satului („Moara cu noroc”, „Pădureanca”) romane de observație socială „Mara” sau de evocare istorică „Din bătrîni”, de memorialistică „Lumea prin care am trecut”; redactor la ziarul „Timpul” și director al „Tribunei” din Sibiu „membru al cercului „Junimii” va acționa pentru recunoașterea drepturilor naționale și sociale ale românilor, pentru educarea patriotică a acestora... „Iubirea aceas- ta către pămîntul țării noastre – scria Slavici în „Atitudini și mărturisiri” – o păstrăm și în noi și în copiii și în nepoții noștri, căci noi am învățat de la părinții noștri cît de amară și stearpă e munca făcută în ogrorul altuia... Patria e țara părinților, căreia îi mai zicem și țara mumă, fiindcă prin ea ne-am născut suflătește, e bucata de pămînt adeseori de tot mică, unde ne-am petrecut copilăria și ne-am îndrumat a gîndi și a simți”.

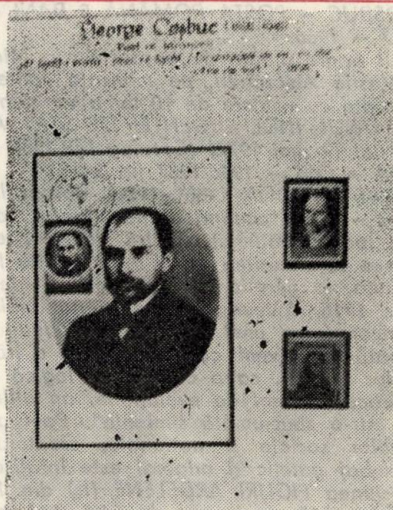

Despre opera sa, luceafărul poeziei românești va consemna : „Operele lui seamănă în exterior cu țărănul român, în port și vorbă și cu fondul sufletească al poporului ; gîndesc și sînt ca el”.

Portretul lui Ioan Slavici apare pe marca de 40 bani din emisiunea ANIVERSARI (25 martie 1973). Macheta grafică e realizată de Ion Dumitrana, marca este dantelată, poli-

cromă (C.M.R. '74 nr. 3217) și are ca înscris : POȘTA ROMÂNĂ – I. SLAVICI – 1848–1925 – 40 b. – 1973, I. DUMITRANA.

Clasic al literaturii române GEORGE COȘBUC (1866–1918) născut în satul HORDOU, azi COȘBUC – BISTRIȚA-NĂSAUD este așa cum îl aprecia Octavian Goga, în discursul de recepție, cu prilejul primirii ca membru al Academiei Române, la 30 mai 1923, „inregistratorul obiectiv a Isatului, un miraculos seismograf al vieții de la țară în aspectele ei senine, idilice, cele mai potrivite cu temperamentul lui și, de altfel, cele mai apropiate de caracterul fundamental al poporului nostru”.

„Poet al țărănimii”, suflet din sufletul neamului ce i-a cîntat bucuria și amarul, George Coșbuc a evocat universul rural, momentele capitale ale existenței sau instantanee ale războiului de independență. Prima imagine a poetului pe o marcă românească apare în emisiunea FIGURI ARDELENE (I) la 30 decembrie 1942. Marca de 91+109 lei, dantelată, cafenie (C.M.R. '74 nr. 826) reproduce portretul acestuia. Pe marcă este înscris : ROMÂNIA – POȘTA – VREM PĂMÎNTUL ROMÂNESC – COȘBUC – 91+109 lei

În acea perioadă, satul natal al poetului se afla sub ocupația horthystă ca și alte teritorii ale Ardealului de Nord, răpite mișlește prin odiosul Diktat de la Viena din 30 august 1940.

Privind imaginea poetului de pe marcă ne aducem aminte de versurile din poezia „Cîntec” : „Dar noi știm ce ne-nvătără / Cei ce-au fost, și cînd rostim vorba sfîntă „neam și țară” / Noi, străine, tresărim” și parcă peste ani îndemnul poetului că se va face

dreptate pentru neamul românesc din Transilvania, prinde viață :

„Sus ridică frunte, vrednice popor !
Cîți vorbim o limbă și purtăm un nume,
Toți s-avem o țintă și un singur dor —
Mindru să se-nalțe peste toate-n lume
— Steagul tricolor !

În anul 1960 (la 20 ianuarie) în emisiunea ANIVERSĂRI CULTURALE (II) este reproducută pe valoarea de 5 bani, imaginea poetului. Desenul este realizat de Vlasto, marca este dantelată de culoare ultramarin — verde (C.M.R. '74 nr. 2630) și reproduce într-un medalion chipul poetului cuprins, în partea de jos cu lauri. Pe marcă este scris ANIVERSĂRI CULTURALE — 1866—1918 — GEORGE COȘBUC — POȘTA ROMÂNĂ 5 BANI — VLASTO — 1966.

Poetul apare alături de bardul de la Mircești, Vasile Alecsandri, pe manșeta colței nedantelate cu valoare de 10 lei a emisiunii CENTENARUL INDEPENDENȚEI DE STAT A ROMÂNIEI (9 mai 1977) (Catalog MICHEL — EUROPA — OST — 1986/1987 nr. 3423).

OCTAVIAN GOGA (1881—1938) născut la Rășinari — Sibiu, cîntăreț al năzuințelor poporului „poetul pătimirii noastre”, cel ce, referindu-se la hotărîrea Marii Adunări de la Alba Iulia, la care a luat parte, la 1 decembrie 1918, spunea : „Unitatea națională este încoronarea unei opere de străduință necurmată. Ea a venit ca o rezultată a frămîntărilor de ieri, ca o consecință logică a unui proces normal de evoluțiune, un ultim acord într-o zbuciumată simfonie”. Poet al aspirațiilor sociale și naționale, creatorul unui limbaj patetic și original este înfățișat în emisiunea FIGURI ARDELENE (II) din 15 octombrie 1943, pe marca de 56+ 144 lei, dantelată, roșu violet (C.M.R. '74 nr. 831).

Marca, reproducind portretul poetului are înscris : ROMANIA — POȘTA — E-AL RĂZVRĂTIRII NOASTRE TUNET — OCTAVIAN GOGA 56 + 144 LEI.

Și poate îl înțelegem mai profund în ceea ce afirma susținînd că : „În răstimp de două milenii, în care s-a plămădit românismul, sufletul lui, ca un vast rezervoriu, a strîns în el amintiri și speranțe, bucurii și plingeri, toți florii de care a tresărit în cursul vremurilor. Cine ar putea să despice această comoară de simțire și să aleagă din ce a-nume taină derivă gama multiplă prin care se exprimă speciicul nostru național !” (Spiritualitatea românească p. 91).

LIVIU REBREANU (1885-1944) născut la Tîrlișua — Bistrița-Năsăud, scriitor transilvănean, excelent creator de tipuri, stăpîn pe arta compoziției, romancier polivalent, autor al capodoperelor „Ion”, „Răscoala”, „Pădurea spinzuraților”, „Crăișorul” etc., partizan al luptei pentru afirmarea demnității naționale, cu respect deosebit pentru țărănul român — „care e începutul și sfîrșitul”.

În celebrul său discurs de recepție cu ocazia primirii în Academia Română, la 29 mai 1940, în alocuțiunea „Laudă țărănului român” va spune : „Numai pentru că am fost neam pașnic de țărani, am putut să ne păstrăm ființa și pămîntul... Pentru țărănul nostru, pămîntul nu e un obiect de exploatare, ci o ființă vie, față de care nutrește un sentiment straniu de adorație și de teamă. El se simte zămislit și născut din acest pămînt ca o plată care nu se poate stîrpi în vecii vecilor”.

Portretul romancierului ce a realizat o frescă a vieții țărănilor români, apare în emisiunea ANIVERSĂRI/COMEMORĂRI din 29 martie 1985, pe marca de 4 lei. Realizatorul acesteia este Eugen Palade. Marca este dantelată, policromă și are ca înscris LIVIU REBREANU — 1885 — 1944 — 4 L. POȘTA ROMÂNĂ — 1985 — EUGEN PALADE.

Un alt reprezentant de seamă, om politic, democrat român, ce a militat pentru unirea Transilvaniei cu România, ce și-a înscris întreaga activitate pe coordonatele luptei pentru împlinirile sociale și naționale ale românilor și a sprijinit activ dezvoltarea culturală, a fost PETRU GROZA (1884-1958). Născut la Băcia — Hunedoara.

„Noi vrem numai să mergem cu vremurile — afirma patriotul democrat — să facem o Românie în care toți cetățenii acestei țări fără deosebire de naționalitate sau religie, să se simtă la ei acasă, țara noastră să fie mamă bună a tuturor cetățenilor ei... Noi simțim fiecare, cu toate fibrele sufletului nostru, dreptul nostru de a trăi pe acest pămînt ca popor”.

Petru Groza — apare pe mărcile românești în mai multe emisiuni. Prima, REFORMA AGRARĂ (6 martie 1946), realizată după desenele lui A. Murnu, îl prezintă pe valoarea de 50 450 lei, roșie dantelată, în mijlocul unor țărani, împărțind tilurile de improprietărire. Pe marcă este înscris MARTIE 1946 — ÎMPĂRȚIREA TITLURILOR DE IMPROPRIETĂRIRE — POȘTA ROMANIA LEI 50 + 450 (C.M.R. 74 nr. 1023).

În luna iunie 1946 — în emisiunea GOLI-TA — REFORMA AGRARĂ, POȘTA AERIANĂ, apare colia cu nr. 1023 (Dr. Petru GROZA) cu legenda modificată (C.M.R. 74 nr. 1040) de culoare albastru deschis; pe marca coliei este înscris MARTIE 1946, ÎMPĂRȚIREA TITLURILOR DE ÎMPROPRIETĂRI-RE, ROMÂNIA — POȘTA AERIANĂ — 80 lei iar pe manșeta albă a coliei, PREȚUL 100 lei. Tirajul este mic, de numai 30.000 bucăți.

În anul 1984, cu prilejul aniversării centenarului nașterii patriotului democrat în emisiunea ANIVERSĂRI — apare o marcă de 50 bani, reprezentind imaginea acestuia, din față. Pe marcă este înscris: 1884-1958 PETRU GROZA — POȘTA ROMÂNĂ — 50 b. 1984 și numele realizatorului (M. TOHA-TAN).

Desigur, că ar fi putut continua șirul personalităților culturii și științei din Transilvania care au militat pentru afirmarea ființei noastre naționale. Din rindul acestora nu trebuie să lipsească ION BIANU, VICTOR BABEȘ, TRAIAN VUIA și AUREL VLAICU, TRAIAN GROZĂVESCU, VASILE CORDIȘ și VASILE LUCACIU, ION AGIRBICEANU și mulți, mulți alții. În același timp, se cuvine să amintim din rindul cetățenilor români de naționalitate maghiară, aprecierea lui JÁNOS BOLYAI (1802-1860) creatorul geometriei neeuclidiene alături de Lobacevski și Riemann, care spunea: „Nimeni nu iubește, prețuiește, părtinește mai mult decît mine națiunea română și iubesc în ea pe om exact așa ca în cea maghiară, acceptînd cu

plăcere și crezînd a găsi și a recunoaște într-însa unul din vlăstarele cele mai adevărate, cele mai curate, atît de îndelung asuprite, dar din fericire, cu inepuizabile forțe de viață, elasticitate și veselie, ale poporului român de odinioară”.

Imaginea ilustrului cărturar născut la Cluj, este redată, în emisiunea ANIVERSĂRI CULTURALE (2 august 1960) pe — valoarea de 1 leu, verde, (C.M.R. 74 nr. 1986).

Marca are desenul realizat de Șerban Zănea, este dantelată 141/2:14, de culoare verde albăstrui. Pe marcă este înscris J. BOLYAI — R. P. ROMÂNĂ, POȘTA — 1 LEU.

Desigur că un expонат filatelic realizat pe această temă, care ar include numeroasele materiale filatelice, întreguri și cărți poștale, F. D. C.-uri și cărți maxime, obliterări speciale și plicuri ocazionate de aniversarea cărturarilor transilvăneni, în care filialele A.F.R. Sibiu, Alba, Maramureș și Satu Mare, au o contribuție deosebită, ar fi bine venit în expozițiile de tematică angajată, de istorie a literaturii române și ar face cînte oricărui expozant.

În același timp, articolul de față se constituie și ca un argument filatelic în activitatea de educare patriotică a tinerei generații, în cultivarea respectului față de lupta și jertfa înaintașilor, față de cei ce au pus mai presus de orice, servirea cu pana și cu tapta a neamului, a patriei române.

CONSTANTIN C. GOMBOȘ

Nicolae Grigorescu

și

INDEPENDENȚA

„Și Camera și Senatul ... au recunoscut că suntem în stare de război, au recunoscut că suntem dezlegați de legăturile noastre cu Înalta Poartă ... Cu stare de război, cu legăturile rupte, ce suntem? *Suntem independenți, suntem națiune de sine stătătoare*”. Acestea sînt cuvintele marelui om politic, Mihail Kogălniceanu, rostite în cadrul sesiunii extraordinare a Adunării Deputaților din 9 Mai 1877. Justețea acestor cuvinte avea să capete confirmarea deplină pe cîmpurile de luptă din 1877–1878, de la Plevna, Rahova, și Vidin – unde brava armată română avea să dea contur concret independenței absolute de stat proclamată la 9 Mai 1877.

Și de această dată, ca de atîtea ori în trecut, războiul a fost purtat prin concentrarea energiilor tuturor claselor și păturilor progresiste care alcătuiau societatea românească modernă.

Între alte măsuri, luate în vederea viitoarei campanii, fu și cea a constituirii unui corp de artiști, care să însoțească armata română pe front.

La 39 de ani, cînd izbucnea războiul, Nicolae Grigorescu (născut în 1838) era un artist cunoscut, despre care mulți începuseră să-și dea seama că este mai presus decît toți contemporanii săi, oricît de consacrați și de oficial admiși, ca Aman.

Faptul de a putea participa la mari expoziții colective, ca „Expoziția artiștilor în viață” din 1870, cu 26 de opere deodată, ceea ce însemna aproximativ a patra parte din lucrările expuse, iar la expoziția Societății „Amicilor Bellor Arte” din 1873 cu nu mai puțin de 148 de lucrări – o ade-vărată retrospectivă a succeselor sale pic-

turale din toate etapele unei evoluții aflate pe atunci la apogeul ei – îl impunea respectului unanim și admirației neîngrădite a cunoscătorilor de artă.

Artistul căruia, la 1868, împăratul francezilor, Napoleon al III-lea, îi cumpărase un tablou la expoziția pictorilor de la Barbizon și care avea în palmaresul său trei participări la Salonul din Paris (1868, 1869 și 1877) și una la Expoziția Universală din Viena (1873), om studiat în străinătate și călătorit prin Franța, Austria, Italia, Grecia și Turcia, se afla acum în situația de a alege între ispita de a-și vedea liniștit de o carieră care începuse a i se profila în viitor ca strălucită și de a rămîne deci în Franța, unde se afla la izbucnirea războiului, într-o ipostază, și între datoria de a se întoarce grabnic în patrie, în cealaltă variantă, spre a se pune la dispoziția autorităților militare și a-și sluji țara ca orice bun cetățean. Pictorul a ales varianta a doua a acestei alternative.

Cu sprijinul dr. Carol Davilla, el este mobilizat în calitate de artist, însoțind armatele spre a reflecta în desenele și picturile ce urma să execute, războiul în ceea ce avea să aibă el mai caracteristic și mai vrednic de memorat. Procedîndu-se așa, se dădea curs unui obicei instaurat în istoria campaniilor militare cam din perioada primelor expediții ale lui Napoleon I, care-și impusese lumii nu numai arta militară, ci și concepția modernă a unei informații de război scrise și vizuale, de la care pictorii – un baron Gros, un Gérard – nu erau excluși, ci dimpotrivă.

Crochiurile luate de artiști la fața locului, erau transmise apoi marilor reviste și zia-

relor unde reproducerea lor constituia nu numai documente istorice, dar și adevărate opere de artă grafică cum sînt — ca să vorbim numai de cele din timpul războiului de la 1877 — cele ale lui Daniel Vierge sau cele apărute în „London Illustrated News”, în „L'Illustration”, sau în alte numeroase perio-dice similare italiene, germane sau spaniole.

Nimic din existența anterioară a lui Gri-gorescu și nici temperamentul său contem-plativ nu-l pregătise pentru a fi un pictor sau un desenator de scene militare.

Concluzia la care ajunge este deci că el trebuie să devină, în noua sa fază, un în-registrator exact și autentic, în stare să prin-dă imaginile și să-și exprime sentimentele cu iuțeala cu care acele imagini și senti-mente se succedau, răminind totuși un de-săvîrșit artist. Iar pentru a fi veridic și au-tentic, pentru el, nu era numai o chestiune de precizie și de reușită artistică, ci și una de conștiință. Căci, dintre ceilalți artiști tri-miși pe cîmpul de luptă (printre care se gă-seau Sava Henția, un pictor cam de ace-eași vîrstă, bătrînul Szathmary, un talentat acuarelist, versat și cu o mare experiență în redarea unor scene cu multe personaje în note vii și sugestive și un tînăr abia ie-șit din Școala de arte frumoase, G. Dem. Mirea), Grigorescu este singurul care-și in-deplinește misiunea ca pe o gravă îndato-rire, ceilalți mulțumindu-se a-și îndeplini da-toria pur și simplu.

Grigorescu practicasă și pînă atunci de-senul ca pe un auxiliar prețios picturii, ca pe o îndeletnicire deosebit de plăcută. În campania din Bulgaria, unde se desfășura războiul, desenul devine o necesitate impe-riooasă, activitatea lui constantă, de multe ori singura. Acest exercițiu zilnic, conștient, îl duce la o expresie purificată de orice ele-ment inutil și la o concordanță și o sincro-nizare uimitoare între observație, senzație și expresie, la o promptitudine aproape steno-grafică a imaginilor. În chip logic, subiectele pînă atunci tratate nu-l mai pot preocupa. Altele noi, numeroase și variate, puternic di-namice le iau locul. Le caută oriunde se petrece ceva interesant, în mijlocul soldaților, uneori punîndu-și în primejdie viața, atunci cînd regimentele sînt în acțiune, în bivacu-ri, sau în mijlocul ofițerilor.

Din corespondența cu numeroșii prieteni, reies unele amănunte asupra cronologiei și succesiunii faptelor, în care este implicat pic-torul Grigorescu.

La jumătatea lunii iunie 1877, Grigorescu era la Poiana, la Cartierul General al Ar-matei, apoi la Corabia, unde se adunaseră trupele spre a trece Dunărea, la Nicopole, eveniment pe care o schiță, admirabilă ca spontaneitate, în peniță, a pictorului îl con-semnează, cu claritate, dintr-un început.

Etapela trecerii Dunării „pe podul de vase sau în ambarcațiuni, vor face subiectul mai multor lucrări ale maestrului. Artistul care-i spusese lui Delavrancea : „Numai într-o schi-ță poți rămîne sincer pînă la sfîrșit. Într-un tablou migălit începi să te observi, și în momentul acela e mai mult meșteșug decît artă...” (cum relatează Vlahuță), s-a simțit bine în situația de a rămîne la trăsătura spontană de creion, de cîrbune și de pe-niță din crochiurile carnetelor sale de răz-boi. În afară de acestea, cîteva acuarele și schițe în ulei, vizibil lucrate pe loc, antici-pează, în mai bune condiții artistice, lucrările finite ce vor fi extrase din acest imens fond documentar, cu valoare artistică în sine, une-ori superioară lucrărilor pentru care a servit doar ca prin material. Totuși, unele opere în ulei ale lui Grigorescu, liber lucrate, fără pîntenul nici unei scadențe și fără o co-mandă expresă egalează, ca lărgime și vi-ziune a execuției, valoarea neprețuită a de-senelor, în care excelează maestrul.

După un răstimp petrecut bolnav la Turnu Măgurele, unde se lasă îngrijit de doctorul Grecescu, amicul său, și pus pe picioare, Grigorescu începe să treacă sistematic Du-nărea, mai întîi pentru scurte incursiuni, pe teritoriul Bulgariei de azi, spre linia — între timp mult avansată — a frontului, înregistrînd aspecte dîndărătul cîmpului de luptă propriu-zis : deocamdată, bivacurile, bucătăriile de campanie, transporturile de provizii, viața sa-telor bulgărești în care poposește, viața po-porului acestuia atîta vreme subjugat unei puteri dușmănoase și care n-avusese încă timpul să-și refacă încrederea în oameni, apoi chipurile de țărani, de bătrîni și de fe-mei și fete ; în sfîrșit, după ajungerea din urmă a trupelor, chipurile de ostași români, „cvartirele” corpului ofiteresc și adăposturile oștirii, tranșeele și întăriturile, vederile ge-nerale ale cîmpurilor de luptă și redutelor, ambuscadele, asalturile, atacurile la baionetă și înlînirile călăreților cercetași cu iscoadele.

Pe lîngă carnete și creionul moale, cîr-bunele, conté-ul și penița de tuș ori pene-lul de laviu, Grigorescu folosește, ca și Szath-mary, un aparat fotografic. Corespondenții de război (spre exemplu, Al. Ciurcu) pove-tesc întîmplări survenite artistului, întîlnit „în plină tabără, foarte adeseori expus „gloan-țelor” ; și este clar, după acuitatea observa-ției ce se desprinde din temele desenate, că pictorul nu vedea scenele respective cu bi-noclul, ci că participa la război umăr la umăr cu combatanții primelor linii. I se pu-sese la dispoziție, cum relatează dr. C. Is-trati în „Calendarul Minervei” din 1908, „o droșcă trasă de trei cai mici, în care avea tot ce-i trebuia pentru mîncat, dormit și pic-tat”, echipaj pe care-l recunoaștem în mai multe din desenele lui.

Alături de asemenea instantanee, surprinse cu încintare și hărnicie în număr mare, ar-

tistul execută, mai puțin febril, scene compuse cu elemente notate în carnet, mai elaborate decât ele și mai puțin valoroase adeseori, de compoziție proprie și de o formulă ilustrativă mai retorică, așa cum este desenul reluat apoi în uleiul intitulat „Spi-onul”, ce înfățișează goana unui cercetaș călare după un călăreț inamic, galopând de frica morții, dramatic, scrișnit, nemilos.

Cruzimilor care ar putea fi evitate, ale războaielor, deși înregistrându-le, Grigorescu le răspunde prin imagini de un sfîșietor realism, cu o notă critică (nedisimulată de altfel) și chiar de protest.

Pe drept cuvînt, un scriitor cu intuiția artistică a lui Delavrancea putea spune despre soldații români văzuți de „meșterul Nicu”: „Grigorescu îi vede slabi și negri, scrișnind din fălci, învălmășiți în fumul fioros al bă-tăliilor. Sînt aceiași țărani, aprinși în fața primejdiei. Avîntul unui popor necăjit, nervos și brav”. Adevărul este că, țăran el însuși, neuitîndu-și nici un moment obîrșia, Grigorescu se simte identificat cu ostașul, țăran de asemenea; același pe care-l studiasă neobosit de-a lungul întregii sale opere închinată exprimării prin artă a sufletului nostru specific, de națiune asuprită timp de două milenii „pusă în calea răutăților”, și, prin urmare, se autoportretează moral în fiecare din chipurile de ostași pe care le zugrăvește. Aceasta nu înseamnă că a evitat să portreteze ofițeri; dimpotrivă, cu chipurile de campanie sau de paradă, cu căciulile specifice „curcanilor”, cu pene, ori cu cele dublate de stofă și ceaprazuri, de roșiori, iată-i apărînd, rași ori cu bărbile specifice modei timpului, tineri și bătrîni, în medalioane risipite pe o pagină, ce notează, sub semnătură, „Campagne 1877”, ori stînd la masă, pe scaune, în tabără, între cai și soldați.

Servanții „Bateriei în marș” și întovărășitorii convoaielor de prizonieri, sau măcar unii dintre ei, par, după uniformă, ofițeri. E drept că ei nu se văd nici în eboșele, nici în variantele compoziției „Atacul de la Smîr-dan”, cum nu-s vizibili nici în pinza definitivă, terminată un deceniu mai tîrziu, și atît de puțin prețuită de comandarii ei, tocmai datorită rolului preponderent pe care-l au, ca protagoniști ai luptei eroice, simpli soldați porniți la luptă corp la corp, cu baioneta la armă și fără comandanți; care — cum se pare că i-ar fi răspuns cu umor sarcastic pictorul reprezentantului armatei, ce-i imputa că nu se văd în tablou ofițeri, — „de prea mult avînt, trecuseră cu mult înainte și ieșiseră din cadru...”

Încercarea de compoziție istorică, fără precedent în arta noastră, ca proporții în primul rînd (10 m²), „Atacul de la Smîr-dan”, lucrare pe care Grigorescu nu s-a decis să o considere teminată decît în 1885, este operă considerabilă în sine, chiar dacă, în

comparație cu desenele pegătitoare, cu eboșele în alb și negru stabilind regimul luministic unitar al scenei și cu variantele în ulei de mai mici dimensiuni, de la Craiova și București, ea se dovedește mai prejos decît acestea.

Așa s-a petrecut și cu uriașul „Dorobanț” și cu „Sentinela” de la Galeria Națională, mai realizate în desenele de la care s-a pornit sau în variantele mici, anterioare, decît

în uleiul de mari dimensiuni, pe parcursul executării căruia parcă „s-a răcit” febra originară a creației, prezentă în schițe și eboșe.

Mult mai viguros pictate și mai susținute de la un cap la altul s-au demonstrat a fi „Atacul de la Rahova”, comandat de Ministerul de Război, ca și „Alarma, iar uleiuri ca: „Vedeta” sau ca „Spionul” ori „Convoiul de prizonieri” de la Muzeul de artă din Brașov și mica „Sentinelă” reproducă de Vlahuță și lucrată, probabil, mai tîrziu, „Roșiorul călare” ori „Fete și roșiori la fin-tină” sînt opere intrate de mult în „muzeul imaginar” al fiecărui cetățean al acestei țări, alături de „Capete de prizonieri turci”, de „Prizonier turc” și de „Baterie în marș”.

în ocupațiile lui idilice, cit și avîntat într-un război drept, pentru neatinarea țării și păs-trarea ființei naționale, încrîncenat de efortul

Vasta operă artistică a lui Nicolae Grigorescu — ce face parte integrantă din Epopeea națională a războiului de independență — își găsește reflectare și în filatelia românească.

POSTA ROMÂNĂ L 480

Nu ne-am propus să trecem în revistă întreg materialul filatelic legat de opera patriotică a marelui pictor, ci doar vom face referiri la acele lucrări care au fost reproduse pe mărcile românești de poșta română.

Minunata compoziție a lui Grigorescu „Atacul de la Smîrdan”, a fost reprodusă în filatelia românească pentru prima oară, la 10 mai 1931, pe o marcă în valoare de 3 lei

(CMPR 497). Același subiect este reluat la 10 iunie 1952, în desenul mărcii de 50 de bani brun-carmin (CMPR 1464), cu ocazia sărbătoririi a 75 de ani de la Proclamarea Independenței de stat a României.

În anul 1957, „Atacul de la Smîrdan”, mai apare pe o marcă de 1,75 lei (CMPR 1737), în seria „50 ani de la moartea pictorului Nicolae Grigorescu”.

O altă celebră pictură — „Dorobanțul” — apare pe o marcă de 50 de bani (CMPR 494) emisă în anul 1931, cu prilejul „Centenarului armatei române și pe o marcă de 55 de bani (CMR 2686) apărută în 1967 la „90 de ani de la proclamarea Independenței de stat a României”.

În anul 1957 la jubileul „80 de ani de la războiul pentru Independență a României” pe o marcă de 20 de bani (CMPR 1743) se reproduce tabloul „Gornistul”.

Cu ocazia „Centenarului Independenței de stat a României”, la 9 mai 1977, Poșta Română pune în circulație o emisiune formată din 6 valori și 2 colițe. Artistului patriot, îi este rezervată valoarea de 3,40 lei, pe care este reprodusă pinza „Artileristii”.

În anul 1977, în cadrul emisiunii „Reproduceri de artă”, pe marca de 4,80 lei apare lucrarea „Fete și roșiori la fîntină” și nu „Fete la fîntină” cum apare greșit inscripționarea pe marcă.

Actul măreț și atât de scump plătit pe cîmpurile de bătălie din Bulgaria (cca. 10 mii morți și răniți), nu a scăpat și altor administrații poștale străine. Astfel, Ministerul Poștelor și Telecomunicațiilor din Republica Populară Chineză a pus în circulație pe data de 9 mai 1977, o serie de 3 mărci poștale, comemorînd Centenarul Independenței de stat a României. Ca o încununare a marelui merit pe care l-a avut Nicolae Grigorescu ca artist patriot, pe valoarea de 10 finii, este reprodus un fragment din binecunoscutul tablou „Atacul de la Smîrdan”, care apare astfel pentru a patra oară într-o emisiune de mărci.

IONEL ZĂNESCU

Documente revelatoare care certifică prezența primelor noastre mărci poștale în patru birouri de expediție nesemnlate pînă acum

A dăinuit mult timp controversarea, căzută apoi în desuetudine cu privire la circulația mărcilor Cap de bour, 40 P. și 80 P. în alte localități decît capitalele de județ. Contestatorii se sprijineau pe argumente plauzibile, în primul rînd pe faptul că nu s-au dat la iveală documente din care să rezulte livrarea de mărci la aceste birouri înainte de 1862/65 și, în al doilea rînd, că nu s-au găsit scrisori francate sau mărci izolate purtînd vreun însemn aparținînd respectivelor expediții¹.

Prima contestare este infirmată de descoperirea ulterioară cu privire la biroul din Tg. Neamț. Acest birou de tîrg nerezidențial, deși nu figurează în vreo situație de distribuire a primelor mărci poștale românești, primește totuși în septembrie 1858 un total de 192 exemplare, din care vinde 9 mărci de 27 P., 15 mărci de 54 P. și 2 mărci de 108 P.² În cazul al doilea exemplul edificator ni-l dă biroul de expediție rezidențial Fălticeni. Mult timp nu s-au semnalat mărci circulate din prima emisiune și totuși la acest birou s-au vîndut 350 exemplare³.

Preluînd în studiu această problemă, am cercetat cu insistență ani de-a rîndul numeroase documente uitate din arhive și am avut satisfacția să scot la iveală surprinzătoare dovezi referitoare la patru birouri poștale neatestate pînă acum ca manipulînd mărci din a doua emisiune Cap de bour⁴. Tomuri de corespondență poștală din perioada 1858—1862 (regulamente, instrucțiuni, contracte, ordine și

rapoarte etc.), au fost urmărite, notate, transcrise, unele xeroxate și fotografiate, alcătuiînd un voluminos dosar cuprinzînd dovezi concludente despre existențe atestate cu certitudine.

În prezentele pagini nu am ocolit unele bogate citate, pe care le-am considerat edificatoare asupra stărilor de lucruri ale vremii, ilustrînd limbajul de cancelarie al epocii, cu savoarea și plasticitatea sa. Aceasta spre a oferi o lectură cît mai plăcută cititorilor almanahului filatelic dispuși să guste mostre stilistice de altă dată, dar și pentru a ilustra cît mai fidel, marile greutăți prin care a trecut poșta noastră, la mijlocul veacului al XIX-lea în lupta de afirmare românească pe plan european.

Trecînd în revistă fiecare birou poștal în parte am dorit să argumentez în mod expres concluziile, acestea fiind componente de prim ordin, la *Situația generală a circulației mărcilor Cap de bour, emisiunea a doua*, care se va publica, în premieră, cu un alt prilej.

1. *ADJUD*, jud. Putna (azi Vrancea), cu capitala în Focșani. Stație importantă de poștă pe „Drumul Siretului“, între Bacău — Focșani (— Galați), la răscrucea drumului spre Transilvania, prin pasul Oituz, și din Filipești, spre Tg. Ocna. Din 1857 releu principal pe drumul noii diligențe austriece, pe ruta Galați — Adjud — Filipești — Poiana Sărată⁵. La 10 iunie 1858 se înființează *Biroul de expediție Adjud* (887/58). Ca expeditor se numește „Ioan Ghizdavătu, comisar al tîrgului

Agiud", cu recomandarea prefecturii de Putna (870/59). În august primește de la Biroul de expediție Focșani (V. Karaman), 128 mărci (4 coli) din 27 P., 81 P. și 108 P. (1066/58). Decontarea mărcilor făcându-se pe plan local, nu se cunoaște rezultatul.

Cu privire la distribuirea mărcilor poștale din a doua emisiune Cap de bour, subliniem faptul că Adjutul este primul birou de tîrg nerezidențial căruia îi atribuiam deschiderea de relații directe cu casieria centrală a Poștei Moldovei (Iași). Astfel, la 26 ianuarie 1859 expeditorul de Adjud primește, pentru prima dată, mărci din valoarea de 40 P. pentru care depune „O adeverință de primirea a 160 marce, de cite un leu una”⁶. Nici despre circulația și decontarea acestor mărci nu se știe, deocamdată, mare lucru. Cinci luni mai tîrziu, Direcția Poștelor, neprimind nici o situație cu privire la circulația mărcilor, cu ord. 1608 din 20 mai 1859, intervine :

„La Expediția de Agiud. Neputîndu-se lămuri din socoteala banilor de la acest birou, dată pe luna genar anu curent numărul marcelor și valoarea lor rămasă la sfîrșitul acelei luni, se scrie, ca grabă să trimiteți Direcției asemenea lămurire”. Director, ss. K. Magistan, Șef Secției, ss. G. Vamiș (867/59).

Nu avem răspunsul expeditorului. Din documentele cunoscute reiese că nici nu a dat vreodată, vre-o astfel de „socoteală a veniturilor”. Care este cauza? Răspunsul vine de la sine. Timp de mai bine de un an, expeditorul nu a primit salariul, pe motivul, că biroul „nu produce venituri”; la rîndul său, expeditorul nu vărsa veniturile pe motivul că „nu primește salariul ce i se cuvine”. Din acest joc

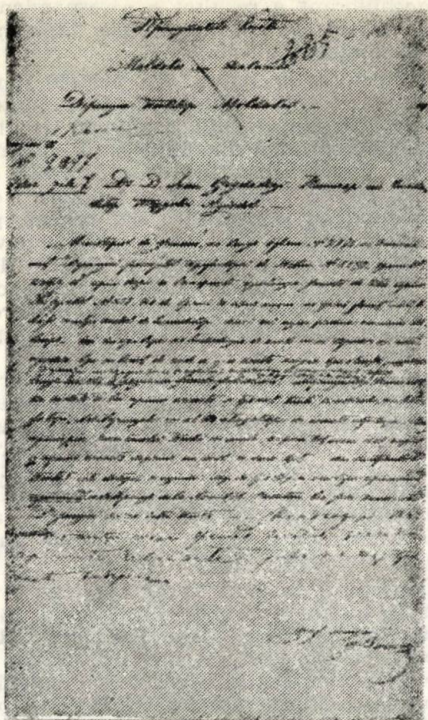
dezechilibrant a rezultat o corespondență îndelungată, care a dus în cele din urmă la desființarea biroului.

Prefectura de Putna. No. 6597/26 iunie 1859. Către Onor. Ministerul de Finanțe : Dsale Ioan Ghizdăvățu, comisarul tîrgului Agiudu Nou, încă din Iunie anul conținut (1858), după dispozițiile de organizare în ramul poștei, puindu-i-se și îndatorire de expeditor, au și priimit o așa sarcină, pe speranța că i se va regula leafa potrivit cu dispozițiile Așezămîntului Poștal, dar în privire că, după multe mijlociri (ce) s-au făcut Direcției Poștelor, în urmarea cererilor, Dl. Ghizdăvățu, pînă acum, după trecire de un an, nu au regulat nici o leafă. Acum însă Dl. Ghizdăvățu, prin referatul No. 332 cere a i se ridica o așa povară, de vreme ce nu i se acordează onorariul cuvenit. Din așa motiv și prefectura, cu respect face cunoscut onoratiului Minister ca să reguleze liberarea Dlui Ghizdăvățu de îndatorirea de expeditor sau să binevoiască a regula o retribuție analogică osteneților sale”. (827/59).

Ministerul de Finanțe din Moldova, secția III-a, cu No. 7776 din 2 iulie 1859 intervine pe lingă Casa Poștelor : „Raportul cu No. 6597 ce s-au priimit de la Prefectura de Putna în cazul lefii cuvenite dlui Ioan Ghizdăvățu însărcinat cu expediția în tîrgul Agiudu, Ministerul i-l trimite în copie Direcției și îi scrie a da știință asupra acelor reclamate de numitul expeditor și asupra regulării ce ar fi făcut întru aceasta” p. Ministru Secretar de Stat la Depart. de finans. ss. Balanu. Pe acest raport se află rezoluția directorului poștelor, K. Magistan : „4 iulie 1859. Să se scrie expeditorului de Adjud ca îndată să predece toate condițiile și actele atîngătoare de acest serviciu, în primirea căpitanului poștii de acolo. Pentru că nicidecum nu ține veniturile de acolo, Direcția nu poate plăti nici o leafă. Asemenea se va scrie și căpitanului ca să primească această sarcină care după paragraful din contract este dator a o purta, dîndu-i-se remunerația cuvenită în asemenea. Ministerului de finanțe i se va răspunde că sarcina de expeditor de Adjud s-au dat asupra comisarului, de către Administrația de Putna, cînd i s-au trimis Așezămîntul Poștal pentru urmare a i se plăti leafa din venituri”. 871/59).

În același timp Direcția Poștelor trimite două adrese, către Expeditorul de Adjud și către Căpitanul Poștii Adjud

Principatele Unite Moldova și Valahia. Direcția Poștilor Moldavei. Secția II. No. 2097 din 7 iulie 1859.

Ds. D. Joan Gizdavău, comisar și expeditor (al) Tîrgului Agiudul. Ministerul de Finans, pe lîngă oficia No. 7776, au comunicat Direcției raportul Prefecturii Putna No. 6597, urmatu către el, prin care se lămurește pretenția făcută de Dta, prin referatul No. 332, că de vreme ce pînă acum nu ți s-au făcut nici o leafă pentru postul de Expeditor, apoi ceri a ți se ridica o asemenea povară și în privința că Expediția de acolo nu au produs și nici nu produce vreun venit de unde să ți se poată asigura vreo leafă (...). Direcția vă face cunoscut că îndată ce vei primi aceasta, să trădai toate condicile, actele, faturile, Adeverințele și alte atingătoare, în primirea căpitanului poștii de acolo, căruia tot acum i s-au scris a primi această sarcină, ca unul ce după art. 13 din Contractul Poștal este dator a o ține⁷. Iar de trădarea acestora primind adeverință de la numitul căpitan ve face cunoscut Direcției cu cea mai întîi poștă, cu adăugări că pentru marci, făcînd socoteala de acele primite și vindute, veți trimite la Direcție. (872/69 f. 225). O adresă cu un conținut asemănător se trimite și „La Căpitanul poștii Agiud“.

Predarea-preluarea expediției Adjud nu va avea loc însă decît cît cu o întîrziere de cîteva luni, pe considerentul refuzului repetat al căpitanului poștei (I. V. Ionescu) de a primi noua sarcină, ceea ce face ca Direcția Poștelor să intervină pe lîngă Ministerul de Finanțe, cu nr. 2381 din 22 iulie 1859 :

„Căpitanul Poștii Tîrgului Adjud în a cărui sarcină s-au dat expediția din acel tîrg, ce mai înainte se ținea de dumnealui comisarul de acolo, Prin raportul no. 33 arată că nu poate ține și biroul de expediție în privire că nu știe carte și un băiat ce are, de abia ține slujba poștei, mijlocind de a fi scutit de o asemenea sarcină. Asupra cărora Direcția observînd că chiar lucrările poștei nu este îndemnat a ține precum se cere, și observînd că mai toți căpitani nu sînt în stare (a ține) acele reguli (ale) expediției, după slaba cunoștință și ne-contabilitate ce au, Direcția supune aceasta Onor. Minister, rugînd să binevoiască a da cuvenita dezlegare“. Director ss. K. Magistan.

În aceeași zi însă, Direcția Poștelor, cu ord. No. 2319 face cunoscut „Căpitanului Poștii Agiudului“ : La raportul Dtale No. 33, prin care arată că n-ai putea ține lucrarea expediției a căreia sarcină ți s-au impus prin officia No. 2098 din 7 iulie 1859, din cauză că ai fi fără condei (știință de carte n.n.) și că abia (poți) a ține lucrarea ce se cere pentru poștă, mijlocind a ți se ridica asemenea sarcină, Direcția îți răspunde că Dta la o asemenea atribuție nu ai greutate, căci formalitățile manipulației se cere numai de la birourile expedițiilor de pe la rezidențe, iar de la căpitani se cere numai prescurtat, adică cîte scrisori au primit de pe la fețe particulare, ele expediindu-se după adrese cu factură și la sfîrșitul fiecărei luni, banii ce ar aduna a tot pe acelea, cît și pe acelea (cu) porto ce ar primi de pe la alte birouri, să-i trimită la Direcție, cu lămurire anume. Și prin urmare, Dta fiind, după contractul poștelor îndatorat a ține o asemenea regulă, ți se scrie a o ține fără a mai întrebuița preținse motive...

Căpitanul poștii Adjud confirmă primirea oficiei... și în final, refuză „primirea atribuției“ drept pentru care Direcția Poștelor, cu nr. 2406 din 31 iulie 1859 scrie „Căpitanului Poștei Agiud :

„Spre răspunsul la raportul Dta No. 39 prin care te aperi acum prin neatributul expediției din acel tîrg, înșiruind mai mul⁸ pretexte, Direcția însoțit pe lîngă aceasta îți trimite, în copie, răspunsul

Ministerului de Finanțe No. 8901 atingătoare la acest caz și ți se scrie că, de îndată, de cele cuprinse, să dai cel din urmă răspuns, dacă poți funcționa astfel sau nu“.

Cam în același timp, Direcția Poștelor primește de la comisarul Țirgului Adjud, care continuă să funcționeze ca expeditor-interimar, un cont de cheltuieli efectuate fără vreo aprobare prealabilă, ceea ce duce la sesizarea Ministerului de Finanțe; de la care primește ord. nr. 9016 din iulie 1859:

„La raportul Direcției No. 2340 din care se arată că comisarul Țirgului Agiudu, însărcinat cu lucrările expediției de acolo, se scade prin sămile ce au dat despre veniturile lunilor aprilie, mai și iunie cu suma de 179 lei, 6 parale, cursul fiscalui, cheltuieli în acele luni cu întreținerea cancelariei și (plata) chiriei localului, se răspunde, că Direcția să dea mai întâi știință ministerului despre condițiile cu care s-au pus asupra numitului comisar această însărcinare și (dacă) i s-au aprobat vre-un drept de despăgubire pentru niște asemenea cheltuieli. Pe acest ordin se află rezoluția: „Să se răspundă, că sarcina expediției s-au alăturat pentru comisarul de acolo prin Prefectura de Putna, în baza prevederilor Așezământului Poștal, fără nici o altă condiție“ K. Magistan.

După cum rezultă, Direcția Poștelor știe una și bună. Să plătească oalele sparte acela ce încalcă prevederile Așezământului Poștal, care singurul reprezintă legile de urmat, în vigoare. Și perseverind, cu nr. 2597 din 14 august 1859, trimite Capitanului Poștii un avertisment:

„Dumnealui Comisarul celui Țirg, prin înscrisul No. 570 face cunoscut Direcției că nicăieri pînă acum nu s-au luat de către Dta de la el sarcina expediției. Direcția avînd în privire că de la trimiterea oficei No. 2098 adresată Dtalui, spre a primii această sarcină conform contractului au trecut timp de peste o lună de zile. Prin urmare ți se scrie că *dacă mult pînă la șase zile de la data aceasta nu vei raporta că ai primit atribuția expediției din acel Țirg, apoi hotărîtoriu vei ști că se va regula depărtarea Dtalui din slujba ce ocupi*“. Director K. Magistan (872/1859).

Dar... urmează cinci săptămîni de tăcere, după care Direcția Poștelor revine cu ultimul și drasticul avertisment: „La Poșta Țirgului Agiud. No. 2828 din 21 septembrie 1859:

„Prin oficia cu No. 2597 ți s-a scris a da știință într-un scurt termen că ai

primit atribuția expediției, conform contractului, de la Dlui comisarul celui Țirg, după care nu s-a primit o asemenea nici pînă acum. Prin urmare, *Direcția îți scrie că nu mai puțin de cu prima poștă să raportezi că ai primit asupra-ți lucrarea expediției, căci la mai multă întîrziere se va aplica măsura cuprinsă în citata ofiție*“. Director, ss. K. Magistan (idem, f. 197).

Aici se încheie episodul din 1858/1859 al „expediției de Adjud“. Am insistat mai mult asupra acestui caz, care este primul exemplu, tipic birourilor de expediție din Țirgurile nerezidențiale, cu care Direcția Poștelor a avut de întîmpinat multiple dificultăți, pînă la reforma din 1 mai 1862, cînd expediția a trecut definitiv în regie de stat, unificată pentru ambele Principate.

Concluzie. Biroul de expediție Adjud a primit și manipulat în perioada 26 ianuarie — 26 septembrie 1859 un număr de 160 mărci de cîte 40 P., fără a exista vre-o evidență lunară cu privire la circulația acestora.

2. ȚIRGUL FRUMOS⁸. Stație de poștă

pe Drumul Siretului, între Iași și Roma⁹, cu despărțire spre Fălticeni (și, pe drumul lateral, din Cristești, spre Tg. Neamț). În 1858 Biroul de expediție era condus de Th. Dumitrescu, „căpitan și expeditor“, în conformitate cu art. 2 din contractul cu antrepriza Petrache Mavrogheni — George Iorgu Mihail Suțu (M & S). Nu primește mărci în 1858, nici din întîia nici din adoua emisiune Cap de bour. Prima cerere de mărci este semnalată în raportul de confirmare a primirii eronate a ștampilelor obliterate:

Biroul Expediției poștii Țirgului — Frumos
No. 59
1859 april 28

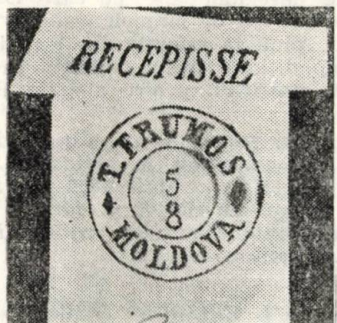
Onoratiilor Direcției a poștilor Prințipatului
Raport.

Odată cu officia No. 1.273 s'au priimitu la acestu bioroul o cutie cu 43 numere și două peceti împreună și cu o stecluță — tușu. Din care s'au văzutu că numai căpacu a cutiiei este pi numele acestui biorou, iară pecetea este pe numele Răniiei. Se vede că au fostu scăpare din vedere; această cutiiei cu toate ale ei să înapoiescu afară de stecluță cu tușu întru care ono-

rata Direcției va binevoi a regularisi celi de cuviință, ca pi lingă trimiterea adevăratii cutii, binevoindu a trimite și no. de marce, găsindu-să din cuviință.

Șefu bioroului, ss. P. Dimitrescu
(867/59, f. 112).

Nu avem documente cu privire la „in-dreptarea greșelii“, dar considerăm că la începutul lunii mai ștampila proprie fu-sese trimisă. Cu privire la mărcile soli-citate, avem o ciornă a casieriei centrale din mai cu conținutul :

PRINCIPATELE UNITE MOLDOVA ȘI VALAHIA

Direcția Poștelor Moldovei
No. 1389
1859 mai 6

La Expeditorul Poștei Tîrgu Frumos

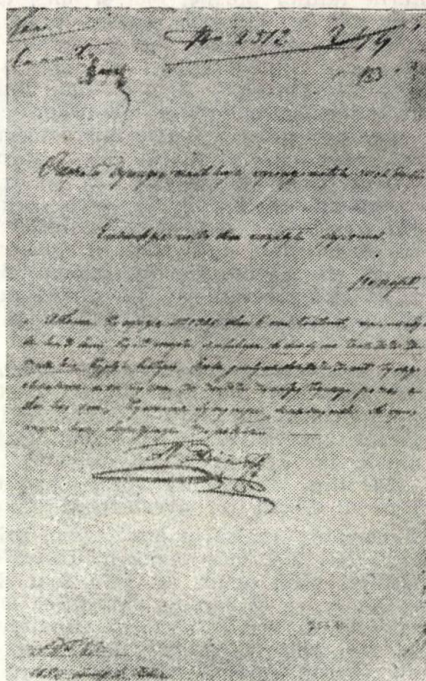
Spre deplinirea celor mijlocite de Dta prin raportul No. 59, Direcția însoțit pe lingă aceasta își trimite un număr de 100 marce a un leu și un no. de 50 marce a doi lei una carele valorează în total suma de 200 lei cursul haznalei spre a-ți servi la expeduirea scrisorilor private și pen-tru care se va ține strictă socoteală și se va prezenta Direcției la sfîrșitul fiecăreia

lună din preună cu banii ce se vor adu-na pi ele. Iar acum de primirea unor ase-minia vei raporta cu prima poștă.

Director, ss. K. Magistan

Șeful Secției, ss. G. Vamiș

Dar acest ordin de casă rămîne ciornă. Nici cele 150 mărci (în bucăți și nu în coli) nu se mai trimit decît cu aproape o lună mai tîrziu, de data aceasta în coli întregi (total 192 mărci și nu 150 !), și anume, patru coli a 40 P. și două coli a 80 P. Aprovizionarea cu mărci a Expe-diției Tg. Neamț, devine de data aceasta onorată corect. Confirmarea de primire, redată în premieră, atestă certitudinea

Expediția poștii din Targul Frumos
No. 80
1859 ionii 4 zile

Onoratei Direcției Poștilor Prințipatului
Moldovei

Raport

Odată cu ofiția No. 1389 din 6 mai, primiindu-să la 3 iunie cu No. marce, în valoare de două sute cincizeci și șase lei, cursul visteriei, însă una sută două zeci

și opt bucăți albastre a un leu una și șai-
zeci și patru bucăți roșii a doi lei una,
Cu supunere să răspunde de primirea
lor, spre știință și regulă.

P. Dimitrescu

Pe acest raport se află rezoluția direc-
torului poștelor: „6 iunie 1859. La acte,
Kostache Magistan“
(867/59, f. 133)

Aceasta este prima și ultima aprovizio-
nare cu mărci din a doua emisiune Cap
de bour făcută biroului de expediție Tg.
Frumos. De notat că în toată perioada
3 iunie 1859 — 1 mai 1862 expeditorul
gestionar nu face nici o decontare prin
semiile lunare, veniturile biroului „reți-
nindu-le abuziv în contul salariului“.

*Concluzie. Biroul de expediție Tg. Fru-
mos a primit și manipulat 128 mărci din
40 P. și 64 mărci din 80 P. în perioada
3 iunie 1859 — 1 mai 1862.*

3. TIRGU NEAMȚ⁹ Stație de poștă
(unica), a drumului lateral ce se leagă de
despărțirea Fălticeniilor, la Cristești. Din-
tr-un document din 27 martie 1858, cu-
noaștem pentru prima dată, că „Poșta
Neamțu“ era în antrepriza lui Mihail Ko-
gălniceanu :

„Departamentul Finanțelor Moldovii.

No. 2431

27 martie 1858

Către Sămeșia Sa.

„Dumnealui vornicu Mihalache Kogăl-
niceanu, au luat în antrepriză poștile
Drincei, Cărpineni și Neamțu, cu 32 cai,
cite șapte sute șaizeci și unu lei cursul
haznalei pe an, calu, de la vornicul Ma-
vroeni. Și cere slobozirea subvenției ce i
se cuvine, pe șase luni...“ etc. (226/58). În-
tr-adevăr, nu după mult timp, colonelul
M. Kogălniceanu emite o chitanță de pri-
mirea sumei (1016, 3/3 galbeni).

Noul antreprenor dă o atenție deosebită
Tirgului Neamț și bazat pe relațiile sale
intervine la Direcția Poștelor de a se în-
ființa aici și un birou de expediție pentru
„deservirea plicurilor guvernului și parti-
culare“. La propunerea favorabilă, Direc-
ția poștelor primește răspunsul forului tu-
telar :

DEPARTAMENTUL DE FINANS

Secția III-a

No. 6654

Anul 1858, luna Julie, 21 zile

Direcției Poștelor

„La raportul Direcției No. 1726, prin
care propune a se înființa în Tîrgul
Neamțu un birou de expediție, Departam-
entul răspunde, că, dacă direcția pri-
mește asupra sa răspunderea, că înfiin-
țarea biuroului în acel tîrg, prin venitul
lor, ar scoate cel puțin lefille ce trebuie
să se dea și cheltuielile lui, se înuvin-
tează“ p. Șef Deparatment, ss. K. Balan.
1040/58)

După o oarecare tergiversare, Direcția
Poștelor, formulînd punctele de vedere în
conformitate cu noul „Așezămînt Poștal“,
trimite Ministerului de finanțe raportul
său, prin însuși persoana antreprenorului
solicitat, de la care se primește aprobarea
Departamentului de finanțe cu No. 70002
din 2 august 1858 :

„Odată cu raportul Direcției No. 1872
atingătoriu de înființarea în tîrgul Neam-
țu, înfățișîndu-se în camera Departamen-
tului, dumnealui Vornicul Mihail Kogăl-
niceanu, antreprenorul poștii din acel tîrg,
au declarat că pe lîngă că asigurază că
acea ecpediție va aduce un venit cu care
să va putea întreține, apoi că se obligă
a nu lua progon pentru căruțile ce va
da de trei ori pe săptămînă pînă la Cris-

tești decît pe mergere, regulîndu-se ca la întoarcere să sîdă tot de acele căruți fără progon, plicurile ce vor sosi la Cristești pentru Neamțu.

Luîndu-se dar în considerație avantajele aceste, Departamentul scrie Direcției ca grabnic să înființeze expediția cuvenită acolo unde modul celor din alte asemenea târguri, regulînd și purtarea poștei de la Cristești tot cu căruțele cu care va veni ace de la Neamțu, a căroră întoarcere în plin este fără progon, după declarația dumisale antreprenorului acelei poște. p. Șef Departament ss. K. Balan. P

Pe acest ordin se află rezoluția șefului mesei din Direcția poștelor: „Cu no. 2085 s-au scris dumisale Pelin a veni la biroul central pre a se da povătuirile“ (1040/58, f. 494).

Cu nr. 2171 din 5 septembrie Direcția poștelor „a rînduit ca expeditor la acel tîrg pe Dlui comis Dimitrie Pelin, conform garanției date de dlui Kogălniceanu, căruia i s-a făcut salariul de 150 lei pe lună, cu 50 lei mai puțin de cît acel prevăzut la Așezămîntu“ (872/59). Se rezolvă astfel și „plîngerile Sfatului orășnesc din tîrgul Neamțu¹⁰. Faptul este confirmat și de raportul nr. 1 și nr. 2 din 8 septembrie 1858, prin care „Biroul expediției de Neamțu“ cere de la „Onor. Direcția Poștelor și a Delijanselor Moldovei“: Faturi, pentru scrisori particulare, Adeverințe poștale pentru asigurarea scrisorilor particulare ce se primesc la expediere etc.“ Semnează D. Pelin (1045/58, f. 88).

„Evenimentul zilei“ este anunțat și prin presă:¹¹

„În privire că la Tîrgul Nemțului este un punct unde se dezvoltă un comerț de interes, atît din partea organizatorului cît și din partea publicului din măgieșie, precum de la mănăstiri și sate, De aceea, conform încuviințării Departamentului de interne, pentru înlesnirea comună s-au statornicit un biourou de expediție după principiile Așezămîntului poștal, despre care se aduce la cunoștința publică, că oricine poate să acrediteze acelui birou scrisori, pachete sau ori ce plată pentru trebuința de expediție pe la orice locuri din cuprinsul principatului, așa precum direcția, o dată cu deschiderea lucrărilor biouroului expediției din arătatul oraș, au regulat și cele de cuvință pentru înlesnirea publicului. Director V. Grigoriu, Șeful biouroului G. Ilievici. No. 2317“.

Interesul principal referitor la Biroul de expediție Neamț este dat de „circulația mărcilor poștale moldovene“. Referitor la

prima emisiune Cap de bour avem studiul publicat în Almanahul Filatelic din 1985¹². A rămas de prezentat „Circulația mărcilor din a doua emisiune Cap de bour, 40 P. și 80 P. fapt rămas neelucidat pînă la publicarea acestui studiu care dezleagă enigma și rezolvă controversile, avînd ca teme documentele ce urmează.

a. Cererea mărcilor. După un interval de timp (1 noiembrie 1859 — 9 martie 1859), în care biroul Neamțu a manipulat expediția particulară nefrancată, din lipsă de mărci, urmează intrarea în arenă a expediției francate-marcate ca urmare intervenției expeditorului:

Biroul Expediției Niamțu

No. 23

1859 martie 1

Onor. Direcții Poștilor și Delijanselor
Moldovei

Raport

„Fiînd-că marcele la acest biourou pentru marcarea scrisorilor fac neapărată trebuință, și (deasemenea) pentru două peceti, adică una de negru (tuș) și una de roșu (ceară), precum și pentru ștemplurile cuvînit, cu supunere să face rugăminți onor. Direcții să binevoiască a ni trimite asemenea marce, peceti și ștempluri.

Șef biourou, Dumitru Pelin.

Pe acest raport se află rezoluția directorului: „No. 1071. Mărci se vor trimite. Pentru peceti se va avea în priivire de comisie spre a se încuviința facirea lor. ss. K. Magistan, martie 3. (867/59, f.74)

b. Livrarea mărcilor este atestată de documentul: DIRECȚIA POȘTELOR MOLDOVII

No. 706

1859 Martie 9

Biouroului Expediției de Targul Niamțu

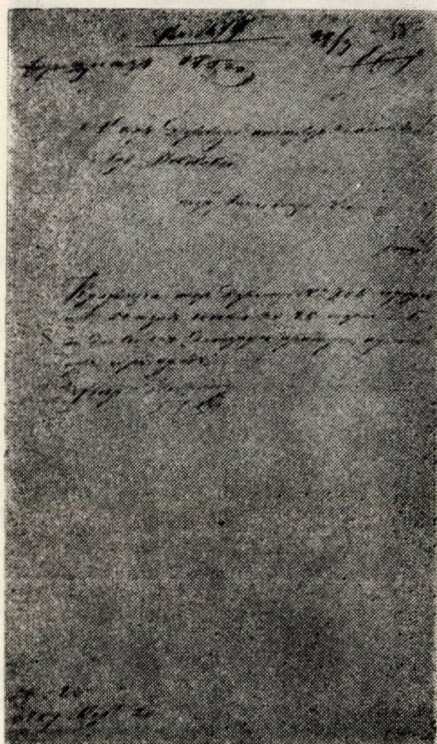
„În urmări cererii cuprinsă prin raportul acelui birou no. 23, odată cu aciasta i se trimite 50 mărci a un leu una și 25 mărci a doi lei una, care în totul alcătuiește suma de una sută lei. Si încît privește pentru ștempluri să face cunoscut că direcția în curînd va regula trimitearea și acestora.

Director. K. Magistan

Șef secție, N. Bogdan

(867/59, f. 75)

c) Confirmarea primirii mărcilor apare zece zile mai târziu, fie datorită faptului că trimiterea a fost tergiversată de noul casier central, fie datorită faptului că între timp Dimitrie Pelin dispăre de pe statul de funcțiuni al Expediției Neamț, locul său fiind preluat de către căpitanul poștii locale. Fie una, fie alta, data de 20 martie 1859 s-a luat drept „prima zi de circulație” a mărcilor din a doua emisiune moldovenească :

Biur. Expediției Niamțu
No. 26
1859 Mart 20

Onor Direcției a poștilor și a delijanselor
Moldovei

Raport.

„Cu ofiția onor. Direcției No. 706, s-au primit 50 marce de un leu una și 25 marce câte de doi lei una, De a căroră primire cu supunere să răspunde.

p. Sef biurou, ss. G. Soldănescu
(93/1869 f. 88)

Bazat pe documentele ce urmează, consider că aceste 75 mărci constituie prima, unica și ultima aprovizionare cu mărci a biroului de expediție Neamț. Aceste mărci sînt consumate în intervalul 20 martie — 5 iunie 1859, după cum vom vedea.

Desființarea Expediției Tg. Neamț. Veniturile biroului de expediție Neamț sînt însă sub așteptări de mici. Astfel, pe luna septembrie 1858 (deci a înființării), în „Sama de venituri și cheltuielile expedițiilor și delijanselor Moldovii”, biroul Tg. Neamț figurează cu 17 lei și 32 parale din vânzarea mărcilor și 6 lei și 3 parale venitul din porto scrisori, nimic din gropuri. Total 23 lei și 35 parale, iar la cheltuieli figurează cu 150 lei, leaşa expeditorului. (1054/58). Situația deficitară se menține în continuare, fără nici o speranță că veniturile vor acoperi cheltuielile, ceea ce va determina desființarea expediției¹⁵. Astfel, Ministerul de finanțe al Moldovei, Secția III-a cu nr. 4129 din 8 aprilie 1859 face cunoscut Direcției Poștelor :

„Asupra celor referate de Direcție prin raportul No. 872, Ministerul răspunde, că încuviințarea unui birou de expediție la Tîrgul Neamțu, au urmat din motivul declarației ce dumisale antreprenorul acelei poște au făcut în camera ministerului, asigurînd cheltuielile. Încît, dacă incredințarea dată de Direcție, descoperindu-se deficit, apoi negreșit că urmează a se mulțămîi dumnealui expeditorul numai cu folosul ce i-au produs. Iar în viitor asemenea misie să se incredințeze căpitanului, care după Art. 12 din contract trebuie să fie garantat de dumnealui antreprenorul. Ministru secretar de stat la Departam. Finanțelor, ss. E. Alcazi”.

Pe acest ordin se află rezoluția : „16 April 1859. Conform ordinului de față se vor înainta lucrări pentru trecerea expediției către căpitanul de poștă. ss. Bogdan (972/59, f. 118).

Direcția poștelor răspunde Ministerului de finanțe cu raportul nr. 2483 din 8 aprilie 1859 :

„După officia onorat. Minister No. 4129 din 8 aprilie anul conținut, Direcția desființînd biroul de expediție din Tîrgul Neamțu și incredințînd asemenea atribuție căpitanului poștei de acolo au făcut cunoscut dumisale Expeditoru Dimitrie Pelin prin officia No. 1238 că este liber de la îndatorirea sa cerîndu-i totodată și banii, suma de 548 lei 29 parale cursul haznalei ce i s-au dat pînă la îndeplinirea lefii care n-au ajuns din venitul produs în acele șase luni după cum este cunoscut din raportul 872 din 22 martie 1859” (415/59 f. 124).

Urmare acestor măsuri, Direcția postelor și a Diligentelor Moldovii, cu nr. 1238 din 22 aprilie 1859 trimite ordinele de desființare și reorganizare: „Către Seful Biuroului de Expediție a Tîrgului Neamțului, dumisale Dimitrie Pelin:

„Departamentul finanțelor prin răspunzătoarea oficii No. 4129 face cunoscut Direcției că așa precum încuviințarea biroului expediției de acolo n-au fost în alt fel de cît au urmat din motivul declarației ce antreprenorul de acolo, dumnealui Vornic Mihail Kogălniceanu au făcut camerei sale, asigurînd că venitul acelei expediții va acoperi cheltuielile cu încredințarea ce au luat din raportul Direcției No. 872, descoperindu-se deficit, apoi negreșit urmează să te mulțumești numai cu folosul ce s-au produs și că în viitor asemenea misie, conform art. 12 din contract să se încredințeze căpitanului de poște ce trebuie a fi garantat de antreprenor.

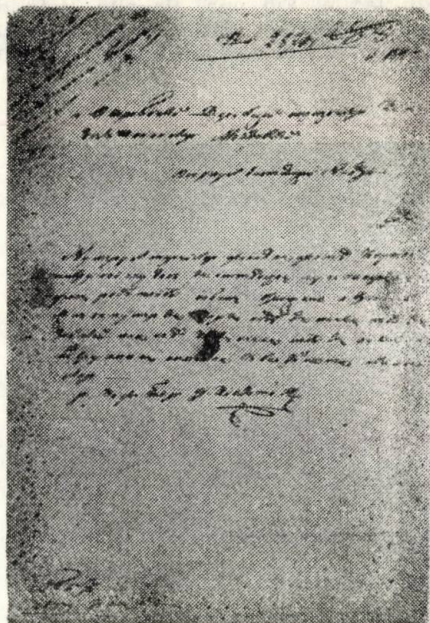
Pe temeiul citatei oficii, Direcția pe deoparte te condamnă a trimite de îndată ei suma de 548 lei 29 parale ce i s-au dat prin recomandatul de dta în raportul No. 22 ca neajuns din venituri la leafa ce i se cuvine, după încuviințarea direcției de la sine dată cu No. 1171, iar pe de alta i se face cunoscut ca să dai toate obiectele atingătoare de asemenea atribuție, pe seama dumisale căpitanului poștei de acolo, despre care apoi vei încunostiința pe Direcție cu prima poștă“ (972/59, f. 117).

Un ordin asemănător cu nr. 1239 din 22 aprilie 1859 se trimite și „Căpitanului Poștei de Tîrgul Neamțu“:

„Departamentul de finans prin oficia No. 4129 ordonează Direcției, ca conform art. 12 din contractul poștelor, Expediția din acel tîrg să fie în sarcina Dtale și i se desființea osebitul biurou a Expediției de acolo. În urmarea căreia Direcția scrie Dtale ca pe de o parte să primești pe samă de la expeditor, dumnealui comis Dimitrie Pelin toate actele instructibile oficii a Direcției, condici, Adeverințe, Fatur etc. etc. în sfîrșit toate obiectele atingătoare de această atribuție, iar pe de alta să te sirguiești în asemenea serviciu spre avantajul fîscului după care numai se poate căpăta oțimie a guvernului și răsplata serviciului ce fiecare amplotiat a statului cu stricteță se îndeplinește“.

Atfel, din documentele citate, reiese că biuroul de expediție din Tîrgul Neamț a ființat între 1 septembrie 1858 — 1 mai 1859.

Ultima comandă de mări și refuzarea ei. O lună mai tîrziu de la preluarea serviciului său, căpitanul poștii Tg. Neamț cere un nou lot de mărci poștale pentru francarea scrisorilor:

Biuroul Expediții Niamțu

No. 57

1859 iunie 3

Onorabilei Direcții a poștelor și delijan-selor Moldovei

Raport

„Numărul mărcilor fiind pe finit, ce numai pentru o zi sau două de expediție, cu supunere să face rugămînti să binevroiască a trimeti încă un număr de marce, atît de acele cîte de doi lei una cît și de acele cîte de un leu una, pentru a nu se ocaziona ceva din cauza lor.

p. Șef biur. ss. G. Soldănescu
(867/59, f. 154)

Există un concept din care rezultă că se propune trimiterea a 192 mărci, de data aceasta în coli întregi, din care 4 coli (128 mărci) a 1 leu (40 P.) și 2 coli (64 mărci) a 2 lei (80 P.). Această pro-

punere se contramandază. Din ce motive vom vedea îndată, în răspunsul de un interes deosebit, dat de Direcția poștelor, cu privire la noua măsură luată de a nu se mai livra pe viitor mărcii, birourilor de tirguri nerezidențiale, acestea urmînd ca în continuare să manipuleze trimerile particularilor, fie *franco* (cu plata în numerar de către expeditor fără aplicare de mărci), fie *porto* (cu plata taxei de către desinatar):

PRINCIPATELE UNITE

Moldova și Valahia
Direcția Poștelor Moldavii
No. 2163
1859 iulie 10 zile

Biuroului de expediție.
Târgul Neamțului

„La raportul aceluia birou prin care se mijlocește a i se trimite un număr de marce spre a-i servi la expedierea scrisorilor private, Direcția îi face cunoscut că așa precum ea a regulat ca toate birourile acele ce sînt prin tirgurile ce nu-și au rezidența ținutului său și care se țin de către domnii căpitani de poște, la expedierea unor asemenea să se servească fără marce și în locul lor puînd ștemplu cu data, se trage cu condeiul și două trăsături crucișu care va fi semnul celor marcate. Prin urmare i se scrie astăzi și lui această regulă.

Director, K. Magistan,
Șef Sectoe, G. Vamiș
(867/59, f. 155)

Acesta este ultimul document întîlnit cu privire la circulația mărcilor poștale moldovene la Tg. Neamț, care încheie acest capitol¹⁴. Mai este de adăugat că între timp biroul a primit și sigiliu de ceară cerut cu raportul No. 23 din 1 martie 1859, după ce mai întîi, la 27 aprilie i se trimiseseră ștemplurile M2. TG. NEAMZU și C1. RECEPISSE. De asemenea este știut că la 16 decembrie 1859 i se trimite și ștemplul cu inscripția FRANCO/NIAMZU.

Concluzie. Biroul de expediție Tg. Neamț a cerut, i s-au trimis, a primit și a manipulat în perioada 20 martie — 5 iunie 50 mărci de cîte 40 P. și 25 mărci de cîte 80 P.

4. **TIRGU OCNA**¹⁵. La 26 iunie 1858 avem date cu privire la înființarea biroului de expediție din Tîrgu Ocna, sub conducerea lui Iorgu Botez. Angajarea s-a făcut la propunerea sameșului și expeditorului de ocîrmuire Bacău:

Biroul Poștal Bacău
No. 51

1858 iunie 26

Onorații Direcției a Poștelor
și a Delijanselor Moldavii

Raport

Întru conformarea mijlocirii acei onor. Direcții cuprinsă prin adresa No. 1464, făcîndu-să cunoscut Ds. Jorgu Botez de a primi postul de expeditor în Tg. Ocni, s-au priimit răspunzătorul său Adres, sub No. 1, pi care în copie să prezentează¹⁶. Angajîndu-să și alt curier, în alăturare aicia garanții, să poștește pi onor. Direcții a se informa pentru amîndoi și a rezolva celi di cuviință, fiind amîndoi cu condiții bune și cu moralicești purtări“.

Sameș, ss. N. Anghel, Expeditor, ss. N. Meza (1051/58, f. 350).

Dintr-o rezoluție a directorului poștelor (V. Grigoriu) reiese că numirea ca expeditor a lui Iancu Botez s-a făcut în conformitate cu prevederile Așezămîntului poștal, cu un salariu de 75 lei lunar din veniturile ce se realizează (1051/58, f. 10) iar a curierului Kostache Codreanu „ce circulează pe linia Tg. Ocni — Bacău“ după buget (idem, f. 99).

La închiderea anului bugetar, Direcția Poștelor, cu nr. 3385 din 29 decembrie 1858, scrie „La căpitanul și expeditor, Tg. Ocnii: La raportul no. 25 se răspunde că de la 1 a viitoarei luni genar (1 ianuarie 1859, n.n.) se va însemna leafa numai să se poarte foarte bine, de a expedii și trăda îndată obiectele de tranzacție ale poștei, precum scrisori, pachete, gazete și altele⁴. Director, ss V. Grigoriu (105L/58, f. 645).

Cu adresa 1273 din 27 aprilie 1859 Direcția poștelor trimite biroului de expediție Tg. Ocna două ștempluri, obliterationa M1. T. OKNI/MOLDOVA și auxiliara C1. RECEPISSE (870/69, f. 541) și tot în 1859, cu circulara 3769 din 16 decembrie „se trimite și acestui birou ștemplul cu osebită formă⁵”; este vorba de ștemplul catalogat acum M3. FRANCO/OKNA pentru obliterationa mărcilor.

În 1860, căpitanul-expeditor (C. Vlad) cerind a i se trimite „peceți” pentru pecetluirea grupurilor și a scrisorilor de valoare precum și „tarife” referitoare la expedierea acestora, Direcția poștelor, cu nr. 913 din 20 aprilie 1860 comunică:

„La căpitanul poștii Tg. Ocna. Spre satisfacerea raportului No. 123, prin care înștiințați că expediția are urgent neapărată trebuință atât de peceti, cât și de o lămurire despre tarifa ce i s-ar cuveni a primi pe greutatea grupurilor cu bani și a pachetelor de valoare, direcția însoțit acestei îi trimite două peceti, una pentru pecetluirea plicurilor oficiale și alta pentru tuș¹⁷, precum și Tarifa lit. B, spre a-i servi în primirea și expedierea grupurilor și a pachetelor, de a cunoaște plata ce se cuvine pe greutate și depărtare. Director, ss. K. Magistran (537/60, f. 129).

Din referatul nr. 16 din 4 iunie 1860 al expeditorului central către director, reiese că în prima jumătate a anului, biroul Tg. Ocna nu a manipulat mărci și că expediția se efectua franco, cu plata în numerar sau cu porto. Cum s-a observat că la veniturile din scrisori se încărca cu sume necorespunzătoare, referatul precizează: „Cu expediția de ieri, în fatura Biroului Expediții Tg. Ocnii, s-au observat următoarele nereguli: fiind trei scrisori recomandate pentru Iași, a căror franco era de 24 lei și dl. expeditor de acolo, în lipsă de marce, s-a încărcat în faturii numai cu 8 lei la trei scrisori francate; în loc de a se încărca cu șase scrisori s-a încărcat numai cu trei, deosebirea totală de șase scrisori este că s-a încărcat cu 19 lei mai puțin. Onorata Direcție va binevoi a lua măsurile convenite

întru aceasta spre a nu mai pune adăugiri și ștersături în faturi. s.s. Nicodimescu.

Pe acest raport se află rezoluția directorului: „Să se scrie căpitanului de Tg. Ocna a se încărca cu toți banii ce se cuvin din franco, căci va fi prilej de răspundere. K. Magistran” (539/60, f. 170)¹⁸.

Tot în această lună, cu ord. 1672 din 28 iunie i se face cunoscut că „nu a trimis banii adunați pe trecuta lună mai, în sumă 178 lei și 30 parale cursul fiscului după sama arătată¹⁹. În iulie expeditorul răspunde cu suma de 131 lei, 28 parale și pentru diferență primește un nou ordin observator.

Din documentele din 1861 reiese o activitate deosebită²⁰. Reținem și subliniem faptul că în acest an, deși prin „Sama veniturilor și a cheltuielilor de la Biroul poștal de Tg. Ocnii”, la rubrica „valoarea mărcilor după socoteală” nu apare cu venituri, totuși la un control ulterior a reeșit că în intervalul ianuarie — mai, biroul a vîndut mărci în valoare de 162 lei sumă cu care a fost încărcat biroul la rubrica „venituri din mărci pe luna mai 1861” (ASB. ICC. dos. 23/61, f. 432). Deși în restul anului este posibil să mai fi consumat mărci, nu mai dă nici o socoteală asupra veniturilor realizate pînă în ianuarie viitor.

Din „Sama veniturilor poștale pe ianuarie 1862” reiese că biroul Tg. Ocna are venituri: 342 lei, 15 parale, din scrisori (franco-porto) și 79 lei parale din vînzare de mărci, total 422 lei 15 parale. Căpitanul se scade cu 42 lei 15 parale „plată lefi”. Cifrele zecimale, la venituri, de 15 parale, ar corespunde la expedierea de ziare. (ICC. dos. 23/1861, f. 309 și PM. dos. 236/1862 f. 219)²¹. Dintr-o notă reiese că veniturile centralizate pe luna ianuarie cuprind și „restanțe din 1861” (să zicem din noiembrie-decembrie). Păcat că nu mai avem documente poștale cu „sama veniturilor” pe următoarele trei luni (februarie, martie, aprilie) din care am fi putut concretiza totalitatea sumelor realizate din vînzarea mărcilor la biroul Tg. Ocna în perioada 1 ianuarie 1861 — 31 mai 1862, deși operații de manipulare scrisori și gropuri sînt frecvent întîlnite. Un lucru este cert: din mărcile primite nu a restituit nimic în mai-iunie 1862 de unde se deduce că toate mărcile avute s-au vîndut. Reconstituind distribuția și consumul mărcilor la acest birou pe o perioadă posibilă de 16 luni, reiese suma de 256 lei. Aceasta ar corespunde, la relația 2:1 între valorile de 40 P. și 80 P., cite 128 mărci (4 coli) din mărcile albastre și 64 mărci (2 coli) din cele roșii.

Concluzie. Se consideră că biroul de expediție Tg. Ocna a primit și a vândut în perioada 1 ianuarie 1861 — 1 mai 1862 mărci în valoare de 256 lei, apreciind un număr de 128 mărci din 40 P. și 64 mărci din 80 P., mărci.

Biroul de expediție	Data livrării	40 P.	80 P.	LEI
1. Tg. Adjud .	26 ianuarie 1859	160	64	160
2. Tg. Frumos .	6 mai 1859	128	—	256
3. Tg. Neamț .	9 martie 1859	50	25	100
4. Tg. Ocna . .	1 ianuarie 1861	(128)	(64)	(256)

Consider totuși că problema în sine nu este închisă. Descoperiri eventuale de noi documente vor putea întregi peste timp

Încheind contribuția cu privire la circulația mărcilor Cap de bour emisiunea a doua la birourile controversate, concretizez în premieră datele obținute până acum în situația recapitulativă ce urmează :

KIRIAC DRAGOMIR

NOTE

¹ Reproducerea ștampilelor din acest studiu aparține colaboratorului ing. Leonard Pașcanu, după piesele originale din fondul său de expențiză.

² Ing. Kiriac Dragomir, Contribuții cu privire la circulația primelor mărci postale românești Cap de bour, Almanah Filatelice, 1934, pag. 125.

³ Ibidem, pag. 136. Azi se cunosc patru exemplare din astfel de mărci, obliterate cu ștampila rotundă de zi MI, FOLTISCHENI/MOLDOVA, din care două din 54 P. și două din 108 P.

⁴ Este vorba de birourile nerezidențiale din 1858—1862 : Tg. Adjud, Tg. Frumos, Tg. Neamț, Tg. Ocna.

⁵ La 2 iulie 1857, primul cureir austriac, Franz Kir, face cursa Galați — Adjud — Poiana Sărată — Brașov, utilizând conform protocolului, mijloace de transport ale poștei române, o căcută de poștă cu doi cai, cu schimbui în fiecare stație (Galați, Adjud, Caiuți, Filipești), pe bază de blanchete eliberate de Ministerul de finanțe, prin Prefectura de Tutova (Galați), care se achitau de către K. K. Agenție. Din ord. nr. 1257 din 10 februarie 1858 al Ministerului de finanțe către Direcția poștelor se face cunoscut introducerea diligențelor austriece în locul căruțelor : „K. K. Agenție prin poșta No. 915 face cunoscut acestui Departament, că de la 27 ianuarie 1858 începînd cursul dilijanșului austriesc, între Brașov și Galați purtători de bani și alte obiecte prețioase, curierul aceluia delijans va porni din Brașov în fiecare sîmbătă și va sosi în Galați luna de dimineață la 6 ceasuri, iar din Galați va urma pornirea în fiecare miercuri dimineață la 6 ceasuri și sosirea în Brașov vinerea; de asemenea, spre conducerea dilijanșului s-a rînduit expeditor, care după sosirea în Galați, va continua cursul său pînă la Brăila, în fiecare luni, de unde se va întoarce la Galați miercuri, spre a-și continua drumul la Poiana Sărată, cînd se vor slobozi caii trebuincioși, după regula statornicită”, p. Șef Departament, ss. K. Bălon (1018/58). În perioada 2 iulie 1857 — 14 februarie 1858, diferiți curieri ai poștei austriece (Franz Kir, Ioan Bobu, Zaharia Agache și Ion Buhăescu, din care numai

primul cetățean austriac) au efectuat 129 curse dus și întors, cu cai de poștă, fapt consemnat din „Documentul dumnealui spătar Kostache Gusti, antreprenorului poștei Căiuți” prin care se cere „plata progonului poștei austriecești” însumînd 1608 lei și 30 parale cursul haznalei”. Ministerul de finanțe cu nr. 1620 din 24 februarie 1858 „dispoazează îndestularea Dumisale antreprenorului cu cității bani, conform listei cuprinzătoare în anexă, întocmită de căpitanul poștei Căiuți, pentru stația sa”. (1018/58). Desigur, plăți asemănătoare, corespunzător aceleorși perioade, s-au făcut și pentru fiecare din următoarele 10 stații. Interesant de consemnat tot acum „Raportul nr. 77 din - omprile 1859 al căpitanului stației Căiuți” prin care face cunoscut că „este cu neputință ca brașoveanca ce umbliă din Galați la oPiana Sărată și întoarcere, să se poarte numai cu patru cai. Curierul austriac este întovărașit todeauna de un soldat și de multe ori și de alte persoane, afară de soldat, cerînd ca în viitor a se purta o asemenea trăsura cu un număr de 6 cai, mai ales că drumul de la Adjud la Poiana Sărată este destul de rău” (872/).

⁶ Adevărînta s-a găsit în „Inventarul Costin”, întocmit al tragicul deces al acestuia (4 februarie 1859), prin care se arată primirea de către expeditorul de Adjud (Ioan Ghizdăvățu) a mărcilor citate. (ASB, dos. 886/1859).

⁷ În conformitate cu prevederile art. 13 din contractul de arendarea poștelor „În fiecare poștă se va afla întotdeauna un căpitan, om cu cheazăie și vrednic, nu numai a ține poșta în bună stare, precum și contabilitatea după cum s-a urmat pînă acum, dar să fie în stare a îndeplini și slujba de expeditor, care în drumul postal este nedespărțită de la slujba de căpitan, și numai în capitalile ținutele vor fi și expeditor rînduși și plății de Direcția Poștelor”. (v. condițiile pentru darea în antrepriză a poștelor din despărțirea I-a, a II-a a IV-a și cinci poște din despărțirea a V-a ASB, PM, dos. 1003/58).

⁸ Tg. Frumos, comună urbană în jud. Iași Reședința subprefecturii Cîrligătura cu 4215 locuitori (1875). Bilci la 12 iulie și în fiecare lună o dată. Birou telegrafo-poștal din 1864.

⁵ Tirgu Neamț jud. Neamț (ociruirea Piatra) cu 9.940 locuitori (1872). Veche localitate istorică. Bilci la 9 mai, 6 august și 6 decembrie. Stația terminus de poștă pe drumul Neamțului, cu două releuri: Tg. Neamț (munte) și Cristești, jud. Suceava (pe lunca Siretului), cu ultimul legându-se de despărțirea Fălcișenilor. Între 1 septembrie 1858 — 1 mai 1859 biroul de expediție independent, după care atribuțiile de expeditor trec în sarcina căpitanului de poștă, din localitate, iar de la 1 august 1862 birou telegrafo-poștal. Consumă mărci din toate emisiunile clasice (și următoare), începând din septembrie 1858.

¹⁰ Se revolvă astfel și sesizarea Departamentului din Năuntru nr. 17874 din 11 august 1858 din care extragem: „...cele raportate de către Sfatul orășanesc din tirgul Neamț, prin care arată, că deși s-au regulat înființarea poștei în acel tirg, încă plicurile, gazetele și buletinele până acum se primesc și expediesc, tot prin privilegietarii și administrație, din înțirzirea cărora chiar acum s-ar fi prilejuit suspendarea temenelor antreprizei pitarilor, mijlocind ca în viitor (poșta) să se îndrepte pe la Cristești, de unde să se expediască acolo... (1014/58, f. 495).

¹¹ Buletinul oficial no. 78 din 28 octombrie 1853, pag. 362.

¹² Kiriac Dragomir. Contribuții cu privire la circulația primelor mărci poștale românești, „Cap de bour”, Almanah Filatelic, 1984, pag. 132. Au fost distribuite 32 mărci de 27 P. (1 coală), 128 mărci din 54 P. (4 coli) și 32 mărci din 108 P. (1 coală). Au fost restituite: 23 mărci din 27 P., 113 dnl 57 P. și 30 din 108 P. Diferența reprezintă mărciela vindute.

¹³ Din acest raport reiese că veniturile biroului expediției din Tg. Neamț pe perioada septembrie 1858 — martie 1859 au fost de 341 lei și 11 parale, iar cheltuielile de 900 lei (leafa expeditorului pe 8 luni), cu un deficit de 54 lei și 29 parale, inclusiv banii încasați după mărcile poștale, care au rămas nedecantate până la urmă.

¹⁴ De altfel, la 10 iulie 1859, noul însărcinat cu expediția din Tg. Neamț nu mai la cunoștință de întârziatul răspuns, de oarece încă de la 19 iunie își prezentase la rîndul său demisia sa: „În privire cu subscrisul este demisionat din îndatorirea de expeditor al stației T. Neamț, pe lingă care au purtat și îndatorirea de expeditor de la 1 mai conținut, cu supunere se face rugămintă onor. Direcției să binevoiască a însărcina cu asemenea îndatorire pe noul numit etc., apoi îndată fi va comunica onor. Direcției sama de venituri expediției pe aceste două luni în care am figurat ca expeditor, adică pe lunile mai și iunie, ss. G. Soldănescu (877/59, f. 169). Reiese că nu a dat nici știrea mărcilor gestionate de dînsul.

¹⁵ Tirgul Ocna, județul Bacău, reședința plășii Tortuș, cu 8400 olcuitori (1872), pe lunca

Trotusului. Are munți bogați în sare, cu saline în expolare (1860), penitenciar (1856), spital (1852), exploatare petroliere (la Mosoare, prima sondă din România (18)). Stațiune climaterică (parcul Nagasachi), în apropiere fiind Băile Sîlanci cu ape minerale pentru cură (1800). Bilciuri anuale: 17 august, 21 mai, 27 iulie și 8 noiembrie, precum și săptămînale. Casa părintească a lui Costache Negri (n. 1812-1876) în care s-a născut, a trăit și a purtat corespondența timp îndelungat, cu scrisori francate (1858/75). Din veniturile poștale din 1862, rezultă importanța expediției Tg. Ocna, care se înscrie pe locul întâi, cu venitul total de 2288 lei, după care urmează tirgurile Neamțu (1549 lei), Tg. Frumos (259 lei) Adjdu (193 lei), Mărășești (44 lei) etc. (44/1862).

¹⁶ Raportul nr. 1 din 16 iunie 1858, al căpitanului de poștă Iorgu Botez (originar din satul de răzeși Filipești, releu de poștă pe drumul Adjdu-Filipești-Tg. Ocna), numit în acest post cu ord. Direcției poștelor nr. 1464 din 1 iunie 1858, la recomandarea antreprizei și a prefecturii de Bacău (1040/58, vol. 1, f. 256).

¹⁷ Raportul poartă rezoluția: „După tocmeala ce am săvîrsit cu —) Jancu peccariu, costul unei asemenea peceti este de un galben, ca și acele ce s-au făcut de mai înainte (...)”. Șef secție, Gh. Vamș Plicul raportului poartă două ștampile: M2 T OKNEI/MOLDOVA 3/30 tuș verde, cu data inversată, și de scrisre M1. JASSY/MOLDOVA 1/4 tuș negru.

¹⁸ Cu ord. nr. 1404 din 6 iunie 1860 i se scrie în spiritul referatului și a rezoluției directorului (539/60, 7. 171).

¹⁹ Ordinul poartă nr. (1895 din 14 iulie 1860 (539/60, f. 330).

²⁰ În legătură cu corespondența reclamată de un destinatar din Comănești (cca 20 km. nord-est de Tg. Ocna), Direcția poștelor reprezintă căpitanului-expeditor al releului Tg. Ocna: „Nu este îngăduit a nu primi scrisori pentru alte localități care n-au stație...”. Reținem în mod deosebit această dispoziție, pentru prima dată înființată, din care reiese existența unei activități de poștă rurală în 1861. De altfel căpitanul-expeditor cunoștea acest fapt, ceea ce-l face să răspundă cu raportul Nr. 25 din 6 martie 1861: „Conform ofiției onoratei Direcții Nr. 827 crt. pentru o scrisoare recipisată pe adresa K. Strătușescu la Comănești; iscălitul în mai multe rînduri am trimis atît scrisoarea cit și cunoștință persoanei prin adresă, însă adevărata cu iscălitura nimica unde trebuie iscălit de persoană. Odată cu aceasta se înapoiază onor. Direcției scrisoarea No. 11 cu recipisă”. Expeditor ss Jancu Karavian (ASB. PM. dos 241/1862, f. 70).

²¹ Contul de venituri și cheltuieli este întocmit de Direcția poștei din Iași (semnat V. Grișorțiu) și înaintat la Direcția generală a poștelor București cu raportul Nr. 2620 din 1 iulie 1862 (ASB. PM. dos 236/1860, f. 127).

Bibliografie arhivistică

Arhivele Statului București, fondul Poșta Moldovei (ASB.PM). Dosare din 1858 : 887, 1003, 1014, 1015, 1018, 1040, 1051, 1066 ; din 1859 : 415, 812, 827, 867, 870, 871, 872, 877, 972 ; din 1860 : 110, 236, 537, 539 ; din 1861 : 478, 532 ; din 1862 : 217, 241. Fondul Oficiului de control al Moldovei (OCM), dos. 7349/59. Fondul Înalta curte de conturi (ICC), dos. 23/61. Fondul Visteria Moldovei (VM), dos. 110/62 etc.

IN MEMORIAM

75 de ani de la moartea lui AUREL VLAICU

1913 - 1988

Aurel Vlaicu, unul din cei opt copii ai lui Dumitru și Ana Vlaicu, cel ce avea să devină primul aviator român care a proiectat, construit și zburat cu un avion în România, s-a născut la 19 noiembrie 1882 în satul Bințiți (azi A. Vlaicu).

Clasele primare le urmează în satul natal, apoi, primele șase clase de gimnaziu la Colegiul reformat al liceului calvin din Orăștie, unde profesorul Onisifor Ghibu avea să facă mai târziu următoarea remarcă: „Geniul lui scăpăra de nerăbdare și pe ce pune mina, în adevăr se și cunoștea”, pentru că Vlaicu era neîntrecut în a meșteri tot felul de mecanisme simple.

Încă din liceu Vlaicu era fascinat de ideea construirii unui aparat de zbor cu stabilitate în aer și care să poată transporta o greutate. Poate pentru că lui Vlaicu nu-i erau străine o serie de încercări de zbor realizate până atunci în țara noastră, unele dintre ele figurând în tradiția populară sau ca însemnări pe diferite cărți bisericești de la sfârșitul secolului XVII și începutul secolului XVIII.

(„De pre Mogoșa, Pinteau au zburatu cu zburătoarea făcută de elu pină la Dă-năști. Elu îi învăța pe pandurii săi să zboare scris-amu io Petre Fătu în anul 1701”).

Periodicul românesc „România aeriană” în 1941 preia o știre din ziarul turc „La République” conform căruia, țăranul român Nestor Kostic construisese la 1765 și executase unele zboruri cu un planor.

În 1875 la Cristești profesorul ieșean de gimnastică Spinzi, încearcă o lansare dintr-un foișor cu planorul construit de Grigore Sturdza.

În 1884, țăranul Stoica din Ormindea Zarandului, construiește o mașină de zburat care imita zborul păsărilor iar la 1901, un model de aeroplan acționat de un resort și un zmeu cu care a încercat să zboare, dar cu care s-a accidentat.

În urma unor calcule și încercări efectuate cu un zmeu, Vlaicu determină relația dintre suprafața acestuia și greutatea pe care o poate susține.

După terminarea celor șase clase, se înscrie în clasa a șaptea a gimnaziului de stat din Sibiu avându-l ca prieten pe O. Goga, iar după ce își ia bacalaureatul, în toamna anului 1902 se înscrie la cursurile Școlii Politehnice din Budapesta.

Aici se preocupă de realizarea unui motor mai ușor decît cel pe benzină, care să-l monteze pe un aeroplan. Negăsind înțelegere, în 1903 se înscrie la Școala Politehnică din München dedicîndu-se în timpul liber perfecționării zborului cu ajutorul unor modele, pe care le-a experimentat și la Binținți și Orăștie.

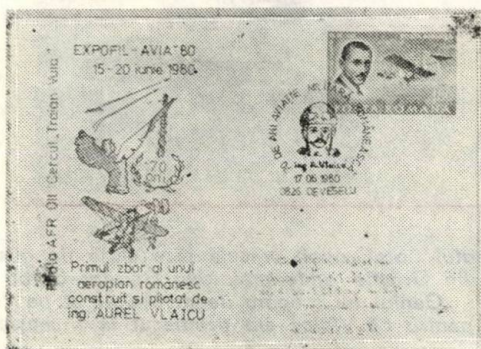
Împreună cu fratele său Ion și cu ajutorul financiar al părinților și prietenilor, construiește și execută primele zboruri la Orăștie și Binținți cu aeroplanul fără motor A. Vlaicu 1909, aeroplanului imprimîndu-i-se viteza de zbor prin tractarea acestuia de flăcăi și apoi de cai.

În toamna anului 1909, în curtea liceului Andrei Șoguna din Brașov, Vlaicu prezintă în zbor modelul nr. 2 de aeroplan. Avea lungimea de cca. un metru, iar elicele erau puse în mișcare prin răsucirea celor 10 fire din cauciuc.

Visul lui era de a pleca la București unde spera să găsească destulă înțelegere pentru a-și îndeplini dorința – aeroplanul. Ca și la Orăștie, la București se constituie un club aeronautic cu admiratori și susținători ai invenției lui Vlaicu, printre prieteni numărîndu-se prof. D. D. Pătrășcanu, Dr. Lupu, scriitorii A. Vlahuță, E. Gârleanu, Șt. Olosif, I. Chendi, I. Minulescu ș.a.

În după amiaza zilei de 24 octombrie 1909, în fața ministrului instrucțiunii, Spiru Haret, în parcul expoziției de la Filaret, Vlaicu își prezintă aeromodelul în zbor probîndu-i calitățile. Entuziasmat, S. Haret exclamă: „Pentru mine e probant”, iar Alexandru Djuvara spune: „Să fim mindri că a sosit vremea să cheltuim banii statului și pentru invenții românești menite să ne aducă felicitările și stima lumii”.

În urma unor noi demonstrații la 2 noiembrie 1909 în prezența celor doi arbitri, ing. Cottescu și col. Iliescu și a altor colaboratori direcți ai ministerului, se ia hotărîrea ca Vlaicu să fie angajat ca inginer la Arsenalul armatei, punîndu-i-se la dispoziție numai 2000 lei pentru construirea aeroplanului (în timp ce aeroplanul lui Blériot, care făcuse demonstrații pe hipodromul Băneasa la 31 octombrie 1909, costase 80.000 lei).

Întîmpină mari dificultăți în construirea aeroplanului din partea Arsenalului, dar este susținut de numeroșii lui prieteni, de Magnani, în atelierul căruia construiește și încearcă o serie de componente ale aeroplanului și de Vuia, care aflat la Paris, îi recepționează la uzina Gnome motorul pe care îl va monta pe aeroplan.

Cu toate greutățile întîmpinate, în prezența oficialităților vremii, la 17 iunie 1910, pe cîmpul Cotrocenilor, Aurel Vlaicu execută primul său zbor cu aeroplanul „Vlaicu nr. 1” fapt ce a făcut ca România să devină a treia țară din lume care a construit un aeroplan original, inventat, construit și pilotat de unul din fiii ei.

Își perfecționează din ce în ce mai mult tehnica de zbor, făcînd să pălească o serie de zboruri efectuate pe aerodromul Chitila de aviatori francezi, iar Ministerul de război să renunțe să mai cumpere cîteva aeroplane din străinătate și să-l solicite pe Vlaicu să participe la manevrele militare din toamnă.

Astfel, la 27 septembrie 1910, Vlaicu transportă de la Slatina la Piatra Olt (unde se afla comandamentul manevrelor militare) ordinul de operații militare, astfel că România devine, după Fanța, a doua țară din lume care utilizează aeroplanul în scopuri militare.

Cu banii primiți ca premii și cu beneficiul obținut de la mitingul de pe hipodromul Băneasa, împreună cu colaboratorii săi, Vlaicu începe lucrul la un nou aeroplan, mai perfecționat.

În drum spre Paris, unde va da comanda unui nou motor se oprește la Frankfurt pe Main și împreună cu fostul coleg de școală, ing. Oscar Ursinuş, cumpără tubul de aluminiu, pinza Metzeler cauciucată pe ambele fețe, cablele comenzilor, sirmele zincate pentru hobeane și roțile cu anvelope și camere.

La Paris este ajutat tot de T. Vuia, care îi recepționează motorul la uzinele Gnome, iar în primăvara anului 1911, aeroplanul Vlaicu nr. 2 era gata de zbor.

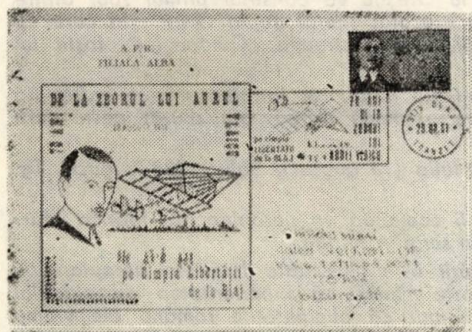
Cu acest aeroplan, Vlaicu execută numeroase zboruri pe cîmpul Cotrocenilor stîrnind admirația mulțimii care îl ovaționa, dar și a aviatorilor și instructorilor francezi angajați de Cerchez pe aerodromul Chitila.

La îndemnul lui O. Goga, după o scurtă perioadă petrecută la Călimănești pentru refacerea sănătății, Vlaicu pleacă în Ardeal unde organizează o serie de mitinguri aviatice.

Zborul din 29.08.1891, efectuat de Vlaicu pe Cîmpia Libertății din Blaj cu ocazia serbărilor jubiliare ale semicentenarului ASTRA, în fața a peste 30.000 de oameni, avea să fie consemnat de numeroase ziare și reviste, iar aviatorului să i se dedice cîntece și poezii.

Zboară la Sibiu și Brașov apoi se întoarce în capitală pregătindu-se de a participa la serbările semicentenarului Universității Leșene și a dezvelirii monumentului lui M. Kogălniceanu.

La 13 octombrie 1911, cu ocazia acestor evenimente, execută un zbor deasupra Capitalei Moldovei timp de o oră.

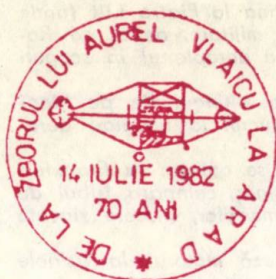
Urmează apoi raidul aviatic București - Ploiești din 8.04.1912, mitingurile aviatice de la Cernăuți din 21 și 24.04.1912, iar în perioada 23 - 30.06.1912 participă la concursul aviatc de la Aspern - Viena, alături de alți 42 concurenți din 8 țări.

Avionul expus în rotunda expoziției de la Viena alături de avioane „Blériot XV”, „H. Farman”, „Morane”, „Nieuport”, „Taube” ș.a. a stîrnit admirația și curiozitatea vizitatorilor și specialiștilor.

Cu zborurile de antrenament din 19 și 20 iunie, Vlaicu inaugurează aerodromul de la Aspern, iar cu ocazia finalelor concursului, Vlaicu obține locul doi (după. R. Garos) la proba de aterizare la punct fix și viraje, și locul întâi la aruncarea proiectilului la punct fix.

După încheierea ultimei probe, încîntă pe cei 200.000 de spectatori cu zborul său, iar unul din specialiști, A. Oszkar avea să afirme „Mașina e atît de stabilă, încît în timpul zborului se poate citi în ea un roman”.

Întors în țară, execută zboruri la Arad pe cîmpul de lingă pădurea Ciaba la 14 iulie, apoi la Lugoj, la 21 iulie.

Zborul din 31 iulie 1912 de la Hațeg la Orăștie va constitui primul zbor dintre două orașe din Transilvania, iar la 4 august a executat zborul de la Orăștie la care au participat părinții, fratele lui, Ion, care l-a ajutat la construcția „Gindacului”, foștii lui tovarăși de joacă.

În timpul zborului se îndreaptă spre Biniștii născuți, iar la aterizare, se îndreaptă spre maică-sa, o cuprinde în brațe, și-i spune: „Mamă dragă, am zburat peste șura noastră”.

Zboară apoi la Virșet (11 august), Alba Iulia (18 august), Săliște (28 august), Tg. Mureș (1 sept.), Dumbrăveni (11 sept.)

Întors în București, Ministerul de război îi comandă un aeroplan, iar fabrica Marconi negociază cu Vlaicu construirea avionului în serie în Anglia.

Dar Vlaicu, din dorința de a păstra țării în exclusivitate folosirea aeroplanului, refuză conlucrarea cu firma engleză. Totuși, este mândru că superioritatea aeroplanului său a fost recunoscută de firme străine și mîhnit că oficialitățile române ale vremii nu-l apreciază îndeajuns.

Totuși, datorită greutăților și dorinței de a realiza aeroplanul Vlaicu III, pleacă cu dr. Lupu în Anglia pentru negocieri, convenind ca pentru început să se execute două aeroplanuri. Piese mai complicate trebuiau să se execute în Anglia, iar montajul la Cotroceni, piese ce i-au fost trimise pe la mijlocul lunii iulie.

În timp ce lucra la noul său aparat, zbura cu vechiul său aeroplan care, avînd motorul din 1910, necesita numeroase reparații, (în timp ce Blériot schimbă motorul după fiecare mîning) îndeplinind și o misiune militară de recunoaștere a frontului din Balcani la 24 iulie 1913.

În ziua de 13 septembrie 1913, cu o zi înaintea serbărilor de la Orăștie, unde era așteptat, decolează la ora 15 și 20 minute îndreptîndu-se spre Ploiești, pe care îl survolează la ora 16. La 13 km de oraș aterizează pe un cîmp și împreună cu prietenii săi Silișteanu și Magnani (care îi urmăreau zborul din automobil) alimentează aeroplanul stabilind să se întîlnească la Brașov. Visul lui Vlaicu era să treacă în zbor Carpații pe Valea Prahovei, unind în zbor România cu Ardealul.

Vlaicu decolează spre Cîmpina urcînd spre munți. După ce trece de oraș, aeroplanul se întoarce înapoi, execută mișcări nesigure, prăbușindu-se la Bănești, îngro-

pîndu-l pe Vlaicu sub sîrîmături. Pe locul unde a căzut din inițiativa ARPA filialei Cîmpina, la 13 septembrie 1936 s-a dezvelit un monument.

În ziua înmormîntării, 17 septembrie 1913 străzile Bucureștiului erau pavozate cu steaguri tricolore îndoliate, iar pe tot timpul înmormîntării aviatorii A. Popovici și Gh. Negrescu se roteau cu avioanele în cercuri line, aducînd un ultim omagiu „flăcăului din Bîntîjni”.

MIHAI CHIROIU

ANCORĂRI FILATELICE

George Topîrceanu

La sfîrșitul anului 1986, poșta noastră ne-a dăruit — putem spune — în cadrul seriei UNESCO și o marcă cu chipul poetului și scriitorului George Topîrceanu. Mărturisesc că surpriza a fost foarte plăcută.

Aparțin unei generații care a fost, un timp, contemporană cu poetul „Migdalelor amare”, trăind în același oraș cu el: Iașul. Am avut fericita ocazie, ca și alți colegi de altfel, să-l întîlnesc pe străzile acestui oraș, între anii 1928–1934, fiind pe acea vreme elev al Liceului „Internat – C. Negruzzi” din frumoasa urbe a Iașului. Și poetul George Topîrceanu a locuit cîtăva vreme în incinta liceului arătat mai sus, dar despre aceasta vom vorbi mai tîrziu.

Se știe că poetul a iubit mult Iașul. Chiar la venirea sa în această urbe — în anul 1911 — i-a adresat — putem spune — o scrisoare de dragoste, al cărei text, din păcate, se poate întîlni mai rar în edițiile cuprinzînd opera scriitorului și poetului George Topîrceanu, ci mai mult răsleț în lucrări cu caracter biografic. „Te salut, oraș romantic,

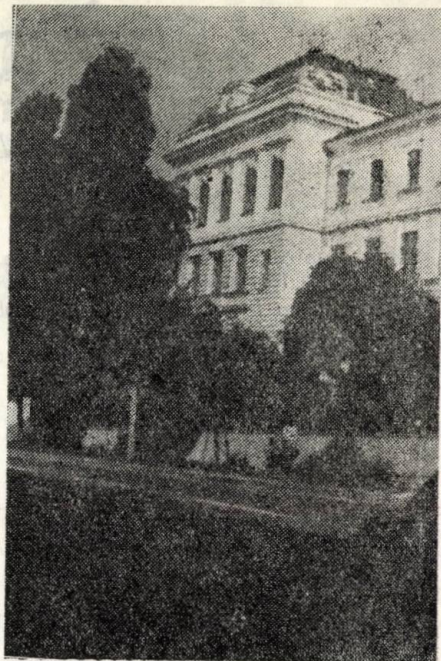
plin de parcuri și de flori" – așa începe poezia adresată Iașului. E drept, a mai scris despre oraș și în alte poezii („În Iași s.a."), dar și în proză („Cum am devenit moldovan", „Cum am devenit ieșan") și teatru (revista de succes pe acea vreme „Bon soir, Iași").

În acest oraș a scris cea mai mare parte o operelor sale și chiar atunci când redacția revistei „Viața românească" și-a transferat sediul la București – Topirceanu a rămas pe loc. Și tot aici, la 5 mai 1937, privind spre liliacul înflorit – prin fereastra locuinței sale din str. Ralet nr. 7 – a plecat spre eternitate. A avut legături literare și de suflet cu marile personalități culturale ale acelor vremi: G. Ibrăileanu, M. Sadoveanu, Otilia Cazimir, Ionel Teodoreanu, Al. O. Teodoreanu (Păstorel) și mulți alții. Privea cu atenție străzile orașului, freacă și veselia lui tinerească:

**„Pe trotuarul plin de soare
Saltă-n mers grăbit perechi
De studenți zimbătoare
Cu frunzele la urechi („În Iași")**

E drept, Topirceanu observa orașul și-l reținea, dar nici poetul nu scăpa neobservat de noi, elevii, plecați după cursuri – acasă sau din internat, cu învoire, îmbrăcați în uniformă de culoare închisă, tunica cu guler tare, pe care erau cusute cu fir auriu numărul și inițialele liceului, cu două rinduri de nasturi aurii, cu chipiul asemănător cu cel purtat de armata română în timpul Războiului de Independență, cu pantofi sau ghete negre – obligatoriu și tot obligatoriu salutul elevilor din clasele imediat superioare. Trebuie spus aici, că Liceul „Internat" a fost înființat în anul 1895 de Spiru C. Haret, ministrul învățămîntului pe acea vreme, după modelul colegiilor englezești. Printre elevi ai acestui liceu s-au numărat și multe personalități culturale și științifice, ca Mihai Ralea, Horia Hulubei, Victor Ion Popa, Păstorel Teodoreanu, Ionel Teodoreanu, Iorgu Iordan, Demostene Botez, D. I. Suchianu, Traian Ionașcu și mulți alții.

Vorbind de toate acestea, l-am lăsat, după cum vedeți pe George Topirceanu pe străzile Iașului, cite odată singur, citeodată însoțit. Ne spuneam unii altora „Uite-l pe Topirceanu !..." Purta adesea o pălărie cu boruri cam mari și se sprijinea ușurel de un baston. Avea un aer cazon, a unui om de curînd eliberat din armată, care nu se simte încă în largul lui în haine civile. Parcă și bastonul ce-l purta amintea de pușca din armată sau de vinătoare (se știe de altfel, că era și vinător). Mulți din elevi îl salutau, fie din simpatie pentru poeziile sale ușor de memorat, fie din respect pentru marele lui talent.

LICEUL INTERNAT

De fapt, așa cum am spus la început, Topirceanu n-a fost străin de Liceul Internat. Sub aspect locativ numai, a locuit un timp – e drept foarte scurt: citeva săptămîni în incinta acestui așezămînt liceal. Aceasta s-a întimplat în anul 1918, cînd Ibrăileanu i-a chemat la Iași. Și Topirceanu a venit. A fost găzduit într-o încăpere a infirmeriei liceului. Tot aici locuia, provizoriu, și G. Ibrăileanu, în alte cămăruțe, împreună cu familia sa. Culmea e că Ibrăileanu, care, se știe, că avea fobia microbilor a locuit în salonul destinat „contagioșilor".

Să revenim din nou pe străzile Iașului, pe care trecea Topirceanu, cum am spus, uneori însoțind pe Ibrăileanu sau adesea alături de Păstorel Teodoreanu, între care – se știe – că exista o mare afinitate spirituală. Am auzit o dată spunîndu-se de un elev din clasele superioare: „Păi, unde-i Topirceanu – nu-i departe Teodoreanu..."

Să revenim puțin la Ibrăileanu. Avea o privire întrebătoare și tristă. Acum, după ce au trecut atîția ani de cînd l-am văzut pe străzile Iașului, mergînd cufundat în sine, pot spune că marea lui sete de cultură nu putea acoperi în întregime noianul de întrebări irumpte din marea lui conștiință. Tristețea poate fi înțeleasă și ca un corolar al neputinței.

Și Ibrăileanu era legat de Liceul Internat prin aceea că a fost un timp aici profesor. Aceasta se întâmpla în anul 1900, cu mult înainte de a fi noi elevi ai acestui liceu. Dar profesorul nostru de română, Mihai Carp, era cumnat cu Ibrăileanu. Sora lui, Elena Carp, s-a căsătorit în anul 1901 cu Ibrăileanu.

Topirceanu a fost văzut pe străzile Iașului și alături de M. Sadoveanu pe care-l considera „cel mai mare scriitor al neamului nostru”. Pe Sadoveanu l-am văzut și eu urcând scările Liceului Internat, unde avea un băiat, elev.

De fapt, am avut colegi de liceu pe fiul lui Cezar Petrescu, care a fost ulterior retras de aici, pe fiii lui Ionel Teodoreanu — Gogo și Afane, pe fiul pictorului Băncilă. Radu Beligan, devenit mai târziu artist al poporului — a fost și el elev al acestui liceu.

În anul 1986, s-au împlinit 100 de ani de la nașterea lui George Topirceanu (1886). Și tot în acest an s-au aniversat 50 de ani de la absolvire a seriei, din care am făcut și eu — un timp, parte.

După festivitățile care au început în aula mare a liceului, prin cîntece de fanfară executate de eleve și elevi în cinstea noastră. (Liceul care azi poartă denumirea de „Liceu de matematică și fizică „C. Negruzzi” are acum nu numai elevi, ci și eleve — spre deosebire de vremea noastră, cînd învățau numai băieții), s-a strigat catalogul. Au răspuns „prezent” aproximativ o treime din cei care au absolvit liceul în 1936. S-a păstrat un moment de reculegere pentru profesorii și elevii trecuți în lumea umbrelor. Ni s-a oferit o masă la cantina școlii în condiții similare vremii cînd eram elevi. Am vizitat curtea școlii, unde în spatele Sălii de gimnastică se afla infirmeria, în care un timp, au locuit Topirceanu și Ibrăileanu. Azi aceste clădiri i s-a dat altă destinație.

Unii dintre noi au plecat să viziteze orașul și între obiectivele propuse s-a aflat și Casa Memorială George Topirceanu din str. Ralet nr. 7. O tinăra custode ne-a recitat cu talent și dezinvoltură versurile :

„Te salut, oraș romantic, plin de
porcări și de flori,
Unde noaptea stau de vorbă
trubadurii visători,
Cu tăcerea de pe uliți, cu trecutul
și cu luna,
Te salut, oraș cucernic, oropsit
ca întoldeauna.
Blind oraș al resemnării, al poeziei
și al iubirii.
Unde se întrec în grații fetele cu
trandafirii.
Unde primăvara cerul e albastru
ca cicoarea

Și din fiecare ogradă liliacul își
plouă floarea
Peste ziduri învechite, peste garduri
la răscruci
Te salut, oraș cu roze și cu gingașe
duduci.

Casa memorială
GEORGE TOPIRCEANU

După ce amfitrioana și-a terminat recitarea — am vizitat modesta încăpere, dar nu tot atât de modestă, ca trecut. Aici a funcționat un timp — redacția „Însemnărilor literare”, revistă devenită mai târziu „Viața românească”. În această casă a locuit Demostene Botez, care în anul 1932 s-a mutat la București. „Chiriașul grăbit” și-a găsit în casa din Ralet 7 ultimul său domiciliu înainte de a trece în eternitate, la 5 mai 1937. Multă vreme modesta căsuță a stat singuratică, gata-gata să i se piardă urma. Dar inimi iubitoare ai operei poetului — și la Iași sînt mulți susținători ai autorului „Baladelor vesele și triste” — au făcut ca această ultimă locuință a marelui iubitor al Iașului să renască din propria ei cenușă. La 22 iunie 1985, la inaugurarea „Expoziției permanente G. Topirceanu — cum s-a numit acest lăcaș, profesorul Constantin Parascan, directorul Muzeului de literatură Iași a început festivitatea cu cuvintele : „Topirceanu s-a întors acasă”. A urmat apoi prelegerea Prof. univ. dr. doc. Constantin Ciopraga „George Topirceanu — azi”, urmată de un montaj literar-artistic.

EUGEN PANIGHIANȚ

*Ce ne aduce
anul 1988*

EXPOZIȚII

F.I.P.

An de an, expozițiile filatelice jalonează mersul înainte al filateliei. Prilej de întâlnire și de confruntare, ele oferă, la toate nivelele, ocazii de a ieși din practicarea izolată a filateliei pentru a păși în arena competițiilor. Mai întâi, pe plan local sau național, mai apoi și pe plan internațional.

Dintre manifestările care antrenează și colecționari din țara noastră în întreceri peste hotare se înscriu tradiționalele expoziții „Socfilex“, întrunind colecționarii din țări socialiste, expozițiile „Balcanfila“, ale celor din spațiul balcanic și — pe treapta cea mai cuprinzătoare, expozițiile organizate sub patronajul Federației internaționale de filatelie (F.I.P.) în marile centre filatelice ale lumii.

Anul care s-a încheiat a fost astfel marcat de două expoziții filatelice mondiale, sub patronajul F.I.P.: „Capex '87“, la Toronto și „Hafnia '87“, la Copenhaga. Ambele au fost încununate de succes, prin varietatea și calitatea exponatelor cât și prin marele număr de vizitatori. Prin ecoul pe care l-au avut, ele au contribuit la conturarea noilor orientări ale filateliei și la propășirea filateliei de nivel ridicat.

Anul care începe are pe agendă noi expoziții „F.I.P.“: JUVENTUS '88, FINLANDIA '88, PRAGA '88, ISTANBUL '88 precum și o nouă ediție a expozițiilor OLYMPHILEX, organizată în conclurare, sub auspiciile F.I.P. și ale Comitetului internațional olimpic.

Să vedem, acum, cum se anunță aceste manifestări.

JUVENTUS '88 va avea loc în Luxemburg, între 29 martie și 3 aprilie. Ca și alte expoziții de același nivel care au fost organizate în trecut în această țară, și cea din 1988 va fi rezervată exclusiv filateliștilor tineri și va avea ca

obiectiv promovarea filateliei ca mijloc de cunoaștere reciprocă, în slujba ideilor de pace și de prietenie între popoare.

Expoziția va dispune de 7000 m² suprafață și va fi cuplată cu conferința Comisiei F.I.P. pentru tineret.

FINLANDIA '88 este programată între 2 și 12 august, la Helsinki. Expoziția comemorează împlinirea a 350 ani de la înființarea poștei finlandeze.

Va avea loc în Centrul pentru expoziții din capitala țării, care dispune de o suprafață de 30 000 m².

Aceasta va fi cea de a doua expoziție internațională F.I.P. care are loc în Finlanda, după cea din anul 1956.

Înscriindu-se în lista expozițiilor F.I.P. după cea de la Stockholm, din 1986, și după „Hafnia '87“ de la Copenhaga. „Finlandia '88“ vădește marile interese de care se bucură filatelia și în țările nordice.

PRAGA '88 va fi, probabil, cea mai importantă expoziție a anului, beneficiind de experiența deosebită dobândită de organizatorii din țara prietenă cu prilejul precedentelor ediții care au avut loc în 1962, 1968 și 1978. Se apreciază de acum o cadență din zece în zece ani, care va transforma această expoziție într-o manifestare tradițională.

În trecut, expozițiile mondiale de la Praga au ajuns să atingă proporții nemaîntinse: zece mii de cadre. S-au creat astfel dimensiuni practic imposibile de egalat de alte expoziții, necesitând eforturi greu de realizat. Organizatorii ediției din 1988 au renunțat la repetarea acestor dimensiuni, pentru a da precădere unei selecționări foarte exigente a participărilor. Fără îndoială că această selecționare va duce la un și mai ridicat nivel calitativ.

„PRAGA '88“ se înscrie în rîndul manifestărilor dedicate împlinirii a 70 de ani de la proclamarea Republicii cehoslovace, a 40 de ani de la Victoriosul Februarie al clasei muncitoare și — pe tărîm poștal — filatelic — a 70 ani de la apariția primelor mărci cehoslovace.

Lozincă expoziției — „Mărcile și filatelia: o lume a cunoașterii și a păcii“ — exprimă elocvent țelurile urmărite de pasiunea noastră.

Expoziția este organizată în comun de Ministerul federal al Poștei și Telecomunicațiilor și de Federația filateliștilor cehoslovaci. Pe lîngă exponatele individuale, în clasa de onoare vor fi expuse exponatele multor Administrații poștale, în care vor prezenta evoluția creației de mărci și efecte poștale în țările respective.

Concomitent cu expoziția, va avea loc la Praga cel de al 57-lea congres al F.I.P., care va avea de discutat numeroase probleme legate de noile orientări ale filateliei.

Pe lângă cele trei expoziții F.I.P. menționate mai sus, în 1988 va avea loc și o nouă ediție a expoziției OLMPHILEX, cu profil exclusiv sportiv și olimpic. Aceasta este cea de a doua expoziție de acest fel (după cea din 1987, de la Roma) organizată sub auspiciile Comitetului internațional olimpic, în colaborare cu Federația internațională de filatelie.

Expoziția urmează să aibă loc între 17 septembrie și 2 octombrie la Seul, concomitent cu jocurile olimpice.

De pe acum, congresele F.I.P. (de la Roma și de la Stockholm) au acordat patronajul sau auspiciile F.I.P. pentru o seamă de expoziții ce vor avea loc în anii următori.

Astfel, în 1989 va avea loc la New Delhi expoziția mondială „India '89”. Dedicată împlinirii a 110 ani de la apariția primelor mărci poștale bulgare, expoziția „Bulgaria '89” va reedita precedentul creat cu ani în urmă de expoziția „Philaserdica”. Aniversarea a 200 ani de la Revoluția franceză înscrie pe calendarul manifestărilor o nouă ediție a expoziției „Philexfrance”.

Pentru anul 1990, pe agenda F.I.P. figurează patronajele pentru expozițiile „London” 90” (între 3 și 10 mai), pentru o expoziție mondială în Noua Zeelandă („New Zealand” 90”). Sub auspiciile F.I.P. urmează să aibă loc o expoziție pentru tineret la Düsseldorf precum și o una pentru literatura filatelică — „Iphila' 80” — programată concomitent cu o expoziție națională filatelică din R.D.G.

După cum se vede, aria de cuprindere geografică a expozițiilor ce vor urma stă mărturie răspândirii filateliei în lume.

Fără îndoială, expozițiile filatelice interesează atât pe filателиști cît și marea public ca prilej de vizionare a atîtor exponate și atîtor rarități. Dar pe lângă acest caracter „de spectacol”, pe lângă cel de schimb de experiență, expozițiile filatelice se adresează colecționarilor și prin materialele filatelice ce sînt puse în circulație cu ocazia lor. De fiecare dată, administrațiile poștale și organizatorii expozițiilor se străduiesc să realizeze piese cît mai ingenios gîdite, mai îngrijit realizate, apte a trezi interesul și dorința de a le include în colecții. Dar pe lângă prezența în colecțiile tradiționale, pe țări, emisiunile dedicate expozițiilor au început să formeze și obiectul unor colecții și exponate după subiect. Ca exemplu poate fi citat, în acest sens, exponatul „Expozițiile filatelice F. I. P.”, întocmit de cunoscutul filatelist Ion Oprea, din Sibiu, care s-a înscris în palmaresurile mai multor competiții, în țară și peste hotare.

Materialul filatelic respectiv este format nu numai din emisiunile realizate de țările gazdă, dar și de cele dedicate expozițiilor, de administrațiile poștale ale țărilor participante. Printre acestea pot fi amintite cele ale Poștei Române, pentru „Ibra” — „München, pentru „Belgica' 73”, Bruxelles, pentru expozițiile „Stokholmia' 74”, pentru „Italia” — Milano și altele.

Expozițiile din 1988 s-au anunțat din timp în filatelie și prin emisiuni de întîmpinare. Astfel, „Finlandia” 88” a fost popularizată înainte de inaugurarea ei, prin două frumoase colițe, grupînd mărci ilustrate cu aspecte din transporturile poștale pe mare și feroviare. Pe marginea colițelor, machetatorii au trasat rutele poștale respective, în trecut.

„Praga” 88” s-a anunțat pentru prima dată în 1981, plasînd emblema ei pe mărcile din colița emisă de „Ziua mărcii poștei cehoslovace”, la expoziția mondială „Wipa”, din Viena. În mai 1987, la împlinirea a 60 ani de la înființarea F. I. P., o coliță fin gravată a cuprins un triptic în care piesa centrală a fost o marcă prezentînd emblemele F.I.P. și „Praga ’88”. Cele două viniete care completează grupajul prezentau, una, portretul lui Karl Josef Paar (1654 — 1725), mare maestru al poștelor și cealaltă o goarnă și un ștemplu din secolul XIX-lea, păstrate în colecțiile muzeelor poștale din Praga și Vissy Brod.

În mai 1987, o emisiune (5 mărci și 3 plicuri prima zi), purtînd emblema „Praga’ 88”, a avut ca temă „Memoria tehnicii”, Acesta a fost urmată de 2 colițe de cîte 4 mărci și cinci de cîte opt, avînd aceeași temă.

Pentru expoziție „Philexfrance’ 89”, poșta franceză a deschis campania de întîmpinare tipărind valoarea de 2,20 franci din emisiunea uzuală „Libertatea”, în pereche cu o vinietă a expoziției (fără putere de francare). Alte emisiuni sînt în pregătire.

Iată deci că expozițiile iau loc în filatelie și nemijlocit, ca piese componente ale colecțiilor.

Pe avant-scena marelui spectacol pe care-l oferă filatelia, expozițiile filatelice aduc o adevărată „paradă la zi” a aspectelor în continuă prefacere, în continuă diversificare pe care le oferă colecționarea pieselor poștale. Ele constituie puncte de întîlnire care atrag colecții din lumea întreagă, spre care converge atenția colecționarilor, dornici să vadă, să afle ce au știut și putut să realizeze cei ce dau filateliei atîtea eforturi.

Fără expoziții — mari și mici — activitatea filatelică ar fi lipsită de ecou și de orizont. Le considerăm de aceea nu numai binevenite dar și necesare și le urăm, în continuare, deplin succes.

ATENEUL ROMÂN

1888 — 1988

Anul 1988 va fi marcat printre alte evenimente importante în viața poporului nostru și de centenarul palatului Ateneului Român.

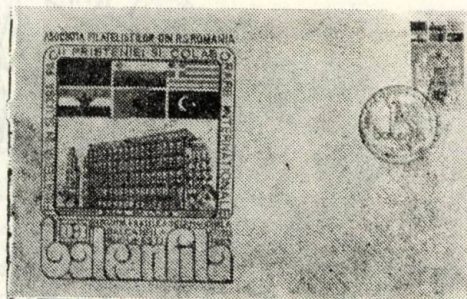
Acest eveniment ne dă prilejul unei retrospectivă asupra rolului Ateneului român de școală de gândire, de energie morală și de conștiință românească.

Ateneul român ca instituție de cultură se organizase încă din octombrie 1865 și și-a propus să cultive: binele, frumosul, adevărul iar pe steagul său și-a scris: „dragostea de neam și de țară, luminarea poporului și creșterea lui”.

Activitățile științifice, literare și artistice desfășurate la Ateneul român au contribuit la sporirea prestigiului geniului românesc.

În ianuarie 1922 istoricul N. Iorga în scrisoarea adresată conducerii Ateneului român scria: „— mă onorează alegerea mea ca membru de onoare al unei societăți la a cărei folositoare propagandă morală și națională, am căutat de mai bine de douăzeci de ani să ajut și eu. În noile împrejurări ale țării, Ateneul Român are o misiune nobilă de îndeplinit: să împrăstie ideile drepte și bune ferind publicul lesne — crezător de predicatorii crezurilor antisociale și antinaționale și să creeze în tot cuprinsul pământului nostru în sfârșit reunit, tribune publice pentru răspîndirea acelorasi adevăruri”.

Fresca din sala mare a Ateneului, situată imediat sub cupolă, pe o lungime de 75 m și lățime de 3 m, a stat permanent în fața spectatorilor și auditorilor ca o lecție de istorie națională, o lecție de înalt patriotism din care tinerimea, generație după generație a putut vedea cum s-a născut neamul românesc, durerile și bucuriile prin care a trecut și izbînzile îndeplinite. Fresca explică unitatea neamului românesc ca rezultat al sacrificiilor generațiilor, spiritului de disciplină și de

sacrificiu al tuturor românilor în jurul ideii de neam și de țară și al conducătorilor.

Prin activitățile desfășurate: conferințe, cursuri publice, publicații, expoziții, colecții, spectacole, etc. Ateneul român a devenit simbolul cel mai cunoscut al Capitalei țării noastre.

Poșta română și activitatea filatelică desfășurată în țara noastră în anii construcției socialiste au contribuit la popularizarea Ateneului român în țară și peste hotare prin intermediul mărcilor poștale și a materialelor filatelice puse în circulație cu ocazia diferitelor evenimente.

Astfel Palatul Ateneului român este ilustrat pe următoarele mărci poștale puse în circulație :

- valoarea de 10 lei albastru, din emisiunea 25 de ani de la înființarea Filarmonicii române (16.IV.1946);
- valoarea de 0,55 lei din emisiunea „500 de ani de existență documentară a orașului București (20 sept. 1959);
- valoarea de 0,55 lei din emisiunea „Centenarul Filarmonicii George Enescu“ (20.X.1968);
- valoarea 8,45 lei din emisiunea „Uzule“ (15 sept. 1972);
- valoarea de 2 lei și Colița dantelată de 10,00 lei, emisiunea „Expoziția filatelică Balcanfila '83“;

De asemenea, cu ocazia expozițiilor filatelice bilaterale româno-chineze din anii 1980—1981 au fost editate și difuzate de cele două administrații două ilustrate care popularizează prietenia româno-chineză folosind ca ilustrație simbol pentru țara noastră Ateneul Român.

Pentru o cit mai completă redare a celor menționate, reproducem cele 2 ilustrate, plicul ocazional cu marca dedicate Expoziției filatelice a țărilor balcanice „Balcanfila“ '83, care a avut loc la București în perioada 17—22.XII.1983 și din celelalte mărci poștale care ilustrează Ateneul Român.

MARIN VULPE

Instinctul de colecționare

Acesta datează de la începuturile omenirii. Omul epocii de piatră și-a confecționat o geantă de piele pe care și-a atârnat-o de brâu și pe care apoi a umplut-o cu tot ce-i plăcea sau îi părea util. Oamenii din unele triburi existente și în zilele noastre (de exemplu acea lume uitată din Mato-Grosso) în regiuni inaccesibile și care în unele privințe duc o viață extrem de înapoiată, au și ei genți asemănătoare, în care colecționează scoici, pietricele, plante, fețișe, amulete, etc.

Dar nici nu trebuie să mergem atât de departe. Să se îndreptăm doar puțin privirea asupra unui grup de copii care se joacă în parcuri sau în jurul blocurilor. Mai toți au șorturi, cu câte unul sau două buzunare mari, în care pun tot ce găsesc și le place. Întotdeauna te prinde mirarea când întâmplător ești martor la desertarea unui asemenea buzunar, când vezi tot ce a putut cuprinde, conținutul lui deosebit de variat: de la foile de staniol, bucăți de apă, dopuri, nasturi, capete de creioane colorate și până la flori uscate, cuie, cutii de chibrituri, etc.

Chiar micuții de trei-patru ani au deja un asemenea tezaur; ce să mai vorbim de un băiat de 12-14 ani? Dacă vrei să-l convingeți să vă arate conținutul

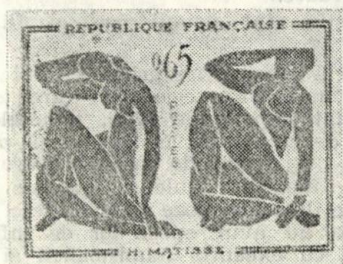
buzunarelor sale, veți avea în față o panoramă de cel puțin 20-30 de obiecte extrem de diferite, de la un briceag cu prășele în formă de pește și pînă la o piuliță. Deseori veți găsi în această mare varietate de obiecte o cutie goală de chibrituri, în care sînt păstrate cu mare sfîntenie, câteva mărci poștale sifonate și murdare.

Aceștia sînt primii pași ai filatelismului!

Specia umană are grijă ca totul să fie colecționat. Cunosc oameni care au colecționat capete de sfori, vinițele cutiilor de chibrituri, insigne, cești, pipe și lulele, chei, cărți de joc, tabacherei bastoane, monezi, tablouri, goblene, cărți poștale ilustrate, poze de actori, etc. Toate acestea au avut epoca lor de înflorire, astăzi, cu excepția numismaticii și desigur a operelor de artă — (tablouri, sculpturi) — nu mai contează. Un singur obiectiv a învins vremurile — colecționarea mărcilor poștale — filatelice — iar numărul acestor pasionați crește pe zi ce trece, astăzi fiind de ordinul milioane: după unele afirmații, între care și statistica UNESCO, peste o sută de milioane.

T. CUTLIC

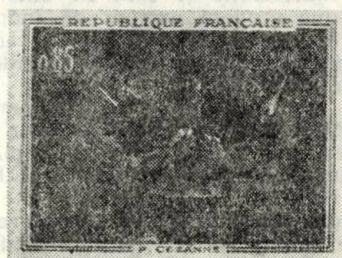
CELE MAI APRECIATE ȘI CELE MAI PUȚIN APRECIATE MĂRCI TEMATICE DIN FRANȚA

În Franța, cu ocazia expoziției „A 25-a aniversare a seriilor de reproduceri de artă” a fost organizat un sondaj al revistei „Echo de la Timbrologie” în colaborare cu editura Yvert & Tellier.

Întrebările acestui sondaj au fost:

— care este cea mai iubită emisiune din această temă?

— care este cea mai puțin apreciată serie din această temă?

Preferințele s-au îndreptat în mod categoric spre marca Trémois 3 F (1977, nr. 1950). Este urmată, în ordinea preferințelor, de mărcile: 3 F — Yves Brayer (nr. 2026); 0,65 F — Henry Matisse (nr. 1320); 4 F — P. Cézanne (nr. 1321).

Cele mai puțin plăcute mărci, tot în ordinea rezultată din sondaj: 5 F — Pierre Soulages (nr. 2450); 3 F — Raul Ubac (nr. 2075; 5 F — Arf (nr. 2446).

Interesant de remarcat limitele de vîrstă ale celor care au răspuns: 9 ani pentru cei mai tineri și 87 de ani pentru cei mai în vîrstă.

Marcofilie și meteorologie

Pe drept cuvînt se spune ades că filatelia reflectă cele mai variate și — de ce nu? — cele mai ne-bănuite aspecte ale lumii în care trăim. Una dintre contingențele cele mai ieșite din comun este cea care a fost stabilită pe la începutul secolului nostru de poșta mexicană, prin ștampilele ei „meteorologice“.

Neașteptat, nu? Să vedem deci despre ce este vorba.

În ultimul deceniu al secolului trecut, în condițiile creșterii impetuoase a volumului de corespondență, poșta din S.U.A. a căutat să rationalizeze toate operațiunile de manipulare a trimiterilor. Printre altele, a introdus mașini de obliterate care, dintr-o singură bătaie anulau rapid francaturile formate din mai multe mărci. Ștampilele imbinau amprenta rotundă, de loc și dată, cu o prelungire în formă de steag, care mărea suprafața obliteratei. De aci și de-

numirea de ștampile tip „drapel“ care a fost dată acestui gen de anulări. De fapt acestea au fost precursorii ștampilelor cu „flamă“ din zilele noastre, răspindite în toate țările lumii ca obliterate cu indicații de serviciu sau — și mai adesea — cu imagini și cu inscripții publicitare.

Ștampilele tip „drapel“ au fost curînd adoptate și de alte administrații poștale: în Canada (1896) în Peru (1897), în Uruguay, Panama, Mexic, apoi în Franța (1898) ș.a.m.d. Desenul „drapelelor“ căuta să redea steagurile naționale respective; alteori, pe drapel erau încadrate inițialele țării (R. M. = Republica Mexicana etc. sau alte inscripții).

După această scurtă introducere, ajungem acum la obliteratele mexicane cu conținut meteorologic, care formează obiectul acestei note. Ele nu conțineau, după cum s-ar putea crede — simple referiri — șablon la elemente meteorologice, ci adevărate informări asupra mersului vremii, a timpului probabil. În strînsă conlucrare cu serviciul meteorologic, poșta mexicană a introdus în capitala țării ștampile „drapel“ pe care era indicat timpul probabil din decursul zilei respective (cele fiind folosite pe corespondența în sosire) sau și din ziua următoare. Aceste obliterate

purtau în amprenta rotundă, de loc și dată și indicația „RECIBIDO“ (Primită, sosită) iar pe flămă, prevederile meteorologice privind timpul probabil.

Unele ștampile indicau prognoza pentru restul zilei de sosire, altele o extindeau și asupra zilei următoare. Indicațiile respective erau înscrise în perimetrul drapelului „flămă“.

Într-o epocă în care marele public nu avea posibilitatea să afle de la radio sau televiziune cam la ce vreme să se aștepte conlucrarea dintre poștă și serviciul meteorologic oferea unele prognoze, ca — spre pildă — NEBULOSO (Înnorat), fig. 1; CALUROSO (cald), fig. 2; FERIO (Rece) etc. Aceste ștampile, cu indicații generice au fost introduse în capitala țării în anul 1901. Succesul avut de această inițiativă în rindurile marelui public, a determinat perfecționarea lui, în sensul de a se da și prognoze mai... pretențioase, diferențiate pentru ziua respectivă și pentru ziua următoare: BUEN TIEMPO A.M./LLUVIA P.M. (Vreme bună a.m./Ploaie d.a.) sau BUEN TIEMPO A.M./LLUVIA MANANA. (Vreme bună a.m./Ploaie, mâine) — fig. 3, și altele asemănătoare. Firește, buna funcționare a acestui sistem era condiționată de o perfectă conlucrare între Poștă și meteorologi, iar eficacitatea lui depindea de o distribuție promptă a corespondențelor, altfel indicațiile ar fi ajuns la destinație, depășite. Oricum, simplul fapt că sistemul a fost pus în aplicare denotă că poșta conta pe o funcționare rapidă a distribuirii corespondențelor.

Interesantă era și o ștampilă care da indicații asupra vântului așteptat pe euring Nord (GOLFO) MANANA (Vint dinspre miazănoapte/(Golf/mâine) — fig. 4.

În Mexic, în perioada 1901/1906 au fost larg folosite ștampile tip drapel, în orașele principale, dar ștampile cu indicații meteorologice, sînt cunoscute numai din capitala țării, unde putuse fi realizată conlucrarea dintre poștă și serviciul meteo.

În marcofilie, ștampilele „drapel“ formează o subramură care își are colecționarii ei. Lesne de înțeles că ștampilele „meteorologice“ se bucură de atenția lor deosebită.

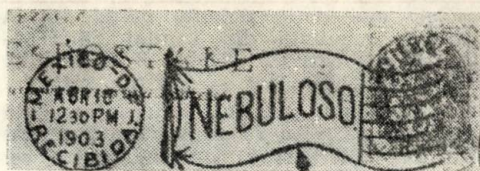

Fig. 1

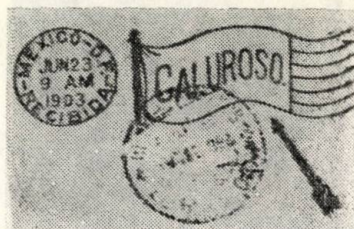

Fig. 2

Fig. 3

Fig. 4

Bibliografie: Les oblitérations „drapeau“ du Mexique, de Jean Liétot, 1983.

un capitol nou în filatelie

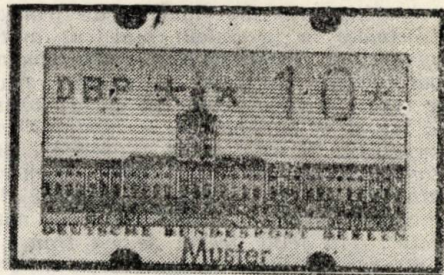
MĂRCI PENTRU AUTOMATE

De destui ani, filateliștii au trebuit să se ocupe de francaturile realizate altfel decât cu mărci adezive: francaturile mecanice, aplicate direct de mașina de francare pe trimiterile poștale și figurinele de francare. Acestea din urmă sînt etichete colante, ce se imprimă de mașinile special concepute în acest scop și se lipesc apoi pe corespondente, în chip de mărci.

Aceste figurine poartă în filatelie denumirea de FRAMĂ. Imprimare de regulă într-o singură culoare, ele poartă — într-un încadrare liniară, simplu, denumirea fărăi emitente, valoarea de francare și, eventual, alte însemne ornamentale sumare (goarna poștală, în cazul Elveției sau altele similare). După cum am spus, confecționarea figurinei se face în momentul debitării ei.

Cu timpul, unele administrații poștale — în dorința de a da acestor figurine un aspect mai atractiv, putîndu-i interesa pe filateliști, au inclus în imagine și inscripții ocazionale (Ex.: „BELGICA”, pe figurinele debitate în oficiul special detașat la expoziția mondială de filatelie de la Bruxelles, în 1982) sau chiar și imagini diverse (un urs polar, pe figurine norvegiene etc.). Repetăm, toate aceste figurine au fost realizate monocrom, în desene foarte sumare.

O schimbare importantă a intervenit de curînd, prin apariția primelor figurine de francare imprimate în patru culori, în heliogravură, purtînd imaginea

unei clădiri monumentale. Este vorba de figurinele puse în circulație, cu titlu experimental, la cîteva oficii poștale din Berlinul apusean, ilustrate cu vederea castelului de la Charlottenburg. Figurinele nu sînt imprimate „pe loc”, ci sînt realizate în doi timpi: primul, tipărirea figurinei, în patru culori, în benzi. Al doilea, supratimprirea valorii de francare, în altă culoare, se face în oficiul în care sînt debitate publicului. Această operațiune se face în două modalități: în mașini automate, acționate prin monezi puse de cumpărător sau în mașini acționate manual de funcționarul poștal de la ghișeu, care încasează contravaloarea taxelor în numerar. Precum se vede, două modalități asupra cărora urmează să se pronunțe experimentarea practică.

Mașinile imprimă valori de francare mergînd de la 5 la 9995 pfennigi, putînd acoperi întreaga gamă de taxe tarifare. Benzile de figurine pot fi vindute și întregi („Stange”).

Noile figurine se deosebesc total de vechile „Frama”, atît prin dubla trecere prin mașini de imprimat, cît și prin aspectul lor. Într-adevăr, imaginea detaliată, (imprimeria în mai multe culori), le dau un aspect foarte asemănător cu cel al mărcilor poștale adezive. Dantelura „sui generis”, este limitată la cîteva perforări mari, distanțate atît cît ajunge pentru a permite detașarea lesnicioasă din bandă.

Atît timp cît nu au circulat decît figurine „FRAMA”, marea majoritate a filatelistilor le-a contestat caracterul de mărci poștale propriu zise. Admiterea lor în catalogul „Michel” (ca o categorie de mărci aparte) a iscat multe polemici, care au dus la limitarea menționării lor în cataloage, numai de tipurile de figurine. Ceva mai mult, reprezentanții Uniunii Poștale Universale — deși le-au admis ca elemente probatorii ale plății taxelor de expediere — nu le-au recunoscut caracterul de mărci poștale propriu zise. Se poate spune, poate, că acest punct de vedere s-a sprijinit mai mult pe considerente de aspect general, decît pe rolul funcțional pe care-l îndeplinesc.

Apariția primelor figurine de francare imprimate în procedeul mai sus arătat, având caracteristici tehnice mult asemănătoare cu cele ale mărcilor adezive, repune pe tapet întreaga problemă a caracterizării lor și — mai ales — a modului cum vor figura în cataloagele filatelice. Credem că nu greșim anticipând că marile cataloage le vor înscrie în capitole distincte, rezervate „Mărcilor pentru automate”. În felul acesta se va tranșa și controversa privind denumirea ce urmează a li se da în limbajul filatelic.

Oricum, apariția figurinelor descrie mai sus deschide un capitol nou în filatelie. Pe lângă prezența lor în colecțiile de istorie poștală sau în cele specializate, li se deschid și porțile filateliei tematice, în funcție de imaginile pe care le vor prezenta și care — fără îndoială — vor începe a fi diferențiate. Ocazia de a valo-

rifica și filatelic o nouă categorie de piese poștale nu va fi desigur pierdută de administrațiile poștale!

Interesul pe care se pregătesc să li-l arate mulți colecționari rezultă și din faptul că pe piața și în literatura filatelică (reviste, prospecte, reclame) au început să fie prezentate francaturi mixte alcătuite din figurine de francare automate, cuplate (pentru întregirea taxei de francare) cu mărci adezive. În cazul mașinilor puțină marca diversele trepte de taxare tarifară, astfel de „compoziții” nu pot avea decît caracter de „făcăături”.

Oricum, ne aflăm în pragul afirmării unui nou capitol în filatelie. Acesta nu va putea și nu trebuie să afecteze supremația mărcilor adezive propriu zise, dar nu se poate să nu-și aibă evoluția în perspectiva schimbărilor și modernizărilor ce intervin în exploatarea poștală.

CENTENARUL „VULTURI”

Anul 1888 este ultimul în care s-a emis o marcă nouă din emisiunea Vulturi fără filigran și un an premergător apariției emisiunii Vulturi cu filigran „Stema mică” prilej de a aniversa centenarul unei emisiuni, mult îndrăgită de înaintașii noștri, care o alintau cu diminutivul „Vulturașii”.

Din punct de vedere istoric perioada de stabilitate dintre proclamarea independenței și izbucnirea primului război mondial a favorizat rapida dezvoltare a economiei, în timpul circulației emisiunii Vulturi promulgându-se, între altele, legea pentru încurajarea industriei (12/24 mai 1887) și lichidându-se ultima exploatare străină (L.Cz.J.E.).

Dezvoltarea economiei a atras după sine și o importantă creștere a corespondenței, implicit tiraje de masă a emisiunii Vulturi.

Mărcile din emisiunea Vulturi au apărut, în noi condiții istorice, pentru a înlocui pe cele ale emisiunii București II incomode pentru public și oficiali, datorită indicației faciale cu cifre mici, greu lizibile, atât datorită dimensiunilor lor cît și uzurii planșelor. Ne referim la valorile de 1,1/2; 5; 10 și 50 bani scoase din circulație după apariția valorilor corespunzătoare din emisiunea Vulturi. În ceea ce privește valorile de 15 și 25 bani „Paris”, acestea erau în curs de epuizare,

Data apariției diferitelor valori din emisiunea Vulturi este controversată, ca și data timpurie, care, se pare, este anterioară zilei de 7 iunie 1885.

Numele gravurului nu este menționat în literatura noastră de specialitate. Există totuși o informație în *ILLUSTRIRTER BRIEFMARKEN JOURNAL* din 6 octombrie 1888 de unde rezultă că matrițele au fost realizate de „cunoscutul gravor FESSLER” (3). În nici unul din dicționarele care mi-au stat la dispoziție nu am întîlnit acest nume și nici o altă sursă cunoscută nu se referă la numele gravurului acestei emisiuni.

Mărcile emisiunii au fost tipografiate la Fabrica de Timbre din București în coli de 130 de mărci, cu 13 rînduri a 10 mărci.

În literatura de specialitate sînt menționate numeroase eseuri ale acestei emisiuni. În (1) sînt detaliate nu mai puțin de 99 eseuri în diferite culori, în planșe de 4, 6, 8, 30 și 130 mărci, fiecare planșă conținînd de la două la șapte

valori, între care și valoarea de 1 leu care nu a apărut. Sînt sesizate însă și alte eseuiri dintre care în fig. nr. 1 prezintă marca dantelată de 5 bani cu indicația „SPECIMEN“.

Fig. 1

Emisiunea propriu zisă s-a constituit dintr-un număr de 19 mărci cu 7 valori nominale, concepute, în special, pentru următoarele utilizări:

- 1,1/2 BANU pentru ziare.
- 3 BANI pentru imprimate și mostre.
- 5 și 10 BANI pentru cărți poștale și scrisori locale.
- 15 BANI pentru scrisori în interiorul țării.
- 25 și 50 BANI pentru taxe (recomandare, aviz de primire și corespondență externă).

Ținînd seama că imprimatele și scrisorile se taxau și în funcție de greutate (3 bani pt. ficcare 40 g., respectiv 15 bani pt. fiecare 15 g.) se pot întîlni numeroase și spectaculoase francaturi.

Mărcile din emisiunea Vulturi au circulat pînă la 1/13 iulie 1890 primele 6 valori și pînă la 1/13 aprilie 1891 valoarea de 50 bani. Această situație a înlesnit apariția unor francaturi mixte atît cu emisiunile Buc. II și Perle cît și cu emisiunea Cifra în patru colțuri. (3,4).

Emisiunea Vulturi prezintă un mare număr de varietăți:

Varietățile de dantelură după (2) sînt ușor de reținut căci toate cele 19 mărci ale emisiunii se găsesc în toate cele patru danteluri clasice A,B,C,D.C.M.P.R. 1974 (7) are un alt punct de vedere.

Varietățile de hîrtie sînt controversate, uni autori (6) stabilind adevărate punți între hîrtia albă și cea colorată.

Varietățile de desen sînt practic nesemnificative, poate cu excepția valorii de 3 bani cu o pată verticală, bine conturată, în fața cifrei din colțul drept. Tipurile sugerate în (7) sînt controversate datorită numeroaselor tipuri intermediare. Se menționează grosimi diferite la cuvintele BANU și BANI.

Varietățile spectaculoase sînt perechile nedantelate la mijloc din valorile de 3,5 și 15 bani, în diferite tiraje precum și perechile în care unei mărci îi lipsește filigranul „stemă mică“.

Mărcile nedantelate parțial sau total, chiar și valoarea de 15 bani, sînt controversate.

Au fost falsificate atît eseurile cît și mărci ale emisiunii.

Cele mai multe falsuri sînt ușor de recunoscut după formele conturului capului cît și după diferențe de desen.

Amănunte despre falsuri sînt date în (8) care citează lucrările lui BILLIG și SERRANE iar în (3) se spune că asemenea falsuri ar fi fost realizate de FOURIER, GENF și CHRISTMANN. În mina mea nu au ajuns pînă în prezent decît falsuri ale valorii de 50 bani. Valoarea facială mare sugerează că ele ar fi putut fi folosite și în dauna poștei.

Numeroase sînt însă „făcăturile“ pe care le-am întîlnit. Este vorba de mărci înjumătățite, pe fragmente, cu ștampile originale (de cele mai multe ori). În (7) asemenea făcături sînt denumite, pe bună dreptate, „proăuse cu scop speculativ“. Tot în (7) se amintesc falsuri periculoase ale filigranelor, mai ales la valoarea de 15 bani.

Așa cum reiese din cele de mai sus foarte multe date sînt astăzi la îndemîna cercetătorului pentru un studiu aprofundat al acestei emisiuni.

Mai puțin și-au îndreptat cercetătorii atenția asupra ansamblului obliterărilor. Aceste obliterări includ o gamă largă de ștampile, ca ștampilele oficiilor urbane, rurale, ștampile cu inscripția „Gara“, ștampilele de serviciu ale stațiilor C.F.R. utilizate postal, ștampile poștale de serviciu, etc., Pentru a da un singur exemplu de vastitatea cimpului de cercetare în fig. 2, 3 sau 4 prezint, pe emisiunea

Fig. 2

Fig. 3

Fig. 4

centenară, ștampile rurale clasice, post-clasice și ulterioare acestora. Tot pe emisiunea Vulturii apar pentru prima dată tipuri caracteristice de ștampile din care citez doar ștampilele dip Daguin.

La ora actuală, în cercurile noastre, încă se mai găsesc, la prețuri accesibile, mărci ale emisiunii Vulturii.

Sper că prin acest articol comemorativ să hotărască cel puțin câțiva tineri să continue tradițiile noastre filatelice, să studieze și să îndrăgească această emisiune, să-i reinvie vechiul diminutiv : VULTURAȘII.

MARCEL SAPIRA

Bibliografie.

- 1) E. Cohen. Contribution à l'étude des essais des timbre-poste de Roumanie. Lisabona 1945.
- 2) Barbu Popescu. Dantelurile mărcilor poștale românești post-clasice. Revista Filatelia no. 9/1979.
- 3) Otto Binder. Monographie der „Adler = Vultur“ Ausgabe 1885—1889. In Rumäniesammles no. 58 din oct. 1985.
- 4) D. Pașalea. Datele retragerii din circulație a emisiunilor de mărci poștale din perioada postclasică Rev. Filatelia no 5/1981.
- 5) O. Gh. Boehm Renei. Emisiuni uzuale românești 1880—1889. Rev. Filatelia no. 9-10/1966.
- 6) Alfred Nicolau. Contribuții la studiul emisiunii „Vultur“ 1885—1889. Rev. Filatelia no. 9/1970 și 3/1972.
- 7) K. Dragomir, C.M.P.R./1974 parte I-a.
- 8) P-Leibowitz.-Index of Romanian forgeries. R. Ph. St. no 1/1978.

SFATURI PENTRU TINERII FILATELIȘTI, DAR NU NUMAI

Unul dintre impedimentele activității filatelice este — din păcate — și acela că tinerii filателиști sînt adeseori nevoiți să-și cîștige propria lor experiență, pornind practic de la zero. Am simțit aproape cu toții acest lucru și ajunși la o oarecare „maturitate filatelică” am constatat că, nu rareori, bagajul nostru de cunoștințe în domeniu s-a format din mers: ba trăgînd cu coada ochiului la procedeele mai vîrstnicilor, ba refăcînd unele experimente doar din auzite. Iar toate acestea cu o mare risipă de timp și — mai grav — cu unele pierderi de materiale.

De aceea voi căuta să dau cîteva sfaturi care să-i ajute pe tineri (dar nu numai pe ei) să capete o mai mare experiență.

PIESE FILATELICE ÎMBĂIATE !

Toți filателиștii care colecționează mărci obliterate, dar mai ales amatorii de ștampile deosebite, întreguri poștale, plicuri tematice sau de istorie filatelico-poștală etc., cunosc febra căutărilor de noi piese, ca și bucuria completării golurilor din colecție. Se întîmplă din păcate, ca atunci cînd — în fine — găsesc piesa mult rîvnită, aceasta să fie într-o stare mai mult sau mai puțin precară: prăfuită, murdară, boțită, iar nu de puține ori, chiar călcată în picioare. Cu toată strădania de a îmbrăca o asemenea piesă în celofanul cel mai strălucitor, sau de a o monta „în fereastră” pentru a-i mai ascunde din multiplele-i defecte căpătate printr-o îndelungată ședere prin pivnițe sau poduri, aspectul ei va rămîne același: de piesă anostă, „prăfoasă”, jalnică. Expunerea ei alături de alte piese mai slabe, dar aflate într-o stare impecabilă, s-ar putea să indisună nu numai pe unii dintre vizitatorii nevizitați, dar și pe unii membri ai juriilor.

Pentru asemenea cazuri apelăm la unicul remediu care să asigure un circuit filatelic normal pieselor devenite necompetitive prin așa numita uzură fizică (noi le zicem în limbaj curent „obosite”) și anume: o baie !

Această baie nu este chiar atît de simplă pentru a porni nepregătiți la efectuarea ei (riscînd să degradăm mai tare piesa în cauză) dar nici prea complicată pentru a renunța la recuperarea propusă. Trebuie să dispunem de o tavă fotografică, o pensulă cu firul lung și moale, un săpun care să nu conțină sodă (la nevoie săpun de bărbierit), mașină de călcat, apă și... puțină atenție. Pregătim piesa/piesele și cîteva foi albe la îndemînă. Încălzim apa necesară la 36—40°C și o turnăm în tavă. Dizolvăm puțin săpun în apă, pînă aceasta devine ușor lăptoasă. Scufundăm piesa în baie și începem imediat să o pensulăm în sistem du-te-vino, în ambele sensuri, fără să apăsăm prea tare și avînd grijă să o întoarcem pe amîndouă fețele, fie că este nevoie, fie că nu (dar pentru uniformizare). Curățirea se face prin plimbarea pensulei în sistemul du-te-vino, iar nu rotit, pentru a se evita ca firele acesteia să apese în răspăr fie mărcile, fie ne-regularitățile hîrtiei și astfel să le degradeze. Se recomandă utilizarea unei pensule și nu direct a mîinii pentru a se evita formarea de cocoloașe. Baia nu trebuie să dureze mai mult de 1—1,5 minute. Dacă în acest răstimp se dezlipesc mărcile, se va pensula bine și în locul lor, iar mărcile desprinse vor fi la rîndul lor curățate pe ambele fețe. După terminarea operației de îmbaiere se prinde ușor piesa, se ridică în poziție verticală deasupra băii pentru a se scurge apa și se așează între două foi de hîrtie albă, din cele pregătite din timp. La fel se procedează și cu timbrele dacă acestea s-au desprins. Se trece ușor cu palma peste

foile de hirtie, în ambele sensuri, pentru ca să se elimine total apa și se așează între alte două foi albe. Se pune în priză mașina de călcat, se dă la regimul minim de încălzire și se calcă piesa și — eventual — timbrele căzute.

Dacă timbrul/timbrele sînt mai deosebite și constituie subiectul principal al piesei, este bine să reconstituim ansamblul prin lipire cu ajutorul șarnierei, dînd posibilitatea ca oricine și oricînd să poată verifica francatura în cauză. În cazul în care timbrul/timbrele au o importanță minoră în cadrul piesei, vom proceda la relipire cu ajutorul unei pelicule subțiri de lipici. Lipirea la loc trebuie imediat verificată sub lupă. Operația pe ansamblu se repetă cu fiecare piesă în parte.

Dacă respectați întocmai cele de mai sus, la terminarea operațiunii veți avea în fața ochilor o altă piesă, incredibil de arătoasă. Prin scufundarea în apă (fig. 1) și baia de aburi de sub mașina de călcat, hîrtia revine la o structură normală. Curățirea mecanică (prin pensulare) și chimică (prin săpunul fără sodă, obținut de la orice farmacie) va înviora mult scrisul, întărind cerneala.

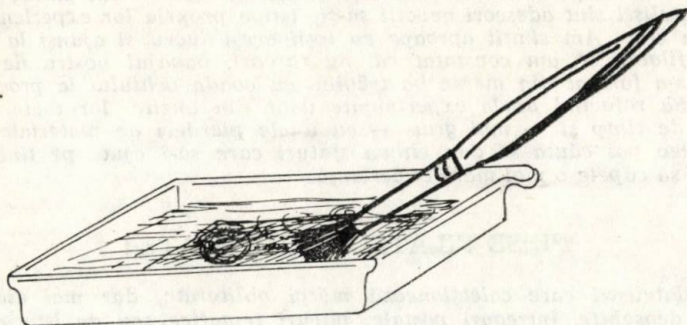

Fig. 2

MĂRCILE FOȘNITOARE !

Întîlnim uneori timbre neobliterate care ne sînt necesare în colecție, dar din cauza aspectului lor „obosit“ pregetăm să le preluăm chiar la prețuri scăzute, știut fiind că asemenea piese dau o notă proastă care — din păcate — se răsfrînge asupra întregii noastre colecții.

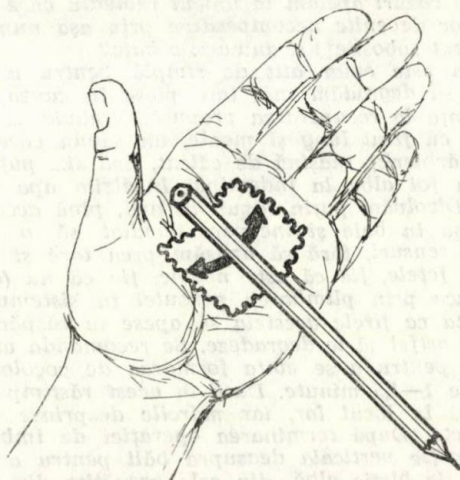

Fig. 1

Asemenea timbre ce prezintă o uzură fizică avansată printr-o păstrare necorespunzătoare, dar care nefiind obliterate nu se pretează la o înviorare prin procedeul anterior de îmbăiere, pot fi destul de ușor trecute de la starea asemănătoare unei cirpe, la o stare de hîrtie foșnitoare. Procedeul este simplu și la îndemîna oricui.

Se așează timbrul în palma mîinii stîngi, avînd guma în sus. Se ia un creion curat, bine șters, și cu mîna dreaptă apucîndu-l de partea ascuțită se fac 10—15 mișcări de frecare în sistem du-te-vino, în lungul palmei (fig. 2). Apoi timbrul se întoarce și operația se repetă similar pe față. Deoarece timbrul va avea tendința de încovoiere, mai trecem o singură dată, sau cel mult de două ori cu creionul pe prima parte, pentru revenire.

Timbrul va căpăta un luciu plăcut, hîrtia va redeveni foșnitoare, iar aspectul său în clasor sau album va fi cu totul altul. Pentru exersare încercați mai întîi cu piese mai ieftine, să nu aveți surprize nedorite, întrucît totul se rezumă și la o problemă de îndemînare.

SCOATEREA ȘARNIERELOR !

Șarniera, acest apendice care provoacă coșmaruri gumo-maniacilor, poate fi uneori îndepărtată. Nu întotdeauna, pentru că sînt cazuri cînd datorită gumei utilizate ea nu poate fi în nici un caz scoasă. Dat fiind faptul că prezența șarnierei la un timbru este într-adevăr dezagreabilă, indiferent dacă facem din asta o problemă sau nu, recomandăm în cele ce urmează confecționarea unui aparat de scos șarnierele.

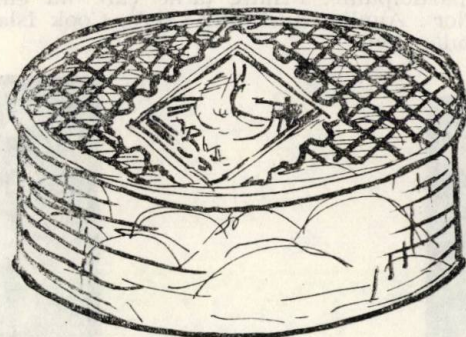

Fig 3

Merită să încercați, adeseori rezultatele fiind bune, sau chiar foarte bune.

Intr-o cutie plată din plastic, din acelea cu capac, se instalează la circa 2—3 cm de fund o plasă. Din ce-o fi. Plasa se sprijină pe trei piciorușe făcute din dopuri retezate. Între fundul cutiei și plasă se pune un strat subțire de vată, pentru a uniformiza și regla evaporarea. Se toarnă apa care nu trebuie să ajungă la plasă (fig. 3). A doua zi se controlează sistemul dacă este etanș și stabil. Dacă totul este în regulă se așează pe plasă 3—5 timbre, cu guma în jos, spre apă. Se pune capacul și nu se umblă 3 zile. După 3 zile se scoate capacul și se controlează prin mișcări similare celor necesare atunci cînd am pierdut capătul la o bandă de lipit. Adică scormonim ușor, cu vîrfurile unuia dintre brațele pensetei, capătul fixat pe timbru, încercînd să prindem șarniera și s-o dezlipim (prin mișcări încete și prudente). Dacă nu reușim, mai lăsăm timbrele pe plasă încă trei zile. Încercările se fac la 3, 6 și 9 zile, cu eventuale completări de apă. Dacă după 9 zile șarniera tot nu poate fi desprinsă, renunțăm la încercare pentru seria în cauză și încercăm cu alte timbre din alte serii.

Expunînd aceste cîteva sfaturi pentru tinerii filatelisti, trebuie să menționăm că întotdeauna am considerat intervențiile pentru îmbunătățirea stării fizice a pieselor filatelice ca fiind salutare.

Aceasta, contrar unor opinii, puține e drept, care consideră că nu trebuie să intervenim cu nimic asupra pieselor filatelice. Acum cînd celebre opere de artă, adevărate tezaururi ale umanității, sînt în mod curent îngrijite pentru conservare, ideea că piesele filatelice ajunse într-o stare deplorabilă nu trebuie nicidecum recuperate ni se pare desuetă și nelalocul ei. Comportă discuții doar cît putem interveni și cum să evidențiem aceasta.

Rămîne ca în almanahul viitor să continuăm sfaturile pentru tinerii filателиști, fiind bucuroși dacă am primi păreriile dumneavoastră asupra celor scrise aici, cît și asupra celor care v-ar interesa mai mult pentru o viitoare ediție.

S.D.

RUGBY

22 mai 1987. Auckland, Noua Zeelandă. Prima cupă mondială la rugby. Eveniment în istoria sportului. Balonul oval are de acum „Mundial-ul” său. Acest sport doar cu cîteva localizări în Europa, Africa de Sud, Australia, Insulele Pacificului va avea astfel ocazia de a dobîndi publicitate internațională.

Tematicienii specializați beneficiază de obliterările speciale, pentru fiecare din cele 32 de meciuri, și serii de mărci postale pe care sînt prezentate cele 16 echipe de rugby participante. Printre țările care au emis mărci cu această temă, de-a lungul anilor: Anglia, Australia, S.U.A., Cook Islands, Irlanda, Franța, România, Noua Zeelandă, Figi.

Știați că...

Dr. Emmanuel Hirman, profesor de economie națională la Academia militară din Viena, a propus prin ziarul Neue Freie Presse, introducerea cărții postale. Guvernul austriac a acceptat și la 1 octombrie 1869 s-a început folosirea de „Korrespondenz-Karte”.

Ordinea țărilor care au emis după Austria este: Germania, Bavaria, Elveția, Rusia, Belgia, Olanda, Canada, S.U.A.

Benjamin Franklin și Abraham Lincoln au lucrat în serviciul poștei. Franklin ca „Postmaster” general și Lincoln ca șef

al unui oficiu poștal rural din New Salem.

Acest oficiu poștal folosește și astăzi o ștampilă cu inscripția „Lincoln și New Salem”.

*

La 18 decembrie 1860 a fost pusă în circulație prima emisiune „Santa Lucia” formată din trei mărci.

Mărcile nu au indicat valoarea nominală, diferențierea făcîndu-se prin culori: roz pentru valoarea de 1 p; albastru pentru valoarea de 4 p și verde pentru valoarea de 6 p.

Umor filatelic

Posibil și imposibil

- Să colecționezi piese filatelice pe teme de natație, fără a cunoaște înotul.
- *
- Să întocmești un jurnal de bord pentru colecția ta pe tema „Nave maritime”.
- *
- Să simți că ți-a venit apa la moară în momentul când ai intrat în posesia emisiunii filatelice „Mori de apă”.
- *
- Să restitui salariaței de la magazinul filatelic emisiunea cu tematica „Scaune”, pe motiv că scaunul din cadrul unei mărci, are numai trei picioare.
- *
- Să fii atât de superstițios încât să crezi că mărcile cu pisici negre sînt aducătoare de nenorociri.
- *
- Să susții că vocea solistei pe care ai ascultat-o are un timbru ... sec.
- *
- Să simți că te topești după emisiunile filatelice din... Antartica.
- *
- Să susții că te-ai zbătut ca peștele pe uscat, pentru a-ți alcătui colecția filatelică pe teme piscicole.
- *
- Să te consideri filatelist, posedînd colecții întocmite de către alții.

Pasiuni filatelice

- Alcătuirea unei colecții filatelice pe tematica „Floricultură”, nu este nici-decum... floare la ureche.
- *
- In discuția lor aprinsă despre piese filatelice pe teme maritime, a intervenit... furtuna.
- *
- Mărcile sale înfățișînd „Mărăcini”, le considera tot atât pe de prețioase ca o grădină de trandafiri.
- *
- Nu prea vedea clar mărcile valoroase, deoarece avea prea puține... dioptrii filatelice.

— Era un vânător care se fălea că nu-i este teamă de lei și tigrii din... colecții filatelice.

*

— Colecționând mărci pe teme pompieristice, filatelitul s-a dovedit a fi dibaci... foc.

*

— Nu era sigur de valoarea mărcilor sale cu tigri și pantere, deoarece acestea nu trecuseră prin focul... cercului filatelic.

— Colecția sa pe tematica „Fotbalistice”, era spartă de mai multe... goluri.

*

— Marca cu textul eronat „Ape hazoase”, i-a stîrnit filatelitul mai mult interesul decît... hazul.

*

— Filatelitul susținea cu tărie că pugilistul de pe marca atipică, tipărit prin accident de tipar în poziție răsturnată, era de fapt făcut KO.

ION NEGREANU

Filatelize

Unui colecționar pe temă marine

Dumnealui a colindat
Mările în lung și-n lat
Cu și un minunat vapor
Privit prin lupă... în clasor.

Neconcordanță

Cînd i-am șoptit iubitei mele
Că-i dau ceva fin, cu dantele
Ea se gîdea la multe poate...
Eu, doar la timbre dantelate.

Șaradă (4+2+3)

Vezi, pe ploaie sau pe vînt
Santinela aici stînd.
Unitate de măsură
Bună în agricultură.
Firu-n ea dacă se-ncurcă,
La război, ne dă de furcă.
Noi o așteptăm în zori
Cu ziare și scrisori.

FILATELIT = POST + AR + ITA

Anunț estival

Astăzi vom avea pe plajă
Vernisaj de ... tatuaje.

Enigmă : 8+6

Totdeauna e grăbit
Și de tolbă nelipsit.
Vesel, o poartă pe umăr
Cu scrisori fără de număr.

(Soluție : Factorul poștal)

Șaradă (5+2+2)

E urmărit pas cu pas
Ori un fir din vată tras.
Continuăm cu-n pronume
Personal, chiar vă pot spune.
Cu el (și de-avem topor)
Spargem lemne mai ușor.
Rezultatul o să fie
Legat de filatelie.

FILATELIT = EL + IC + FILATELIT

NICULAE TACHE

Vă prezentăm:

Filiala A.F.R. Mureș

Activitatea de colecționare a mărcilor poștale pe meleagurile mureșene este veche. În ultimele două decenii ale secolului trecut și la începutul secolului al XX-lea în orașul Tîrgu Mureș se înjghebase o mișcare filatelică. Deși numărul colecționarilor era redus, aceștia au căutat să se organizeze, să ia legătură cu filateliștii din alte părți în vederea procurării sau schimbării de material filatelic.

Apariția la 1 ianuarie 1912 a unei reviste de filatelie intitulată „Revue Philatélique” și editată în limbile maghiară, franceză și germană, fiecare număr avînd 16 pagini de format 23 x 14 cm, denotă că această „mișcare” începuse să se afirme datorită numărului relativ mare de filateliști.

Revista, ce apărea lunar, publica mai ales noutățile filatelice interne și externe, extrase din reviste de specialitate străine, avînd și rubrica ca: poșta redacției, amintim de schimb, liste de prețuri, reclame precum și numeroase ilustrații de diferite timbre. Se pare că publicația avea o largă circulație întrucît găsim înserate, anunțuri de schimb din Craiova sau Brăila (Société Philatélique d'Echange).

La sediul redacției se puteau constata cele 6 cataloage filatelice existente în acea perioadă.

Revista și-a încetat activitatea după izbucnirea primului război mondial, în anul 1915.

În perioada interbelică, la Diciosînmartin (Tîrnăveni) în anul 1935 apare ca supliment al ziarului local „Philamonda”, intitulată revistă internațională de filatelie, editată în limbile română, maghiară, franceză, germană și engleză, din care însă nu au văzut lumina tiparului decît 5 numere.

Se apreciază că în acea perioadă în județul Mureș erau cca 80 de filateliști, în majoritate persoane cu reale posibilități materiale.

Adevărata viață filatelică s-a putut dezvolta abia după revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă din august 1944.

Începînd din anul 1947 în diferitele orașe ale fostei regiuni Mureș și chiar în mediul sătesc se constituie cercuri filatelice, acestea constituind nucleul puter-nicelor filiale de mai târziu.

Primul cerc filatelic a fost înființat în comuna Hodoșa (Ciuc) în anul 1947 și era format din 15 membri, inițiator fiind Laszlo Zoltan, dirigintele poștei locale.

La Sighișoara în anul 1950 se constituise un cerc, iar în anul 1951 se organizează prima expoziție filatelică din municipiul respectiv.

La Tîrgu Mureș se organizează expoziții filatelice în anii 1954, 1955 și 1956, iar expoziția din 1957 are un larg ecou în revista Filatelia nr. 2 din februarie 1958.

Crearea în anul 1958 a Asociației Filateliștilor din România a constituit piatra de hotar a activității filatelice din țara noastră. A.F.R. printr-o îndrumare unitară, avea să dea un nou impuls mișcării filatelice, s-o scoată din anonim dar mai ales să dea un alt conținut, calitativ superior, noțiunilor de filatelie și filatelist.

În perioada precedentă împărțiri administrative, filiala A.F.R. Mureș, constituită în noiembrie 1958 avea cercuri la Tg. Mureș, Miercurea Ciuc, Odorhei, Reghin, Toplița, Tg. Secuiesc, Ditrău, Sovata însumînd 1260 de colecționari.

După reforma teritorial-administrativă din 1968 a luat ființă Filiala județeană Mureș cu 726 de membrii, avînd în componență cercuri în Sighișoara, Reghin, Tîrnăveni, Luduș, Sovata, după 1970 înființîndu-se cercurile din Singiorgiul de Pădure, Miercurea Niraj, Iernut și Ibănești.

O contribuție deosebită la înființarea și organizarea acestor cercuri au avut-o ing. Tarnavski Traian, Tolokan Eugen, dr. Balogh Edmund, Lazăr Emil, Aramă Vasile, Uliu Gheorghe și alții.

Începînd din anul 1967 au fost organizate de către filateliștii mureșeni 71 de expoziții filatelice dintre care vom enumera pe cele mai importante și anume:

- 50 de ani Octombrie roșu — 1967.
- Exfitem — 1972.
- Expoziția și simpozionul republican de maximafilie din anul 1974.
- Centenarul UPU — 1974 (Reghin).
- Expoziția republicană Studentfila — 1977.
- Expoziția națională, Cravatele roșii cu Tricolor — 1979.
- Sighișoara '700 — 1980 (Sighișoara).
- Expoziția republicană Spartacus — 1980.
- Expoziția republicană de filatelie tematică 1981.
- Medfila — 1982.
- Expoziția republicană „El Mundial” — 1982.
- Cosmofila '83 Hermann Oberth — expoziția republicană de astrofilie (Sighișoara).
- Expoziția internațională „Olimpiada albă” cu participarea filateliștilor din 15 țări — 1984.
- Expoziția internațională de maximafilie „Intermax '85” — cu participări din 12 țări.
- Expoziția republicană de marcofilie „Marcofila '86”.
- Expoziția '87 — expoziție cu participare internațională exclusiv feminină.
- Aerosocoflex — 1987 — expoziție de aero și astrofilatelie a țărilor socialiste.

În cadrul celor 12 simpozioane organizate au prezentat comunicări și referate unele personalități marcante ale vieții filatelice românești.

Au fost organizate de asemenea, expoziții bi și trilaterale ca: Mureș — Maramureș — Suceava; Mureș — Brașov; Sighișoara — Făgăraș — Odorhei; Mureș — Dolj — Timiș și altele.

Cu ocazia acestor manifestări filatelice filiala Mureș a editat 18 cataloage de expoziții, 187 de ștampile speciale și publicitare, precum și 132 de plicuri speciale și ilustrate maxime.

Deși filiala Mureș este de mărime medie (între 1500—2000 membri) participările ei la diverse expoziții a fost numeric apreciabilă și bine cotate de juriile respective.

Filateliștii mureșeni au avut 76 participări la expoziții internaționale, și la expoziții naționale, la 133 expoziții republicane, 156 interjudețene obținînd printre altele 2 medalii de aur mare, 15 medalii de aur, 69 medalii de vermeil etc.

În centrul preocupărilor filialei un loc important l-a constituit atragerea unui cîit mai mare număr de tineri, elevi, copii.

Au fost perioade cînd ponderea tinerilor și a copiilor a fost de peste 50% din membrii.

Tineretul filialei a participat la toate edițiile expozițiilor „Cravatele roșii cu Tricolor” (199 participări).

Au fost organizate grupări filatelice în principalele școli generale și licee, cu sprijinul cadrelor didactice. S-a tipărit un pliant intitulat „Ce este filatelia” în limbile română, maghiară și germană. Au fost organizate concursuri filatelice gen „Cine știe cîștigă” cu ocazia unor importante evenimente istorice și politice.

Filiala A.F.R. Mureș a avut în permanență un sprijin deosebit acordat de către organele locale de partid și de stat, de Dir. județeană de Poștă și Tc. Conducerea filialei se va strădui ca și în viitor să desfășoare activități filatelice care să contribuie la propășirea filateliei pe aceste meleaguri.

TÎRNĂVEANU NERVA

președintele filialei A.F.R. Mureș

ȘTAMPILE DE SERVICIU ALE CĂILOR FERATE ROMÂNE UTILIZATE POȘTAL PENTRU OBLITERAREA UNOR MĂRCI POSTCLASICE

1) CADRUL ISTORIC, ORGANIZAREA MATERIALULUI

Cadrul istoric

Perioada în care ștampilele de serviciu ale Căilor Ferate Române au fost utilizate poștal pentru oblitterarea unor mărci postclasice este delimitată de două date precise: 11/23 aprilie 1880 și 15/28 august 1910.

La 11/23 aprilie 1880 sistemul concesiunilor feroviare a fost desființat și s-a intrat cu adevărat în era românească a transportului feroviar (1). Rînd pe rînd au trecut sub o conducere unică atît liniile de stat exploatate de direcții diferite, cît și liniile diferitelor societăți particulare, ultimei exploatări feroviare străine, pe teritoriul vechii României, punîndu-i-se capăt în 1888 (Compania L.Cz.J.E.).

Tot de la data de 11/23 aprilie 1880 datează și inițialele C.F.R.

La 15/28 august 1910 au fost retrase oficial din circulație ultimele mărci poștale românești postclasice, aparținînd tipului „Spic de griu”. Bineînțeles că această dată nu prezintă în nici un fel o dată limită pentru utilizarea ștampilelor de serviciu C.F.R. pentru oblitterarea unor trimiteri poștale. Într-adevăr se pot înțeli asemenea oblitterări atît pe mărci moderne din perioada 1903—1910 cît și după această dată. Atîta doar că aceste oblitterări nu fac obiectul cerceărilor expuse în acest articol.

În ceea ce privește istoricul oficiilor poștale din gările căilor ferate, acesta

începe imediat după darea în folosință la 19/31 octombrie 1869 a căii ferate dintre București-Filaret și Giurgiu și se desfășoară concomitent cu darea în funcțiune a diferitelor tronsoane de cale ferată. Pe măsura acestei dezvoltări apar și oficiile poștale rurale din stațiile de cale ferată. Urmărirea acestei dezvoltări se poate face pas cu pas prin parcurgerea „Dărilor de seamă” ale Direcției generale a Telegrafului și Poștelor. Rezultă că la începutul perioadei analizate, serviciul poștal din gări, indiferent de numele sub care era prezentat în „Dările de Seamă” (5) avea o tradiție de peste 10 ani.

Analizînd raporturile dintre administrația C.F.R. și Direcția Telegrafelor și Poștelor rezultă că acestea au fost stabilite și apoi modificate ori de cîte ori dezvoltarea serviciilor de poștă a cerut-o, cele mai cunoscute acte administrative fiind „Convenția” din 12 aug. 1888 și „Regulamentul pentru fixarea raporturilor de serviciu între organele administrației poștale și telegrafelor și ale administrațiunii C.F.R. și efectuarea serviciului poștal și telegrafic de către stațiunile de căi ferate”, document publicat în Monitorul Oficial No. 169/1891.

Ambele acte administrative sînt reproduse în Istoria Poștelor Române de C. Minescu (3).

În art. 5 al „Convenției” din 1888 se precizează că „Direcția Generală a telegrafelor și poștelor va procura pe seșele sale tot materialul, sigiliurile, ștampilele și imprimatela necesare la manipu-

lația serviciului poștal de care vor avea gările necesitate" iar în capitolul VI „Materialul și obiectele de serviciu” din „Regulamentul” din 1891, la art. 10 se menționează că „imprimările și obiectele necesarii” se vor procura de către Direcțiunea telegrafelor și poștelor.

În această situație de ce s-au folosit totuși ștampilele de serviciu C.F.R.?

Afirmația unor cercetători cum că aceste ștampile au fost folosite în lipsa unor ștampile poștale s-ar putea să fie adevărată în anumite cazuri. În alte cazuri o asemenea afirmație nu corespunde realității.

Astfel, stații de cale ferată ca Dolhasca, Ghergani, Goiești, Hanu Conachi, Ianca, Liteni, Monteor, Sascut, etc. aveau ștampile cu un singur cerc și inscripția „GARA” cu mult înainte de 1880 (B-36 și B-37 după -6-). Începînd cu emisiunea „Cifra în patru colțuri” se întîlnesc curent ștampile dublu cerc cu inscripția GARA și data pe trei rînduri ca Burdujeni, Busteni, Azuga, Galbini, Ghidigeni, Olteni, Rebricea, etc. Pe emisiunile „Spic de griu” se întîlnesc ștampile dublu cerc cu inscripția GARA, cu data pe o linie, aproape a tuturor gărilor care efectuau servicii poștale.

Cu piesele din colecțiile noastre demonstrăm categoric că ștampilele de serviciu C.F.R. au fost folosite concomitent cu ștampilele poștale cu inscripția GARA.

Nici afirmația că ștampilele de serviciu C.F.R. au fost utilizate accidental nu poate fi acceptată, atîta timp cît numai autorii dețin sute de asemenea obliterate a unui număr impresionant de gări.

Ținînd seama că toate încercările noastre de a găsi documente care să justifice utilizarea ștampilelor de serviciu C.F.R. pentru obliteratea corespondenței poștale au fost infructuoase, în prezentul articol nu vom prezenta ipoteze ci vom constata doar că ele au fost utilizate, concomitent cu ștampilele Poștei Române, pe scară largă și de către un mare număr de gări.

Organizarea materialului.

În cele de mai jos sînt prezentate obliteratele, de cele mai multe ori inedite, existente în colecțiile autorilor.

Atunci cînd în literatura de specialitate au fost sesizate și alte ștampile ele au fost menționate în afara tabelelor ținînd seama de faptul că nu au fost cunoscute amănuntele dimensionale.

Organizarea materialului s-a făcut pe tipuri de ștampile după criterii pe care autorii le-au considerat ca fiind cele mai

semnificative. Au fost și alte încercări de clasificare a acestor ștampile, una din aceasta fiind prezentată în (7).

Clasificarea propusă este următoarea:

A) Ștampile liniare fără dată.

a) Fără cadru;

b) Cu cadru.

B) Ștampile cu inscripția C.F.R. și data în interiorul cadrului.

a) Cu cadru dreptunghiular;

b) Cu cadru oval.

C) Ștampile cu inscripția C.F.R. cu data în exteriorul cadrului;

D) Ștampile C.F.R. rotunde cu diferite inscripții.

a) Cu inscripția „Șeful stațiunii”;

b) Cu inscripțiile „Predat” sau „So-sit”.

Menționăm că ștampilele înscrise în tabele aparțin unor obliterate pe plicuri, fragmente sau mărci individuale luate în considerație numai atunci cînd determinarea gării emitente a fost univocă.

În toate cazurile s-a menționat emisiunea mărcii suport astfel încît să poată fi făcută o localizare în timp, în anumite limite, chiar atunci cînd lipsesc inscripțiile privind data obliteratei.

În tabelele prezentate emisiunea mărcii suport a fost indicată prescurtat astfel;

B = București II; P = Perle; V = Vulturi; C = Cifra în patru colțuri; S = Spic de griu; T = Taxa de plată.

A) ȘTAMPILE LINIARE FĂRĂ DATĂ

Neavînd indicație de dată și nepurtînd inscripția C.F.R., cercetările efectuate pînă în prezent nu au putut eleclida problema existenței și utilizării lor înainte de 11/23 aprilie 1880.

A-a Ștampile fără cadru.

Este un tip de ștampilă mult mai rar întîlnită decît semena ei, cu cadru. Pînă în prezent nu a fost publicat nici un plic sau fragment care să poarte integral o ștampilă de acest gen, toate informațiile sintetizate în tabelul Nr. 1 provenind de pe mărci individuale cu fragmente de ștampilă.

În legătură cu acest tip de ștampilă și cu datele prezentate în tabelul No. 1 se fac următoarele observații:

— Gr. Racoviceanu în (6) menționează existența ștampilei BERHECI.

— În aceeași lucrare (6) este menționată și ștampila BEREȘTI. Presupunem că această semnalare este urmarea unei reconstituiri greșite, gara Berești fiind pe linia Galați-Berești dată în funcțiune în anul 1899.

— Ortografia poziției 11 ar putea fi VALEA-SECA.

— Primele 11 ștampile prezentate au denumirea înscrisă pe o linie, iar ultima are inscripția pe două rînduri.

— Literele au caracter „grotesc” în afara ștampilei UNGHENI care are caractere „anticva”.

— Tușul utilizat este albastru, în diferite nuanțe, cu excepția celui utilizat pentru GARA DOROHOI care este violet.

— Deși au o formă asemănătoare, ștampilele descrise în acest capitol nu au nimic comun cu ștampilele tip „Baston” ale oficiilor telegrafice, B-26, după clasificarea Gr. Racoviceanu (6).

— Ștampile de același gen, lineare fără dată, fără cadru, au fost folosite în aceeași perioadă de către societatea Lemberg-Czernowitz-Jassy-Eisenbahn (L.Cz.J.E.) fiind cunoscute obliteratedările gărilor Bucecea și Mircești.

— Marca de la poz. 9 — ULMENI — aparține colecției Ing. H. Riesenbergh.

— În fig. nr. 1 sînt prezentate o serie de obliteratedări cu acest gen de ștampilă.

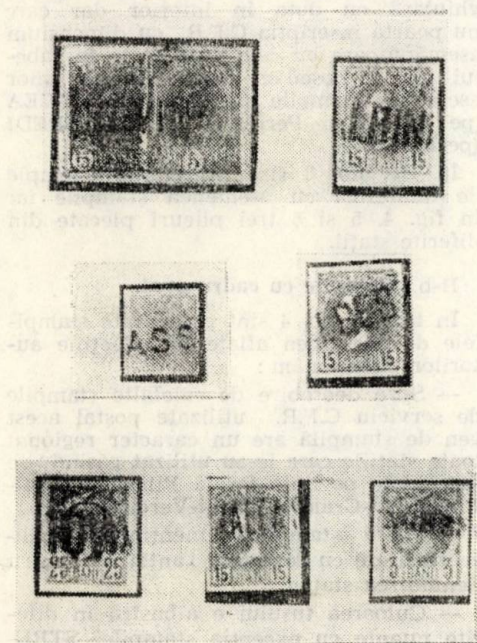

Fig. 1

A-b Ștampile cu cadru.

Elementul nou intervenit este cadrul, a cărui lungime este determinată de numărul literelor ce compun denumirea stației. În toate cazurile cadrul este țesut la colțuri.

În tabelul no. 2 sînt inserate ștampilele de acest gen aflate în colecțiile autorilor.

În legătură cu acest tabel menționăm:

— Prezentarea denumirilor stațiilor s-a făcut în ordine alfabetică pentru a permite cititorului cu acces rapid la tabel.

— Denumirea stației, înscrisă în tabel, este cea considerată de autori ca avînd ortografia cea mai probabilă.

— Literele folosite sînt în toate cazurile majuscule. După caracterul literelor ștampilele pot fi împărțite în două grupe:

— Cu caractere „anticva” notate cu „A”;

— Cu caractere „grotești” notate cu „G”.

— Există stații care au folosit două tipuri de asemenea ștampile: ALBEȘTI, BRĂILA, CRASNA, etc. Acest lucru poate fi explicat prin lungă perioadă de folosire a acestui tip de ștampilă.

— De regulă culoarea tușului folosit a fost albastru în diferite nuanțe. Sînt totuși folosite și tușuri de alte culori ca violet — DOROHOI, ELENA, GALATZ, MEDGIDIA, MUNTENI, negru — MIHĂIESCI și chiar roșu — PRUNIȘORU.

— În literatura de specialitate acest gen de ștampilă a fost menționat în diferite articole identificîndu-se și ștampilele unor stații ca SEGARCEA, COMANA (8) și GHERGANI (9).

— Exemple de obliteratedări cu asemenea ștampile sînt prezentate în fig. nr. 2.

B. ȘTAMPILE CU INSCRIPȚIA C.F.R. ȘI DATA ÎN INTERIORUL CADRULUI

Purtînd inițialele C.F.R. aceste ștampile au fost date în folosință, în mod cert, după data de 11/23 aprilie 1880.

B-a Ștampile cu cadru dreptunghiular.

În tabelul no. 3 sînt menționate ștampilele de acest gen aflate în colecțiile autorilor. În legătură cu acest tabel se fac următoarele mențiuni:

— Din punct de vedere al modului în care este prezentată data, ștampilele pot fi grupate astfel:

— Cu indicația de timp a zilei („A” = antemeridian și „P” = postemeridian);

— Fără indicația de timp a zilei.

Fig. 2

Remarcăm că în multe cazuri, aceiași șampilă se întâlnește atît cu indicația de timp a zilei cît și fără ea. Este cazul ștampilelor stațiilor ARCEȘTI, AZUGA, COMANA, BUDEȘTI, FUNDULEA, FURNICȘI, GHIMPAȚI, HAGIENI, PUFESTI, ROSNOV, UNGHENI, ROMAN, VLĂDULENI, ZAVIDENI care sugerează că nu există premise sigure pentru a putea clasifica acest gen de șampilă și în funcție de existența sau lipsa indicației de timp a zilei.

— Locul unde este amplasată indicația de timp a zilei variază de la șampilă la șampilă. Ex. MIROȘI 4.P.7.91, PUFEȘTI 23.3.A.86.

— Anul este prezentat în general prin ultimele două cifre dar există și ștampile cu anul prezentat numai prin ultima cifră. Ex. PERIȘU — 15.11.A.3 pe un ștraif de 4 mărci „Cifra în patru colțuri” cu două ștampile complete. Sînt și cazuri în care anul lipsește sau este înlocuit cu un dreptunghi de culoare. Ex. STREJESȚI — 14.A.10.

— O serie de stații C.F.R. au utilizat cîte două tipuri de ștampile;

— Ștampile cu litere „anticva” și ștampile cu litere „groțești”, BANCA, CIORA, MIROȘI, SALCIA, etc.

— Ștampile cu ortografia diferită a numelui stației. Ex. DUDESCI și DUDEȘTI.

Așa cum este cunoscut, o asemenea șampilă, se compune dintr-o parte fixă și una mobilă, cu ajutorul căreia oficialul fixează data. Subiectivitatea fixării datei corelată cu obliteratele alternative

de genul celor menționate mai sus au condus la apariția unor varietăți.

— Există și cazuri în care data este completată parțial cu cerneală precum și numeroase curiozități din care vom menționa doar o șampilă a gării MĂRCULEȘTI care are litera „R” (atenție: pe partea fixă a ștampilei) inversată pe orizontală („Я”).

Tot în acest subcapitol am dori să menționăm și un gen de șampilă inedit. Este vorba tot de o șampilă dreptunghiulară cu data în interior dar care nu poartă inscripția C.F.R., cu dimensiuni asemănătoare cu cele prezentate în tabelul no. 3. Posedăm fragmente ale unor asemenea ștampile ale garilor BUCECEA (pe Buc. 2 și Perle) și HECE-LESPEDI (pe Perle).

În fig. no. 3 sînt prezentate exemple de obliterate și asemenea ștampile iar în fig. 4, 5 și 6 trei plicuri plecate din diferite stații.

B-b. Ștampile cu cadru oval.

În tabelul no. 4 sînt prezentate ștampilele de acest gen aflate în colecțiile autorilor. Menționăm:

— Spre deosebire de celelalte ștampile de serviciu C.F.R. utilizate postal acest gen de șampilă are un caracter regional toate stațiile care le-au utilizat găsindu-se amplasate pe linia ferată Pitești-Costești-Piatra-Olt-Craiova-Filiași-Verciorova.

— Toate ștampilele menționate utilizează litere cu caractere „anticva” pentru denumirea stației.

— Culoarea tușului e albastră în diferite nuanțe cu excepția ștampilei STREHAIA — neagră și IȘALNIȚA — roșu.

Fig. 3

Fig. 4

Fig. 5

Fig. 6

— Unele ștampile poartă indicația de timp a zilei, BALȘU, CÎRCEA iar ștampila stației STREHAIA se întâlnește cu și fără această indicație.

— Ștampila BALȘU se întâlnește cu și fără dată.

— Datele limită sînt 31.03.90 — ȚIMNEA și 22.1.97 — STREHAIA.

— În literatură (8) este menționată și stația PRUNIȘOR ca utilizînd o ștampilă de acest gen.

— În fig. nr. 7 sînt prezentate exemple de obliterări.

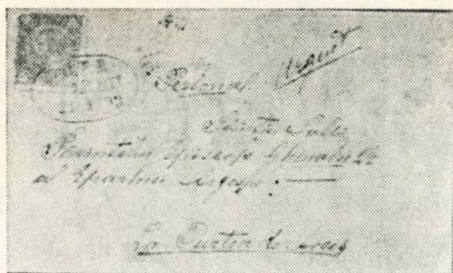

Fig. 7

C. ȘTAMPILE CU INSCRIȚIA C.F.R. CU DATA ÎN EXTERIORUL CADRULUI

Ștampilele poartă în interiorul cadrului inscripția C.F.R. iar dedesupt denumirea stației.

În exteriorul cadrului sînt informații privind data.

În stînga, ziua în cifre arabe, în dreapta luna în cifre romane, dedesupt anul în cifre arabe iar deasupra indicația de timp a zi ei: „AM” (antemeridian) sau „PM” (postmeridian).

Ca dimensiuni sînt cele mai mari ștampile utilizate în perioada posclasică cu valori medii ale cadrului de 20/45 mm. Dacă se ține seama și de inscripțiile exterioare rezultă că ștampilele aveau o suprafață care se apropia de 25 cm².

Corespunzător, înălțimea literelor denumirii stației este mare, dimensiunile de 9 și 10 mm fiind absolut curente. Toate aceste litere au caracter „grotesc”.

Legat de piesele existente în colecțiile noastre, în tabelul no. 5 sînt prezentate stațiile care au utilizat ștampile de acest gen și amănuntele aferente.

Așa cum reiese și din tabelul no. 5 ștampile le-am găsit numai pe mărci aparținînd emisiunilor Cifra în patru colțuri și Spic de griu cu data timpurie (Early date) 15.V.91 — HECE-LESPEDI și data tîrzie (Late date)... 906 — GOLEȘTI. Data timpurie, chiar cu serioase amendamente, duce la concluzia că acest gen de ștampilă este ulterior, ca apariție, ștampilelor cu data în interior.

Și numărul stațiilor care au utilizat poștal acest gen de ștampilă este relativ redus, putîndu-se identifica numeroase linii pe care nu au fost folosite. Ex. București-Predeal.

În ansamblul lor aceste ștampile dau o impresie de unitate astfel încît autorii privesc cu rezerve comunicări privind lipsa parțială sau totală a datelor exterioare presupunînd că această lipsă este fie o urmare a unui defect temporar fie a unei manipulări greșite, ținînd seama de suprafața mare a ștampilei.

În fig. no. 8 sînt prezentate exemple de obliterări iar în fig. no. 9 un plic cu ștampila LITENI.

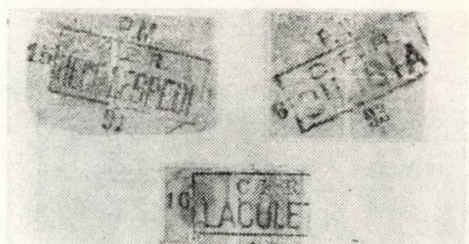

Fig. 8

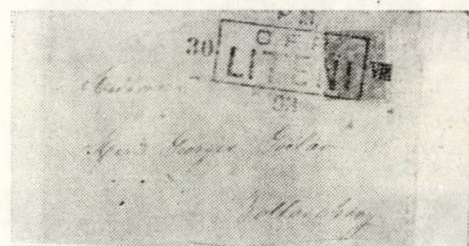

Fig. 9

D. ȘTAMPILE C.F.R. ROTUNDE CU DIFERITE INSCRIȚII

Cu toate eforturile lor autorii nu au putut stabili motivele pentru care aceste ștampile au fost utilizate la obliterarea corespondenței și mai ales dacă aceste motive sînt cumva legate de un anumit gen de corespondență; „Recomandat”, „Poste-restante”, „Ștampilă de tranzit”, etc. De altfel putem aprecia că apariția lor este meteorică, doar stația GALBINI utilizîndu-le mai larg.

D-a. Ștampile cu inscripția „ȘEFUL STAȚIUNEI”

În fig. no. 10 este prezentat un fragment dintr-o asemenea ștampilă, a stației MERIȘANI. Așa cum se vede ștampilă

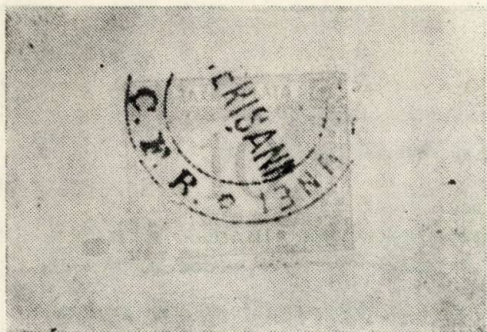

Fig. 10

este dublu cerc 30/20 mm cu caractere „anticva” pentru C.F.R. și caractere „gro-tești” pentru „SEFUL STAȚIUNEI”. Ștampila nu poartă dată.

Avem fragmente cu acelaș gen de ștampilă pentru stațiile CÎRCEA și LE-ORDENI. În (8) se menționează ca exis-tind ștampile de acest gen ale stațiilor CAIUȚU și MEDGIDIA-SUD.

D-b. Ștampile cu inscripțiile „Predat” sau „Sosit”

În fig. no. 11 este prezentat un plic francat cu o marcă de 15 bani din emi-siunea Vulturi obliterată cu o ștampilă C.F.R. PREDAT a stației GALBENI. Di-mensiunile ștampilei sînt 30/17 mm, iar data 28/7 P/M fără indicarea anului. Di-mensiuni asemănătoare au și ștampilele stațiilor LEORDENI și MUFTIU. Ștam-pila LEORDENI este aplicată pe o marcă de 25 bani din emisiunea „Cifra în patru colțuri” iar ștampila MUFITU pe o marcă de 50 bani din emisiunea Vulturi cu data 9.8.89, scrisă manual.

Asemănătoare cu ștampilele menționate mai sus este cea de pe o marcă de 15 bani Vulturi și data 10/9 A/M pe frag-

Fig. 11

ment deslușindu-se „C.F.R. SOSI...” și „GA...I”. Cu rezerva de rigoare am pre-supus că este vorba de „SOSIT” și „GAL-BINI” (Fig. 12).

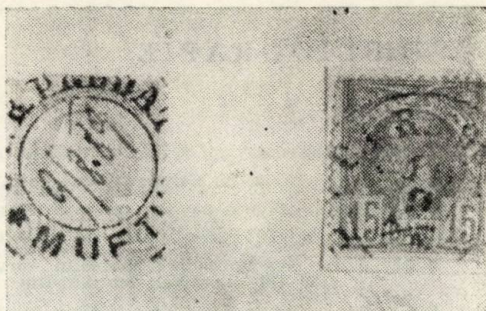

Fig. 12

6. CONCLUZII

Istoria ștampilelor de serviciu ale Căi-lor Ferate Române, utilizate poștal în perioada postelasică, acoperă o perioadă de cc. 30 ani și se poate presupune că, exceptînd ștampilele rotunde, ordinea de prezentare este și cea a apariției lor.

Și după anul 1910 se întîlnesc oblite-rări de acest gen. Spre exemplu pe o marcă din emisiunea Timbru de ajutor (CMPR-74-TA-7) 1915 este aplicată ștam-pila GOLEȘTI, tip „Data în afara ca-drului”.

Pentru a ușura aprofundarea materia-lului prezentăm un tabel cu gările care asigurau în anul 1899 serviciu de tele-graf, poștă ușoară etc. (2).

Deși articolul prezintă în premieră nu-meroase ștampile, convingerea autorilor este că aceasta nu este o limită ci doar un început al unei monografii în acest do-meniu. Speranța noastră este legată de un impuls în acest domeniu pe care pre-zentul articol ar putea să-l declanșeze.

În legătură cu materialul colecționat se apreciază că trebuie culese și fragmente din asemenea ștampile și că o ștampilă reconstituită, corect și în întregime, este o piesă aptă să fie inclusă chiar și în cel mai pretențios exponat.

Se atrage atenția că ștampilele ana-lizate în acest articol se întîlnesc curent pe diferite documente ale stațiilor C.F.R. Aceste documente nu pot fi în nici un caz legate de preocupările filatelice și exis-tența lor nu poate fi extrapolată în sen-sul că respectivele ștampile s-ar fi uti-lizat și pentru obliterarea efectivă a co-rrespondenței.

Deoarece o colaborare de acest gen este rar întîlnită în literatura noastră fi-latelică autorii menționează că și-au adus contribuții egale atît în ceea ce privește materialul filatelic inclus în ar-ticol cît și în ceea ce privește redacta-re.

SAPIRA MARCEL
SABIN BRĂTAN

BIBLIOGRAFIE

- 1) Ing. I. Popescu. „Căi ferate, transporturi clasice și moderne” București 1937.
- 2) Monitorul Oficial no 232 din 21 oct/2 nov. 1936
- 3) C. Minescu „Istoria poștelor române” București 1916
- 4) „Căile Ferate Române” album de statistică grafică 1873—1990 Buc. 1891. (Bibl. Acad. RSR.)
- 5) Dățile de Seamă asupra mersului serviciilor de poștă telegraf și telefon pe perioada 1872—1907. (Arhivele Statului-Buc.)
- 6) Gr. Racoviceanu. Ștampilele poștale folosite în Țările Române pînă în anul 1931. Buc. 1963.
- 7) D. Pașșalea „Principalele aspecte ale poștei feroviare în vechea Românie-Octombrie 1935/ august 1916” în Catalogul expoziției filatelice „EXPOTRANS 84” — Timișoara.
- 8) D. Pașșalea „Ștampile de serviciu feroviar utilizate poștal în gările din România în ultimele decenii ale secolului XIX-lea” Rev. Filatelia no. 2/1982 precum și alte articole anterioare, din rev. Filatelia. a autorului.
- 9) R. Popescu „Serviciul poștal în gările și pe liniile din județul Dimbovița” Rev. Filatelia no. 6/1994.

ȘTAMPILE LINIARE FĂRĂ CADRU

Tablul nr. 1

Nr. crt.	Denumirea stației	Linia C.F.R. pe care este amplasată stația	Înălțimea literelor	Emisiunea pe care a fost găsită
1	ALBESTI	Ploiești-Buzău	7,5	P
2	CRIVINA	București-Ploiești	7	S
3	GALBINI	Bacău-Roman	7,5	P
4	JASSY	București-Iași	7	C
5	LEHLIU	București-Ciulnița	8	V,C
6	LEURDENI	Titu-Pitești	7,5	P
7	PUFESTI	Adjud-Mărășești	7,5	C
8	TUTOVA	Tecuci-Birlad	9,5	V
9	ULMENI	Mizil-Buzău	7,5	P
10	UNGHENI	Iași-Ungheni	4,5	V
11	VALEA SEACĂ	Adjud-Bacău	7,5	P
12	GARA DOROHOI	Verești-Dorohoi	5/5	C

ȘTAMPILE LINIARE CU CADRU

Tabelul nr. 2

Nr. crt.	Denumirea stației	Linia C.F.R. pe care este amplasată stația	Dimensiuni			Caracterul literelor	Emisiunea pe care a fost găsită ștamp.
			Litere stație	Cadru			
				Lățime	Înălțime		
0	1	2	3	4	5	6	7
1	ALBEȘTI	Ploiești — Buzău	7,2		11,5	A	V
2	ALBEȘTI	Ploiești — Buzău	8,2		13	G	S
3	AFUMAȚI	Craiova — Calafat	10		13	G	S
4	ALEXANDRIA	Roșiori — Zimnicea	7		12,5	A	V
5	AZUGA	Ploiești — Predeal	6,5		12,5	A	B; P; V
6	BĂICOI	Ploiești — Predeal	7,5		12	A	B; P; C
7	BALACIU	Pitești — Roșiori	8		12,5	A	C
8	BARBOȘI	Brăila — Galați	6		10,5	A	S
9	BERHECI	Tecuci — Birlad	6,5		12,5	G	T
10	BERLAD	Tecuci — Birlad	8,5		13	G	V
11	BIBEȘTI	Filiși — Tg. Jiu	8		12,5	G	C
12	BOBOC	Buzău — Rm. Sărat	8		13,5	A	T
13	BRĂILA	Făurei — Brăila	6,5		11,5	A	C
14	BRĂILA	Făurei — Brăila	8,5		12,5	G	C; S
15	BUCECEA	Botoșani — Verești	8,2		13,5	A	C
16	BUFTEA	București — Ploiești	8		12,5	G	C
17	BUTOESCI	Filiși — Tr. Severin	7,5		13	A	C
18	CĂLĂRAȘI	Ciulnița — Călărași	7,2		12,5	G	C; S
19	CARACAL	Piatra Olt — Caracal	7,5		12	A	C
20	CARCEA	Caracal — Craiova	7,2		12,5	G	C
21	CHITILA	București — Ploiești	7,5		12	A	V
22	CERNAVODĂ	Fetești — Constanța	8,5		12	G	V
23	CIORA	Făurei — Fetești	8		13	A	V
24	COMARNICU	Ploiești — Predeal	7		12	A	V
25	CORABIA	Caracal — Corabia	7,5		13	G	V; C
26	COTEȘTI	R. Sărat — Focșani	7		12	A	T
27	CRASNA	Birlad — Vaslui	8		13	A	V
28	CRASNA	Birlad — Vaslui	8		12,5	G	V
29	DOICEȘTI	Țirgoviste — Petroșița	7,5		12,5	G	C
30	DOROHOIU	Leorda — Dorohoi	8	37	13	G	C
32	ELENA	București — Fetești	8		13	A	V
33	FĂRĂCĂȘI	Adjud — Bacău	8		13	A	C
34	FĂUREI	Buzău — Brăila	7,5		15	G	S
35	FILARET	București — Giurgiu	7,2		13,5	G	S
36	GALATZ	Brăila — Galați	6,6		12	A	V
37	GĂLBENI	Bacău — Roman	7,2		12,5	A	C
38	GHIMPAȚI	București — Fetești	8		11,5	G	S
39	GROPENI	Golești — Cîmpulung	7	37	12,5	G	S
40	GUGEȘTI	R. Sărat — Focșani	7,2		11,5	A	S
41	HANU CONACHI	Tecuci — Barboși	6		11	G	C
42	HECE LESPEDI	Pașcani — Verești	7,5		12,5	G	C; S
43	HUȘI	Crasna — Huși	7,5		12,5	A	C
44	INDEPENDENȚA	Tecuci — Barboși	7,2		11,5	A	C
45	INOTEȘTI	Ploiești — Mizil	8	37	12,5	G	C
46	IVESTI	Tecuci — Galați	7		12	A	V
47	JASSY	Vaslui — Iași	8		11,5	G	C; S
48	LARGA	Iași — Dorohoi	7,7		12,5	G	S
49	LACULETE	Țirgoviste — Pietroșița	7,7		12,5	G	C; S
50	LEHLIU	București — Fetești	8		13,5	G	V; C
51	MĂRĂȘEȘTI	Focșani — Mărășești	5,5		10,5	A	V
52	MARIA	Galați — Birlad	8		13	G	S
53	MEDGIDIA	Fetești — Constanța	7,5		12,5	G	V; S
54	MIHĂEȘCI	Golești — Cîmpulung	7,7	42	11,5	G	S
55	MIROȘI	Costești — Roșiori	6		10,5	A	C
56	MIZIL	Ploiești — Buzău	7,5		12	A	S
57	MUFȚIU	Făurei — Brăila	8,2		12,5	G	S
58	MUNCELU	Roman — Pașcani	7,7		13	G	C
59	MUNTENI	Crasna — Vaslui	8		12,5	A	V
60	ONEȘTI	Adjud — T. Ocna	7,2	31	12	A	C
61	PERIȘU	București — Ploiești	7,5		13	A	V; C
62	PIATRA N.	Bacău — Piatra N.	8	35,5	12	A	C
63	PIATRA N.	Bacău — Piatra N.	8,2	36	13	G	C
64	PITEȘTI	București — Pitești	8		12,5	A	S
65	PLOIEȘTI	București — Ploiești	8		12	A	V
66	PRUNIȘORU	Filiși — Tr. Severin	7,5		12,5	G	C
67	PUFEȘTI	Mărășești — Adjud	7,5		13	A	C

Tabelul nr. 2 (continuare)

0	1	2	3	4	5	6	7
68	PUTNA SECA	Focșani — Mărășești	7		12	A	P
69	RĂCARI	Craiova — Filiași	9		13	A	B; P
70	RIURENI	Piatra Olt — Rm. Vilcea	7,5		13	G	C
71	R. VILCEA	Piatra Olt — Rm. Vilcea	8		13	G	C
72	ROMULA	Piatra Olt — Caracal	7,5		12,5	G	V
73	ROSESCI	Bîrlad — Vaslui	8	36	12,5	A	V; S
74	ROSNOV	Bacău — Piatra N.	7		11,5	A	P
75	RUGINOASA	Pașcani — Iași	8,2		13,5	G	V
76	SARCA	Pașcani — Iași	8,2		13	G	S
77	SIHLEA	R. Sărat — Focșani	7,5		12	A	V
78	SINAIA	Ploiești — Predeal	8,5		13	G	V
79	SINAIA	Ploiești — Predeal	8	35	12,5	A	C
80	SLATINA	Pitești — Piatra Olt	6		12	A	C
81	SLANICU	Ploiești — Slănic	7,5	35	12,5	A	B; V
82	STOLNICI	Pitești — Piatra Olt	7,5		11,5	A	C
83	STREJEȘTI	Piatra Olt — Rm. Vilcea	8		12,5	A	V
84	TECUCIU	Mărășești — Tecuci	7,5		11	G	C
85	TECUCIU	Mărășești — Tecuci	6		10,5	A	C
86	T. OCNA	Adjud — T. Ocna	8	37	12	G	C; S
87	TIGĂNEȘTI	Roșiori — Zimnicea	7,2		11,5	G	C
88	ULMENI	Ploiești — Buzău	6		10	A	P
89	URECHEȘTI	Adjud — T. Ocna	7		12	G	V
90	VALEA LARGĂ	Ploiești — Predeal	5		12,5	G	V; C
91	VALEA SACĂ	Adjud — Bacău	7		12,5	A	V
92	VAMEȘU	Tecuci — Barboși	7,5		12	A	S
93	VASLUIU	Crasna — Vaslui	8		13	G	P
94	ZORLENI	Crasna — Vaslui	7,5		12	A	S

ȘTAMPILE DREPTUNGHILARE CU DATA ÎN INTERIORUL CADRULUI

Tabelul nr. 3

Nr. crt.	Denumirea stației	Linia CFR pe care este amplasată stația	Dimensiuni			Caracterul literelor	Emisiunea pe care a fost găsită ștampa
			Literale stației	Cadru			
				Lățimea	Înălțimea		
0	1	2	3	4	5	6	7
1	ALBEȘTI	Ploiești — Buzău	6,5			A	B
2	ARCEȘTI	P. Olt — R. Vilcea	4,5	30	17,5	G	V; C
3	AZUGA	Ploiești — Predeal	4,0	33	18	A	V; C
4	BANCA	Bîrlad — Crasna	5,0		17,5	A	C
5	BALACIU	Pitești — Roșiori	4,0		18	G	V
6	BASSARABI	Dorohoi — Fălțiceni	4,5		18	G	C
7	BĂBENI	P. Olt — R. Vilcea	4,0	30	18	G	V; C
8	BĂICOI	Ploiești — Predeal	3,5		19	A	P; C
9	BĂNEASA	București — Giurgiu	3,5		18,5	A	C
10	BĂRBĂTEȘTI	Filiași — Tg. Jiu	4,0	29	18	G	V
11	BERHECI	Tecuci — Bîrlad	5,0		22	G	C
12	BEUCA	Costești — Roșiori	4,5		18	G	C
13	BIBEȘTI	Filiași — Tg. Jiu	4,5	29	17,5	G	V; C; S
14	BRĂNEȘTI	București — Ciulnița	4,5	30	17,5	G	V; C
15	BUFTEA	București — Ploiești	4,5		18	G	C
16	BUHUȘI	Bacău — Piatra Neamț	6,0		19	A	S
17	BUȘTENI	Ploiești — Predeal	4	33	19	A	B; V; C
18	CAIUTU	Adjud — Tg. Ocna	5,0	32	19	A	V; C; S
19	CĂRBUNEȘTI	Filiași — Tg. Jiu	4,0		17	G	C
20	CHITILA	București — Ploiești	5,0		19	G	C; S
21	CILIBIA	Buzău — Brăila	3,5		18	A	V; C
22	CIORA	Făurei — Fetești	3,5		17,5	G	C
23	CIULNIȚA	București — Fetești	5,0	30	17,5	G	C
24	CLUCEREASA	Golești — C. Lung	5,0		17	G	V
25	COMANA	București — Giurgiu	4,0		19	A	B; V; C
26	COMARNIC	Ploiești — Predeal	3,5	40	19	A	V; C; S
27	CONSTANȚA	Bucureți — Constanța	5,0			G	V; C
28	COPACIOSA	Filiași — Tg. Jiu	4,5		18	G	C; S

Tabelul nr. 3 (continuare)

0	1	2	3	4	5	6	7
29	COSTES TI	Pitești — Slatina	5,5	33	18,5	A	V; T
30	COTIȘTI	Rm. Sărat — Focșani	5,0			G	C
31	CRASNA	Birlad — Vaslui	5,0		17,5	G	C
32	CRETEȘTI	Crasna — Huși	4,5		18	G	C;S
33	CRIVINA	București — Ploiești	3,5		18	A	V;C;S
34	DALGA	București — Ciulnița	5,0		17,5	G	V;C
35	DUDEȘTI	Făurei — Fetești	4,5	30	18	G	V;C
36	ELENA	București — Fetești	5,0		17,5	G	C
37	FĂUREI	Buzău — Brăila	5,0	32	18,5	A	C
38	FETEȘTI	București — Constanța	5,0		18	G	V;C
39	FRĂSINET	Caracal — Corabia	4,0	30	18	G	V;C;S
40	FRĂTEȘTI	București — Giurgiu	4,0	33,5	19,5	A	C;S
41	FUNDULEA	București — Fetești	4,5	31,5	18	G	V;C;S
42	FURNICOȘI	Golești — Cîmpulung	4,5	30	17,5	G	C;S
43	GALBENI	Bacău — Roman	5,0	32	18	G	V;C
44	GALATZ	Brăila — Galați	4,0		19	A	V
45	GĂEȘTI	Titu — Pitești	4,0		18,5	A	C
46	GHERGANI	București — Titu	4,0	37	20	A	C;T
47	GHIĐIGENI	Tecuci — Birlad	4,0		17	G	V;C
48	GHIȚPAȚI	București — Ciulnița	4,0	30	17	G	V;C;S
49	GILORT	Filiași — Tg. Jiu	4,0	28	18	G	V;C
50	GOLEȘTI	Titu — Pitești	5,0	30	17,5	G	V
51	GUGEȘTI	R. Sărat — Focșani	3,5		18	A	V
52	HĂGIENI	Făurei — Fetești	4,0		18	G	V;C
53	HANU CONACHI	Tecuci — Bărboși	5,0		19	G	C;S;T
54	INDEPENDENȚA	Tecuci — Bărboși	3,0		18	A	C
55	JANCA	Făurei — Brăila	5,0	33	18	G	V;C;S
56	JONESCI	P. Olt — Rm. Vilcea	3,5		18	G	C
57	JILAVA	București — Giurgiu	3,5		18,5	A	C
58	LEHLIU	București — Fetești	5,0	30	17,5	G	V;C
59	LITENI	Pașcani — Verești	5,0		17,5	G	V
60	MĂRCULEȘTI	Ciulnița — Fetești	4,5	31	18	G	C
61	MIHĂEȘTI	Golești — Cîmpulung	4,0	31	18	G	T
62	MIROȘI	Costești — Roșiori	5,0	29	18	A	P;V;C
63	MOGOȘOAIA	București — Urziceni	4,5		17,5	G	C
64	MONTEORU	Mizil — Buzău	3,5		18	A	V;C
65	MUNȚENI	Crasna — Vaslui	5,0	30	17	A	V;C;S
66	NUCET	Titu — Tirgoviste	4,0		18	A	V
67	OLTENEȘTI	Crasna — Huși	4,5	30	18	G	V;S
68	OLTENIȚA	București — Oltenița	5,0		18	G	C
69	ONEȘTI	Adjud — T. Ocna	6,0	33	20	A	C;S
70	PANTELIMON	București — Ciulnița	5,0		18	G	T
71	PERISU	București — Ploiești	3,5	33	18,5	A	V;C;S
72	PLOPENI	Ploiești — Slănic	4,0		18	A	V;S
73	POIANA	Ploiești — Slănic	3,5		19	A	V;C
74	PUFEȘTI	Mărășești — Adjud	3,0		17	A	V;C
75	PUTNA SECA	Focșani — Mărășești	5,5		18,5	G	V;C;S
76	POMULA	P. Olt — Caracal	5,0		18	A	C
77	ROSNOV	Bacău — Piatra N.	5,0	32	18,5	A	C
78	R. VALCEA	P. Olt — Rm. Vilcea	4,0		18	G	V;C
79	SALCIA	Roșiori — T. Măgurele	5,0		18	G	V
80	SĂRULEȘTI	București — Ciulnița	5,0	31	17	G	C
81	SCHITU COLEȘTI	Golești — Cîmpulung	4,5		17	G	C
82	SEGARCEA	Craiova — Calafat	4,5		17,5	G	V
83	SIHLEA	R. Sărat — Focșani	4,5		18	A	S
84	SLATINA	Pitești — Piatra Olt	4,0		18	A	C
85	SLANICU	Ploiești — Slănic	3,5		19	A	C
86	SLOBOZIA	Ciulnița — Slobozia	4,0		18	A	C
87	STALPENI	Golești — Cîmpulung	4,5	30	18	G	C;S
88	STRAJESTI	Piatra Olt — Rm. Vilcea	4,5		18	G	C
89	TITU	București — Pitești	5,5		19	G	V;C
90	TÎRGUL JIU	Filiași — Tg. Jiu	4,5		18	G	C
91	TROIANU	Roșiori — T. Măgurele	4,5		18	G	C
92	T. MĂGURELE	Roșiori — T. Măgurele	4,0		18	G	V
93	T. SEVERIN	Filiași — Verciorova	5,0		19	G	C
94	TUTOVA	Tecuci — Birlad	6,0		19	A	C
95	TÂNDĂREI	Făurei — Fetești	5,0		18	G	C
96	ULMENI	Mizil — Buzău	3,0		18	A	C;S
97	UNGHENI ROMAN	Iași — Ungheni	4,0	33	18	G	C
98	VALEA						
	CĂLUGĂREASCĂ	Ploiești — Mizil	3,5		19	G	C
99	VALEA SEACĂ	Adjud — Bacău	5,5		19	G	C
100	VAMEȘU	Tecuci — Galați	3,0		19	A	C
101	VĂCĂREȘTI	Titu — Tirgoviste	3,5		19	A	C
102	VACULEȘTI	Leorda — Dorohoi	5,5		19	G	C

Tabelul nr. 3 (continuare)

0	1	2	3	4	5	6	7
103	VIȘINA	Caracal — Corabia	4,5	29	17	G	C
104	VIDRA	București — Giurgiu	4,0		17,5	G	C
105	VLADULENI	Caracal — Piatra Olt	5,0	28	18	G	C:S
106	ZĂVIDENTI	Piatra Olt — Rm. Vilcea	4,5		18	G	C
107	ZORLENI	Birlad — Vaslui	6,0	31	18	A	V:C:S
108	CONSTANȚA-Orăș	București — Constanța	5		22	G	V
109	BANCA	Birlad — Crasna	5			G	V:C
110	CIORA	Făurei — Fetești	4,5			A	C
111	DUDEȘTI	Făurei — Fetești	4,5	30	18	G	C
112	MIROȘI	Costești — Roșiori	4		17	A	P:V
113	SALCIA	Roșiori — T. Măgurele	5,5		18	A	S
114	SIHLEA	R. Sărat — Focșani	6	34	18	G	C
115	VIȘINA	Caracal — Corabia	4,5			A	C

ȘTAMPILE OVALE CU DATA ÎN INTERIORUL CADRULUI

Tabelul nr. 4

Nr. crt.	Denumirea stației	Linia C.F.R. pe care este amplasată stația	Dimensiuni			Emisiunea pe care a fost găsită
			Literele stației	Axa mare	Axa mică	
1	BALSU	Piatra Olt — Craiova	4		24	V:C
2	BUTOESCI	Filiași — Balota	3,5		20	P
3	CIRCEA	Piatra Olt — Craiova	3,5	32	21	C
4	CORBU	Piatra Olt — Pitești	4	33	21	V:C
5	COTOFENI	Craiova — Filiași	3,5			C
6	ISALNITA	Craiova — Filiași	3		21	C
7	PELLESCI	Piatra Olt — Craiova	3		20	V
8	STREHAIA	Filiași — Balota	3,5	34	21	C:S
9	STOLNICI	Piatra Olt — Costești	3,5		21	V
10	TIMNEA	Filiași — Balota	3,5	32	21	V

ȘTAMPILE DREPTUNGHILARE CU DATA ÎN EXTERIORUL CADRULUI

Tabelul nr. 5

Nr. crt.	Denumirea stației	Linia C.F.R. pe care este amplasată stația	Dimensiuni			Caracteful literelor	Emisiunea pe care a fost găsită ștampila
			Literale stației	Cadru			
				Lățimea	Înălți- mea		
0	1	2	3	4	5	6	7
1	ALBEȘTI	Ploiești — Buzău	7			G	S
2	BUCECEA	Verești — Botoșani	9		21	G	C
3	BUHĂEȘTI	Vaslui — Iași	7,5			G	C
4	BUTOEȘTI	Filiași — T. Severin	9		19,5	G	C:S
5	CILIBIA	Buzău — Brăila	8,5	45	19	G	C:S
6	CIREȘU	Făurei — Fetești	7			G	S
7	DEDULEȘTI	Făurei — Brăila	8,5		20	G	S
8	DOICEȘTI	Titu — Pietroșița	8	45	19	G	C:S
9	DRĂGĂȘANI	Piatra — Olt — Rm. Vilcea	8		20	G	C
10	FETEȘTI	București — Fetești	8		20,5	G	C:S
11	GHIDIGENI	Tecuci — Birlad	10			G	C
12	GRAJDURI	Vaslui — Iași	8		20	G	S
13	HĂLĂUCEȘTI	Pașcani — Roman	9			G	C
14	HECE LESPEDI	Pașcani — Verești	9	46	21	G	C

0	1	2	3	4	5	6	7
15	LACULETE	Titu — Pietroșița	8		19	G	C;S
16	LEORDENI	Pitești — Găești	10		21	G	C
17	LITENI	Pașcani — Verești	10	46	20	G	C
18	MIRCEȘTI	Roman — Pașcani	9			G	C
19	MONTEORU	Mizil — Buzău	8			G	C
20	PAIOTA (Balota)	Filiași — T. Severin	9	44	21	G	C
21	PIATRA N.	Bacău — Piatra N.	10		20,5	G	C
22	REBRIGEA	Vaslui — Iași	8			G	C
23	RUGINOASA	Pașcani — Tg. Frumos	10	44	21	G	C;S
24	VĂCULEȘTI	Leorda — Dorohoi	8			G	C
25	VEREȘTI	Pașcani — Verești	9			G	C
26	ZOIȚA	Buzău — R. Sărat	9,5		21	G	S

TABLOU

cu gările care fac serviciu de telegraf, Poștă ușoară, mandate postale, ramburseri interne. și mesagerii

Adjud*, Agas, Albesci, Arcesci, Asău, Azuga, Afumați, Alexandria*(1-8).
 Băbeni, Bascov, Bacău*, Băilești, Balaci, Balș, Banca, Barboși, Bărzesci, Barcea, Basarabi, Băicoiu,
 Balteni, Balca, Băneasa, Bărbăntesci, Bărnova, Banca, Berbeci, Bârlad*, Bibesci, Boboc, Botoșani*, Borcea, Brazi,
 Brăila*, Brăila-port*, Brănești, Bucegia, București*, Buda, Bufta, Buhăesci, Buhuși, Burdea, Bușteni, Butesci,
 Buzău* (9-46).
 Calafat*, Căiuf, Caracal*, Carasu, Călărași*, Câmpulung*, Cimpina*, Cărbunesci, Cârcea, Cerna Vodă*,
 Cernavodă-pod*, Cilibia, Ciocănesci, Cioara, Cireșu, Ciulnița, Ciurcesci, Ciurea, Chitila, Clucereasca, Comana*,
 Comarnic, Constanța*, Conțesci, Comănești*, Copăcioasa, Corbu, Corabia*, Costesci*, Cosmesci, Cotesci, Coțofeni,
 Craiova*, Crasna, Cristesci, Crețesci, Crivina, Curtea de Argeș*, Cucuteni (47-85).
 Dălgă, Dângeni, Dărmănesci, Dealu-Spirei*, Dedulesci, Dobrina, Doftana, Doicesci, Dorohoiu, Dolhasca,
 Drăgășani*, Dudescl, Dunărea (86-88).
 Elena (89).
 Făurei, Faraoni, Folticeni*, Fântânelele, Fetesci, Filaret*, Filiași*, Florica, Focșani*, Foltesci, Frătesci,
 Frăsinet, Frumușita, Fundulea, Fulgeresci, Furnicoși (100-115).
 Galați*, Galbeni, Găesci*, Găgeni, Gârleni, Ghergheni*, Ghibărteni, Ghidigeni, Ghimpati, Giurgiu*,
 Gilort, Goioasa, Golăsești, Golești, Govora*, Grădiște, Grajduri, Gropeni, Golenți, Gugesci* (116-135).
 Hagieni, Hanu-Conachi, Hălăușeni, Heci-Lezpezi, Huși* (136-140).
 Independența, Inotesci, Ionesci, Ișalnița, Ivesci*, Iași*, Ianca (141-147).
 Jilava, Jibla* (148-149).
 Lăculețe, Larga, Lehliu, Leorda, Leordeni*, Liteni, Lița, Livezile (150-157).
 Maria, Mărășesci, Mărculesci, Mătasaru, Medgidia*, Merisani, Mihăesci, Mircea-Vodă, Mircesci, Miroși,
 Mizil*, Mogoșoaia, Monteoru, Moțăței, Movileni, Munteni, Muncel, Muftiu, Murgeni, Muriatlar (158-177).
 Nucet, Negri (178-179).
 Oțele Mari*, Oltenesci, Onesci, (180-182).
 Palanca, Palota, Pantelimon, Papa, Pașcani*, Păfesci, Piatra Olt, Piatra Neamț*, Pielești, Peris, Pitești*,
 Ploesci*, Plopieni, Plosca, Podoleni, Podu-Iloaei*, Poiana (linia Buda — Slănic), Potcoava, Predeal*, Prunișor,
 Pufesci, Putna-Seacă, Pucioasa*, Portăresci, Pietroaia (183-208).
 Radu-Negru, Răcari, Răcăciuni, Rădeasa, Râmnicu-Sărat*, Râmnicu-Vâlcea, Răureni, Rebricea, Rediu,
 Roman*, Romula, Rosnov, Roseti, Roșiori*, Roșiesci, Ruginoasa (209-224).
 Sălcia, Săscut*, Sărulesci, Scănteia, Serbesci, Secueni, Seliștea, Silistraru, Sihlea, Sinaia*, Sărca, Schitu-
 Golești, Soldana, Slatina*, Slănic (Ph)*, Slobozia*, Smârdicasa*, Stălpeni, Stolnici, Strehaia*, Strejesci, Saligny,
 Sălcuța, Segarcea (225-248).
 Tăbăresci, Tecuci*, Târgu-Frumos*, Târgu-Ocnă*, Târgu-Jiu*, Târgu-Vestei*, Timnea, Titu*, Todireni,
 Troian, Trusesci, Tulucești, Turnu-Severin*, Turnu-Măgurele*, Tutova, Turnu Măgurele (port)*, Tândărei,
 Tigănești* (249-266).
 Ulmeni, Ungheni, Ungureni, Urechesci, Urleasa, Uzu (267-272).
 Valea Călugărească, Valea Largă, Valea Seacă, Vameș, Vaslui*, Vădeni, Văcăresci, Văculești, Vărciorova*,
 Veresci, Vlădeni, Vlăduțeni, Vidra, Vintileanca, Vișina, Vorniceni (273-289).
 Zăvideni, Zoia, Zorleni, Zlătinoasa (289-292).

conform BTP nr. 24/1899

*: stații c.f. care fac numai serviciu de telegraf la data apariției.

Vă prezentăm

Filiala A.F.R. Caraș-Severin

În ziua de 3 iulie 1771, coșurile fumegînde ale celor dintîi furnale construite pe malul Bîrzavei certificau nașterea uzinelor reșițene, cel mai vechi centru metalurgic din Europa.

Oraș cu vechi tradiții muncitorești, Reșița a fost și nucleul primelor încercări filatelice în acest minunat colț de țară.

Începuturile filatelice în Reșița se cunosc încă înainte de anul 1900. Între anii 1914—1915, din rîndul muncitorilor și funcționarilor uzinelor reșițene se formează o grupare filatelică care număra 26 membri, dintre care amintim cîteva nume de respect pentru începuturile filateliei reșițene: Dolojan Mihai, Gruici Alexandru, Klepco Carol, Dr. Bercovici Enric, Damacec Carol (renumitul portar al echipei de fotbal U.D.R., campioană a României în anul 1930), frații Fischer etc.

Primul cerc filatelic în Reșița a luat ființă în anul 1932 și a numărat peste 70 membri, avînd ca președinte pe Cimponieru Ion și casier pe prof. Kardoș Iuliu. Întîrîrile și schimburile filatelice se făceau la sediul „Cercul Filatelic” din clădirea restaurantului „Oltenia”. Printre membrii acestui cerc filatelic amintim pe: Hendll Wilmoș, Schirf Geza (membri de onoare ai A.F.R.), Rausch Ion, Glaser Carol etc.

Trebuie amintit faptul că în această perioadă au mai luat ființă grupări filatelice și în alte orașe cum ar fi: Oravița (pe atunci reședința județului Caraș), Anina, Bocșa, Caransebeș. La finele anului 1946, crescînd simțitor numărul filateliștilor în Reșița s-au luat măsuri de reorganizare a cercului filatelic pe lîngă „Sindicatul Metal-Chimie” al uzinelor reșițene avînd ca președinte pe inimosul filatelist Linder Carol, iar ca vicepreședinte pe dr. Răzvan Panaitescu.

În luna aprilie 1947, Cercul filatelic solicită afilierea la „Asociația Filateliștilor din Banat”, cerere ce este aprobată cu adresa nr. 57 din 27 aprilie 1947 sub semnătura președintelui asociației prof. dr. Mihai Ghermănescu, iar secretar Mircea Teleguț. La acea dată filiala filateliștilor din Reșița număra cca. 350 membri, dintre care mulți mai activează și astăzi. Prima expoziție filatelică a fost amenajată în perioada 28.12.1947 — 6.01.1948 în localul A.R.L.U.S. din Reșița, aceasta fiind și prima expoziție filatelică organizată după al doilea război mondial, atît în România cit și în Balcani. Cu ocazia expoziției s-a tipărit o ilustrată ce a fost francată cu marca de 3 lei uzuale-vederi 1947 (marcă ce reprezintă uzinele reșițene) obliterate cu o ștampilă specială aprobată de Direcția Generală a Poștelor.

În toamna anului 1958, odată cu înființarea „Asociației Filateliștilor din România”, mișcarea filatelică din Banat se organizează în „Filiala A.F.R. Banat” cu sediul la Timișoara, fapt ce a dus la o înviorare simțitoare și în mișcarea filateliștilor din Caraș. Pe lîngă Cercul filatelic din Reșița au mai luat ființă alte cercuri și în orașele Oravița, Anina, Băile-Herculane, Oțelu-Roșu, numărul membrilor crescînd la peste 600.

După reforma teritorial-administrativă din anul 1968, odată cu înființarea județelor, și filatelia s-a organizat pe județe, luînd astfel ființă și filiala județeană A.F.R. Caraș-Severin. Pornind de la numărul relativ mic de membri, filiala reușește printr-o activitate susținută de atragere a pasionaților în activitățile filatelice să numere în prezent aproape 5000 de membri. S-au înființat noi cercuri filatelice în orașele Oțelu-Roșu, Reșița, în localitățile: Sasca-Montană, Bozovici, peste 30 grupe filatelice la întreprinderea de Construcții de Mașini Reșița, Combinatul Siderurgic Reșița și Oțelu-Roșu, întreprinderea Mecanică Reșița, Școala Generală nr. 10 Reșița, Întreprinderea Minieră Moldova-Nouă etc.

Aceste rezultate se datorează muncii politico-educative dusă de cei mai pasionați filateliști în rîndurile oamenilor muncii din uzinele Reșiței, Oțelului-Roșu, Caransebeșului, Bocșei, din centrele miniere Anina, Sasca-Montană, Moldova-Nouă

precum și în școlile din toate orașele județului. S-au expus panouri filatelice în diferite secții din uzine și școli; tinerii filателиști au prezentat la școală (cu ajutorul mărcilor poștale și aprobarea profesorilor de specialitate) ierbare și insectare aranjate pe foi de expunere sub formă de exponate tematice. Acestea au fost expuse la școală pe panouri filatelice, fapt ce a dus la o creștere simțitoare a membrilor din rândul elevilor și chiar a cadrelor didactice. Au fost prezentate, aproape în toate cercurile filatelice, expuneri cu diapozitive, simpozioane, schimburi filatelice, microexpoziții etc. Filiala A.F.R. Caraș-Severin este inițiatoarea expozițiilor trilaterale „Banatfila”, cu participarea județelor Arad, Timiș și Caraș-Severin, precum și „Triunghiul de oțel” cu participarea celor trei centre siderurgice: Reșița, Hunedoara și Galați. Expoziția „Moldomin” cu participarea interjudețeană, organizată de Cercul filatelic Moldova-Nouă cu ocazia „Zilei Minierului” a devenit tradițională ajungând la a VII-a ediție.

Nu au lipsit expozițiile cu tematică angajată ca:

— expoziția „40 de ani de la Victoria asupra fascismului”;

— expoziția „60 de ani de la crearea Partidului Comunist Român”;

— expoziția „65 de ani de la crearea Partidului Comunist Român” în anul 1986, precum și alte expoziții cu tematică angajată marcând evenimentele importante pe plan național cu ocazia cărora aproape toate cercurile au organizat expoziții filatelice.

Dintre manifestările filatelice demne de remarcat, organizate de Filiala A.F.R. Caraș-Severin amintim:

— Expoziția republicană „Reșița 210 ani de foc nestins” în anul 1981, republicana de întregiri poștale în anul 1985, „Expo-Turism '86, expoziția bilaterală R. S. România — R. D. Germană. Începând cu anul 1988, filателиști reșițeni vor organiza, cu ocazia „Zilei Metalurgistului” expoziția filatelică bilaterală Reșița — R.S.R. — Karlmarx-Stadt — R.D.G. În cadrul Filialei A.F.R. Caraș-Severin activează gruparea tematică de geologie, speologie și paleontologie — „GEOSPEA” care numără peste 200 membri din toate colțurile țării și organizează din doi în doi ani tradiționala expoziție „GEOSPEA”. Gruparea editează materiale filatelice (plicuri, ștampile, cataloage, medalii) mult solicitate de filателиști din țară și străinătate.

De asemenea, grupa de maximafilia cu cei 38 de membri organizează și participă la expoziții atât în țară cit și peste hotare, realizează ilustrate și ștampile speciale. Dintre materialele filatelice editate de Filiala A.F.R. Caraș-Severin, mult apreciate de filателиști, amintim: Banatfila, Reșița 210 ani de foc nestins”, Triunghiul de oțel, „GEOSPEA” Republicana întregiri poștale 1985, expoziția bilaterală R.S.R.—R.D.G., campionatele de șah de la Băile-Herculane, Moldomin etc. Un merit deosebit în realizarea materialelor filatelice emise de filiala noastră îi revine veteranului machetator timișorean Dan Tăran, iar în ultimii ani, tinărului pictor reșițean Gustav Hlinka, ambii pasionați filателиști și expozanți.

Activitatea filatelică în Caraș-Severin a făcut în ultimii ani un salt calitativ deosebit, acesta reflectându-se în numărul relativ mare de medalii obținute în ultimii 5 ani atât în țară, cit și în străinătate.

Cei peste 80 de expozanți (tineri și maturi) au în palmaresul lor peste 300 medalii din care: 17 medalii de aur (6 la expoziții internaționale), 53 medalii de vermeil (16 la expoziții internaționale), 165 medalii de argint etc. Prin materialele realizate din inițiativa cercurilor filatelice din județ, Filiala A.F.R. Caraș-Severin și-a adus o modestă contribuție la sărbătorirea mai multor evenimente politice, istorice, culturale și sportive.

Rezultatele obținute au fost posibile datorită sprijinului permanent primit din partea organelor județene și locale de partid și de stat, a Comitetului de Cultură și Educație Socialistă Caraș-Severin, a Casei de Cultură a Sindicatelor din Reșița, precum și a întreprinderilor din județ, care au răspuns, întotdeauna, la solicitările cercurilor filatelice privind organizarea de expoziții, microexpoziții și alte activități filatelice.

Pentru activitatea filatelică depusă, Filiala A.F.R. Caraș-Severin a fost distinsă cu diploma de onoare și insigna de aur a A.F.R. din R. S. România, iar un număr mare de cercuri și filателиști au obținut diplome și insigne de aur și argint.

IOAN BORCA

Președintele Filialei A.F.R. Caraș-Severin

Inițiale, prescurtări

Adeseori întâlnim în desenele unor mărci poștale sau — mai ales — în supratipare și perforări, diferite inițiale — grupate — care pun semne de întrebare filateliștilor. O încercare de a le trece în revistă mai pe larg s-ar lovi de lipsa de spațiu. Cu titlu de amuzament, să căutăm să interpretăm câteva.

Astfel, în istoricul poștelor străine care au funcționat un timp pe teritoriul țării noastre, ne lovim de grupajele de inițiale **D.B.S.R.** și **D.D.S.G.** Primele inițiale sînt înscrise în desenul mărcilor de poștă locală emise în 1867 pentru transporturile poștale pe nou construita cale ferată care lega portul Constanța de Dunăre, la Cernavodă. Ele țineau loc de denumirea companiei engleze care construise și exploata calea ferată: **DANUBE-BLACK SEA RAILWAY** (Calea ferată Dunăre-Marea Neagră).

În schimb, inițialele **D.D.S.G.** nu pot fi întâlnite pe mărcile serviciului poștal îndeplinit de compania austriacă de navigație pe Dunăre, în perioada pînă la 1875, ci numai pe ștampilele agențiilor ei din porturile riverane sau pe ștampile de bord (fig. 1).

Semnificația inițialelor: **DONAU DAMPSCHIFFFAHRTS GESELLSCHAFT** Denumirea integrală: **Erste Kaiserlich und Königliche Donau privilegierte Dampfschiffahrtsgesellschaft** (Prima Companie privilegiată imperială și regală de navigație cu aburi pe Dunăre).

Pe primele mărci ale Iugoslaviei — realizate îndată după constituirea statului Sîrbo-Croato-Sloven, după prăbușirea imperiului habsburgic, la încetarea primului război mondial — apar, ca supratipar, inițialele **S.H.S.** (Srba, Hrvsta i Slovenaca = Sîrbo-Croato-Sloven) (fig. 2). Aceste inițiale pot fi întâlnite ca supratiparuri pe mărci din Bosnia — Herțegovina cît și pe valori ale emisiunilor austro-ungare care circulau în teritoriile care au constituit noul stat.

Pe mărci ale mai multor teritorii foste colonii britanice sau făcînd parte în prezent din Commonwealth, apare supratiparul (uneori perforarea) **O.H.M.S.** (sau uneori, **On. H.M.S.**

Aceste inițiale țin loc de indicația **ON HER MAJESTY'S SERVICE** (în serviciul majestății sale). Bineînțeles, în anii în care tronul era ocupat de un rege și nu de o regină, **HER** se înlocuia prin masculinul **HIS**. Astfel de supratipare sau perforări au fost folosite în Canada, Australia, pe vremuri în India etc. Ele continuă a fi folosite, pe mărci adezive, pe întreguri poștale și pe plicuri oficiale, în teritorii pendinte și azi de coroana britanică (Insulele Cook, Aitutaki, Penrhyn și altele (fig. 3).

Fig. 1

Fig. 2

Fig. 3

Șase litere, de-a dreptul, formează inițialele supratipărite pe mărcile ce au circulat în fostul Teritoriu liber Triest: **A.M.G.F.T.T.** (fig. 4).

După prăbușirea Germaniei naziste și a fascismului, în Italia, Triestul cu zona învecinată a fost ocupat de forțe militare aliate, constituind temporar un „teritoriu liber“, în așteptarea definirii statutului său politic prin conferințe internaționale.

În cuprinsul acestui teritoriu, din 1947 pînă în 1953, au circulat mărci poștale italiene cu supratiparul mai sus arătat.

Semnificația inițialelor: Allied Military Government/Free Territory Trieste (Guvernământul militar aliat/Teritoriul Liber Trieste).

Să existe oare și grupaje de șapte inițiale? Nu este exclus: Răsfoirea colecțiilor și a cataloagelor este doar plină de surprize!

Fig. 4

Filatelie polară în lume

Din varietatea extraordinară a posibilităților oferite de filatelia tematică, filatelia polară constituie una dintre cele mai interesante, instructive și caleidoscopice ramuri. Obiecțiunile necunoscătorilor, după care nu poate exista poșta polară deoarece Arctica este un ocean înghețat, iar Antarctica este nelocuită, sînt prea simpliste pentru a putea fi luate în serios.

Secole de căutări, cu expediții care s-au perindat unele după altele, cu succese și eșecuri, cu descoperiri și sacrificii, cu fapte de curaj, de eroism, cu oameni care prin caracterul, comportamentul și idealismul lor și-au înscris numele nepieritoare în cartea de aur a umanității, cu corăbii devenite celebre,

cu baze de operațiuni în colibe sau cabane păstrate și îngrijite astăzi ca memoriale scumpe omenirii, cu jurnale, hărți, conferințe, memorii și cărți de mare celebritate; cu suferințe dar și cu satisfacții extreme; cu cercetări geografice, biologice, etnografice, arheologice, geologice, meteorologice și din multe alte discipline științifice efectuate la fața locului în cele mai vitrege condiții de pe pămînt. Și — în primul rînd — cu manifestarea voinței umane de neînrînt de a ști, istoria cercetărilor polare a devenit o istorie a dîrzeniei și a patimei neînrînte de a cunoaște, care nu își găsește egal în devenirea omenirii.

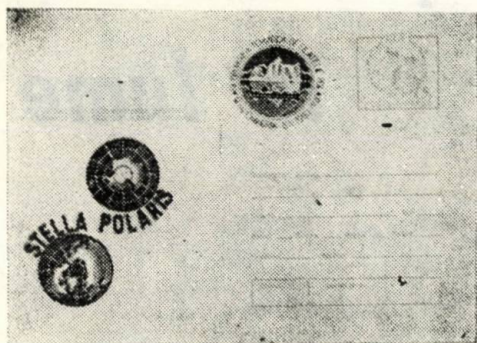
Veacuri de-a rîndul, micile grupări de oameni odată pătrunse în nemiloasa

vastitate a „lumii tăcerii albe“ s-au aflat izolate complet de restul omenirii. Relativ târziu, la finele secolului al XIX-lea, au fost înființate primele începuturi de organizare poștală în ținuturile polare, concomitent fiind emise pentru ele și mărci de poștă locală.

Cu mândrie îndreptătită trebuie subliniat că prima organizație de poștă din zona sub-antarctică, dispunând de oficii poștale cu ștampile proprii, precum și de o marcă proprie de poștă locală a fost înființată de inginerul român Iuliu Popper în anul 1891, în îndepărtata Țară de Foc. Marca pe care a emis-o cu peste 95 de ani în urmă este astăzi rară și căutată de filатели, iar puținele plicuri francate cu ea care s-au mai păstrat în lume, constituie mari rarități filatelice.

Pentru Arctica, mărcile de poștă locală și ștampilele emise începând din anul 1897 de Cpt. Wilhelm Bade din Germania, pentru croazierele sale turistice spre insulele Spitzbergen, reprezintă începuturile organizării poștale în această zonă polară.

La aproape 100 de ani de la aceste începuturi poștale modeste, mărcile poștale cu subiecte polare, ștampilele de toate categoriile, piesele poștale efectiv

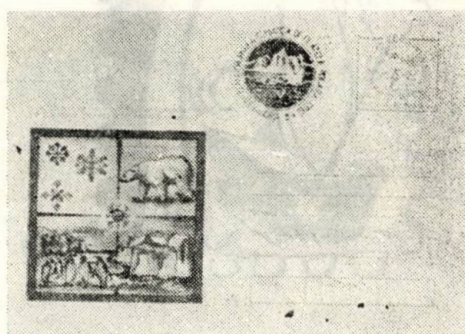
circulate din sau spre ținuturile polare există într-o varietate atât de mare, încât întocmirea unei colecții „generale“ polare, care să cuprindă toate piesele filatelice referitoare la Arctica și Antarctica nu mai este posibilă. Și în domeniul vast al filateliei polare, specializarea se impune cu consecvență!

Adevărata „înflorire“ a filateliei polare s-a produs odată cu începerea lucrărilor de cercetare științifică autentică și coordonată a Antarcticii, în cadrul Anului Geofizic Internațional A.G.I.S. (1 iulie 1957—31 decembrie 1958), deoarece marile

expediții ale celor 12 state care au luat parte la această cercetare, au trezit interesul multor filателиști din lume. S-a putut constata astfel, de la început, o creștere spectaculoasă a trimiterilor poștale spre și din Antarctica și — într-o măsură ceva mai mică — spre și din Arctica.

Din acest motiv, piesele poștale polare anterioare anului 1956, (din care există un număr simțitor mai mic de exemplare decât cele ulterioare aceluși an), sunt considerate pe plan mondial drept piese clasice ale filateliei polare și se bucură de o apreciere corespunzătoare.

De la interesul brusc sporit pentru filatelia polară determinat de A.G.I. 1957—1958 și pînă la asocierea filателиștilor polari în organizații proprii în vederea ajutorării prin publicații de specialitate, a întocmirii de studii competente privind piesele de filatelie polară, în vederea „ieșirii la rampă“ în expoziții de filatelie polară, a înjgheburii unor biblioteci de literatură polară, de centre de documentare, etc., nu a mai fost decât un pas. Un pas făcut mai devreme sau mai târziu în diferitele țări în care filatelia polară a „prins“ temeinice rădăcini.

Astfel, încă din anul 1956 filателиștii polari din Statele Unite ale Americii s-au reunit în American Society of Polar Philatelists (A.S.P.P. = Societatea Americană a Filателиștilor Polari) care editează revista ICE CAP NEWS cu 6 numere anual (cuprinzând circa 250—300 de pagini de format mare). Cu începerea din 1982 în această revistă apare de 3 ori pe an rubrica intitulată „Polar Philatelic News from Romania“ (Noutăți de filatelie polară din România). A.S.P.P. organizează în fiecare an o expoziție de filatelie polară și convenția

(congresul) membrilor societății. De asemenea, a început editarea unui „Handbook (manual) de filatelie polară — din care primul volum apărut tratează amănunțit și foarte exact poșta stațiilor sovietice în derivă „POLUL NORD“.

În ordinea cronologică a constituirii, a două din lume și prima de pe continentul european, este Gruparea tematică de filatelie polară a A.F.R., care a luat ființă la cererea unui grup de inițiativă, cerere aprobată de Consiliul Central A.F.R. în ședința sa din 8 mai 1968. Pînă la data publicării materialului de față, în cei 18 ani de existență, Gruparea tematică de filatelie polară A.F.R. a editat 73 de numere ale buletinului informativ STELLA POLARIS cu un total de peste 1800 de pagini de format mare, 23 de „caiete“ în COLECȚIA DE LITERATURĂ FILATELICĂ POLARĂ, 11 fascicule din ciclul BIOGRAFIA NAVELOR — MOMENTE DIN ISTORIA NAVIGAȚIEI POLARE, 81 de buletine de informații rapide POLAR EXPRES, precum și buletinele bibliografice „Iuliu Popper — Țara de Foc“, „Emil Racoviță — Antarctica“ și „Bazil G. Assan — Spitzbergen“, care reunesc aproape 500 de titluri de lucrări publicate în țară și în străinătate despre acești trei exploratori polari români. Noi apariții sînt prevăzute în cadrul tuturor ciclurilor de publicații pe care le editează Gruparea.

În același timp, cu începere din anul 1976, Gruparea tematică de filatelie polară A.F.R. organizează manifestările cunoscute sub denumirea de BIENALE ALE FILATELIEI POLARE, în cadrul cărora se desfășoară: expoziția de filatelie polară, simpozionul tematic de filatelie polară, adunarea generală a membrilor Grupării — precum și cîte o manifestare suplimentară care a varîat de la o Bienală la alta. Ultima Bienală de filatelie polară, cea de VI-a ediție, a avut loc în municipiul Ploiești organizată în colaborare cu Filiala A.F.R. Prahova, între 5—15 aprilie 1986. Odată cu cea de a VII-a Bienală (1988) vor avea loc și manifestările jubiliare, consemnînd 20 de ani de existență și activitate ai Grupării tematice de filatelie polară A.F.R.

Nu trebuie omise nici alte laturi ale activității filateliștilor polari din țara noastră: înființarea a 4 cercuri de filatelie polară ale pionierilor și școlariilor din orașele Cluj-Napoca, Buzău, Medgidia și Călărași, sau înființarea Grupei județene de filatelie polară din cadrul Filialei A.F.R. Prahova, cu 17 membri fondatori, numărul membrilor crescînd simțitor între timp.

Se cuvine amintită și „Prima expoziție de literatură polară din România“ organizată în colaborare cu Biblioteca județeană Buzău — expoziție izvorită din credința fermă a filateliștilor polari români că numai prin acumularea de cunoștințe cît mai aprofundate se pot întocmai colecții de filatelie polară de nivel ridicat. Între cele 400 de cărți expuse la Buzău s-au aflat mari rarități bibliofile și științifice cum ar fi cele cinci volume monumentale din opera lui Emil Racoviță publicate după înapoierea din Antarctica a expediției „Belgica“, scrisori adresate lui Emil Racoviță, și multe altele de aceeași valoare.

Ceva mai tîrziu, în anul 1970, în Republica Democrată Germană, în Franța și în Republica Federală Germania au luat ființă grupări (societați) ale filateliștilor polari; fiecare dintre ele editează o revistă proprie, organizează expoziții de filatelie polară și se preocupă de o informare corectă și anticipată a membrilor lor asupra evenimentelor polare și răsfrîngerii acestora în filatelie.

„Societatea britanică de istorie poștală polară“ editează revista POLAR POST, iar membrii ei întocmesc și publică ample și aprofundate studii de istorie poștală cu privire la poșta din ținuturile polare ale Pămîntului, după cum reiese din chiar denumirea societății.

Mai tinere, înființate cu începere din anii 1976—1977, cluburile de filatelie polară din U.R.S.S. nu sînt încă unificate într-o organizație proprie, dar sînt afiliate organizațiilor locale al Asociației Unionale a Filateliștilor din U.R.S.S. (V.O.F.). Atari cluburi ale filateliștilor polari sovietici există în mai toate centrele urbane din întinsa zonă a Articeii sovietice (la Arhanghelsk, Murmansk, Iakutsk, Tiksi, Pevek, etc), precum și în multe alte orașe mari (Leningrad, Moscova, etc). Pe lângă buletinul propriu NOUTĂȚI POLAR—FILATELICE (Moscova) care apare din vara anului 1984, aproape fiecare număr al revistei „Filatelie SSSR“ publică valoroase articole de filatelie polară. Cu începere din anul 1978, se organizează expozițiile anuale de filatelie polară sub denumirea de POLIARFIL în diferite orașe sovietice — prilejuind emiterea cîte unui întreg postal și a unei ștampie postale speciale de către poșta sovietică. Ultima ediție, POLIARFIL '85, a avut loc la Murmansk.

Și în R. P. Polonă a luat ființă cu cîțiva ani în urmă o organizație a filateliștilor polari, care îi reunește pe membrii săi în cîte un congres anual (al IV-lea, în 1985) și îi sprijină efectiv și cu succes în procurarea pieselor poștale ale navelor și expedițiilor poloneze din Antarctica și arhipelagul Spitzbergen.

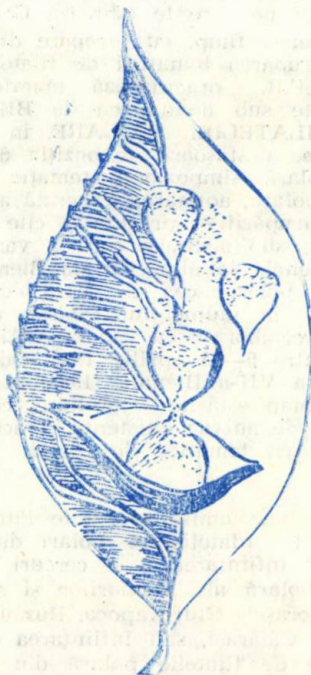
Trebuie amintite aici și asociațiile filateliștilor polari din Republica Argentina, Japonia, Australia și Norvegia, țări cu tradiție în domeniul cercetărilor polare și în care preocupările de filatelie polară au o bază foarte largă.

Practicarea filateliei polare se desfășoară și se dezvoltă și în acele țări în care încă nu există organizații ale filateliștilor polari, ca: R. P. F. Iugoslavia — unde a avut loc o expoziție de filatelie polară, la Zagreb, cu puțin timp în urmă; Austria — care a organizat în sezonul 1985/86 a doua expediție în Antarctica; Noua Zeelandă, India și Brazilia — țări care au înființat în ultimii ani stațiuni proprii de cercetări științifice în Antarctica; Italia și Spania — care au efectuat, mai de mult sau mai recent, expediții pe mare spre Antarctica; Belgia, Olanda și Danemarca — țări care au, de asemenea, activități de cercetare în una sau în ambele regiuni polare. În fine, în R. P. Chineză (care dispune din decembrie 1984 de stațiunea MARELE ZID în Antarctica) precum și în unele țări care au vocație polară datorită așezării lor geografice, cum sînt: Suedia, Finlanda, Canada.

Filatelie polară poate fi privită ca un domeniu pluridisciplinar care îmbină preocupările pur filatelice cu cele științifice. Filatelitul care — de dragul filateliei polare — își însușește cunoștințe temeinice din domeniile meteorologiei, oceanografiei, glaciologiei, navigației polare, aeronavigației, ș.a. va fi capabil să interpreteze corect imaginile mărcilor poștale corespunzătoare și ale altor multe categorii de piese poștale și filatelice și — fapt esențial — pe baza acestor cunoștințe va putea realiza o colecție, un exponat cît mai apropiat de perfecțiune, întreprins să aspire la cele mai înalte distincții în expozițiile filatelice de cel mai elevat nivel.

...iar în țara noastră sînt mulți asemenea filateliști polari!

ROBERT WEINHARA

Porumbelul păcii în filatelie

Porumbelul alb a devenit simbol al păcii datorită prodigioasei inspirații artistice și renumelui dobândit în întreaga lume de geniul plastic al lui Pablo Picasso, unul dintre cei mai talentați pictori ai secolului nostru și unul dintre cei mai importanți artiști plastici ai tuturor timpurilor.

Pe mărcile poștale românești, porumbelul păcii își face apariția în anul 1945, dar într-o colecție cu acest subiect un loc important revine întregurilor poștale și, mai

ales, ștampilelor ocazionale (eventual, pe plicuri speciale) realizate cu prilejul unor expoziții filatelice cu tematică angajată atât în 1979 — Anul Internațional al Copilului —, cât și mai aproape de zilele noastre, în Anul internațional al luptei pentru pace.

Pentru că, în privința plicurilor ocazionale figurative și a întregurilor poștale nu se poate utiliza tot materialul existent (este imens), vom inventaria mai jos mărcile poștale cu subiectul care ne interesează. Atragem atenția amatorilor că un plic ocazional este mai valoros decât porumbelul păcii apare atât ca ilustrația plicului, cât și în cea a ștampilei figurative și a mărcii poștale folosite. Celelalte criterii în funcție de care sînt apreciate astfel de piese sînt cunoscute. Se preferă plicurile circulante, piesele trebuie să fie omologate de A.F.R. și de Poșta etc.

Așa cum spuneam, porumbelul alb apare pentru prima dată pe o marcă poștală românească în anul 1945, în cadrul emisiunii „Conferința mondială sindicală — Paris” (CMPR 981. 160 + 1840 lei, brun), o marcă de 300 + 1200 lei, roșie (CMPR 1060) ca și pe colița acestei emisiuni.

În cadrul emisiunii „Pacea” din anul 1947, ultima valoare (CMPR 1076, 7200 lei, verde) reproduce imaginea unui porumbel alb în zbor, cu o ramură de măsline în cioc.

În anul 1951 apar două emisiuni poștale în care porumbelul păcii este inclus în emblemele evenimentelor cărora le sînt dedicate respectivele emisiuni: „Al III-lea Festival al tineretului și studenților pentru pace — Berlin 5—19 august” (CMPR 1328—1330, 1 leu roșu, 5 lei albastru, 11 lei violet) și „Săptămîna muzicii” (CMPR 1337—1339, 11 lei albastru, 11 violet, 11 lei brun).

În 1954, Ziua internațională a copilului a prilejuit emiterea unei mărci în valoare de 55 bani, brun (CMPR 1540) reprezentînd un copil cu porumbelul păcii și inscripționarea „Lumii pace”. Un an mai tîrziu, cu ocazia Adunării mondiale pentru pace de la Helsinki se emite o valoare de 55 bani albastru (CMPR 1538) pe care apare, de asemenea, porumbelul păcii avînd globul pămîntesc ca fundal. În 1957, prima valoare din emisiunea „Cursa păcii” (CMPR 1725, 20 bani albastru închis) prezintă porumbelul păcii ca fundal pentru un ghidon de bicicletă de curse. În același an marca poștală dedicată Săptămîinii Crucii Roșii (CMPR 1745, 55 bani, verde albăstrui și roșu) reprezintă o fetiță cu

un porumbel alb în mâini. Peste un an, pe marca poștală emisă cu ocazia celui de al 4-lea Congres al Federației Democratice Internaționale a Femeilor, de la Viena, apare porumbelul păcii cu ramura de măsline în cioc deasupra globului pămîntesc (CMPR 1797, 55 bani, albastru).

În 1960, marca poștală emisă în cinstea zilei de 8 martie (A 50-a aniversare) înfățișează un porumbel alb în zbor, sub chipul unei femei (CMPR 1929 55 bani, albastru-violet). Un an mai târziu, emisiunea „XV ani O.N.U.” conține porumbelul păcii ca element alegoric pe cele două mărci poștale cu viniere (CMPR 2128, 20 bani și 2129, 40 bani, policromie), dantelate și nedantelate.

Și în cadrul emisiunii din 1962 „Cosmonautica în slujba păcii, centrul porumbelului alb al păcii apare pe fiecare din cele patru valori dantelate (CMPR 2159—2162 : 35 bani, brun-lila deschis ; 55 bani, verde ; 1,35 lei, albastru ; 1,75 lei, roșu) și pe blocul nedantelat, în ansamblul său (CMPR 2163—2166 aceleași valori, culori schimbate).

Atragem atenția, (profitînd de desenele emisiunii „Ziua mărcii” din 1965, în care porumbelul mai mult sau mai puțin alb este „eroul principal”), că există și un simbol al Poștei reprezentat de porumbelul călător. Administrația poștală maghiară a emis zeci de mărci poștale în care porumbelul alb de pe respectivele mărci poștale n-are nimic comun cu lupta pentru pace. După cum nici porumbelul alb din recenta emisiune românească rase de porumbei (1981), n-are nimic de simbol în el. Idem, pentru emisiunea din 1975, „Codificarea poștală în R. S. România.

În anul 1974, cu prilejul împlinirii a „25 de ani de la crearea mișcării mondiale și naționale pentru apărarea păcii” administrația poștală română a emis o valoare (CMPR 3312, 2 lei policromie) care reprezintă o mină „înarmată” cu o cretă desenînd un porumbel alb.

Un stol simbolic de porumbei albi apare pe marca poștală P.A. de 2,75 lei din emisiunea dantelată (bloc de patru), Conferința pentru securitate și cooperare în Europa, Helsinki, 1975.

Porumbelul alb, al păcii, mai apare pe colîța din 1985, „Anul internațional al Tineretului”, pe una din valorile de 2 lei din emisiunea „30 de ani de activitate a României la O.N.U.”, pe colîța nedantelată „10 ani de la semnarea documentului final al Conferinței de la Helsinki”, pe colîța „1986 — Anul internațional al păcii”, pe colîța „1986 — Anul internațional al păcii”, pe marca poștală „România U.N.E.S.C.O.” etc.

NICOLAE NEAGU

Știați că ...

Cu 37 de ani în urmă s-a permis unei organizații internaționale să emită mărci poștale proprii. Această organizație a fost cea a Națiunilor Unite și primele mărci au fost puse în circulație la 24 octombrie 1951.

*

La 18 iunie 1926 reprezentanții asociațiilor naționale din filatelie din Austria, Cehoslovacia, Belgia, Franța, Germania, Suedia și Elveția s-au întrunit la Paris pentru a fonda Federația internațională de filatelie (F.I.P.). În prezent, federația numără 66 de țări din cele cinci continente.

*

După o statistică întocmită de revista „El Eco filatelico y numismatico”, vă prezentăm cele mai elocvente date pentru anul 1984.

— Cele mai multe mărci le-a emis, în acel an, Libia, 252 valori și 20 de blocuri.

— Republica Centrafricană a emis cele mai multe blocuri, 97. Tot ea emite și cea mai scumpă serie.

— Cele mai multe mărci poștale au fost emise, în ordine de : Libia, Coreea de Nord (213), Guiana (220).

— Cele mai puține emisiuni, pînă în 10, au fost emise de mici teritorii : Andora spaniolă (8), Antarctica australiană (7), Birmania (5) etc.

Înștiințare de primire (I.P.)

1956. Înștiințare de primire. M.f. stema R.P.R. (17,5 x 24 mm). În partea stângă: Am primit/scisoarea/coletul/mandatul/telegrama (pe 4 rînduri). Dimensiuni 148 x 104 mm.

IP. 1 40 B. violet, c. crem

Pe verso ilustrații cu următoarele texte: 1. Vedere din Focșani; 2. Vedere din Curtea de Argeș; 3. Vedere din Drăgășani; 4. Vedere Borsec; 5. Vedere din Birlad; 6. Vedere din Cîmpulung Muscel; 7. Vedere din Gheorghieni; 8. Vedere din Govora; 9. Vedere din Oradea; 10. Vedere din Sighișoara; 11. Vedere din Stîna de Vale; 12. Vedere din Tohanul Vechi.

● Înștiințare de primire (36 mm lungime). M.f. stema R.P.R. (18,5 x 25 mm). În partea stângă: Am primit scrisoarea, coletul, mandatul, telegrama (pe 2 rînduri). Dimensiuni: 148 x 104 mm.

IP. 2 40 B. violet, c. crem

Pe verso ilustrațiile au textul: COMUNICAȚII RAPIDE, SIGURE ȘI AVANTAJOASE PRIN POȘTA, la care se adaugă: 1. Vedere din Cluj; 2. Vedere din Govora; 3. Vedere din Făgăraș; 4. Vedere din Călimănești; 5. Vedere din Cheile Turzii; 6. Vedere din Curtea de Argeș; 7. Vedere din Sf. Gheorghe; 8. Vedere din Brăila; 9. Vedere din Alexandria; 10. Vedere din Buzău; 11. Vedere din Cîmpina; 12. Vedere din Codlea; 13. Vedere din Giurgiu; 14. Vedere din Iași; 15. Vedere din Dolj.

● Înștiințare de primire (33 mm lungime). M.f. stema R.P.R. (16,5 x 23 mm). În partea stângă: Am primit scrisoarea, coletul, mandatul, telegrama (pe 2 rînduri). Dimensiuni: 136 x 94 mm.

IP. 3 40 B. violet, c. crem

Pe verso ilustrațiile au textul: COMUNICAȚII RAPIDE, SIGURE ȘI AVANTAJOASE PRIN POȘTA, la care se adaugă: 1. Vedere din Craiova; 2. Vedere din Ploiești; 3. Vedere din Cricov; 4. Vedere din Rîmnicu Vilcea; 5. Vedere din Cluj; 6. Vedere din Sibiu; 7. Vedere din Iași; 8. Vedere din Lugoj; 9. Vedere din Dolj;

● Înștiințare de primire, M.f. stema R.P.R. (17,5 x 24,5 mm). În partea stîngă: Am primit scrisoarea/coletul/mandatul/telegrama, (pe 4 rînduri). Dimensiuni: 148 x 104 mm.

IP. 4 40 B. albastru, c. crem

Pe verso ilustrații fără text. Denumirea ilustrațiilor se află pe fața IP.: 1. București Bulevardul N. Bălcescu; 2. București Parcul de cultură și odihnă "I. V. Stalin"; 3. București Ateneul R.P.R.; 4. București Piața 28 Martie; 5. București Bulevardul Republicii.

1959. Idem IP. 4 cu supratipar negru grătar în formă ovală (25 x 32 mm) peste m.f. Dimensiuni: 148 x 104 mm.

*Înștiințările de primire cu marcă
fixă figurativă au fost folosite de
Poșta română între anii 1956—1960*

IP. 5 grătar oval peste 40 B. albastru, c. crem
Aceleași ilustrații ca IP. 4

1959. Idem IP. 4 cu supratipar negru grătar în formă ovală (28 × 31,5 mm)
peste m.f. Dimensiuni : 148 × 104 mm.

IP. 6 grătar oval peste 40 B. albastru, c. crem

Aceleași ilustrații ca IP. 4

1959. Idem IP. 1 cu supratipar negru grătar în formă ovală (25 × 32 mm)
peste m.f. Dimensiuni : 148 × 104 mm.

IP. 7 grătar oval peste 40 B. violet, c. crem

Aceleași ilustrații ca IP. 1

1959. Idem IP. 2 cu supratipar negru grătar în formă ovală (28 × 31,5 mm)
peste m.f. Dimensiuni : 148 × 104 mm.

IP. 8 grătar oval peste 40 B. violet, c. crem

Aceleași ilustrații ca IP. 2.

SĂVOIU EMANOIL

O distanță enormă ...

Deși se referă la aspecte oarecum marginale ale vieții, societății și naturii, știrile „faptului divers” aduc uneori în atenție semne de întrebare sau de exclamare cu privire la mari probleme ale lumii.

De pildă, a început să se vorbească despre o așa-numită „boală a computerelor”, primul caz înregistrându-se în Danemarca, victima fiind un băiat de 18 ani. Se spune că acesta a petrecut în ultimii doi ani cite 16 ore pe zi, în medie, în fața unui computer făcut cadou de tatăl său, el însuși un specialist în mașini electronice de calcul. Printre simpto-

mele „bolii” s-ar număra o accentuată apatie, lipsă de voință, stări de anxietate, etc. Fără îndoială, de vină nu este computerul, această invenție uimitoare urmînd să aibă un rol din ce în ce mai mare, aproape covârșitor, în instrucția tinerei generații. Există, deja, tineri care au lucrat cu asemenea mașini din fragedă copilărie, făcînd adevărate minuni.

Dar, iată, în legătură cu tinerii deosebit de înzestrați, o atît de informație.

După investigații îndelungate asupra „copiilor minune” și a mediului lor de viață, cîțiva cercetători au ajuns la concluzia că cei mai mulți copii de excep-

ție s-au întâlnit și se înfruntă în acele domenii care se bazează pe reguli severe de gândire, ei fiind educați cu dragoste, dar și cu fermitate, în familii în care etica și morală muncii stau la mare cinste. Citind asemenea știri nu poți să nu-ți pui întrebarea de câți copii cu minimum de instrucție și educație, deci nu numai de „copii minune”, a fost și va mai fi încă privată omenirea în condițiile în care analfabetismul rămâne una din marile plăgi ale acestui secol, copii care ar fi avut sau ar avea șansa să devină specialiști de mare utilitate societății.

Deși în lumea de azi s-au făcut progrese uluitoare în domeniile instrucției și educației, ignoranța mai întunecă orizonturile cunoașterii pe vaste arii ale planetei. În ciuda faptului că se caută și se întrezăresc posibilități pentru o educație și mai eficientă în viitor, acea parte opacă din moștenirea trecutului rămâne o pată greu de șters de pe fața civilizației.

Nu mai este pentru nimeni o noutate afirmația că factorul uman deține un rol decisiv în procesul dezvoltării, că soluționarea problemelor complexe, dificile, ce caracterizează astăzi acest proces apare de neînchipuit fără valorificarea de către fiecare țară a potențialului de muncă, de inteligență a întregii sale populații, fără prezența și participarea cadrelor calificate, a specialiștilor la opera devenirii spre mai bine, spre mai mult progres. Nou este doar faptul că educația constituie, în zilele noastre, o problemă globală, alături de alte situații și preocupări cu același caracter, cum ar fi armele, războiul și pacea, subdezvoltarea și datoriile externe, comerțul și cooperarea, alimentația și apa omenirii, sănătatea și ecologia, etc.

Reprezintă o mare anomalie a civilizației actuale realitatea că — în era spațială și a informaticii — aproximativ 900 de milioane de oameni sînt analfabeți, că numeroase țări duc o lipsă acută de cadre medii și de calificare superioară. Potrivit unor statistici, în Africa există circa 156 milioane de analfabeți, în Asia — 604 milioane, în America Latină — 50 milioane, în Oceania — 2,6 milioane. La aceste cifre ar mai trebui adăugate alte milioane de copii de vîrstă școlară care, din diferite motive, nu pot frecventa cursurile instituțiilor de învățămînt, precum și semianalfabeții. Și, nu este întîmplător faptul că în țările cele mai puțin dezvoltate neștiința de carte ia proporții alarmante, de pildă, în Burkina Faso, unde sînt analfabeți 91 la sută din numărul bărbaților și 99 din

cel al femeilor; în Ciad, unde procentele se ridică la 63 și, respectiv, 99; iar în Capul Verde la 66 și 79, o situație similară înregistrîndu-se în Gambia, Mali și Niger.

Potrivit ultimului document dat publicității în acest domeniu de Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO), dacă nu se vor întreprinde măsuri eficiente pentru școlarizarea tinerilor din țările în curs de dezvoltare, circa un miliard de persoane nu vor ști să scrie și să citească la sfîrșitul acestui al doilea mileniu.

În statele în curs de dezvoltare doar două treimi din numărul copiilor frecventează școala elementară obligatorie. Discrepanțele în instrucție și educație apar și mai pregnant în evidență dacă recurgem la comparații. Astfel, în timp ce în Europa frecvența elevilor în școlile secundare este de 1700 la 100 000 de locuitori, în America Latină cifra scade la 110, în Asia la 50, iar în Africa la 25. Dacă vom lua în calcul și numărul și dotarea instituțiilor de învățămînt, comparația ar vîdi și mai mult abisul dintre bogați și săraci în această eră a informaticii. De la așa-numita „boală a computerelor” la maladia reală a neștiinței de carte ori a unei firave instrucții, este o distanță enormă. O distanță ce poate fi însă acoperită, cu condiția ca dreptul la educație să devină pretutindeni un fapt împlinit...

Inadvertență

În al doilea episod al serialului de televiziune „Cuore” al lui Luigi Comencini, apare la un moment dat o pagină dintr-un clasor aparținînd unuia din colegii de clasă a lui Enrico. Care este inadvertența sesizată de revista „Cronaca filatelica”. Acțiunea povestirii se petrece în ultimul deceniu al secolului trecut, iar mărcile prezentate în fila clasorului sînt emise între anii ... 1929—1942.

Un test pentru anul 1988

Din almanahurile filatelice anterioare Dv., stimați cititori, v-ați familiarizat cu mecanismele testelor anuale pe care vi le propunem. Vă invităm deci să răspundeți întrebărilor test pe anul 1988. Răspunsurile exacte sînt inserate la pag. 142

1) Puteți indica două premiere filatelice absolute realizate de Poșta română în secolul trecut ?

2) Dacă marca filatelică românească ar avea o bunicuță cum s-ar fi numit ea ?

3) În marile muzee ale lumii există o serie de statui, unele celebre, cărora le lipsește capul. Una din aceste statui Zeița Victoria din Samothrake, marmoră, din jurul anului 190 înaintea erei noastre, păstrată în muzeul Luvru din Paris este prezentată pe mărcile franceze, Michel nr. 359 și 360.

Există o asemenea statuie, fără cap, prezentată și pe o marcă românească ?

4) Pe marca CMPR-74 nr. 3261—Uzuală 1973 — este prezentată biserica din piața din Densuș jud. Hunedoara (sfîrșitul sec. 13, începutul sec. 14) la care s-au folosit ca material de construcție pietre din ruinele de la Ulpia Traiana Sarmisegetuza.

Puteți spune ce înălțime are această construcție ?

5) Se cunosc diferite sensuri speciale ale cuvîntului „lună“ (astru) ca „lună plină“, „lună nouă“ și chiar... „căzut din lună“. Filateliștii vor probabil să îmbogățească sensurile speciale atunci cînd se referă la „luna albă“.

Despre ce varietate este vorba ?

SAPIRA MARCEL

Știați că ...

Cunoscutul jucător de fotbal Michel Platini a înființat în Franța o fundație care îi poartă numele. Deviza fundației, proclamată de Michel Platini, „dau vieții ceea ce ea mi-a dat“, Scopul ei este de a ajuta pe cei ce au intrat în iadul drogurilor folosind printre alte mijloace și practicarea sportului.

Cunoscînd aceste lucruri, șeful Administrației poștale a Națiunilor Unite, M. R. Gavard, a făcut apel la Michel Platini pentru a-l sprijini în lupta dusă de O.N.U. împotriva drogurilor. Și astfel una din mărcile poștale emise de O.N.U. pentru combaterea drogurilor este ilustrată prin... fotbal.

Acum mai bine de 2000 de ani, serviciul poștal se efectua prin curieri călare. La început, se folosea doar un singur cal pînă la destinație. Romanii au înființat, la distanțe de 3-4 km numitele „posita statio“, unde se puteau schimba caii. Treptat s-a înrădăcinat, la toate popoarele cu care romanii au avut legături, cuvîntul „posita“ devenind: posta, poșta, pacta, postes etc.

CENTENARUL ESPERANTO

La finele lunii iulie 1987 s-a împlinit un veac de la apariția primului manual „Esperanto” din lume — opera medicului oftalmolog polonez Ludovik Lazar Zamenhof. Semnată cu pseudonimul „Doktoro Esperanto” (Doctorul care speră), lucrarea s-a bucurat de un deosebit succes la public, în ciuda unor ironii la adresa autorului. Și dacă prima ediție a fost publicată pentru vorbitorii de limbă rusă, în aceeași an manualul respectiv a fost tipărit și pentru limbile polonă, germană și franceză, traduceri realizate de însuși autorul lui.

Departe de a înlocui limbile popoarelor de pe bătrîna noastră planetă, nobila idee a avut la bază dorința de a exista o limbă internațională care să devină

a doua pentru fiecare om de pe acest pămînt, un instrument al intercomunicării și prieteniei, al înțelegerii și cooperării, care să-i apropie pe oameni, să-i facă mai buni, mai drepți. Limba esperanto s-a vrut dintotdeauna să fie o punte a păcii, a colaborării între toate popoarele lumii.

Au trecut o sută de ani de la apariția acestui ideal, timp în care în multe țări de pe glob limba esperanto s-a răspîndit, fiind folosită de tot mai mulți oameni, mai ales după cel de-al doilea război mondial. Astăzi se poate vorbi chiar despre o mișcare esperantistă internațională. Potrivit datelor publicate, Asociația Universală de Esperanto numără sute de mii de membri cotizanți, iar revista lunară „Esperanto” — organul de presă al acestei asociații, apare într-un tiraj de aproape 40 000 de exemplare. Pe toate continentele se tipăresc circa 130 de periodice și peste 10 posturi de radio (Beijing, Berna, Budapesta, Roma, Varșovia, Viena etc.) transmit cu regularitate emisiuni în limba esperanto. Anual văd lumina tiparului sute de titluri de cărți în și despre esperanto.

UNESCO, încă din 1954, a evidențiat rezultatele obținute pe tărîmul schimburilor intelectuale internaționale și al înțelegerii reciproce între popoarele lumii prin intermediul limbii esperanto, remarcînd că ele coincid cu țelurile și idealurile acestui organism specializat al O.N.U. Asociația Universală de Esperanto, cu sediul la Rotterdam — membru consultativ al UNESCO — aduce o valoroasă contribuție la difuzarea informațiilor despre activitatea UNESCO și participă la realizarea programelor sale. Conferința generală UNESCO din 1954, care a avut loc la Montevideo (Uruguay), a recunoscut limba esperanto ca limbă mondială auxiliară, iar rezoluția Adunării generale UNESCO de la Sofia, din 1985, a recomandat tuturor statelor sărbătorirea în 1987 a Centenarului Esperanto prin manifestări culturale, inclusiv emiterea de mărci poștale, și studierea limbii esperanto în școli și universități.

Nuclee sau centre de pregătire în limba esperanto vin în sprijinul celor ce doresc să comunice, să se informeze în orice domeniu, din orice parte a Terrei, fără a fi opriți de barierele limbajului local. Și în România există preocupare în această direcție. Facultatea de filologie a Universității din Timișoara, de pildă, pune la dispoziția studenților cursuri speciale în limba esperanto.

Mărci poștale și alte materiale filatelico-poștale cu tematica „*Esperanto*” au fost puse în circulație de multe administrații poștale.

Anual, Congresul Universal de Esperanto are loc într-o altă țară, prilej de editare în țara-gază a unor emisiuni filatelice de profil, cum ar fi, de pildă, cel de-al 71-lea Congres Universal de Esperanto, care a avut loc în 1986 la Beijing și căruia Poșta chineză i-a dedicat un întreg poștal.

Prima marcă poștală din lume cu tema „*Esperanto*” a fost emisă în 1927, în Uniunea Sovietică, cu ocazia împlinirii a 40 de ani de la publicarea primei lucrări despre conceptul limbii esperanto, reproducă în 1987 pe marca cubaneză de 30 c (Yv 5383), dedicată centenarului acestei limbi.

Sînt cunoscute apoi, ca cele mai vechi, ștampilele ocazionale ale congreselor de la Cracovia (1912), Nürnberg (1923) și Gdansk (1927), precum și ștampila Expoziției „*Esperanto*” de la Budapesta (1918). În 1936 a apărut primul catalog marcofil care a reușit să inventarieze toate ștampilele realizate cu subiecte despre limba esperanto.

Începînd de la ștampila publicitară a celui de-al VIII-lea Congres mondial esperanto din 1912, de la Cracovia, și pînă la Centenarul limbii esperanto din 1987 au fost emise peste 70 de mărci și colite și 650 întreguri poștale, iar numărul ștampilelor comemorative sau publicitare apărute în numeroase țări depășește cifra de 800. Din 1949 pînă la „Centenarul Esperanto” (din 1987), numai în R. D. Germană s-au emis 50 întreguri poștale și 30 ștampile speciale.

Cărți poștale ilustrate tipărite cu prilejul congreselor esperantiste de la Anvers (1911), de la Londra (1922) și de la Nürnberg (1923), ce adeseori poartă și ștampilele speciale care au marcat evenimentele respective întregesc bogatul material filatelic existent pentru o colecție cu tema „*Esperanto*” sau „*Esperanto — o punte a păcii*” ori „*Esperanto și activitatea UNESCO*”.

Colecționari ai mărcilor și celorlalte materiale filatelico-poștale cu tematica „*Esperanto*” își desfășoară activitatea în cadrul Ligii Filatelice Esperanto („*Esperanto Ligo Filatelista*”), cu sediul la Stockholm, organizație care își informează membrii despre noile emisiuni filatelice esperantiste apărute pe toate meridianele globului, organizează expoziții, simpozioane, editează lucrări de specialitate.

După această succintă prezentare despre o limbă născută cu un secol în urmă și al cărei centenar a fost sărbătorit atît la Congresul jubiliar care a avut loc la Varșovia (25.VII.—2.VIII.1987), cit și în alte părți ale lumii, bucurîndu-se și de o largă popularizare filatelică, prin emiterea de mărci întreguri poștale, ștampile comemorative și publicitare, se cuvine să ne gîndim cu sentimente deosebite la cel ce și-a dăruit întreaga sa viață unei nobile idei, din dorința de a înlesni înțelegerea între oameni, în numele păcii și colaborării internaționale.

SILVIA MANOLIU

C O L Ț U R I

Rezon

*I-am trimis unui amic
Ieri un filatelic plic
Netimbrat în nici un fel.
Mărcile le-avea în el.*

Urgență

*— O să merg, se jură,
La dentist cuminte,
Că la dantelură
Văd, lipsește-un dinte !*

Proverbe specifice

Cine se scoală de dimineață... cumpără
nouă emisiune filatelică pusă astăzi în
vînzare.

Spune-mi cu cine te aduni, ca să-ți
spun... în care cerc filatelic activezi.

Mai mare... clasorul decît colecția de
mărci.

Dar din dar se face... colecția.

Capul face, capul... atrage valoarea,
(cînd este vorba de cel veritabil de bour).

Toamna se numără... filateliștii din
școli.

Opinie

*Un filatelist, firește,
Dumnealui se socotește.
Iar aceasta pentru că
Strînge mărci de fabrică.*

Muzicală

*Oricînd cîntă cu ardoare
Seamănă cu o scrisoare,
Însă neexpediată :
Are vocea netimbrată.*

V. D. POPA

Revoluția de la 1848 în filatelie și medalistică

Revoluția burghezo-democratică de la 1848, moment crucial în trecerea României de la feudalism la capitalism, a constituit tema multor emisiuni filatelice și medalistice.

1. FILATELIE

Emisiunile filatelice la care ne vom referi constituie mărturii istorice peste timp a evenimentelor de la 1848. Este cazul să menționăm faptul că, punerea în valoare în filatelie a acestui moment revoluționar s-a făcut abia în anii puterii populare în țara noastră. Până în anul 1948 nu găsim emisiuni filatelice care să omagieze acest eveniment, excepție făcând câteva mărci poștale, dedicate unor personalități cum ar fi cele pentru Avram Iancu (din anii 1929 ; 1942 ; 1945) și Simion Bărnuțiu (din anii 1943 ; 1945).

La 1 iunie 1948 cu prilejul centenarului revoluției de la 1848 poșta din Republica Populară Română se înscrie cu prima emisiune filatelică omagială dedicată acestui eveniment din istoria modernă a României, emisiune compusă dintr-o serie de 5 mărci poștale, executate în heliogravură, pe hîrtie albă cu filigram XIV dantelate 14 și 14 1/2, cu valorile de 2+2 de culoare carmin ; 5+5 L(violet) 10+10 L(negru) 36+18 (albastru) ; 11 L(roșu).

Cele 5 mărci reproduc portretele unor participanți de frunte ai revoluției de la 1848, printre care Nicolae Bălcescu, Alexandru Ioan Cuza, Mihail Kogălniceanu, Vasile Alecsandri, Ion Heliade Rădulescu, Ana Ipătescu. Mărcile seriei au fost și supratipărite cu valoarea de 1,75 lei. Pentru colecționari este important de reținut că există la această emisiune și falsuri grosolane de supratipar.

La împlinirea a 120 de ani, de la revoluția de la 1848, la 25 iulie 1968 a fost pusă în circulație de către Poșta Română o frumoasă emisiune compusă din 3 valori machetate de Ion Dumitrana, tipărite în heliogravură pe hîrtie cromo, dantelate 13 1/2.

Marca cu valoarea de 55 B înfățișează pe Nicolae Bălcescu după o pictură de Gheorghe Tattarescu avînd în partea dreaptă compoziția „grup de revoluționari purtînd drapelul tricolor”.

Marca de 1,20 L îl reprezintă pe Avram Iancu, reproducere după tabloul lui Barbu Iscovescu. În fine, marca 1,60 L reproduce portretul lui Vasile Alecsandri, după pictura lui N. Livaditti.

Pe lîngă cele două emisiuni omagiale, dedicate revoluției de la 1848 consemnate mai sus, Poșta Română a mai pus în circulație și alte mărci dedicate unor participanți de frunte la revoluția de la 1848 cu prilejul unor momente comemorative.

Spre exemplu, mărci reproducînd portretul lui Nicolae Bălcescu în anii 1948, 1952, 1958 ; Vasile Alecsandri, 1958, 1965 ; Mihail Kogălniceanu, 1966, 1967 ; Ioan Heliade Rădulescu, 1966 ; Ion Ghica, 1966 ; Aron Pumnul 1966 ; Avram Iancu 1974.

Pentru mesajul profund patriotic ce-l poartă peste timp cît și pentru frumusețea lor, nu trebuie uitate nici mărcile poștale reproduse după două lucrări celebre

executate de pictorul revoluționar de la 1848 Constantin David Rosenthal, tabloul „România rupindu-și cătușele pe Cîmpia Libertății” și „România revoluționară 1848”.

Cu prilejul comemorării centenarului morții artistului, Poșta Română a emis la 23 iulie 1951 o serie de 4 valori reproducînd desene după lucrări ale acestuia.

MEDALISTICĂ

Medalii consacrate acestui eveniment și unor personalități legate implicit de desfășurarea evenimentelor revoluționare de la 1848, au fost bătute începînd chiar cu acel tumultuos an. Astfel din 1848 menționăm medalia revoluției, avînd o formă octogonală, executată din argint și alamă cu un diametru de 21 mm. (se află la muzeul de istorie al R.S.R.).

În anul 1898, cu prilejul semicentenarului revoluției de la 1848, s-au bătut 2 medalii comemorative, una de formă octogonală, din alamă, cu dimensiunile 23×24,5 mm, cealaltă o medalie tot din alamă cu un diametru de 15 mm. Ambele medalii se găsesc la muzeul de istorie al R.S.R.

Cu prilejul comemorării centenarului revoluției de la 1848 s-a bătut o medalie din argint cu diametrul de 37 mm. Pe avers medalia are reprezentat bustul lui Nicolae Bălcescu.

Cele mai multe medalii au fost dedicate unor personalități participante la revoluția de la 1848. Amintim, pentru cititorii almanahului, cele 8 medalii dedicate lui Alexandru Ioan Cuza (1864 și 1865) și apoi multe alte purtînd efigia domnitorului.

Medaliile dedicate lui Costache Negri (din 1864); Mihail Kogălniceanu (1864 și altele), Vasile Alecsandri (1904, 1906 etc.) Ion Heliade Rădulescu (în 1902). Lui George Barițiu unul dintre militanții activi ai revoluției de la 1848 din Transilvania, luptător înfocat pentru drepturile romînilor din acest vechi teritoriu, fost vicepreședinte al adunării de la Blaj din 1848, apoi președinte ale Academiei Române în 1892, i s-a dedicat o medalie bătută în 1892 din aramă cu diametru de 50 mm.

— Nicolae Bălcescu sufletul și inițiatorul programului revoluționar de la 1848 din Țara Românească, organizatorul acțiunilor revoluționare, alături de A. Golescu (NEGRU) și Ion GHICA, o medalie executată din tombac patinat cu diametru de 60 mm. Pe aversul medaliei este reprezentat bustul marelui patriot revoluționar de la 1848 însoțit de inscripția: „NICOLAE BALCESCU”. Pe reversul medaliei, încadrat între două ramuri de laur este înscris următorul text: „Istoria Română 1819—1852 participant activ la revoluția democratică de la 1848”.

— Dintre numeroasele medalii dedicate lui A. I. Cuza și cele ale marelui bărbat de stat Mihail Kogălniceanu, menționăm medalia bătută în anul 1960 cu prilejul sărbătoririi centenarului universității din Iași, ctitorie a celor doi mari bărbați de stat, creată la 26 octombrie 1860. Medalia este constituită din argint și bronz argintat cu un diametru de 60 mm. Pe avers sînt busturile domnitorului A. I. Cuza și a lui M. Kogălniceanu în profil spre stînga și legenda circulară: „Întemeietorul universității din Iași Alexandru Ioan Cuza și M. Kogălniceanu”. Pe revers este reprezentată fațada universității. Deasupra acesteia este inscripționat textul semicircular „Republica Populară România”. În partea de jos în exergă sînt trecute cuvintele: „Universitatea Alexandru Ioan Cuza — Iași 1860—1960”.

O altă piesă medalistică este dedicată lui Vasile Alecsandri, marele poet român și el participant activ la revoluția de la 1848 din Moldova.

Medalia aceasta a fost bătută în anul 1940 cu prilejul comemorării semicentenarului morții poetului. Medalia este din argint și bronz patinat cu diametrul de 60 mm.

Pe avers este reprezentat bustul poetului, iar pe revers este înscrisă o legendă pe opt rînduri : „Memoriei lui V. Alecsandri ; Academia Română și Ministerul Educației Naționale, cu prilejul semicentenarului morții lui, august 1940”.

GHEORGHE PLOSCARU

Erori

În filatelie mărcile tipărite cu erori de desen sau de culoare au o valoare sporită față de cele ce alcătuiesc seriile obișnuite și exact executate.

Iată două erori flagrante. Unul francez, apărut între cele două războaie mondiale, reprezintă o femeie care seamănă griu după procedeul tradițional, de multe veacuri. Dacă privim cu atenție marca vedem că vîntul bate din fața femeii, făcînd să-i filfie părul și să-i fluture în falduri rochia. Cu toții știm că în astfel de condiții, adică împotriva vîntului, griul n-ar putea fi semănat.

A doua eroare e o marcă engleză tipărită în aceeași epocă. Pe marcă îl vedem pe Cristofor Columb descoperitorul Americii. Marele navigator scrutează oceanul cu... luneta, ori se știe că acest instrument optic a fost inventat și construit cu 173 ani după descoperirea Americii.

Umor filatelic

Un scoțian se pregătea să plece într-o călătorie.

— Dacă te vei zgîrci la hîrtia de scrisori, atunci trimite-mi un plic gol cu timbru și am să știu că ești viu și sănătos, îi spuse soția.

— Pentru ce un timbru ? răspunse soțul.

— Am să trimit un plic fără timbru și tu vei renunța la primirea lui.

Cînd scrisoarea se va întoarce, voi afla că tu ești în viață și sănătoasă.

Un filatelist londonez care se ocupa cu vînzarea de mărci, scrisese unui client căruia îi vînduse pe credit cîteva mărci de valoare, următoarele rînduri :

„Domnule Z., s-a împlinit un an și nu ați binevoit să-mi achitați contravaloarea mărcilor ce le-ați cumpărat”...

Cel în cauză răspunse printr-o felicitare, pe care scria : „La mulți ani ! Z.”

PIA HĂTEGANU

Peisagistica

țării

ca reper filatelic

și maximafil

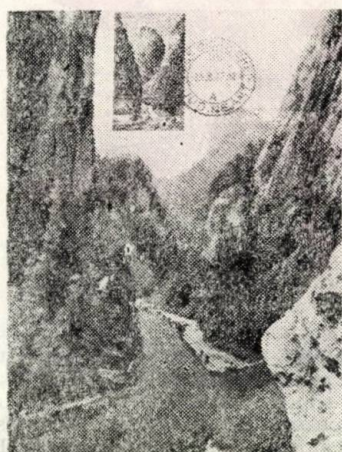
Filatelia românească, descrisă sugestiv ca „un nucleu în jurul căruia gravitează o multitudine de cunoștințe” și în același timp „o fereastră deschisă spre lume” se confirmă într-adevăr ca o cale a cunoașterii și a comunicării în univers, pe care pășesc cu dăruire și numeroșii săi pasionați, de la mic la mare, și din toate domeniile de activitate umană. Pe această cale a cunoașterii, marca poștală românească a devenit și un plăcut și util purtător de mesaj umanist, înfățișând ceea ce țara noastră are mai frumos, mai reprezentativ — natural și social — și ceea ce se întreprinde sistematic spre binele omului. Imaginea *invocatoare* a mărcilor poștale, de orice domeniu, este și în centrul preocupărilor filatelice și, de bună seamă, maximafilie.

După cum este cunoscut, din dorința de afirmare, într-o și mai mare măsură, a conținutului de subiect al mărcilor poștale s-a dezvoltat în ritm rapid și această ramură mai tină a filateliei, maximafilia, care prin ilustratele maxime create în tripla concordanță a pieselor componente (marca poștală, cartea poștală-ilustrată și obliterarea adecvată, ca loc și dată), le amplifică evident și semnificația lor mesageră. Această semnificație pe cale maximafilă, în ideea peisagisticii umaniste, pe teritoriul românesc conturează, în mare, cadrul tematic deosebit de complex atât al mărcilor poștale emise, cât și al cărților poștale ilustrate folosite.

Dar, mai întâi să abordăm sfera de cuprindere a peisagisticii românești. Așa cum se știe, noțiunea de peisaj se referă atât la cadrul natural, geografic, al formelor variate de relief, cât și la latura combinării acestor atrăgătoare părți naturale din teritoriu cu celelalte elemente reieșite, acolo, în viața omului. Cu alte cuvinte, este vorba de fizionomia proprie a unui teritoriu, ca peisaj geografic, prin componentele sale naturale, sau în combinația lor cu cele rezultate în acțiunea societății umane. La acestea firește, se mai pot adăuga însăși lucrările de artă plastică (pictură sau grafică, ce redau atrăgător felurite colțuri semnificative din natură). Se știe că prin arte plastice, peisajele pot fi atât de nuanțat rustică sau citadină, cât și industrială, marină etc., iar după sentiment, idilic, dramatic, epic, monumental etc. Ca viziune și mod de organizare, peisajul poate fi: de detaliu, reprezentativ, panoramic, compus în zbor de păsări etc. El mai poate fi real, ori imaginar. Această sferă a peisagisticii umaniste românești este, deci, deosebit de

complexă, avînd la bază pitorescul mediului natural și social, foarte variat, precum și caracterul unor obiecte, fenomene și peisaje înfățișate plastic, detaliat, în culori vii și forme care să le individualizeze.

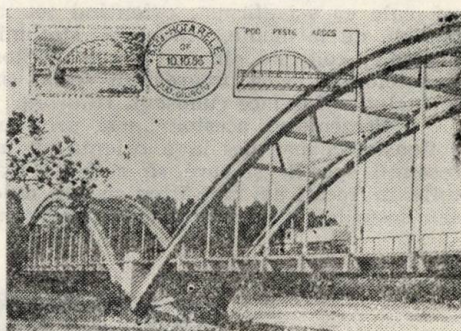
Pornind de la această complexitate de subiect a mărcilor poștale pe tema peisagisticii umaniste românești, pasionații-colecționari și mai cu seamă exponanții au ca preocupare de bază, sistematizarea pieselor filatelice în colecțiile proprii, respectiv sortarea și cu atât mai mult prezentarea lor și într-o concepție tematică, adecvată sensului bine stabilit al exponatelor ce se înfățișează publicului pe de o parte și juriilor care le apreciază pe de altă parte. Ca atare, în largă varietate tematică pe care o prezintă mărcile poștale și, la rîndul lor, ilustrațiile maxime, peisagistica trebuie să reflecte sugestiv bogăția ei firească, atît din punct de vedere al complexității pitorescului „de la munte, pînă la mare” cît și al realizărilor social-economice cu care se îmbină plăcut peisajul. La frumusețea plaiurilor românești nebănuite — sursă de inspirație și pentru artă —

contribuie, direct sau indirect, tot ceea ce s-a înfăptuit de către societate de-a lungul vremurilor adică ceea ce-i confirmă existența și evoluția pe aceste meleaguri străbune.

La priverilește incântătoare a Carpaților noștri, de pildă — care așa cum este evocată de către scriitorul Alecu Russo, spunînd că ea leagă sufletele în visare „ca-ntr-o elegie fără sfîrșit” — se mai adaugă farmecul și al celorlalte forme de relief, ale căror imagini sugestive și semnificative în istoria patriei sînt culminate mai ales, prin aspectele arhitecturale ale epocii pe care o trăiau. Relieful, armonios dispus este axat, după cum se știe, pe arcul Carpaților Orientali, Meridionali și Occidentali, de la care, pe o treaptă mai joasă, se întind podișuri și cîmpii, prin intermediul dealurilor subcarpatice. De la munte la mare, relieful românesc în proporție de 31% din teritoriu este zonă muntoasă, 36% zonă a dealurilor și podișurilor și 33% a cîmpiilor. „Verzi sînt dealurile tale, frumoase pădurile și dumbrăvile spînzurate de coastele dealurilor, limpede și senin e cerul tău...” așa cum sînt evocate de către Alecu Russo în „Cîntarea României”, trebuie să fie la fel simțite de toți fiii acestei patrii mîndre și cu atît mai mult, făcute cunoscut în lume, pe calea filatelică în general și maximăfilă în special, mai ales de către pasionații ramurei tematice respective, prin exponate de abordare a peisagisticii umaniste românești, din care să iasă în evidență, cu pregnanță, stadiul atins în îmbinarea mediului ambiant, prin construcțiile sociale actuale, grăitoare. Mai întîi răspunzînd îndemnului străbun adresat urmașilor: „Tinere cunoaște-ți țara” și apoi afirmînd realitățile și preocupările actuale umaniste, pe acest pămînt, în completarea legăturilor dintre natură și om, adecvate ambianței mediului geografic deosebit de atrăgător.

Alături de performanțe ale omului, în ambianța naturală, cu atât mai mult nu pot să lipsească din peisagistica țării nici alte legături cu monumente ale naturii cum ar fi, de pildă, Parcul Național Retezat sau cu animale, păsări, plante, menite să contureze fidel așa-zisul peisaj geografic. Asemenea „monumente ale naturii” în domeniul faunei sînt: capra neagră, zăganul, risul, acvila de munte, califarul alb și roșu, broasca țestoasă, cocoșul de mesteacăn, pelicanul, iar ca floră: papucul doamnei, garofița Pietrei Craiului, singele voinicului, floarea de colț, dretelul, laurul, tulichina mică, tisa (de la C-lung Moldovenesc). Nu întîmplător frumusețea peisajelor este deci relevată și prin emisiuni de mărci poștale pe temă de faună și floră. Vînatul și pescuitul sportiv se bucură de o largă răspîndire în țara noastră. Este bine cunoscută emisiunea de mărci poștale „Vînătoarea” din 1965, formată din 12 valori care reprezintă chiar peisagistic: iepurele de cîmp, dropia, mistrețul, fazanul, ursul pădurilor, risul, veverița, cocoșul de munte, capra neagră, rața sălbatică și cerbul carpatin. La fel, emisiunea „Fauna din Delta Dunării — 1957, formată din 8 valori, care pre-

zintă și peisaje specifice respectivelor păsări: piciorongul, egreta, lopătarul, pelicanul (care, prin raritatea lui a devenit și monument al naturii), pescărușul, codalbul, hermina (animal foarte căutat pentru blana sa). Apoi, seria de mărci „Vînătoarea” din 1961, a căror peisagistică corespunde de asemenea genului de animal sălbatic anume reprezentat: căprioara (cu scenă de vînătoare din epoca de bronz), risul (cu scenă de vînătoare preistorică), porcul mistreț (pe scenă de vînătoare din antichitate), ursul pădurilor (cu scenă de vînătoare din epocă veche), cerbul carpatin (cu o scenă de vînătoare din secolul al XVI-lea și cu un cavaler (cu o scenă de vînătoare din secolul al XVI-lea și cu un cavaler valah), vulpea (pe o scenă de vînătoare din epoca feudală), capra neagră (pe o scenă de vînătoare modernă), iepurele (pe o scenă de vînătoare, cu ciine), bursucul (pe fundal, cu un vînător stilizat stînd la pîndă), căprioara (pe fundalul stilizat, avînd în scenă un vînător în așteptare). Ca și în faună, emisiunile „floră” în-terogesc, la rîndul lor peisagistica țării, astfel: „Flora carpatină — 1957” (8 v.), avînd pe vînetă inscripția „Ocroțiți flora carpatină”, care, în speță, prezintă: smîrdarul, iedera albă, crinul, floarea de colț, cupa, garofița de munte, anglicelul și didițelul. În 1959 a fost emisă și prima serie de mărci. „Plante medicinale” (10 v.): degetul roșu, menta, mușetelul, albăstrelele, brîndușa de toamnă, omagiul, macul de cîmp, teiul argintiu, măcieșul și mușcata. Încadrarea acestora și în peisagistica țării este desigur supusă unei selectări adecvate l'cului și mai ales în funcție și de concordanța cu imaginea de pe cartea poștală ilustrată, folosită în crearea maximei respective, răspunzînd ideii peisagiste a mediului ambiant.

Au fost prezentate doar cîteva dintre emisiunile care au o anumită legătură și cu peisagistica, fără însă a trece cu vederea, alte „monumente ale naturii”, mai ales peșterile, relevate prin mărci poștale cum sînt: „Peștera Muierii” de la poalele masivului Paring, în cheile riului Galbenul, județul Gorj, prima peșteră electricată din țara noastră, apoi „Peștera Raței” din jud. Dimbovița, peșterile „Schela Cladovei” și „Ponoare” din jud. Mehedinți, peșterile Cloșani, Polovraci și Baia de Fier din jud. Gorj, reflectate atît prin mărcile poștale emise

cît și prin ilustratele maxime realizate. Așa cum peșterile semnifică, în comple-tare, pitorescul muntos, tot așa monumentele istorice marchează momente și situații deosebite ale epocii umane pe locurile respective. La rîndul lor, lacurile: glaciari — *Bilea* din Făgăraș, natural — *Lacul Roșu*, vulcanic — *Sf. Ana*, de acumulare — *Lacul de la Bicaz* etc. și mai cu seamă Litoralul românesc, în toată complexitatea edificiilor ce-i întregesc peisagistica naturală și socială. La fel de semnificative, din punctul de vedere peisagistic, sînt însăși construcțiile de poduri rutiere care înlesnesc comunicațiile terestre. Mai întîi „Podul Prieteniei” de peste Dunăre la Giurgiu, podul „A. Saligny” tot de peste Dunăre la Cernavodă, ca și cea mai edificatoare realizare a epocii actuale, Canalul Dunăre — Marea Neagră. La fel podurile din emisiunea „Colaborarea Cultural-economică intereuropeană” 1984; podul Argeș, podul Ohaba, podul Orșova și podul Basarabi (peste Canalul Dunăre — Marea Neagră), urmate de cele din emisiunea „Canalul Dunăre — Marea Neagră” 1985 (Agigea, Medgidia).

Așa cum în peisajul lumii contemporane, filatelia reprezintă o prețioasă cale a cunoașterii, a propagării și stimulării și a turismului național, și pe aceea-stă cale ea s-a afirmat, orientînd tot mai bine oamenii să cunoască frumusețile patriei, de la munte, la mare, stațiunile balneare și turistice, casele de odihnă muzeele, colțurile din natură etc. Pitorescul acestora, arhitectura, viața orașelor și satelor pe calea progresului social sînt puncte de atracție, pe care peisagistica le include și le face cunoscut, tuturor.

Prezentarea acestor „pași prin lume” semnifică o pasiune nu numai în a cunoaște, ci mai ales în a orienta cît mai bine drumurile turistice, adecvate pito-rescului specific și care să reflecte viața, oamenii, „Crimpele de eternitate dă-l-tuite în rocă”, natura sălbatică sau duioasă, primitoare sau ostilă, munții stîncoși sau șesurile line, izvoare, riuri, deltă, marea, care să fie elemente ale prezentării

maxiimafile pe traseul turistic preferat. Dar așa cum bine spunea Cezar Lăză-rescu, referindu-se la „Arhitectura și viața orașelor”, să nu fie lipsite nici de „... înțelegerea marilor legi ale firii, menite să redea bucuriile și speranțele, concepțiile și credințele, setea de viață a celor mulți”. Deci: accentul pe natură și creație, pe „fapta omului scrisă în piatră, metal, sau lut, care păstrează urmele timpului și vibrațiile sufletului”, pe lăcașurile menite să înfrunte milenii, pe prezențe încremenite în care s-au cristalizat forțe și vise, pe decoruri plătuite de hazard sau de o ordine neînțeleasă, în care forme adesea stranii povestesc curge-rea timpului și ritmurile vieții, pe descoperitori de ținuturi sau de comori, a căror prezentare maximafilă este de cel mai bun augur și pentru turismul na-țional.

Prezentînd astfel, prin exponate maxiimafile, peisajele naturii și ale cre-ăției umane, cei astfel informați vor cunoaște mai bine adevărul geografic, istoric, arhitectural, folcloric, social al omului pe pămîntul românesc-ca punct de atracție — ceea ce trebuie să se desprindă cu claritate și în ideea tematică a oricărui exponat bine pregătit. De aici, ideea încadrării, într-un mod orga-nizat, în complexitatea peisagisticii, pornind de la ansamblul său corelat prin natura pieselor, care, în fapt, pot fi și de mai multe feluri (mărci, întreguri poștale, cărți—maxime etc.) sau, în cazul maxiimafiliei, doar prin iustrate maxi-

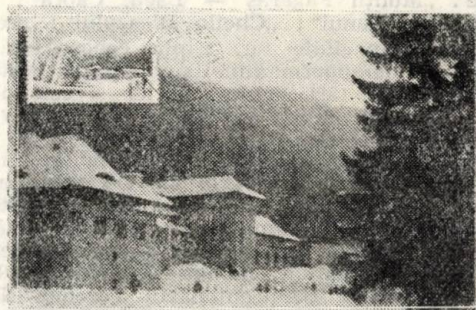
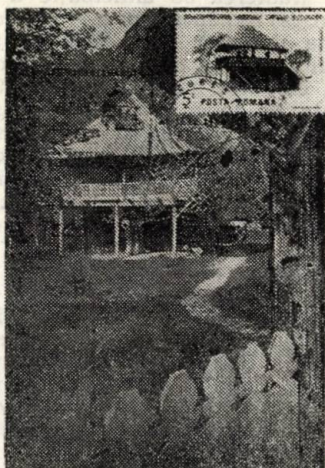
me, ceea ce impune de bună seamă o delimitare a abordării, teritorială sau în cadrul subiectului peisagistic. În acest sens pe țărîm maximafii opțiunea: ori pentru o tematică generală cum ar fi, de pildă (sub titlul atotcuprinzător „Frumoasă ești patria mea”), ori alta orientată într-o anumită direcție și anume: zonele de munte, litoralul, delta, drumuri turistice etc. Ideea tematică ca punct de pornire are, deci, în vedere atît piesele filatelice ce se pot folosi cît și aria lor teritorială, într-un fir noțiunea de tematică angajată.

Conceptia orînduirii tematice a exponatelor maximafie în cadrul peisagisticii umaniste românești constă de bună seamă în firul logic, conducător, ca al unui drum turistic de urmat, ceea ce implică studierea cu anticipație a cadrului de acționare. Redarea peisagisticii umaniste românești prin exponate maximafie are însă ca punct de pornire existența mărcilor cu această temă și transformarea lor în cît mai reușite ilustrate maxime. Unele dintre ele sînt deja relizate, altele se mai pot încă realiza. Să pornim cu anul încheiat recent (1987), chiar cu una din emisiunile de mărci poștale axate pe tema abordată: „Peisaje turistice” (6 v.) care redă ca puncte de atracție ale naturii, de la munte, spre mare: „Munții Făgăraș — Lacul Capra”; „Munții Ceahlău — Vîrfurile Toaca”; „Transfăgărășanul”; „Cheile Bicazului”; „Peisaj din Borșa”; „Delta Dunării — Pelicani”. Imaginile lor, tripla concordanță de subiect a ilustratelor maxime la rang și de supermaxime, sînt desigur purtătoare a mesajului turistic românesc, peste mări și țări. Asemenea lor și celorlalte emisiuni anterioare pe tema tot turistică: „Obiective turistice — 1978” (6 v. + colîță), „Turism — 1971” (6 v.), „Anul Internațional al Turismului — 1967” (colîță a emisiunii „Monumente Istorice”, cu indicarea grafică pe harta țării a unor importante obiective turistice), „Puncte turistice — 1964 (5 v.). De exemplu emisiunea „Turism — 1971”, redă: „Cheile Bicazului, Babele, Poiana Brașov, Delta Dunării, Băile Sovata și stațiunile: Venus, Jupiter, Neptun de pe litoralul românesc. Pe lingă aceste emisiuni, peisagistica turistică este redată și prin altele, sub denumiri diferite, dintre care menționăm: „Stațiuni balneo-climaterice—1986 (6 v.) și 1982 (6 v.), „Circulație rutieră—1987”, „Semicentenarul Parcului Național Retezat—1985, „Costume populare românești—1984 (6 v.)”, „Flori din Delta Dunării—1984 (6 v.)”. „Metroul București—1982”, „125 ani de la înființarea Comisiei Europene Dunărene—1981”. „Costume naționale—1979 (6 v.)”, „Arhitectura românească contemporană—1979 (6 v.)”, „Hidrocentrale—1978 (6 v.)”, „Industria românească—1978 (6 v.)”, „Navigația europeană pe Dunăre—1977 (7 v. 2 colîțe)”, „Stația de Telecomunicații Cheia—1977”, „Anul european al ocrotirii monumentelor—1975 (6 v.)”, „Arheologia din România—1974 (6 v.)”, „Costume naționale—1973 (6 v.)”, „1969 (6 v.)” — „1968 (6 v.)”, „Monumente istorice— 1968 (6 v.)—1967 (6 v.)”, „Fauna din rezervații naturale—1968 (8 v.)”, „Semicentenarul Muzeului Satului — 1986 (6 v.)”, „Cîini de vînătoare — 1965” (5 v.)”, „Spartachiadă — turism — 1965”, „Grădina botanică Cluj — 1965”, „Vînatul migrator — 1965”, „Grădina zoologică — București — 1964”, „Muzeul satului — 1963”, „Construcții ale Socialismului în R.P.R. — 1963”, „Pesăritul sportiv — 1962”, „Arhitectura românească modernă — 1961 (4 v.)”, „Vederi de la Mare — 1960 (6 v.)”, „București 500—1959 (6 v.)”, „Costume naționale — 1958 (6 v.)”, „Flora Carpatină — 1957”, „Muzeu din București — 1955 (5 v.)”, „Luna Pădurii — 1955 (3 v.)”, — „1954 (3 v.)”, — „1953 (3 v.)”, „Case de odihnă — 1954 (5 v.)” etc.

Denumirea acestor emisiuni scoate în evidență direct sau indirect, axarea, orecum, a subiectului mărcilor respective și pe latura peisagistică a țării. Alte emisiuni cu denumiri mai generale nu scot în evidență subiectul mărcilor de această nuanță. Astfel, în emisiunea „Mărci uzuale — 1973” (10 v.) sînt reprezentate sugestiv în pitorescul lor pe mărci: „Coloana Infinitului” din Tg. Jiu, sculptură a lui C. Brăncuși, „Cetatea Rîșnov”, „Mausoleul eroilor” de la Mărășești. „Teatrul Național din Iași, „Cetatea din Tg. Mureș”, „Clădirea Consiliului județean Craiova” etc. Tot așa prima emisiune, „Mărci uzuale — 1972 (10 v.)” înfățișează: „Sfinxul din Bucegi, „Mausoleul eroilor” de la Mărășești, Castelul Peles, Hidrocentrala de pe Argeș, Castelul Bran, Castelul I. Corvin de Hunedoara, Ateneul Român, Turnul cu orologiu din Sighișoara, Turnul ceasului din Sibiu etc. La fel a doua emisiune „Mărci uzuale — 1972” (10 v.) redă în completare: „Ruinele de la Sarmisegetuza”, „Hidrocentrala de la Porțile de Fier, Statuia lui Decebal de la Deva, „Poartă de la Alba Iulia”, Aeroportul Otopeni, Complexul politehnic și „Sala Palatului” din București etc. În emisiunea „Spartachiada — 1965” este redat unul dintre cele mai tentante peisaje turistice de munte, prin

marca de 2 lei, iar în emisiunea „Trofee de vânătoare — 1965” se prezintă patru p-sale de munte și de pădure cu animale sălbatice: capra neagră, ursul brun, cerbul carpatin și porcul mistreț.

Fără a le prezenta în totalitate, se desprinde în mod limpede cât este de largă aria peisagisticii românești în care se poate afirma corespunzător și maximafilia, amplificând conținutul mărcilor respective pe această temă complexă, ce se impune a fi mereu în atenția pasionaților săi.

...Și în măsura în care maximafiliile vor fi în pas mereu cu marca românească, asigurându-i ampuicarea de semnificație umanistă ce i se cuvine, prin tripla concordanță în crearea cât mai reușită a maximelor, pe de o parte, precum și prin nuanța tematică adecvată scopului realist, peisagist, turistic al exponatelor, ei vor avea de bună seamă satisfacția împlinirii, respectiv a aprecierii exponatelor lor. Dar acesta și cu sprijinul tuturor factorilor organizatorici determinanți în crearea de ilustrate maxime cât mai tentante în peisagistica umanistică românească.

ION UNGUREANU

Poștaş

Între localitățile CHACWA și CUCHWA din BOTSWANA nu există nici telefon și nici vreun alt mijloc de comunicație modernă. Pentru a rezolva totuși problemele comunicațiilor între aceste două localități situate la circa 20 km una de alta, locuitorii au recurs la un procedeu original folosind resursele locale. Ei au dresat un struț, căruia îi atâră de gît o geantă cu scrisori. „Poștaşul” duce cu promptitudine în circa un sfert de oră corespondența pînă la destinatar.

O VARIETATE RARĂ LA ASISTENȚA SOCIALĂ

Între emisiunea de mărci uzuale Ferdinand 1919—1928 și suprataxa sa obligatorie, Asistența socială 1920—1929, există numeroase asemănări (tipografiate, unele culori sau varietăți de culoare asemănătoare, unele valori comune, danteleuri asemănătoare și machetator necunoscut), dar și unele deosebiri (destinație diferită, desene diferite, unele culori și valori deosebite).

Dintre acestea cea care ne interesează în prezent lucrare este că nu se cunoaște machetatorul la ambele emisiuni.

La emisiunea uzuală se bănuiește de către regretatul ing. Ilie Demetrescu, că ar fi Ludovic Basarab, după un anunț dintr-un ziar din 1915. Dar nici această supoziție nu poate fi sigură, existind argumente și pro și contra. Examinând desenul bustului de la uzuale (identice la modelul doi cu timbrul statistic din 1920), acesta este complet deosebit de cel din 1926 (60 de ani Ferdinand), care sigur este făcut de L. Basarab și care seamănă cu fiscalele din aceeași dată. Și totuși o oarecare asemănare cu figura din Alba-Iulia, din 1922, executată sigur de L. Basarab, este un argument în favoarea supoziției lui Ilie Demetrescu. Dar dacă sînt machetatori diferiți pentru cele două modele? Idee de loc fantezistă, pentru că bustul este clar diferit desenat.

Mai curioasă este situația la Asistența socială, unde deși sînt tipărite inițialele machetatorului, acesta nu este cunoscut.

În stînga jos, sub chenar, se observă trei inițiale: sînt trei litere și după fiecare un punct (se disting mai bine la 25 b, negru și 2 L albastru și mult

mai greu la celelalte), dar sînt atît de mici încît ridică mari probleme în descifrarea lor chiar cu lupa sau microscopul. Sigură este numai litera a doua A, celelalte sînt dubitabile. Prima poate fi mai degrabă P (sau F), iar cea de a treia G, C, Z sau o alta. Supoziția că cea de a treia literă ar fi S (după Odo Boehm) sau I trebuie să cadă pentru că se vede clar o linie oblică în jos și spre stînga, ceea ce nu se poate găsi în aceste litere.

Trecerea în revistă a machetatorilor sau desenatorilor din acea perioadă nu lămurește problema (J. Pompilian, G. Popescu, Horațiu Sava Dumitriu, Ludovic Basarab, Octav Rogalschi, G. Chirovici și Audisio). După cum se vede

singura literă certă care se potrivește este A la Audisio (de aceea am expus această supoziție într-o lucrare anterioară). Taxa de plată/timbru de ajutor are înscris numele lui Audisio, dar taxa de plată/asistență socială nu. Deoarece ambele au același desen, la prima vedere s-ar putea crede că este același autor, totuși lipsa semnăturii este prea flagrantă. Dacă e același autor cum de a renunțat să-și pună numele. Considera că de acum încolo se știe autorul? Este greu de crezut că a trecut așa de ușor peste propriul orgoliu profesional.

La „Asistența socială“, atunci când sînt ancrasate de cerneală se vede o linie groasă mai lungă sau mai scurtă, alteori trei litere, două sau una, la celelalte exemplare.

Am întîlnit și o varietate de tipar foarte rară legată de aceste litere, numai la 25 b negru și numai pe hîrtie bavareză din 1928, pe care lipsesc inițialele. Probabil clișeu era uzat și de aceea nu apar literele. În nici un caz nu e vorba de prea puțină cerneală pentru că în rest imaginea este foarte gros tipografică (și este singurul exemplar așa) dintr-un bloc de patru).

Găsirea numelui complet a lui Audisio poate că ar mai lămuri ceva din problemă.

Deocamdată asupra autorului sigură este numai incertitudinea.

TRAIAN ATAMAN

Carnete

Încă din 1895, Luxemburgul lansează o inovație. Carnetele. Dealtfel, tot el emite în 1924 primul bloc de mărci postale. Deci Luxemburgul a emis două prime carnete din lume. Unul conține 24 mărci de 5 cts., iar celălalt 12 mărci de 5 cts. și 12 timbre de 121/2 cts.

Cele două noutăți nu au stîrnit senzație la vremea respectivă. Cei ce le-au cumpărat au avut fler. Astăzi ele sînt cotate între 6 000 și 12 000 de franci. Iată, în ordinea cronologică, datele la care au fost emise carnete de către diferite țări :

1895 Luxemburg.

1900 Canada, Statele Unite, Filipine.

1901 Ungaria, Noua Zeelandă.

1902 Capul Bunei Speranțe, Cuba, Olanda.

1903 Egipt, Mexic, Sudan.

1904 Australia, Ceylon, Marea Britanie, Indiile Olandeze, Federația Malaeză, Natal, Norvegia, Suedia, Elveția.

1905 Curaçae, Portugalia, Transval.

1906 Germania, Fidji, Franța, Indiile engleze, Italia, Japonia, România...

Ultima zi cunoscută de utilizare a poștei austriace în România

Desființarea oficiilor poștale străine de pe teritoriul țării era un deziderat major al Poștei române.

Prin funcționarea poștelor străine pe teritoriul țării, era știrbit prestigiul național și totodată Poșta română era lip-

sită de o importantă sursă de venituri. Din aceste motive prin numeroase demersuri diplomatice s-a reușit ca începând de la 20 martie/1 aprilie 1869 Birourile Poștale străine să-și înceteze activitatea pe teritoriul României. Poșta română preia monopolul de stat al serviciului Postal Internațional.

În figura 1 și 2 prezentăm un plic expedit din Elveția, francat cu 5 C + 10 C + 50 C având ca ștampilă de plecare LAUSANNE 13 III 69, adresat la Bakeu, Moldavie, Principautés Unies. Urmărind ștampilele de pe spatele plicului se poate constata traseul parcurs de această scrisoare. În ordinea aplicării lor, semnalăm următoarele ștampile :

— LAUSANNE — BERNE 13 III 69.24 ; ZURICH — BERN 2.41 13 III 69 ; ROMANSHORN 14 III 69 IV ; NAGY SZEBEN (SIBIU) 18 III 69 ; JASSY (ștampilă consulară austriacă) și în final BAKEU (idem ștampilă consulară austriacă).

Se poate observa că plicul a ajuns la Bacău prin poșta austriacă cu patru zile înainte de a intra în vigoare Convenția Postală pentru încetarea funcționării Poștei Austriece în România. Această piesă reprezintă cea mai tirzie dată de utilizare a poștei austriace în România pe care am întâlnit.

Este semnificativ de remarcat și faptul că la acea dată scrisoarea a făcut doar 13 zile pînă la destinație.

LEONARD PAȘCANU

Fig. 1

Fig. 2

DIN ISTORIA FILATELIEI ROMÂNEȘTI

CAPITOLUL 6

LITERATURA FILATELICĂ

În conceptul actual al cercetării filatelice nu poate fi, în nici un caz, acceptată ideea de a promova studii exhaustive (începînd cu studiul pe marcă și terminînd cu istoria poștală) fără a sonda literatura filatelică de specialitate apărută la zi. Materializarea acestei orientări trebuie să se reflecte în bibliografia cercetată pentru a aborda într-un context cit mai larg studiul în cauză. Or, pentru a beneficia de o bibliografie corectă și completă, trebuie să existe o bibliografie a literaturii filatelice la care să poată apela toți cei dornici să se adape la izvorul cunoștințelor dobîndite de antecesorii noștri.

Care este situația la ora actuală?

Literatura filatelică, cuprinzînd întregul ansamblu de publicații apărute referitor la marca poștală și la istoricul ei, nu a fost reflectată la noi într-o lucrare bibliografică editată. Este adevărat că o asemenea întreprindere solicită un volum enorm de muncă, iar finalizarea lucrării — prin publicarea ei — nu prezintă garanții, ceea ce descurajează încercările de abordare a problemei. Referitor la volumul de muncă, amintim doar cartea lui Victor Suppantšitsch „Bibliografia întregii literaturi filatelice germane de la începuturile ei și pînă la sfîrșitul anului 1891”, lucrare ce se desfășoară pe parcursul a nu mai puțin de 750 de pagini (!).

Presă filatelică, cuprinzînd totalitatea periodicelor consacrate filateliei (reviste, buletine, îndrumare, almanahuri, cataloage etc.)

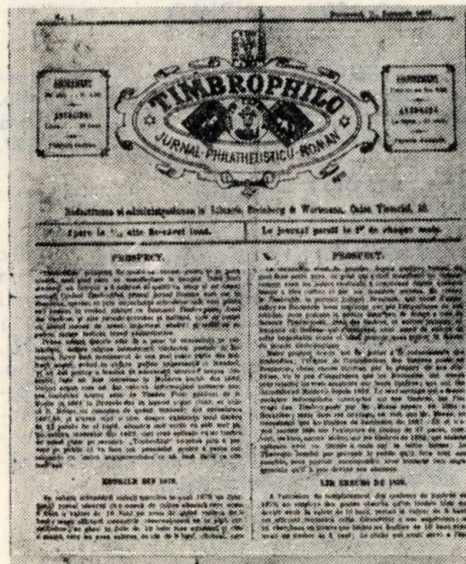
a avut din punct de vedere bibliografic o soartă ceva, ceva mai bună. Încercările de bibliografie au fost destul de numeroase, dar din păcate caracterul lor ocazional și-a pus asupra-le amprenta impreciziei, generată desigur de o informație grăbită, insuficientă sau preluată necritic datorită fenomenului că — trecută din autor în autor și îndepărtîndu-se de sursele primare de documentare — însăși informația corectă a suferit alterări pe parcursul succesiunii ei utilizări. O abordare științifică a problemei a avut loc odată cu publicarea articolului „Un veac de presă filatelică românească” (F. nr. 8/1981), lucrare care a făcut „școală” și a suscitat completări la fel de probante, făcute de cercetători ca: Th. Ville, L. N. Williams, G. Sassower, Teodor Cutlic etc.

Datorită acestei situații, ne propunem ca în cele ce urmează să trecem în revistă întreaga literatură filatelică românească, anume: în capitolul prezent să arătăm totalitatea presei filatelice românești, iar în capitolul următor să arătăm — pe probleme și teme — o cuprinzătoare selecție din literatura filatelică românească, în speță articole și studii care au influențat structural orientarea filatelică de la noi.

Punem astfel la dispoziția tuturor cercetătorilor filateliei un cadru științific care să le permită o vastă documentare atît în multitudinea vieții filatelice din trecut, cit și asupra cercetărilor deja întreprinse în domeniu.

6.1. REVISTE
6.1.1. SECOLUL XIX
1-1881 - BUCUREȘTI

TIMBROPHILO. Jurnal philatelic român. Redacțiunea și administrațiunea la *Librăria Steinberg et Wortmann, calea Victoriei 16.* Apare lunar (nr. 1-1/13 ianuarie 1881, nr. 2-1/13 februarie și nr. 3-1/13 martie). Format 240/330 mm. Editată în română și franceză. Tipografia Ștefan Mihăilescu (nr. 1) și Dor P. Cucu (nr. 2-3). B.A.R. P.II-983. Articole mai importante: *Erorile din 1879*, „*Timbrele Moldovei*” (încercare de acreditare a falsurilor Moroiu), anunțuri, noutăți etc.

1890-1893 - BUCUREȘTI

TIMBROFILUL. Organ al timbrologiei în România. Revistă manuală. Ed. Căp. Const. M. Moroiu. Apare cu unele intermitențe: 4/noe. 1890, 5/ian 1891, 6/feb. 1891, 7/mar. 1891, 8/apr. 1891, 9/mai 1891, 10/iun. 1891, 12/oct. 1891, 13/noe.-dec. 1891, 14/mar. 1892, 15/aug. 1892, după care apare cu subtitlul schimbat: *Organ al Societății române de Timbrologie*, 16/noe. 1892, 17/ian. 1893, și ultimul număr 18/mar. 1893. La B.A.R. lipsesc nr. 2, 3, 5, 7, care se găsesc însă la Biblioteca A.F.R. Articole mai importante: „*La Philatélie en Roumanie*”, „*Les anciens Timbres taxa de Roumanie*”, „*Les musées postal de Bucarest*”, „*Les timbres de Moldavie émis à Bucarest en Avril 1862*” etc. Toate numerele în cite 4 pagini.

2-1885 - BUCUREȘTI

DER BUCARESTER PHILATELIST. Internationales Fachblatt für den Briefmarkenhandel. Ed. A. G. Pancu și Jacques A. Marcus. Apare lunar, nr. 1 în ianuarie 1885, după care își schimbă titlul: *DER PHILATELIST. Internationales Fachblatt für den Briefmarkenhandel.* Ed. Jacques A. Marcus. Se cunoaște doar nr. 2 din februarie 1885.

3-1891 - PITEȘTI

CURIERUL MĂRCILOR POȘTALE.. Revistă timbrologică. Ed. T. M. Lazăr. Apare lunar (1/ian. 1891, 2/feb. 1891 și 3/mar. 1891). Semnalare din „*Catalogue of the Philatelic Library of the Earl of Crawford, K.T.*”. În țară a fost doar semnalată în ziarul „*Alarma*” din 11.11.1890, Ploiești, ziarul „*Adevărul*” din 04.01 și 01.02.1891, București și ziarul „*Națiunea*” din 01.02.1891, București.

4-1892 - BUCUREȘTI

MONITORUL SOCIETĂȚII FILATELICE ROMÂNE. Le moniteur de la société philatlique roumaine. Administrația și direcția: „Comitetul dirigent al societății filatelice

române : D-nii C. Butculescu deputat, pre-
sident ; T. Oteteleşeanu, deputat, vice-pre-
sedinte ; I. Thorand, colonel i.r., secretar ;
A. Pancu, negociant, casier ; S. Bascovici,
offic. sup. post. ; A. Klenck, propriet. ; D.
Antoniu, funcționar ; Șt. Elefterescu, fost ca-
sier general ; P. Obedener, jude ; colo-
nel G. Gorjan, fost director general poșt.
telegr. ; I. Cesianu ; Șt. I. Nicolau, inginer".
Apare lunar, timp de patru luni, din sep.
1892, până în dec. 1892. Formatul 220/280
mm, în cite 10 pagini în afara nr. 3 (6
pag.). Editat în română și franceză. Tipo-
grafia Dor. P. Cucu. B.A.R. P. II-985. Ince-
pind din luna octombrie își schimbă subti-
tul în : *Organ filatelic special pentru Ro-
mânia*. Articole mai importante : „Istoricul
Societății filatelice române”, „Cum se sta-
bilește valoarea mărcilor”, „Despre ale noas-
tre filigrane”, „Despre erori” etc., majori-
tatea scrise de Alex. Șt. Klenck.

5-1893 – IAȘI

ROMÂNIA PHILATELICĂ. (*Revistă lunară i-
lustrată*). *Organ al Societății filatelice din
Jassy*. Ed. Alfred A. Rothemberg. Se cu-
noaște doar nr. 1 din septembrie 1893, ca-
re pare să fie și singurul. Format 240/330
mm. Tipografia Petu C. Popovici. Editată în
română, deși prezintă și subtitlul în ger-
mană : *Monatliche illustrierte Zeitschrift*. Se
află la biblioteca „The Royal Philatelic So-
ciety” din Londra. Conține opt pagini. Nu-
mărul următor este anunțat pentru 8/20
oct. 1893. Conținut variat cu știri intere-
sante pentru viața filatelică ieșeană.

6 – 1894-1895 – FOCȘANI

ECOUL MĂRCILOR. *Jurnal filatelic român.*
*Moniteur officiel de la Société phil. „Mol-
dova” et de la „Mercour de Focșani”*.
Ed. Garabet Aslan. Apare cu intermitențe :
1/iul. 1894, 2/sep. 1894, 3/? , 4-5/mai 1895.
Editată în franceză. Tipografia I. Codreanu.
La B.A.R. se află doar nr. 4-5 (P.III-1500
vol. 3).

7-1895 – BRĂILA

LE PHILATÉLISTE ROUMAIN. *Organe spécial
d'insertions pour timbrophiles, paraissant le
15 de chaque mois (style vieux)*. Director
Virgil Budesu, administrator N. G. Budesu.
Apare lunar (nr. 1/ian. 1895, 2/feb. 1895 și
3/mar. 1895. Nu se păstrează nici un număr
în țară. Preluat din „Catalogue of the Phi-
latelic Library of the Earl of Crawford. K.T.”.

8-1895 – FOCȘANI

POȘTA ROMÂNĂ. *Ziar Philatelic Național.*
Dir. Garabet Aslan. Urma să apară lunar,
dar se păstrează doar nr. 1 din 15/27 aprilie
1895 la B.A.R. (P.II – 1500 vol. 2). Format :
240/320 mm. Tipografia : „M. J. Cremlitzer”.

9-1896 – BUCUREȘTI

RUMÂNISCHER PHILATELIST. *Insertions-Or-
gan für Briefmarken-Händler und Semmler.*
Ed. Oscar D. Perlmann. Apare lunar (nr. 1/
apr. 1896 și nr. 2/mai 1896). Format : 240/
330 mm. În țară se cunoaște numai nr. 2 la
B.A.R. (P. II – 1500, vol. 4).

10-1897 – BÎRLAD

LE TIMBROPHILE ROUMAIN. *Organe spé-
cial des collectionneurs de timbres-poste.*
Ed. Georges K. Panaitesco. Urma să apară
lunar, dar se cunoaște doar nr. 1/feb. 1897.

11-1897 – IAȘI

ANUNCIATORUL MĂRCILOR (*Jurnal filatelic
lunar*) pentru colecționari și comercianți de
mărci. Director I. Șaraga, strada Lozonski
nr. 6, Jassy. Se cunoaște doar nr. 1 din 3/15
martie 1897, aflat la B.A.R. (P.II – 40.357).
Format : 240/320 mm. Editată în română,
franceză și germană. Tipografia „Miron Cos-
tin”. Conținea opt pagini, în marea lor ma-
joritate cuprinzând anunțuri, știri, lista agen-
ților reprezentanți din străinătate, lista re-
vistelor sosite la redacție etc.

12-1898 – BÎRLAD

FILATELIA ROMÂNĂ. *Jurnal filatelic lunar
pentru colecționari și comercianți de mărci.*
Apare la 25 a fiecărei luni. Singurul jurnal
filatelic român. Directori proprietari : Théo-
doreco et C-ie. Cunoscute nr. 1/25 sep. 1898
și nr. 2/25 oct. 1898 Format : 170/240 mm.
Editată în română și franceză. Tipografia
„George Coțofany”, ulterior „S. Gross”.

În afara acelor 12 reviste filatelice apă-
rute în secolul trecut, unele periodice au
mai fost semnalate fără însă a fi atestate
în mod cert. Astfel :

- **POȘTA, Galați 1892 ;**
- **PHILATELIST ORIENTAL, Galați 1893, Ed.**
David Steiner ;
- **VOCEA FILATELICĂ, Iași 1894, Ed. Sch.**
Marcu ;
- **ORIENTALISCHES OFFERTENBLATT, Iași**
1894, Ed. J. Gartenlaub.

Asemenea semnalări trebuiesc privite cu
scepticism până la o verificare a lor, întru-
cit un exemplu de semnalare falsă am găsit

și în publicația ieșeană „Ecolul Moldovei” din 12 mai 1894 în care se menționa că „la data de 1 iunie viitor va apare la Iași o revistă lunară filatelică ce va avea de titlu – Poșta română – și este redactată de un comitet compus din cei mai distinși filатели ai localității. O asemenea revistă e de mare utilitate și sperăm că va fi primită cu bucurie de publicul nostru”. Revista anunțată a rămas însă doar la stadiul de presumpție.

Observăm deasemenea caracterul efemer al vechilor noastre reviste filatelice, caracteristică de altfel netrecută cu vederea nici de contemporani. Astfel I. Șaraga scria la 15 martie 1897 în preambulul său la „Anunțatorul mărcilor”: „Durata revistelor noastre filatelice a fost efemeră, pe când aiurea astfel de reviste apar de mulți ani încoace și vor apărea încă, mărindu-și într-una tirajul, răspinzindu-se prin toate continentele”.

Dar caracterul efemer al apariției vechilor periodice filatelice mai este subliniat și de lipsa unor colecții complete de reviste, ceea ce ne redă trunchiat situația lor. Așa de exemplu este și cazul revistei „Anunțatorul Mărcilor” (anul 1897, Iași) care de fapt reprezintă continuarea revistei „România Filatelică” ce apăruse în anul 1893 la Iași. O notă din anul 1897 ne informează: „La 1 februarie 1897, Directorul nostru D-nul I. Șaraga s-a înțeles cu D-nul P. Agagen directorul jurnalului „România Filatelică” că acest din urmă jurnal să treacă asupra D-lui I. Șaraga sub titlul „Anunțatorul Mărcilor”, Direcțiunea”. Rezultă așadar că în locul a două efemere reviste care în evidențele noastre sînt trecute că ar fi apărut în cîte un singur număr la distanță de cinci ani, se pare că a fost vorba de o singură revistă – e drept, cu titlul schimbat – care a apărut pe parcursul a cel puțin cinci ani, neîntrerupt, și că locul lui Alfred A. Rothenberg a fost preluat între timp de către P. Agagen la conducerea revistei „România Filatelică”.

6.1.2. SECOLUL XX – PERIOADA ANTEBELICĂ

13-1900 – CONSTANȚA

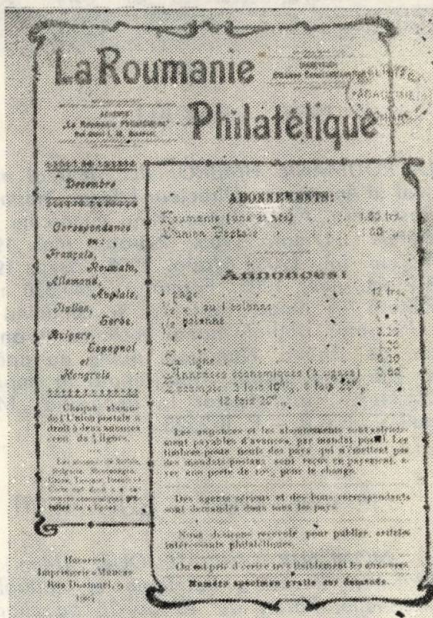
TIMBRU. Ziar timbrologic și literar. Ed. T. Mantu. Numărul 1, singurul aflat la B.A.R. (P. II-1500, vol. 2) nu indică modul de apariție. Se pare că ar fi apărut cu intermitențe pînă în anul 1902. Formatul: 200/290 mm. Tipografia „Română” (Marin Păurea). Apare la 08.03.1900.

14-1901 – IAȘI

RUMÄNISCHES BRIEFMARKEN OFFERTEN-BLATT. Organ für Postwertzeichen Kunde. Ed. Solomon Spiegler. Apare lunar, cunoaște nr. 1 din 15 martie 1901. Formatul: 170/290 mm. Editată în limba germană. Opt pagini, avînd un conținut destul de variat.

15-1904–1905 – BUCUREȘTI

LA ROUMANIE PHILATÉLIQUE. Directeur, Etienne Constantinovitch. Apare lunar, cunoaștindu-se la B.A.R. (P. I-2530) numerele: 1/dec. 1904, 2/ian. 1905 și 3/feb. 1905. Formatul: 160/240 mm. Revista conține 10 pagini cu articole de îndrumare, prezentarea emisiunilor noi, anunțuri și reclame. În nr. 3, căpitanul Moroiu susține din nou falsurile din 1852. Începînd cu nr. 2 din 31 ianuarie 1905 revista are subtitlul: *Organe officiel de la Société philatélique roumaine*

16-1905 – BRĂILA

FILATELIA. Revistă pentru colecționari. Apare odată pe săptămînă, sub direcțiunea unui comitet de colecționari. Ed. Filip Guttmann. Se cunosc la B.A.R. (P. I și II-2083) următoarele numere: 1/21 feb. 1905, 2/27 feb. 1905, 3/7 mar. 1905 și 5/21 mar. 1905. Revista conține patru pagini, în afara nr. 5 care conține șase pagini. Sînt publicate diverse știri filatelice, semnalări de mărci rare, schițe și umor.

FILATELIA
Revista pentru colecționari
Apare o dată pe săptămână, sub direcțiunea unei comisiuni de redacțiune

Notre editiori
Cetate de la 1905...
Cetate de la 1905...
Cetate de la 1905...

Contenut
Cetate de la 1905...
Cetate de la 1905...
Cetate de la 1905...

Marșalul
Cetate de la 1905...
Cetate de la 1905...
Cetate de la 1905...

17-1905 - BACĂU

LA ROUMANIE TIMBROPHILE. Journal mensuel d'Annonces. Directeur-Editeur Hermann Rosenberg. Apare lunar, fiind cunoscute numerele: 1/mar. 1905, 2-3/apr. mai 1905, 4-5/iun. iul. 1905, 6/aug. 1905, 7/sep. 1905, 8-9/oct. noe. 1905. Formatul: 240/330 mm. Editată în limba franceză și conținând în cele patru pagini numai reclame și anunțuri de schimb. Numerele duble au apărut în cite șase pagini. Tipografiată la Imprim. „I. Nazu”, iar ulterior la tipografia „Margulies”. B.A.R. - P. II-2528.

18-1906-1907 - BUCUREȘTI

LE MONITEUR PHILATÉLIQUE. (Monitorul Filatelic). Revue philatélique et cartophile mensuelle. Parait du 15 au 25 de chaque mois. Editor Armand Lerner. În anul 1906 au apărut 10 numere, dar la B.A.R. sint numerele: 1/15 ian., 2/19 feb., 3-4/20 apr., 5/25 mai, 9-10/25 oct. Începând cu anul II revista își schimbă titlul: **L'ANNONCE CARTO-PHILATÉLIQUE.** (Suite du Moniteur Philatélique). Revue mensuelle internationale carto-philatelic. Directorul nou este Jean KAT. Numere existente la B.A.R. (P. I-2290) sint următoarele: 11/25 mai 1907 și 12/28 iun. 1907. Formatul: 170/210 mm. Tipografiată la Tipogr. „Grivița” (M. M. Antonescu). Nr. 2-4 la Tipogr. „V.

Munteanu”. De la 25 mai 1906 Tipogr. „Dacia”, iar de la 25 oct. Tipogr. Kaliber. Editată în română și franceză. Nr. 2-4 au suprimată partea română din titlu, iar de la nr. 5 se adaugă la subtitlu și cuvintul „internationale”. Conținut variat constind din anunțuri de schimb, prezentarea noilor emisiuni, articole din istoria timbrelor poștale, prezentări de cataloage cu semnalări de modificări ale cotelor etc.

La Roumanie Timbrophile
Journal mensuel d'Annonces
Directeur-Editeur: HERMANN ROSENBERG - BACĂU
ACORES
JOURNAL MENSUEL
L'ANNONCE CARTO-PHILATÉLIQUE
LE MONITEUR PHILATÉLIQUE

LUIS E. MANOH
SAINT DOMINGUE

Le Moniteur Philatélique
Revue philatélique et cartophile mensuelle
Directeur-Editeur: ARMAND LERNER

Le Moniteur Philatélique
Revue philatélique et cartophile mensuelle
Directeur-Editeur: ARMAND LERNER

Le Moniteur Philatélique
Revue philatélique et cartophile mensuelle
Directeur-Editeur: ARMAND LERNER

LA POSTE. Revistă filatelică bilunară. *Revue Philatélique bimensuelle.* Red. Victor Goutman, adm. Menelas Kostomyris. Vădit caracter de specimen. Apare, probabil, în octombrie 1906. Conține patru pagini. Formatul: 230/240 mm. Tipografiată la „Minerva”.

LA PHILATÉLIE *Revue bimensuelle Philatélique.* (Revistă Filatelică bilunară). Parait le 15 et 30 de chaque mois. Numere aflate la B.A.R. (P. I-2421); 2/16 noi. 1906, 3/16 dec. 1906, 4/ian. 1907, 5/feb. 1907, 6/mar. 1907. Nr. 2, 3, și 4 apare în opt pagini, nr. 5 în zece pagini și nr. 6 în 16 pagini. Începând cu martie 1907 se înlocuiește cuvântul „bimensuelle” cu acela de „mensuelle”. Conținut foarte variat. Tipografia „Artistică”. Apare ca director Menelas Kostomyris.

20-1907 - BUCUREȘTI

LE PHILATÉLISTE ROUMAIN. Este cunoscut nr. 1 din ianuarie 1907, dar numai în străinătate.

21-1908 - RÎMNICU SĂRAT

LA TRIBUNE DES COLLECTIONNEURS D'ORIENT. *Revue mensuelle de publication et d'annonces.* Comitet de redacție format din I. L. Ciomac (director) și N. I. Marinescu. Nr. 1 apare la 1 oct. 1908.

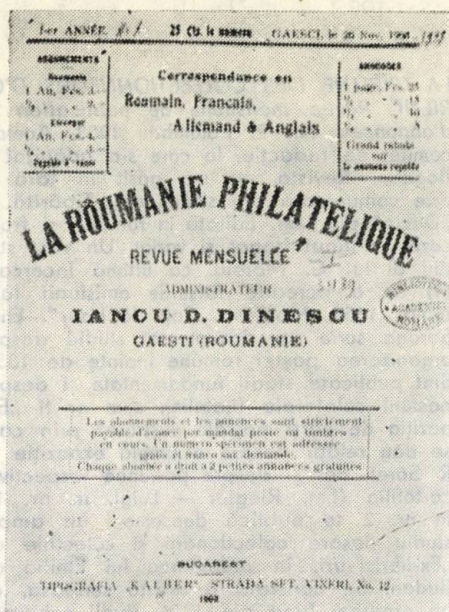
LA TRIBUNE DES COLLECTIONNEURS D'ORIENT. *Revue mensuelle de publication et d'annonces.* Nr. 2, noiembrie 1908. Același comitet de redacție, la care s-a adăugat I. Bogdan. Revista nu s-a găsit în țară și este comunicată din străinătate. Tipărită la „Dacia” din Iași. Editată în română și franceză. Conținut bogat și variat. Un vast studiu al lui C. Moroiu, ca ultimă încercare (?) de a acredita falsurile emisiunii fantomă „1852. Moldova. Cap de bour”. Elios Saraga scrie un documentat studiu despre organizarea poștei române înainte de 1858. Sunt publicate studii fundamentate și despre pasiuni colaterale filateliei, cum ar fi „Expoziția de cărți poștale ilustrate” prin care se dau relații despre o amplă expoziție la R. Sărat, dar și despre pasiunea respectivă, cartofilia (Em. Riegler - Luigi, în nr. 1). În nr. 2 se publică deasemeni un amplu studiu despre colecționarii și colecțiile de „Ex-libris”-uri, în redactarea lui Emilio de Budan. Se constată o revistă serioasă, cu un program bine gândit, cu studii exhaustive (Er. „Marca, un monument istoric”, de Carl Beck). Revista poate să fi continuată și în afara celor două numere care s-au păstrat la biblioteca „The Royal Philatelic Society” din Londra.

22-1908-1909 - GĂEȘTI

LA ROUMANIE PHILATÉLIQUE. *Revue mensuelle.* Administrateur Iancu D. Dinescu. Numere apărute: 1/20 noi. 1908 și 2-3/20 ian. 1909, care se găsesc la B.A.R. (P. I-3439). Tipărită la București, în tipografia „Kalber” din str. Sft. Vineri nr. 12. Fiecare număr conținea 16 pagini cu informații filatelice generale și încercări de studii (Istoria timbrelor poștale, Colecții și colecționari etc.)

23-1909 - IAȘI

L'ANNONCE INTERNATIONALE. *Journal mensuel de publicité pour collectionneurs et marchands de timbres-poste et cartes-vue.* Directori frații Grünberg. Redactor șef Solo Clecner. Nr. 1 (singurul cunoscut) apare la 1 oct. 1909, păstrat la „The Royal Philatelic Society” din Londra. Acest număr conținea 16 pagini în limba franceză. Se publică foarte multe anunțuri, se face o inventariere (parțială) a revistelor apărute în epocă, se dau o listă a colecționarilor de „Ex-libris”-uri, ecouri din presa filatelică etc.

24-1910 — BRĂILA

L'ANNONCE PHILATELIQUE D'ORIENT. Journal bimensuel de publicité pour marchands et collectionneurs de timbres-poste et cartes postales illustrées. Organe officiel de l'Union philatélique d'Orient. Dir. Leo Jacobson. Nr. 1/2, nr. 2/iun. 1910.

Cu această publicație se încheie suita revistelor filatelice cunoscute pînă la primul război mondial. Cauza efemerelor apariții de revistă rămîne în continuare controversată, chiar dacă și în epoca respectivă s-au încercat explicații dintre care, unele, frizează absurdul. Rămînem la părerea noastră, anume că publicarea unei reviste cere o anumită maturitate nu numai din partea editorului, ci mai ales a filateliștilor colecționari cărora ea li se adresează.

6.1.3. SECOLUL XX —

PERIOADA INTERBELICĂ

25-1920—1926 — TIMIȘOARA

DER BANATER PHILATELIST. Zeitschrift für Postwertzeichenkunde. Schriftleiter: Dipl. Ing. Manó Leipnik. Verantwortl: dr. Desideriu Ūrmenyi. Revistă lunară, din care la B.A.R. (P.1-5972) se pot consulta numerele: 1/mai 1920, 2/iun. 1920, 5/sep. 1920, 6/oct. 1920, 7-8/dec. 1920, 1/ian. 1921, 2/feb. 1921 și 2/feb. 1924. Formatul: 160/230 mm. Redactată în

120

germană și română. S-au publicat materiale și în franceză sau engleză. Articole tehnice, foarte documentate, orientate pe linii directe.

26-1920—1921 — PLOIEȘTI

L'ORIENT TIMBROLOGIQUE. Club pour faciliter l'échange de timbres poste entre collectionneurs. Director I. A. Georgescu. Tipografiată la tip. „Comerțului”. La B.A.R. (P.1-5516) sînt următoarele numere: 1/1 iul. 1920, 2-3/ aug.-sep. 1920 și 4/1 oct. 1920. Titlu schimbat: **CLUBUL „ORIENTUL FILATELIC”**, pentru facerea de schimburi de mărci între colecționari. Conducerea revistei apare și ea schimbată: director I. A. Georgescu, redactori-administratori George Georgescu și C. Alexiu. Nr. 5/ian. 1921 se află sub aceeași cotă la B.A.R. Titlu schimbat:

BULETINUL SOCIETĂȚII „ORIENTUL FILATELIC”. Fără subtitlu. Director I. A. Georgescu. Tipografia „Minerva”. Numerele apărute în continuare 6/apr. 1921 și 7-9/mai 1921.

27-1921—1922 — BUCUREȘTI

FILATELISTUL ROMÂN. Organul Societății Timbrofile Române. Direction, Rédaction et Administration: Bucarest, Calea Moșilor nr. 82. Adresa corespunde cu locuința filatelismului-cercetător Carol Schaffhütl. Pentru relații se mai dau adresele următorilor filateliști: H. Birner, S. Lupovici, Michailovici și Jean Tribel. Apare lunar. Redactată în română și

franceză. La B.A.R. (P.I-6257) există numerele : 1/apr. 1921, 2/mai 1921, 3/iun. 1921 4/iul. 1921, 7-8/noe. dec. 1921, și 1/mai 1922.

Revista publică articole, studii, noutăți, anunțuri de schimb etc. Nivel foarte bun, puțin du-se întâi semnăturile unor cunoscuți filatelști ca : Rudolf Zoscsak, Prof. Univ. I. Peretz, Eamuel Lupovici, P. Ștefaniu etc.

28-1922 – BUCUREȘTI

ELITA. Revue illustrée universelle d'échange et correspondance. Directeur Sebastian Constantinescu. Apare lunar. Sint cunoscute doar două numere de revistă (1/1 ian. 1922 și 2/1 mai 1922) care se află la B.A.R., cota P.I-9778. Revista conținea cite 16 pagini. Numărul 2 are subtitlul schimbat în : Revue universelle d'échange correspondance dédiée à ous les collectionneurs.

29-1922 – CRAIOVA

LA REVUE CARTOPHILE ET TIMBROPHILE. Revue trimestrielle des collectionneurs de cartes-vues, timbres-poste, photos, monnaies, livres, journaux, curiosités etc. et de publicité internationale. Organe officiel de l'Association Timbrophile et carto(p)hile de Roumanie (A.T.C.R.). La B.A.R. (P.I-6384) se găsesc nu-

merele : 1/20 ian. 1922, 2/20 apr. 1922 și 3/1922, dintre care primele două numere conțin cite 20 de pagini, iar numărul 3 conține doar 4 pagini.

30-1922-1924 – CARACAL

ROUMANIE ÉCHANGE. Organe Officiel de la R.P.I. Directeur : Nicolae Steriopol. Apare trimestrial. La B.A.R. (P.I-7900) se găsesc numerele : 1/noe. 1922, 2/mar. 1923, 3/mar. 1924 și 4/mai 1924, care conțin cite 8 pagini fiecare. Semnificația abrevierii R.P.I. din subtitlul revistei este : Réunion Philatélique internationale. Redactată în franceză și română. Tipografia „Unirea”.

31-1922-1923 – PLOIEȘTI

CURIERUL FILATELIC. Organ oficial al „Uniunii Carto-Filatelice Române”. Director : I.G. Vermont. La B.A.R. se găsesc numerele 1/1 noe. 1922 (18 pagini, tipografiată la „Progresul”) și 2/1 ian. 1923 (16 pagini, tipografiată la „Concurența”. Redacția și administrația : Calea Romană nr. 12 Ploiești. NOUL CURIER FILATELIC. Editat de H. Freiberg din Ploiești, tipografiat la „Minerva”, B.A.R. (P.II-1500, vol. VII), se pare că este continuatorul „Curierului Filatelic”. Este doar semnalată, cu anul (probabil) de apariție 1924. Se află la B.A.R. sub cota P.II-1500 vol. VII.

32-1923 – BUCUREȘTI

FILATELIA ROMÂNĂ. Publicație lunară a Societății române filatelice „THE ROMANIAN EXCHANGE”. Directori : Solo Galery și Jean Negrea. Redacția și administrația : Str. Uranus, nr. 32, București. La B.A.R. (P.I-6256) se cunoaște doar nr. 1 din 1 mar. 1923. Tipografiată la „Steaua Culturii”.

33-1923-1925 – BUCUREȘTI

ÉCHANGE CLUB ROUMAIN. E.C.R. Organe officiel. Revue trimestrielle. Directeur : Isidor S. Bercovici, rédacteur : I. Zaharescu. La B.A.R. (P.I-7877) se păstrează numerele : 1/1 ian. 1923 (24 pag.), 2/15 sep. 1923 (16 pag.), 3/1 ian. 1924 (12 pag.), 4/1 apr. 1924 (14 pag.), 5/1 iul. 1924 (14 pag.), și nr. 7/1 ian. 1926 (24 pag.). Editată în română, franceză și germană. În nr. 7 nu mai apare I. Zaharescu drept redactor. Tipografiată la Imprimeriile „Hașdeu” din Str. Șelari nr. 10. În nr. 5 sint publicate pregătirile pentru cea de a doua expoziție filatelică românească. În nr. 7 se publică o dare de seamă asupra expoziției filatelice din a. 1924.

34-1923-1926 – BRĂILA

ROMÂNIA FILATELICĂ (*La Roumanie Philatélique*). *Organe officiel de la „Société Philatélique de Brăila”*. Directeur-propriétaire : Anghel Stoian. La B.A.R. (P.I-7569) se păstrează numerele : 1/1923 (10 pag.), 2/1923 (12 pag.), 3-4/1924 (16 pag.), 5-6/1924 (20 pag.), 7/1924 (16 pag.), 8/1924 (16 pag.), 9/1924 (16 pag.), 10/1925 (20 pag., număr festiv închinat expoziției din anul 1924), 12/1926 (12 pag.), 13/1926 (8 pag.). În nr. 1 este indicat ca redactor, Victor Gutman.

35-1924 – PLOIEȘTI

LE PHILATELISTE MONDIAL. *Organe international de publicité. Rédaction et Administration Rue Regalé 40, Ploiești, Roumanie*. Director N. C. Stavride. Tipografia Românească. Apare lunar. Numere cunoscute la B.A.R. (P.I-7465) sînt : 1/1 mar. 1924 și 2/15 apr. 1924. Numărul 1 s-a tipărit în 16 pagini, iar nr. 2 s-a tipărit în 14 pagini. Editată în română. Conține în special anunțuri de schimb și reclame.

36-1925 – CRAIOVA

LA REVUE POUR TOUS. *Organe officiel du „SCHIMBUL ROMÂN”*. Paraissant tous les trois mois. Editată de Traian Turtureanu și I. B. Stoiculescu. Apare trimestrial. Numere cunoscute la B.A.R. (P.I-9123) sînt : 1/ian. 1925, 2/apr. 1925, 3-4/sep. 1925, 5/ian. 1926, 6-7/sep. 1926 și 8/ian. 1927. Numerele 1-5 sînt tipărite în cite 12 pagini, în timp ce nr. 6-7 are 20 pagini, iar nr. 8, 14 pagini. În septembrie 1926 clubul ajunge la 136 membri din 37 de țări. Ulterior titlul devine : **Buletinul Carto-Filatelice AL CLUBULUI INTERNAȚIONAL „SCHIMBUL ROMÂN”**. Editată de astă dată numai de Traian Turtureanu. Revista se află sub aceiași cotă la B.A.R. unde se găsesc numerele : 9-10/mai 1927, 11/iun. 1927 și 12/feb. 1928. Revista este editată în română, franceză, italiană și engleză. În ianuarie 1927 sînt inventariați 166 de membri din 45 de țări. Ulterior, revista își schimbă din nou titlul :

SCHIMB CLUB ROMÂN. *Revistă trimestrială de corespondență internațională. Inscrisă la „Sindicatul Presei Oltenie”*. Editată în continuare de Traian Turtureanu. La B.A.R. se află sub altă cotă (P.I-11.584) la care se găsesc numerele : 15/apr. 1929, 16/iul. 1929, 17/oct. 1929, 18/ian. 1930, 19/iul. 1930, 20/oct. 1930, 21/ian. 1931, 22/apr. 1931, 23/iul. 1931, 24/ian. 1932, 25/apr. 1932 și 26/iul. 1932. În ultimele numere apar note și în germană, spaniolă, ba chiar... esperanto. La Biblioteca A.F.R. se află, în plus, nr. 41 din sep. 1936. Restul numerelor lipsesc.

37-1928 – BUCUREȘTI

BULLETIN OFFICIEL DU „ROUMANIE”. *ÉCHANGE-CLUB-INTERNATIONAL*. Editată de Joseph H. Leibowitz. Tipografia Institutului de arte grafice „Rapid” București. La B.A.R. se află doar nr. 2/1 Apr. 1928, la cota P.I-4792, care conține 20 de pagini. Se pare că nr. 1 nu a apărut decit sub formă de specimen, deoarece la B.A.R. (P.I-1500, vol. 3) se află **BULLETIN PROVISIOIRE OFFICIEL DU „ROUMANIE”, ÉCHANGE CLUB INTERNATIONAL**. Editor același Joseph H. Leibowitz ; materialele scrise tot în trei limbi : română, franceză și germană. Apărută la 1 Ian. 1928.

38-1928-1929 – BIRLAD

BAZARUL FILATELIC. *Organ pentru răspîndirea Reclamelor și Informațiilor Filatelice*. Editată de S. Zilberstein. Tipografia „Lupașcu”. Apare la început bilunar (primele trei numere) după care apare lunar. La B.A.R. (P.I-8841) se află numerele : 1/1 apr. 1928, 2/15 apr. 1928, 3/1 mai 1928, 4/1 iun. 1928, 8, 9, 10/ian. 1929, 11/mar. 1929 și 12. Formatul : 225/330 mm. A apărut în patru pagini, în afara nr. 2 (6 pag.) și nr. 5 (8 pag.). În nr. 10 interesantă statistică a filateliștilor : 2.325.000 pe glob. 14.000 în țară. În nr. 2 se anunță participarea lui Matheescu-Sinaia la expoziția din Monaco, unde acesta obține prima medalie de aur a unui român în străinătate.

39-1928-1932 – CRAIOVA

LA ROUMANIE. ORGANE OFFICIEL DE „L'ASSOCIATION PHILATÉLIQUE ROUMAINE paraissant tous les trois mois. Directeur : I. B. Stoiculescu, Blvd. Carol 107. Craiova – Roumanie. Numere cunoscute la B.A.R. (P.I-11460) sînt : 1/ian. 1928, 2-3/oct. 1928, 4-5/mar. 1930, 6/apr. 1931, 7-8/apr. 1932, 9/sep. 1932. Revista s-a tipărit în cite 12 pagini. Tipografia „Biruînța” din Craiova.

40-1929 – BUCUREȘTI

COLECȚIONARUL DE MĂRCI POȘTALE. *Revistă filatelice lunară. Apare la 15 ale fiecărei luni. Organ al filateliștilor din România*. Director S. Lupovici, secretar G. Hohler, șef redactor M. Herariu și administrator D. Stoenescu. Numere cunoscute la B.A.R. (P.I-9311) sînt : 1/5 apr. 1929, 2/15 mai 1929, 3/15 iun. 1929 și 4-5/25 aug. 1929. Tipografia „Scrișul românesc”. Nivelul revistei este foarte bun. Exemplificăm cu sumarul nr. 2 : M. Herariu – Mărcile „Unirii Ardealului”, S. Lupovici – Poșta aeriană română, M. Herariu – Mărcile românești ale oficiului din Constantino-

pol. M. Herariu — Măcile jubiliare române, Ed. Cohen — Oficiile poștale străine pe teritoriul Principatelor Române, D. Minceff — Esperanto și filatelia, etc. Mai colaborează Elias Saraga etc.

41-1930 — TIMIȘOARA

BALKAN POST. *Zeitschrift für Postwertzeichenkunde und Inserationsorgan für Sammler und Händler. Offizielles Organ des „Club Philatelic in Timișoara.* Editată de Ing. Emanuel Leipnie și Oskar Schwager în limbile română, germană și ungară. Apare bilingv, cu intermitențe. Numere cunoscute la B.A.R. (P. I-10.167) sînt: 1/20 apr. 1930, 2/15 mai 1930, 3/1 iun. 1930, 4/16 iun. 1930, 5-6/16 iul. 1930 și 7-8/25 aug. 1930. Primele trei numere au apărut în 16 pagini, următoarele nouă în 20 de pagini, iar ultimul număr cunoscut (7-8) în 24 de pagini. Tipografia „Gutenberg” — Timișoara.

42-1931 — TULCEA

COLECTIONNEUR DE TIMBRES-POSTE. *Organ al Soc. Club „Dobrogea filatelică”.* Editată de frații A. și S. Kurtzbing. La B.A.R. este cunoscut un singur număr din aprilie 1931, păstrat la cota P.I.-1500 vol. IV.

43-1931-1933 — BUCUREȘTI

TRIBUNA FILATELICĂ. *Revista colecționarilor de mărci poștale. Apare lunar sub îngrijirea D-lui Alexandru Dojan-Aldo.* Numere cunoscute la B.A.R. (P.I-13.040) sînt: 1/dec. 1931, 2/ian. 1932, 3-4/feb.-mar. 1932, 5/apr. 1932, după care se schimbă coperta și subtitlul (Publicațiune consacrată problemelor filatelice) 6/iul. 1932, 7-8/sep. 1932, 9-10/ noe. 1932, după care se revine la vechea copertă pentru Anul III nr. 1/ian. 1933 și nr. 2-3/feb.-mar. 1933. Tipărită la „Tipografia Modernă”, în cite 16 pagini. Nivelul revistei foarte bun. Colaborează Rudolf Zoscsak, J. W. Witzleben, Dr. A. Szalay etc.

44-1932-1934 — BUCUREȘTI

FILATELIA PENTRU TOȚI. *Publicație lunară a colecționarilor de mărci poștale din România.* Apariție lunară, fără intermitențe, fiecare număr avînd circa 16 pagini. La B.A.R. (P. I-11.885) se găsesc primele 22 de numere între 1 ian. 1932 și 1 oct. 1933, de format 160/230 mm. Editată (nedeclarat) de S. Lupovici. Pentru prima dată apare la noi un supliment special pentru tineret. Nivelul revistei foarte bun. Colaborează Ed.

Cohen, Rudolf Zoscsak (Catalogul mărcilor poștale), Toma Comănescu, Dr. A. Szalay, J. W. Witzleben, etc. Tipografiată la „Reforma Socială” și apoi la „România Nouă”. Din noiembrie 1933 revista își schimbă formatul (235/310 mm) și editorul, apărînd sub direcția lui Jaslowitz (Dr. Arnold) și devenind bilingvă (română și germană).

FILATELIA PENTRU TOȚI. Din această serie, fără subtitlu, se cunosc numerele: 23/ noe. 1933, pînă la 36/dec. 1933, între care numere duble 30-31, 32-33, 34-35. Nivelul revistei, în continuare, foarte bun. La biblioteca A.F.R. se mai află un set din această revistă, cu numere duble, anume: anul VI, nr. 1-2, 3-4, 5-6, și 7-8 între ian. 1943 și aug. 1943, apoi anul VII, cu nr. 9-10 (sept.-oct.) și 11-12 (noe.-dec.).

45-1932 — BUCUREȘTI

LA COURRIER MONDIAL. *Revue internationale d'échange et correspondance.* Editată de C. Catea. Apare trimestrial, în 16 pagini. Numere cunoscute la B.A.R. (P. I-11.881) sînt: 1/15 apr. 1932 și 2/iun. 1932. Tipografiată la tipografia „Stroilă” din București, apoi la „Gutenberg” din Cimpina.

46-1934-1935 — PLOIEȘTI

JURNALUL FILATELIC. *Publicație mondială de filatelie. Apare lunar.* Editată de Adolf Iscovici. Numere cunoscute: 1/15 dec. 1934, 2/15 ian. 1935 și 3-4/15 feb.-mar. 1935. Revistă bine informată, la curent cu toate noutățile. Atinge cel mai mare tiraj cunoscut pînă atunci: 10.000 exemplare, într-o masă de filателиști apreciată la 100.000 de colecționari, dintre care 30.000 erau considerați „serioși” (!).

48-1935-1937 — ARAD

UNIVERSAL COURRIER. *Internationale Philatelistische Verbindung.* Editată de A. Mătăs, Calea Șaguna, nr. 53, Arad. Numere cunoscute la B.A.R. (P. I-17.174) sînt: 1/1 ian. 1935 (24 pag.), 2/mar. 1935 (24 pag.), 3-4/apr. 1935 (32 pag.), 5/feb. 1936 (24 pag.), 6/sep. 1936 (8 pag.), 7/dec. 1936 (8 pag.) și 8/mar. 1937 (12 pag.). Revista a căutat să-și onoreze primul apel: „L'organe de société „Universal Courrier”, paraissant toutes les 8 semaines, richement illustré et contenant la liste complète des membres et des articles instructifs, vous tient en courant des nouvelles émissions”.

continuare la pag. 187

Portret

CONSTANTIN MINESCU

În anul 1916, la imprimeriile statului din București, vedea lumina tiparului o lucrare de bază care avea să devină pentru mult timp cartea de referință a tot ceea ce s-a scris despre istoria filatelo-poștală din România. Dacă cineva ar dispune de timpul și răbdarea de a aduna la un loc toate referirile și toate citatele făcute în decursul anilor din respectiva lucrare, ne-am afla în fața unui tom care ar întrece de cel puțin zece ori însăși opera în sine. Măsura acestei situații se numește: respect față de documentele și sursele de bază, orientare justă spre piesele cheie, interpretare logică și la obiect a faptelor, rigurozitate în conducerea demonstrației, claritate în expunere și calitate a stilului utilizat.

Lucrarea se numește „Istoria Poștelor Române”.

Autorul ei este Constantin Minescu.

Tip al funcționarului desăvârșit, C. Minescu urcă pe scara ierarhică pînă la funcția de subdirector general al poștelor române, iar pe scara socială ajunge președinte al societății corpului de funcționari P.T.T. Vechi și pasionat filatelist, este ales vicepreședinte al asociației filateliștilor, iar pentru activitatea sa publicistică de specialitate este ales membru corespondent al Academiei ibero-americană de istoria poștelor, din Madrid.

C. Minescu se remarcă încă din anul 1906, cînd primește medalia Expoziției generale române, pentru organizarea din punct de vedere poștal a evenimentului. Într-adevăr, seriile de mărci jubiliare și de binefacere, vinietele expoziției, ștampila ocazională, efectele poștale, toate aceste piese emise cu prilejul respectiv au punctat în mod deosebit evenimentul și ne-au furnizat nouă filateliștilor subiecte deosebit de interesante și frumoase spre colecționare.

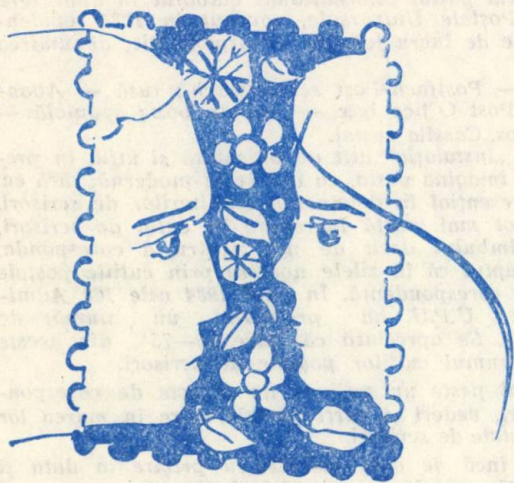
Dar Minescu era și un filatelist cu „vechi state de serviciu”. Altfel nici nu s-ar explica alegerea lui în comitetul de inițiativă pentru organizarea marii expo-

ziții EFIRO — 1932, alături de George Matheescu-Sinaia și Alexandru Dojan (Aldo), care cu acest prilej îl caracteriza astfel: „marele nostru colecționar dl. Constantin Minescu, personalitate filatelică erudită, un intelectual care ne cinstește cu prezența d-sale printre noi”. La expoziție el participă cu exponatul „Selecțiuni de timbre rare din Europa, America, Africa, Asia și Oceania”. Tema-tica abordată ne sugerează că Minescu era nu numai un foarte bun cunoscător al tuturor mărcilor poștale, dar că dispunea și de o documentație filatelică foarte bine pusă la punct.

Tocmai în această direcție constatăm că, în afară de interesul deosebit față de istoria poștală — pentru care din bani proprii instituise în anul 1931 un premiu special de literatură — Minescu are contribuții majore și în publicistica filatelică propriu-zisă. El face parte din comitetul de conducere al revistei Societății filatelice și scrie, în afara unor intervenții de circumstanță, articole de bază cum ar fi: „5 Bani 1909—14 de culoare neagră” (1937), „Prima emisiune Moldova” (1937), „Falsificarea timbrelor poștale” (1938), „SuschARGEAREA timbrelor poștale și de binefacere în Moldova, în 1917—18” (1939) etc. Dar totuși pasiunea pentru istoria poștală rămâne prioritară și în aceiași revistă filatelică scrie articole deosebit de interesante ca: „Poșta la București acum 100 de ani” (1937), „Cum se iroiesc docu-mentele țării” (1940), „Istoria se scrie pe bază de documente” (1940), „Datele în-ființării oficiilor poștale din Moldova” (1943) etc.

Probitatea sa ca istoric și stăpînirea la perfecție a unui vast aparat docu-mentar îi sînt unanim și în mod oficial recunoscute prin desemnarea lui pentru publicare în Enciclopedia română din anul 1943 a capitolului referitor la *Poștele din România*.

S. D.

Scurte relatări privind istoria cutiilor poștale

Cutia este în general un obiect de lemn, de metal, de carton, plastic, etc., în formă de cub, paralelipiped, gol în interior, în care se păstrează sau care prote-jează diverse lucruri sau obiecte.

Cutia poștală pentru scrisori este de regulă un obiect confecționat din tablă groasă, acoperit cu vopsea rezistentă la intemperii, amplasat în locuri frecventate, golit după un program stabilit, corelat cu circulația mijloacelor de transport auto, feroviar, naval, aerian, etc., precum și a curselor locale de distribuie a corespon-denței. Plasarea cutiilor poștale are deasemenea în vedere frecvența populației, centrele aglomerate sau mai puțin frecventate, întreprinderi, instituții, asezăminte culturale, științifice, etc.

Cutiile poștale sînt uneori plasate și la bordul unor nave pentru colectarea corespondenței pasagerilor. În unele țări există cutii poștale montate pe vagoanele

de tramvai, pentru a înlesni depunerea scrisorilor. În anul 1928 existau în București asemenea cutii poștale pe vagoanele tranvaielor 5, 6, 12, 15, 17, 24 și 26. Colectarea corespondenței de la aceste cutii se făcea prin centrele din Calea Griviței și B-dul Dinicu Golescu.

Avînd în vedere necesitatea unei cartări preliminare a corespondenței, cutiile poștale sînt prevăzute cu despărțituri purtînd indicațiile „LOCO” și „ALTE LOCALITAȚI”.

În S.U.A. cutiile poștale au forma unei coloane prismatice, în Anglia au o formă cilindrică, în U.R.S.S. sînt de formă paralelipipedică, în Franța idem, etc. Congresul al XVI-lea al Uniunii Poștale Universale — Tokio 1969, luînd în considerație varietatea cutiilor din diferite țări și aspectul divers al cutiilor poștale a dat deplină independență Administrațiilor poștale ale statelor membre ale organizației, recomandînd o oarecare normalizare. Au fost însă stabilite reguli precise pentru unele obiecte de corespondență, cum sînt scrisorile simple pînă la 20 grame (dimensiuni maximele și minimele, grosimea, locul unde să fie scrisă adresa destinatarului, în ce zonă a plicului se aplică marca poștală) care ocupă un volum mare în cutiile poștale de scrisori. În acelaș sens Uniunea Poștală Universală în colaborare cu F.I.P. au inițiat și organizat tot mai multe expoziții internaționale de filatelie, prilej cu care au fost expuse cutii poștale din lumea întreagă. România a participat la asemenea expoziții în 1973 la Bruxelles, 1974 la Lausanne și apoi la Stockholm, în 1984 la expoziția internațională de la Hamburg, prezentînd cutiile poștale din țara noastră. În cele peste 66 de muzee poștale din lumea întreagă, Administrațiile poștale respective au donat cutii poștale din decursul timpurilor și acestea constituie azi cu adevărat obiecte de atracție.

Mai există și cutii mici poștale particulare, de diferite forme și mărimi, în care cei peste 5 milioane de factori poștali care există în prezent în cadrul celor peste 632 000 oficii poștale ale unui număr de 168 Administrații Poștale din țările membre ale U.P.U., depun corespondența adusă la domiciliu.

Vocabularul poliglot al serviciului poștal internațional elaborat în anul 1972 de Biroul Internațional al Uniunii Poștale Universale, revăzut în 1984, evidențiază la pag. 22 poziția 129, în limbile de lucru folosite de organizație, denumirea casușelor poștale, astfel :

franceză — Boîte postale ; germană — Postfach-Post schliessfach ; rusă — Abonnementnii pastorii iascic ; engleză — Post Office box — private box ; spaniolă — Apartado de Correos, Casilla de Correos, Cassila postal.

Cutia poștală de scrisori este o „instalație” atît de obișnuită și utilă în prezent în întreaga lume încît nu-mi pot imagina posta, ca instituție modernă, fără ea. Cutia poștală are într-adevăr un rol esențial în depunerea trimiterilor de scrisori.

Astăzi fiecare dintre noi are tot mai multă încredere în cutia de scrisori, ea fiind primul intermediar al schimbului dorit de noi pentru a corespunda. Această încredere este motivată de faptul că în zilele noastre prin cutiile poștale de scrisori trece o cantitate uriașă de corespondență. În anul 1984 cele 168 Administrații Poștale ale țărilor membre U.P.U. au prelucrat un număr de 160 000 000 000 scrisori și cărți poștale. Se apreciază că între 70—75% din aceste obiecte de corespondență au urmat drumul cutiilor poștale de scrisori.

Poșta română prelucrează anual peste un miliard de obiecte de corespondență din care peste 60% sînt scrisori, vederi și cărți poștale, care în marea lor majoritate au fost depuse la cutiile poștale de scrisori.

Nu dispunem pînă în prezent încă de date precise cu privire la data și locul unde a fost „înființată” prima cutie poștală de scrisori în lume.

Savantul italian E. Melillo menționează în opera sa „La posta nei secoli” (Poșta de-a lungul secolelor) păstrîndu-și o mică rezervă, că autoritățile municipale din Florența au instalat în anul 1529 în diferite puncte din oraș (în special în apropierea bisericilor) cutii din lemn, avînd o deschidere pentru depunerea scrisorilor. Aceste cutii, numite în limba italiană „tamburi” (nu serveau propriu zis scopurile poștei ci erau destinate mai de grabă denunțurilor anonime adresate autorităților locale în vederea urmăririi și prinderii speculanților, oamenilor necinstiți și a persoanelor suspecte de a fi săvîrșit diverse abateri.

Deci, spune savantul, „aceste cutii aveau menirea de a speria pe orice persoană turbulentă, avertizînd-o că puterea statală veghează asupra ordinei”. Asemenea cutii s-au mai găsit în secolul XVI în Veneția, instalate în fața palatului Dogilor.

După puțin timp aceste cutii de scrisori (lamburi) au dispărut de pe „scena” orașului din cauza abuzului de la scopul lor inițial. Melillo pretinde că poșta le-a preluat pentru propriile sale scopuri. El mai pretinde că traficul de scrisori era încă redus la sfârșitul secolului al XVIII-lea; în anul 1772 nu existau încă cutii de scrisori la Viena.

În secolul al XVII-lea „cutiile” poștale din piatră instalate în partea meridională a Africii, în special la Capul Bunei Speranțe, constituiau într-un fel prototipurile cutiilor de scrisori. Era vorba pur și simplu de blocuri mari de piatră sub care echipajele corăbiilor, precum și pasagerii ce călătoreau spre India, depuneau corespondența lor — prevăzută cu adresă, pentru ca echipajele navelor ce se întorceau în Europa pe aceeași rută, să le scoată de acolo și să le înmâneze destinatarilor lor. De asemenea încă din anul 1658, pe insula Sfânta Elena, existau cutii de scrisori asemănătoare.

În legătură însă cu prototipurile de cutii de scrisori trebuie menționat scriitorul german Johann Albrecht care, trimis de prințul Frederic al III-lea la Moscova și în Persia, țara lui Darius, arăta în memoriile sale de călătorie că „olandezii au în fiecare port un loc sau o piatră unde depun scrisori în vederea transmiterii compatrioților a unor informații referitoare la parcursul călătoriei”. Acest procedeu primitiv de efectuare a unui schimb de informații urma să conducă, cu timpul, la schimbarea locului și modului de depunere a scrisorilor.

La muzeul Poștelor și Telecomunicațiilor din Italia se păstrează multe „cutii” de scrisori executate din piatră, ce reprezintă anii 1633, 1674, 1707 și 1818. Se poate deci trage concluzia că primele cutii de scrisori au apărut în Italia.

Prima informație referitoare la crearea unei cutii de scrisori propriu zisă ne-o furnizează istoricul polonez Aleksander Sniezko. El arată că o asemenea cutie de scrisori a existat în Franța și datează din anul 1653. Consilierul regal Villayer având misiunea de a organiza la Paris „Mica poștă” a instalat, în ajutorul expeditorilor de corespondență locală, mai multe cutii de scrisori în fiecare cartier al capitalei Franței.

Confirmarea celor de mai sus este făcută în lucrarea „LA POSTE LIEN UNIVERSEL ENTRE LES HOMMES” editată la Lausanne în 1974 cu ocazia celui de al XVII-lea Congres al U.P.U., Congresul centenar.

Documentele atestă că Villayer a adresat și un apel locuitorilor Parisului prin care îi informa că „aceste cutii de scrisori vor putea fi folosite de personalul curții regale, persoanele preocupate sau distrase, persoanele grăbite sau leneșe, studenții și părinții fie sănătoși fie bolnavi, credincioși cit și laici, bogați și săraci: într-un cuvânt toți bărbații și toate femeile vor putea utiliza această nouă descoperire tehnică”.

„Mica poștă” pariziană poseda 15 cutii poștale pentru curierul local, instalate în locurile cel mai mult frecventate ale orașului. Ridicarea scrisorilor din aceste cutii se făcea de trei ori pe zi (la 6, 11 și 15) prin intermediul unor mesageri. Corespondența rezultată din aceste cutii de scrisori era transportată apoi la biroul poștal unde se făcea trierea pe cartiere, după care factorii poștali o distribuiau destinatarilor din Paris.

Dar și poșta din acea vreme a întâmpinat greutăți. Această „noutate” era mult apreciată de populație. Farsorii răutăcioși au acționat. În timpul nopții acești adversari ai noului aruncau diverse obiecte în interiorul cutiilor, chiar și șoareci vii, care în felul lor distrugau scrisorile și desigur că urmau reclamații și nemulțumiri ale populației.

În consecință a fost necesară desființarea acestor cutii poștale de scrisori pe o perioadă îndelungată.

Din unele documente rezultă că de fapt nici Administrația poștală nu a întâmpinat cu prea mult satisfacție aceste cutii poștale. Sistemul de francare al vremii prevedea perceperea francării pentru scrisori în numerar. Ori cutia de scrisori împiedica perceperea francării. Această concluzie credem că a fost trasă și de poșta germană deoarece prima cutie de scrisori nu a fost instalată la Berlin decât în anul 1776, în holul principal al oficiului poștal deci la îndemina corespondenților care plățiseră deja francarea.

Până la jumătatea secolului XVIII în orașul Viena nu existau cutii de scrisori. Împărăteasa Maria Tereza a făcut cadou poștei locale din Viena în anul 1771 un număr de 20 „Cutii poștale volante”. Documentele studiate ne arată că existau 20 de mesageri ai poștei locale, îmbrăcați în caftane galbene-portocalii, garnisite cu revere negre și care circulau pe străzile Vienei. Acești mesageri erau

prevăzuși cu o „plesnitoare“ și fiecare poseda o cutie legată de umăr cu o curea galbenă. Ei stringeau în tot timpul zilei corespondența de la populație și o predau la biroul poștal central. Într-adevăr, la zgomotul asurzitor al plesnitoarelor, locuitorii ieșeau din casele lor și își depuneau scrisorile (cei interesați desigur) în cutia mesagerului. Aceasta se numea de fapt cutia de scrisori ambulantă.

Această poștă locală a Vienei a funcționat 10 ani. În 1782 funcțiile ei au fost preluate de poșta statului.

Cele 9 birouri-sucursale preluate au fost transformate în puncte de legătură unde se găseau instalate mici cutii din lemn pentru culegerea corespondenței netimbrate și pe care figura un desen reprezentând o scrisoare și un corn.

Muzeul păstrează și azi printre colecțiile sale, cea mai veche cutie de scrisori din DANEMARCA. Este vorba de o copie a micii cutii poștale oficiale din orașul CHRISTIANDELD. Această cutie poștală datează din 1829 și este prevăzută cu monograma lui Frederic al VI-lea și cu numele localității de origină. Cutia este ornamentată cu nituri de alamă având capetele strălucitoare. Muzeul mai posedă și o colecție de uniforme poștale, obiecte folosite în poștă în decursul anilor, însemnuri, hărți și mobilier. Uniforma factorului poștal, care a fost jolosită în anii 1806—1826 ne prezintă de fapt poșta locală particulară din Copenhaga și care a existat până în anul 1849, an în care poșta privată a fost preluată de biroul poștal al statului.

Proprietarii caselor din Danemarca nu permiteau factorilor poștali să circule pe scările locuințelor lor. Din acest motiv factorii poștali aveau un „GONG“ pe care îl loveau cu o baghetă pentru a-și semnala prezența pe stradă. Corespondenții interesați trebuiau atunci să se prezinte mesagerului poștal pentru a-și depune sau primi corespondența. Se plătea o taxă de transport în momentul primirii corespondenței.

GONGUL a fost curind înlocuit cu TROMPETA. Locuitorii au depus mai multe jalbe plângându-se de zgomotul permanent al trompetelor. Urmare acestei situații factorii poștali au primit în schimb o mică sonerie care era mai acceptabilă. Factorii poștali erau echipați și cu câte o mică cutie poștală de scrisori, atârnată de umăr.

Oficial în DANEMARCA cutiile poștale de scrisori și mărcile poștale au fost introduse simultan, la 1 aprilie 1851.

Cutiile poștale au fost confecționate din lemn sau tablă. Acestea erau instalate în fața oficiului poștal. Erau prevăzute cu un zăvor fixat în partea posterioară a cutiei și care servea pentru deschiderea și ridicarea corespondenței depuse. Asemenea cutii se găsesc în prezent la muzeul poștal amintit.

Spre anii 1860, simultan cu introducerea unor firme roșii pentru birourile poștale, s-a adoptat culoarea roșie și pentru cutiile de scrisori.

În anul 1819 este situată deschiderea liniei Berlin—Magdeburg pentru poștă, apreciată ca cea mai rapidă. Austria a urmat acest exemplu și în 1823 a fost prima care a folosit pentru poștă „trăsuri expres“. Traficul poștal era destul de numeros.

În Prusia cutiile de scrisori au fost introduse la data de 23 octombrie 1823, urmare unei decizii regale inspirată de instituțiile franceze poștale din Renania, anexată de Prusia în urma înfringerii lui Napoleon I.

Urmare acestei măsuri s-a dat apoi ordinul de a se confecționa și instala cutii de scrisori și în celelalte regiuni ale Prusiei (acest ordin privea însă numai orașele de o anumită importanță — nu se generalizase).

Din aceste considerente numărul cutiilor poștale de scrisori era totuși redus. Astfel, (ne surprinde, dar aceasta este realitatea) în anul 1823 la Königsberg, Frankfurt și Breslau nu exista decât câte o cutie de scrisori; Posen (Poznań), Dantzig (Gdańsk) aveau câte 4 cutii de scrisori, toate din lemn. Conform dispozițiilor emise de poștă, la cutiile de scrisori puteau fi depuse numai scrisorile din traseul interior. Corespondența destinată pentru străinătate, trebuia depusă la birourile poștale pentru a se determina taxa. (În acea epocă nu se cunoșteau mărcile poștale).

Avem elemente pentru existența unor cutii de scrisori în Suedia, Norvegia, Spania, Anglia, etc. Dar despre acestea precum și despre evoluția cutiilor de scrisori pe celelalte continente ne vom ocupa în viitorul apropiat.

Din studiul de pînă în prezent rezultă că deși cutia poștală de scrisori ca „instituție poștală“ a găsit în general o primire favorabilă, au existat și anumite orașe care s-au opus cu înverșunare acestei noutăți foarte utile. Așa de exemplu municipalitatea orașului HANOVRA motiva încă în anul 1840 ostilitatea sa față

de cutiile poștale cu argumentul că „persoanele nemulțumite dintr-un motiv oarecare de serviciul agenților poștali ar putea să le adreseze scrisori jignitoare nesemnate pe care le-ar depune în aceste cutii de scrisori”.

Asemenea reproșuri precum și altele nu au putut încetini evoluția victorioasă a cutiilor poștale de scrisori. În zilele noastre la cele peste 632 000 oficii poștale funcționează milioane de cutii poștale de scrisori, de toate felurile, având culori după placul fiecărei Administrații poștale, unele mai sofisticate decât altele.

Preocuparea prezentă a Uniunii Poștale Universale și respectiv a CONSILIULUI CONSULTATIV DE STUDII POȘTALE, organul însărcinat cu probleme de cercetare și studii, precum și a tuturor celor peste 168 Administrații poștale, este îndreptată spre viitor. Cum vor arăta aceste cutii poștale în anul 2000, dar în anul 2050? Ce fel de cutii poștale vom folosi la o populație dublă pe terra? Pregătim sau nu cutii poștale pentru spațiul cosmic? Dar pentru alte planete? Cum ar putea arăta o cutie poștală robot tranzistorizat? Adoptarea lor va fi pasul tehnicii moderne? Vor rămâne oare numai piese de muzeu? Sute și mii de întrebări, pe care de mult specialiștii și nespecialiștii au început să și le pună.

MIHAIL VOICESCU

Pionierat în construcția aeroplanelor românești

Alături de T. Vuia, A. Vlaicu și H. Coandă, o serie de alți inventatori români, prin realizările lor originale în perioada de început a aviației mondiale, au exercitat o influență determinantă asupra dezvoltării ulterioare a aviației românești.

În anul 1875, cu 15 ani înaintea lui Otto Lilienthal, profesorul ieșean de gimnastică Spinzi, încearcă aparatul de zbor construit de beizadea Grigore Sturdza, la Cristești.

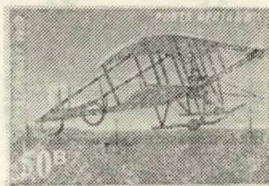
Planorul urma să fie lansat cu ajutorul unui plan înclinat montat pe un foișor. Aceasta neavînd înclinarea și lungimea suficientă, nu a putut asigura planorului viteza necesară zborului, ducînd la prăbușirea aparatului și rănirea pilotului.

Încercarea de zbor situează România printre primele țări din lume unde s-au construit și încercat efectiv aparate de zbor fără motor.

de construcție proprie pe cîmpul alăturat fabricii „Cărămidă” de pe șoseaua Panteimon. Aparatul, de tip biplan, avea un „schelet din lemn de molift ușor” iar aripile îmbrăcate cu pînză de tip „indian”.

Lansarea se făcea prin remorcare cu un cablu de 30 m prins de un automobil.

La primele lansări în postul de pilotaj s-a aflat prima soție a lui H. August, Aurelia Tempeanu, apoi constructorul însuși, obținîndu-se lungimi de zbor pe 150—180 m la înălțimea de 4—7 m, aparatul dovedind o bună stabilitate.

La 27 mai 1911, pe cîmpul Cotrocenilor, Dumitru (Tache) Brumărescu încearcă în zbor aeroplanul „Columba”.

După un rulaj la sol și cîteva salturi aparatul se izbește de pămînt și se detriorează.

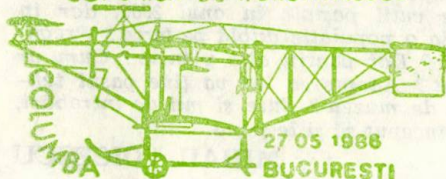
D. Brumărescu s-a născut în 1872 la Vălenii de Munte și — preocupat de problema zborului mecanic — realizează în anul 1900 un aeromodel propulsat de un fir elastic răsucit.

În luna martie a anului 1909, Henri August (născut în Gorj în 1881) execută primele încercări de zbor ale planorului

Aeroplanul — helicopter brevetat în 1909 cu numărul 1884 era un biplan monomotor, iar cele trei elice cu care era înzestrat, erau acționate de un motor de 50 CP.

75 ANI DE LA ZBORUL AVIONULUI
CONSTRUIT DE T. BRUMARESCU

Originalitatea acestui aparat o constituia elicea orizontală dispusă în partea din față cu rol de a ușura desprinderea de la sol.

Între 22 iulie și 28 august 1911, pe cîmpul Cotrocenilor, alături de demonstrațiile aviatice executate de A. Vlaicu, N. Capșa, A. Popovici și G. V. Bibescu, Nicolae Saru-Ionescu încearcă în zbor aparatul de construcție proprie, aparat despre care A. Vlaicu avea să spună „... o lucrare prețioasă menită să reușească”.

În timpul zborului din 28 august 1911, aparatul s-a accidentat, iar inventatorul, lipsit de mijloace materiale, nu l-a mai refăcut.

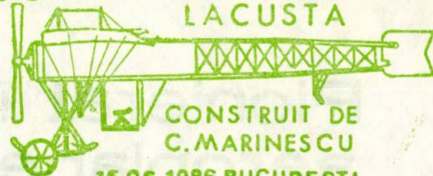
În anul 1911, pe aerodromul Cotroceni, pilotul Eugen Komornicki încearcă în zbor cu rezultate bune, aeroplanul „Lăcusta” proiectat de Corneliu Marinescu.

Aeroplanul era un monoplan, monomotor, cu lungimea de 8,35 m înălțimea de 3,20 m și anvergura de 9,20 m.

La vremea respectivă, aparatul a constituit o noutate (se pare mondială) în rezolvarea lui ca aeroplan destinat misiunilor de bombardament.

Față de aeroplanele militare construite pînă atunci, care nu aveau nici un fel de amenajări specializate, „Lăcusta” dispunea pe lîngă locurile destinate pilotului și observatorului de un loc destinat bombardierului, amplasat sub fuselaj. Această amplasare oferea bombardierului vizibilitate și manevrabilitate, condiții esențiale pentru un avion de luptă.

75 ANI DE LA ZBORUL AVIONULUI
LĂCUSTA

În perioada 1925—1929, Ion Stroescu, construiește pe cheltuiala sa la Rîmnicu Sărat, primul tunel aerodinamic din România avînd o deschidere de 1,50 m și fiind prevăzut pentru măsurători cu o balanță tip Stroescu.

În 1930 I. Stroescu a colaborat la realizarea tunelului aerodinamic de la Școala Politehnică din București, iar în 1946 a prezentat la Congresul Internațional de mecanică aplicată de la Paris un model de tunel aeronautic.

Aceasta a constituit încheierea unei convenții încheiată între Oficiul național în studii și cercetări aeronautice (ONERA) din Franța ca beneficiar și Institutul de Aerodinamică din România ca executant.

I. Stroescu s-a remarcat și prin realizarea unor procedee originale de hipersustentație, procedee folosite în prezent la avioanele supersonice.

Prin materialul de față autorul a căutat să prezinte o parte din realizările aeronautice românești de la începutul secolului nostru oglindite prin materiale filatelice adecvate, constituind în același timp și un material informațional minim pentru expozanți de tematică aviatică.

MIHAI CHIROIU

Un eveniment filatelic

Licitațiile „BOKER” continuă...

Și în 1987, dispersarea la licitație a impunătorului ansamblu de colecții ale vechilor state germane constituit de J. Boker junior, din New York, a constituit în continuare un eveniment de prim plan în filatelia mondială.

De origină germană, Boker a colecționat mărcile vechilor state germane. Capitol de anticariat filatelic care — alături de cele ale vechilor state italiene, ale cantoanelor elvețiene, ale vechilor state indiene — este unul dintre sectoarele cele mai pretențioase și totodată mai atractive ale filteliei vechi.

Atît în revista „Filatelia”, în cursul anului 1986, cît și în „Almanahul filatelic” — 1987 (pag. 61 și următoarele) cititorii au fost informați asupra primelor editii ale licitațiilor „Boker”. Vorbim aici despre „primele editii” întrucît materialul filatelic deosebit de amplu asamblat de J. Boker jr. într-o viață întreagă, nu a fost aruncat pe piață dintr-o dată (ceea ce ar fi îngreunat nespus desfacerea) ci treptat, prin licitații succesive, organizate de Casa de licitații Koehler, din Wiesbaden (R.F.G.).

Alegerea făcută de Boker, de a desface colecțiile în țara lor de origină se explică de la sine; pe de-o parte — materialul filatelic și istorico-poștal găsește cel mai bun deuseu în țara respectivă, iar pe de alta, în alte țări ar fi putut fi expus unor scaderi ale dolarului, care — de fapt — au și intervenit pe parcurs.

Prezum se știe, marile colecții, de faimă mondială, sînt rodul unor perseverente acumulări, bazate pe mari posibilități financiare. Existența, pe piața filatelică, a unor mari colecționari este întotdeauna cunoscută de comercianți, și de deținătorii de piese rare, care caută să le ofere și să le plaseze materialul de excepție. În schimb, cînd este vorba de a desface o colecție mare, lucrurile sînt mult mai complicate, întrucît arareori se găsește un colecționar dispus a achiziționa un întreg complex, din care — în ultimă analiză — nu l-ar interesa decît cîteva piese. Calea licitațiilor este de aceea cea mai des folosită. Cînd o colecție de prim rang ajunge a fi oferită pe această cale ea beneficiază de largă publicitate pe care o constituie (cu răspîndire în lumea întreagă) cataloagele editate de organizatori. Acestea pun la îndemîna eventualilor cumpărători informații amănunțite asupra pieselor scoase în vînzare. Dar totodată constituie un prețios material informativ, documentar, pentru colecționarii mijlocii și pentru cercetători. Trebuie relevat aici cã și în filatelie, intrarea unor piese de interes deosebit în circuitul vînzări-cumpărări, trezește același interes pe care îl determină în rîndul iubitorilor de artă, vînzarea, licitarea unor opere de valoare. Exemplul recent al curiozității trezite de apariția în circuitul vînzărilor, a celebrei pînze a lui Van Gogh — „Mănunchi de floarea soarelui” sau a unei pînze de Carpaccio, se situează pe aceeași linie ca și știrile despre trecerea dintr-o mînă într-alta a cutărei sau cutărei mari rarități filatelice.

Aceste adevărate evenimente în viața modernă au, firește, aspecte bănești menite a lucra asupra imaginațiilor. Dar acestea nu trebuie și nu pot să afecteze dragostea de frumos, care animă pe iubitorii de artă și pe cei de filatelie, chiar cînd atenția lor se îndreaptă spre nivele mult deasupra posibilităților lor de achiziționare.

La capătul unor îndelungate activități de colecționare, nu sînt puțini cei care își pun întrebarea ce soartă trebuie să dea pieselor pe care le-au strîns cu rîvnă și cu drag. Prea puțini sînt cei care au urma și pregătiți să le continue opera de colecționare. Pentru a evita ca rodul strădaniilor lor să alunece în miinile nelipsiților „rechini” al filateliei, unii hotărîsc să lase posterității colecțiile lor ca un tot organic, astfel cum le-au construit cu mîgălă. În rîndul acestora s-au situat, spre pildă, în Marea Britanie, colecționarul Tapling, care și-a donat colecțiile vestitului „British Museum”. Din acestea fac parte, și azi, cîteva exemplare „Cap de Bour” ale Moldovei. La noi, printre donații s-au înscris, în decursul anilor, cea a colecției Cantacuzino, de clasice și post-clasice românești (azi la Biblioteca Academiei R.S.R.) sau — mai recent — legatul lui Ludovic Dengel, din Sibiu (prefilatelic, clasice românești printre care și un „Cap de Bour”.

Alți colecționari, sincer atașați de mărci, preferă ca piesele pe care le-au acumulat să reîntre în circuitul filatelic, umplînd lacune, goluri, în colecții care de mult așteaptă să poată încorpora piesele respective. Sînt multe numele care pot fi citate în această ordine de idei, dar ne vom mîrgîni a le aminti aci pe acelea ale lui Kaspary și Burrus. Lor li se adaugă, acum, numele lui J. Boker jr. În domeniul „Vechilor state germane”, vînzarea colecțiilor sale constituie — după cum am mai spus — un eveniment epocal întrucît arareori s-au strîns la un singur posesor materiale atît de bogate, și nu dintr-unul sau două, trei state, ci din toate vechile state germane. Și în toate sectoarele, piesele acumulate strălucesc prin calitate, aspect la care Boker a ținut întotdeauna în cel mai înalt grad.

Organizatorii licitațiilor Boker scontează că vînzările vor cumula o cifră în jur de 44 milioane DM (mărci R.F.G.). Aceasta este cifra pentru care au fost, dealtfel, asigurate materialele respective. Vînzările au fost planificate eșalonat în opt etape, pînă în anul 1988. În cele cinci etape care au avut loc pînă la data redactării acestei informări, din totalul de 1333 loturi oferite, au fost vîndute 1304, valoarea realizată însumînd 23.119.000 DM (cifră la care s-ar adăoga 15% provizion etc.). Defalcat pe etape, acest total prezintă următoarele cifre:

Etapa	Valori de pornire a licitațiilor D.M.	Realizări D.M.
1	3.783	6.612
2	1.768	2.799
3	3.613	5.336
4	2.421	3.505
5	3.527	4.866
	15.123	23.118

Pe loturi, procentele de creștere față de baza de pornire au depășit la unele piese cu mult media depășirilor de mai sus, mergînd — în unele cazuri — de la 500% pînă la 1600% creștere. Firește, aceste majorări — care au depășit așteptările — au fost determinate de interesul deosebit pe care piesele respective l-au putut prezenta pentru anumite colecții. La unele piese — chiar foarte rare — realizările nu au depășit însă mult estimațiile din catalogul licitației. Astfel de cazuri s-au produs acolo unde redactorii ofertelor au situat prea sus cifrele înscrise în catalog. De multe ori, o informare insuficientă asupra eventualilor interesați în achiziționarea unor anumite piese, a dus la cifre de pornire destul de modeste, care au lăsat cîmp liber unor competiții înverșunate între amatori. S-au produs astfel situații (mai ales la piese de nivel mijlociu sau relativ modest) în care valoarea de catalog a mărcilor a fost mult depășită din considerente de istorie poștală. Aici, raritatea numerică a mărcilor, cota din marile cataloage, a cedat pasul considerentelor specifice de istorie poștală sau marcofilie.

A supra unor piese mai spectaculoase vândute în primele ediții ale licitațiilor Boker, cititorii noștri au fost informați prin „Almanahul filatelic — 1987” și ca atare nu vom reveni asupra lor. De astă dată ne vom opri, pe scurt, asupra câtorva loturi din licitația a cincea, citind numai câteva dintre piesele mai spectaculoase.

SAXONIA, nr. 1

Din celebrul „Dreier Sachsen” (valoarea de 3 pfennigi din 1850, cu numărul unu în catalog, la capitolul Saxonia) a fost licitat un bloc de patru, format din pozițiile 4, 5, 9 și 10 din planșa II), purtând frumoase ștampile dublu cerc CHEMNITZ, 10 AUG. (Fig. 1).

Această vedetă a filateliei mondiale se cunoaște rar în grupaj puțin perechi, trei ștraifuri de câte 3 exemplare și unul de patru. Singurul bloc de patru este cel amintit mai sus, avînd o nuanță roșu-cireș foarte vie. Exemplare din această varietate în pereche sau în francaturi multiple au fost întâlnite pe trimiteri de cataloage voluminoase, expediate prin poștă din Chemnitz (azi Karl-Marx-Stadt). Oferit cu 500.000 DM, blocul a fost adjudecat cu 520.000 DM.

Blocul licitat acum la Wiesbaden a mai apărut anterior la o licitație din 1958 a firmei Shanahan, din Dublin, fără a se ști cui aparținuse anterior. La Dublin a fost achiziționat — atunci — de J. Boker.

Interesant de amintit este că grupajul cel mai mare din marca de 3 pfennigi era un ștraif de cinci, care făcea parte din colecțiile muzeului poștal din Berlin dar care a dispărut de acolo la sfîrșitul războiului, fără a i se mai putea da de urmă de atunci.

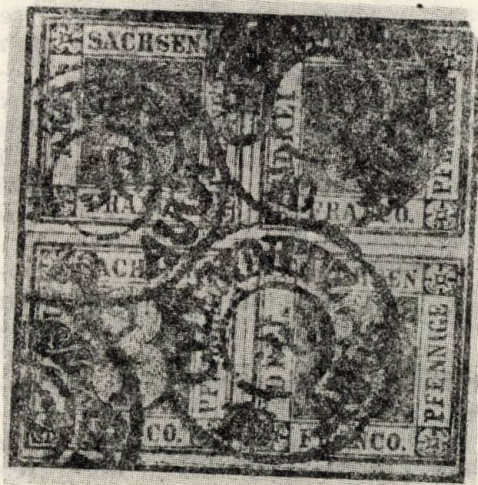

Fig. 1

Fig. 2

BERGEDORF

Din cele cinci valori ale emisiunii din 1861, două — cele de 1 și de 1/2 sch. — există și în perechi răsturnate. Tête-bêche-ul din colecția Boker este singurul cunoscut în stare obliterate. (Fig. 2).

Perechea a apărut pentru prima dată la o licitație din Berlin, îndată după sfîrșitul primului război mondial. El a fost adjudecat acum pentru nu mai puțin de 260 000 DM, cifră ce apare de-a dreptul exorbitantă, ținînd seama că marca de bază, normală (deci nu în pereche) nu are decît o cotă modestă de catalog.

continuare pag. 195

O propunere

Este cred incontestabil faptul că Poșta noastră a adus un mare aport în popularizarea, prin emisiuni filatelice, a personalităților marcante ale istoriei și culturii românești.

Totuși — cum se spune adesea, ar fi loc de mai mult. Astfel știm foarte bine că aportul femeii în cultură, precum și în alte domenii, este remarcabil. Cu toate acestea, urmărind aparițiile de mărci poștale de-a lungul vremii, n-am putea spune că s-a acordat o prea mare atenție — prezenței feminine în emisiuni filatelice, pentru a le cinsti meritele și sub acest aspect. În acest sens, poate că ar fi cazul ca Poșta noastră să ia în considerare — o eventuală emisiune de mărci poștale care să cuprindă deocamdată unele personalități feminine — din literatură. Mă refer la Veronica Micle (1850—1889), „muza inspiratoare a Luceafărului poeziei românești“, ea însăși poetă. Mă gândesc de asemenea și la Hortensia Papadat Bengescu (1876—1955), autoarea unor romane de introspecție a sufletului feminin, dar și la Cella Delavrancea, fiica marelui dramaturg Barbu Delavrancea și ea o prodigioasă autoare și om de vastă cultură.

Am lăsat mai la urmă — poate pentru un grupaj în cadrul emisiunii „Colaborări culturale“ — unele nume feminine de mare notorietate culturală și literară. E vorba de Iulia Hașdeu (1869—1888), Anne Elisabeth de Noailles — Brîncoveanu (1876—1933), Elena Văcărescu (1866—1947), Martha Bibescu (1889—1973), care aparțin literaturii românești, dar și universale. Iar, printre acestea, mai putem numi femei de mare patriotism, de dragoste fierbinte pentru țara lor de baștină. Este suficient, cred, că amintesc cît suflet a pus Elena Văcărescu pentru susținerea și apărarea drepturilor noastre, acolo, în capitala Franței adoptive, cînd se hotărau destinele României. Nici patriotismul Marthei Bibescu nu a fost mai prejos și nici aportul în același scop, în apărarea pămîntului strămoșesc.

Iată gândurile care mă frămîntă, de care se leagă speranța unor cinstiri meritate.

Eugen PANIGHIANT

PERECHI NEDANTELATE LA MIJLOC

~ Mărci poștale românești ~ VARIETĂȚI

Dintre diferitele categorii de varietăți existente, una dintre cele mai spectaculoase pare să fie perechea nedantelată la mijloc.

Menționată în cataloagele de specialitate imediat ce este cunoscută, bine cunoscută și mai ales greu de falsificat (mai puțin în cazurile în care respectiva marcă există atât dantelată cât și nedantelată) perechile nedantelate la mijloc sînt mult căutate de cei ce colecționează „România — specializat”.

În cele ce urmează încerc să fac o trecere în revistă a perechilor nedantelate la mijloc care se cunosc.

Pentru început cîteva precizări :

1) În tabel sînt trecute numai perechile compuse din două mărci, nedantelate între ele și care au dantelură pe toate părțile exterioare. Toate celelalte varietăți, ca perechi nedantelate cu dantelură exterioară pe două sau trei părți, tripticuri sau grupuri mai mari nedantelate între ele (chiar dantelate exterior pe toate părțile) vor face obiectul unei alte lucrări.

2) Lucrarea se bazează pe piesele existente în colecția mea. Atunci cînd marca a fost sesizată și nu se află în colecția mea este indicată sursa de informare. Fac excepții de la regula de mai sus 3—4 perechi, văzute de mine a căror proprietari doresc să rămînă anonimi.

3) Autorul nu consideră lucrarea exhaustivă cu atît mai mult cu cît numeroși colecționari păstrează asemenea varietăți pentru a le publica în cadrul unor articole proprii, originale.

4) O serie de poziții nu sînt completate. Cititorul urmează să înscrie în aceste lăcașuri noi informații, pe măsură ce acestea apar, astfel încît să poată avea oricînd un tabel la zi.

5) Observațiile de la sfîrșitul lucrării se referă în special la informații pe care autorul nu le-a putut verifica.

I. MĂRCI POȘTALE

Nr. crt.	Nr. CMPR/74	EMISIUNEA	Val.	Lat. nedant.	Sesizat de	Obs.
1	2	3	4	5	5	7
1	31	Carol barbă	5 b.	O.V.	CMPR-74	Obs. nr. 1
2	32	" "	10 b.	O.V.	CMPR-74	Obs nr. 1
3						
4						
5						
6						
7	51	Buc. II	10 b.	V.		Col. E. Săvoiu
8						
9						
10	55	Perle	15 b.	O.V.	CMPR-74	
11	56	"	25 b.	O.V.	CMPR-74	
12	57	Vulturi h. alb.	1,1/2 b	V.		
13	58	" "	3 b.	V.	CMPR-74	
14	60	" "	15 b.	V.	CMPR-74	
15						
16	63	" " h. col.	3 b.	O.V.	CMPR-74	
17	65	" "	5 b.	O.V.	CMPR-74	
18	71	" " Stemă	3 b.	V.	R. Zoscsak	
19						
20						
21	76	Cifră stemă	1,1/2 b		CMPR-74	
22	80	"	15 b.		CMPR-74	
23	83	Cifră f. f.	1,1/2 b		CMPR-74	
24	84	"	3 b.		CMPR-74	
25	85	"	5 b.	O.		
26	86	"	10 b.	V.		
27	87	"	15 b.		CMPR-74	
28	88	"	25 b.	V.		

1	2	3	4	5	6	7
29	89	Cifră f. f.	50 b.		CMPR-74	Obs. nr. 2
30						
31	92	Cifră PR mic	25 b.	O,V.		
32						
33	96	Emis. Jub.	5 b.	O V.	CMPR-74	Obs. nr. 3
34						
35	101a	Spic PR mic	3 b.	O.	CMPR-74	
36	102a	"	5 b.	O.	CMPR-74	
37	104a	"	15 b.	O,V.		Col. Răzvan Popescu
38	105a	"	50 b.	V.		
39	109a	"	2 l.	V.		
40						
41	99c	Spic PR mare	1 b.	O.		
42	100c	"	1,1/2 b	O.		
43	101c	"	3 b.	O,V.		
44	102c	"	5 b.	O.		
45	104c	"	15 b.		CMPR-74	
46	105c	"	25 b.	O.		Obs. nr. 4
47						
48	99d	Spic PR mij.	1 Bani	O.		Dant D.
49	104d	"	15 b.	O,V.		
50	105d	"	25 b.	V.		Obs. nr. 5
51						
52	101g	Spic PR întors	3 b.	V.		
53						
54						
55	124	Spic f. f.	1 Bani	O.		Dant B.
56	125	"	3 b.		CMPR-74	
57	127	"	10 b.		CMPR-74	
58	128	"	15 b.		CMPR-74	
59	123	"	25 b.	V.		Dant B.
60	133	"	15 b.		CMPR-74	Obs. 6
61						
62						
63	166	Mama răniț.	5 b.	O.		Dant. B.
64						
65	193	Expoz. Gen.	5 b.	O.	CMPR-74	
66						
67	211	Gravate	25 b.	O.	R. Zoscsak	
68						
69						
70	216	Tipografiate	1 b.	V.		Dant. D.
71	219	"	10 b.	V.		Dant. D.
72						
73	351	Sant. PTT.	1 b.	O.		H. alb. dant. D.
74						
75	354	1920 Bust mare	1 b.	O,V.		Dant. B. hr. g.
76	355	"	5 b.	O.		Dant. B. hr. g.
77	356	"	10 b.	V.		h. albă
78	357	"	15 b.	O.		h. albă
79	357	"	15 b.	O,V.		Dant. G.
80	359	"	40 b.	O.		h. gri. Dant. D.
81	361	"	1 l.	V.		h. alb. Dt. B,D.
82	386	1921 Bust mare	2 l.	O.		Dant. A.
83						
84						
85						
86	367	1925 Bust mic	3 b.	O,V.		Dant. A,D.

1	2	3	4	5	6	7
87	372	1925 Bust mic	5 b.	V.	CMPR-74	
88	377	"	10 b.	V.		Dant. A
89	371	"	25 b.	V.		Nuanțe
90	386	"	25 b.	O.V.	CMPR-74	
91	368	"	30 b.	V.		Dant. A.
92	368	"	30 b.	O.		H. scame
93	373	"	50 b.	O.V.		Dant. A.
94	374	"	60 b.	V.		Dant K.
95	369	"	1 l.*	V.		Nuanțe
96	375	"	2 l.	V.		
97	376	"	3 l.	V.		
98	381	"	10 l.	V.		Obs. 7
99						
100						
101	389	Alba Iulia	5 b.	O.		Dant. A.
102	391	"	50 b.	O.		Dant. K.
103	392	"	1 l.		CMPR-74	Obs. 8
104						
105						
106	425	Uzual 1928	1 l.	V.		
107	458	" 1930	30 b.	O.	CMPR-74	
108						
109						
110	469	Post. Aer. 8 Iun.	2 l.	O.		
111						
112	475	Uz. 1930 PTT.	3 l.	V.		
113	477	"	6 l.	V.		
114						
115	523	Uz. 1932 CC.	1 l.	O.		
116	524	"	2 l.	V.		
117						
118	537	Jamb. Sibiu	6+6 l.	V.		
119	542	Sanat. PTT.	6+1 l.	V.		
120						
121	569	Uz. 1934 f. Pot.	50 b.	O.		
122	571	"	4 l.	O.		
123	572	"	6 l.	O.		
124						
125	586	Uzual 1935	1 l.	O.		
126						
127	664	Centenarul	7 l.	O.		
128						
129						
130						
131	723	Uzual 1940	25 b.	V.		
132	724	"	1 l.	V.		
133	726	"	5 l.	V.		
134	727	"	10 l.	V.		
135	730	"	20 l.	V.		
136	733	"	100 l.	V.	CMPR-74	
137	738	"	4+1 l.	V.		
138	739	"	6+1 l.	V.	CMPR-74	
139	780	Uzual 1942	4 l.	V.		
140						
141	895	Uzual 1945	0,5 l.	V.		
142	903	"	35 l.	V.		
143	906	"	80 l.	V.		
144						
145	963	Gaz. Matemat.	2 l.	O.		

1	2	3	4	5	6	7
146	964	Gaz. Matemat.	80 l.	O.		
147						
148	996	Uzual 1945	80 l.	O.		
149	1000	"	160 l.	O.		
150	1013	"	3700 l.	O.		
151						
152	1031	Filarmonica	160 l.	O.		
153						
154	1569	Uzual 1955	10 b.	V.		
155	1570	"	20 b.	V.		
156						
157	1960	III Cong. PCR	55 b.	O.		
158						
159						

II. MĂRCI DE SERVICIU

1	2	3	4	5	6	7
1	S 13	Oficial 1929	50 b.	V.		
2	S 14	"	1 l.	V.		Obs. 10
3						
4						
5						
6	G 1	Scutit 1913	—	O.		
7						
8	F 3	Factagi 1898	25 b.	V.		
9						
10	P 7	Taxa de plt. 1885	20 b.	O.V.	CMPR-74	
11						
12	P 11	Idem 1887	10 b.	O.V.	CMPR-74	
13						
14	P 17	Idem 1890	2 b.	O.V.	CMPR-74	
15	P 18	"	5 b.	O.V.		
16	P 19	"	10 b.	V.		
17	P 20	"	30 b.	O.V.	CMPR-74	
18						
19	P 34	Idem 1898	60 b.	O.V.	CMPR-74	
20						
21	P 68	Idem 1922	10 b.	O.		Dant. A.
22	P 69	"	20 b.	O.V.		Dant. A.
23	P 71	"	50 b.	V.		Dant. A,B.
24						
25	P 75	Idem 1924	1 l.	V.		Dant. A.
26	P 76	"	2 l.	V.		Dant. A.
27						
28	P 80	Idem 1926	2 l.	V.		Dant. A.
29	P 87	Idem 1930 — PTT	2 l.	O.		Dant. A.
30						
31	P 89	Idem 1942	100 l.	V.		Dant. A.
32						
33	P 91	Idem 1932/38	2 l.	O.		
34	TA 5	Ajut. Traian	10 b.	O.		
35	TA 27	Ajut. Torcăt.	50 b.	V.		

1	2	3	4	5	6	7
36	AS 1	Asist. Socială	10 b.	V.		
37	AS 2	"	25 b.	O.V.		
38	AS 3	"	50 b.	O.V.		
39	AS 4	"	1 l.	V.		
40	AS 5	"	2 l.	V.	CMPR-74	
41	AS 6	"	5 l.	V.	CMPR-74	
42	AS 7	"	50 l.	O.		
43						
44	PF 25	Tx. Pl. T. Aviaț.	1 l.	V.		
45						
46	FA 3	Timb. Aviație	50 b.	O.		
47	FA 4	"	1 l.	O.		
48	FA 13	Fond. Aviație	50 b.	O.		Dant. R.
49	FA 14	"	1 l.	O.		Dant. P.
50						

III. POȘTE LOCALE

1	2	3	4	5	6	7
1	PN 1	Poșta Năsăud	2 P.	V.	Col. M. Popovici	Rev. F. 1/85
2	PSL-67	Poșta Sălaj	50 F.	O.		
3	PSL-68	"	1 P.	V.		

OBSERVAȚII

1) Informațiile privind existența acestor perechi nedantelate la mijloc sînt contradictorii. Astfel unii specialiști afirmă că ar fi vorba de perechi din emisiunea corespunzătoare nedantelată, fals dantelate.

2) Sînt informații că ar exista perechi nedantelate la mijloc din toate valorile emisiunii „CIFRA ÎN 4 COLȚURI“ cu pseudo-filigranul STEMA MICA.

3) Sînt informații că ar exista perechi nedantelate la mijloc și din valoarea de 1, 1/2 b, CMPR-74 nr. 94.

4) Sînt informații că ar exista perechi nedantelate la mijloc și din valoarea de 10 b, 103 c.

5) Sînt informații că ar exista perechi nedantelate la mijloc și din valoarea de 3 b, 101 d.

6) CMPR-74 susține la pag. 162 că din emisiunea SPIC DE GRÎU fără filigran „există perechi nedantelate la mijloc, vertical sau orizontal din toate valorile nr. 124—141 afară de nr. 130/40 bani“.

7) CMPR-74 notează ca existînd și perechi nedantelate oriz.

8) Sînt informații că din emisiunea „Alba Iulia“ ar exista și perechi nedantelate la mijloc 5 b. V, 25 b. O, 50 b. V, 1 leu O, V, 3 lei O.

9) Sînt informații că din seria Uzuale filigran PTT-1930 ar exista perechi nedantelate la mijloc orizontal din valoarea de 30 b și vertical din valoarea de 2 și 10 lei.

10) Sînt informații că din emisiunea TIMBRU OFICIAL 1929 ar exista perechi nedantelate la mijloc vertical din valorile de 6,10 și 50 lei.

ȘAPIRA MARCEL

Întreguri poștale

Cărți poștale supratipărite în anul 1947

La 15 august 1947 a avut loc o stabilizare monetară, prilej cu care s-a procedat la supratipărirea CP. 119 (CMPR. 74) cu trei francaturi mecanice diferite, cu valoarea nouă a tarifului poștal de 7,50 lei. Supratiparul la toate cele trei tipuri cunoscute este roșu.

1752

ADAUGATI ÎN TOT DE AUNA
ÎN ADRESA
CORRESPONDENȚEI
PENTRU BUCUREȘTI
ȘI NUMARUL
SECTORULUI POSTAL

1951

PENTRU A VA ASIGURA
BANI ÎN CALĂTORIILE DVS.
PROCURATIVA
BONURI POSTALE DE LA
OFICIILE P.T.T.

Foto. 1—3 reproduc desenele celor 3 tipuri de francaturi mecanice.

Aceste cărți poștale sînt rare. Raritatea acestora a făcut să nu fie cunoscute de autorii CMPR 74 și ai altor cataloage care tratează întregurile poștale românești.

Din datele deținute pînă în prezent, aceste cărți poștale au circulat în perioada octombrie 1947 — martie 1948.

SĂVOIU EMANOIL

Un test pentru anul 1988

Răspunsuri

1) Noi vă oferim trei premiere din care Dv. puteți alege:

— Mărcile emisiunilor Principatele Unite (valorile de 3, 6 și 30 parale) se găsesc în perechi tete bêche numai „Cap la cap” în emisiunea „Tipar de mașină” (1862) cît și numai „goarnă la goarnă” emisiunea „Tipar la mină” (1864).

Menționăm că în toate cataloagele filatelice cele două emisiuni poartă acelaș număr de bază.

— Mărcile emisiunii Principatele Unite, tipar de mașină, 1864, există în perechi vertical/orizontal.

— În mai 1891 este emisă de Poșta română prima emisiune jubiliară din lume

2) Această bunicuță s-ar putea numi FLORICA dar la fel de bine ELENA sau MARIA.

Toate acestea sînt numele unor stații de cale ferată care executau serviciul de poștă și a căror ștampile sînt mult căutate de colecționarii specializați. FLORICA se afla pe linia Golești-C.-Lung, ELENA pe linia Ciulnița-Fetești iar MARIA pe linia Galați-Bîrlad. Astăzi nici una din aceste gări nu mai poartă denumirea inițială. (fig. nr. 1).

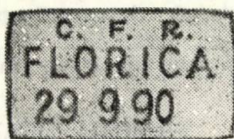

Fig. 1

3) După cîte știm nici una... dacă facea abstracție de marca CMPR-74 nr. 1074 din seria PACEA 1947, prezentată în fig. nr. 2.

Fig. 2

4) Nu știm exact înălțimea construcției dar... vîrfurile ei ajunge pînă la nori... așa cum se poate vedea pe varietatea prezentată în fig. nr. 3.

5) Este vorba despre marca CMPR-74 nr. 1852 — Prima planetă artificială a sistemului solar (1958). La o parte a emisiunii una din mărcile de pe coală apare cu luna de culoare albă așa cum se poate vedea din fig. nr. 4.

Fig. 3

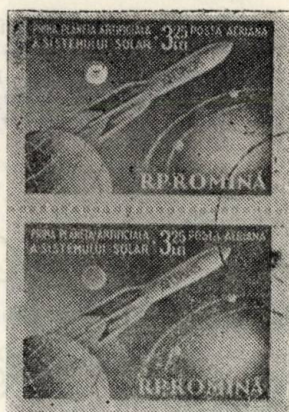

Fig. 4

ȘTAMPILE CU DENUMIREA „SUCURSAL”

Oficiile poștale sucursale au apărut în primul rând ca urmare a creșterii volumului de poștă manipulat la oficiile „centrale” dar și în scopul înlesnirii deplasărilor în zonele populate. Cu timpul, în directă legătură cu amplexarea pe care o vor lua serviciile poștale, oficiile sucursale se vor înmulți ca număr. În majoritatea localităților mari existau, la sfârșitul perioadei care ne preocupă (1865—1916), astfel de oficii.

Atât oficiile poștale sucursale cât și ștampilele lor purtau, pentru a fi identificate, un număr de ordine (1, 2, etc.) sau o denumire suplimentară (în multe cazuri denumirea clădirii în care funcționa respectivul oficiu poștal). Despre acestea va fi vorba în cele ce urmează.

Numai cîteva oficii au păstrat denumirea „SUCURSAL” și în ștampile.

Primele oficii poștale sucursale au fost înființate la 1 august 1865, în București. Ștampilele lor purtau inscripția BUCUREȘTI—POST. SUCC. No „cu numere de la 2 la 5. Reproducerea acestor ștampile precum și alte amănunte privind funcționarea primelor sucursale au fost deja publicate. Acum voi reaminti numai data desființării lor : 15 februarie 1866.

Pentru oficiul sucursal înființat (cu serviciu poștal de la 15 aprilie 1873) în localul Ministerului de Finanțe din București, se cunoaște o ștampilă cu un singur cerc și inscripția „SUCURS. MIN. FINANC”. Ea a fost, de asemenea, publicată.

Pentru identificarea următoarelor oficii poștale ce păstrau în titlu denumirea „Sucursal”, am apelat la informațiile oferite prin Dările de seamă ale DGPT și prin Buletinul Telegrafo-Poștal. Înregistrăm astfel existența, în 1880, a unui oficiu JASSY SUCURSAL, a cărui ștampilă nu-mi este cunoscută. Următoarele oficii poștale pe care le putem avea în vedere în acest articol datează

din ultimul deceniu al secolului trecut. E vorba de oficiile poștale sucursale din București, Galați, Buzău, Râmnicu-Sărat, Birlad și Focșani.

În anul 1893 (DS DGPT 1888—1894) s-au înființat în capitală trei oficii sucursale, sub titulatura „București-Sucursal (I, II, III)”. D. Pașșalega amintește ștampila sucursalei III, iar noi reproducem (fig. 1) pe aceea a sucursalei I (colecția dr. ing. M. Săpîra).

Fig. 1

Fig. 2

Fig. 3

Aceste ștampile au fost utilizate puțin timp.

Pentru oficiul poștal sucursal din Galați nu avem date privind înființarea sa, dar dintre ștampilele cunoscute de autor cea mai timpurie este 19 JUL 894. Desființat la 5 mai 1898, oficiul Galați-Sucursal va mai funcționa în perioada 1 octombrie 1907—30 august 1916. Revin cu precizarea că nu este singurul oficiu poștal din Galați (au mai existat, spre exemplu, oficii sucursale cu denumirea Galați-Docuri, Galați-Bursă, etc.) dar este singurul care a păstrat în denumire și ștampile termenul „sucursal”. Există mai multe ștampile ale oficiului Galați-sucursal. Am identificat trei ștampile diferite, prezentate în fig. 2—4.

Fig. 4

Fig. 5

Fig. 6

Fig. 7

Fig. 8

Fig. 9

Pentru celelalte oficii poștale sucursale înființate în secolul XIX, datele privind existența lor sînt următoarele :

— Buzău-sucursal, înființat la 4 martie 1895, desființat la 1 iulie 1899.
— Rîmnicu-Sărat sucursal, înființat la 3 noiembrie 1897, desființat la 27 iulie 1899.

— Birlad sucursal, înființat la 5 noiembrie 1897, desființat la 25 august 1908.
— Focșani-sucursal, cu două perioade de existență: între 13 iunie 1898—2 aprilie 1903 și între 14 august 1906—8 noiembrie 1907.

Dintre ștampilele acestor oficii ne sînt cunoscute cele prezentate în fig. 5—9. Pentru restul perioadei avute în vedere, oficiile poștale sucursale care ne interesează au fost :

— Craiova-sucursal, înființat la 15 noiembrie 1903, desființat în iulie 1913.
— Botoșani-sucursal, înființat la 14 noiembrie 1906, desființat la 30 august 1916. (Fig. 10).

— Dorohoi-sucursal, înființat la 17 noiembrie 1907, desființat la 1 mai 1912. (Fig. 11)

Fig. 10

Fig. 11

RĂZVAN POPESCU

Bibliografie :

1. Ing. K. Dragomir — „Primele Birouri sucursale din România“, în revista „Filatelia“ nr. 10/1975.
2. Av. D. Pașșalea — „Oficiile poștale sucursale din București în perioada 1865—1916“ în „Indrumarul Filatelistului“ — 1980.
3. Ing. S. Dragomir — „Oficiile poștale sucursale“ în revista „Filatelia“ nr. 5/1978.
4. Buletinul Telegrafo-Poștal, 1980—1916.
5. Dările de seamă ale Direcției Generale ale Telegrafelor și Poștelor, 1872—1907

Prezențe românești în filatelia lumii

Până la 23 August 1944 România este prezentă doar în filatelia a cinci state.

După această dată, cînd statul nostru începe să se afirme pe plan internațional, apar în filatelia mondială, numeroase elemente românești.

Colecționarea acestor piese filatelice permite de acum o anumită sistematizare prin care să se evidențieze prezența României în filatelia lumii, alcătuiind chiar tema unui exponat cu titlul „Elemente românești în filatelia statelor lumii“.

Piesele filatelice se pot grupa, după conținut, în următoarele capitole: portretistică, onomastică, toponimie, cuvinte de limbă română, artă plastică, heraldică, prezențe filatelice.

În cadrul portretisticii vom prezenta câteva din personalitățile de seamă ale țării noastre, oameni de știință și cultură, sportivi.

Nicolae Ceaușescu, secretarul general al P.C.R., președintele Republicii Socialiste România, împreună cu Kim Ir Sen, președintele R. P. D. Coreea, cu ocazia vizitei acestuia la București în anul 1985, marcă emisă în R. P. D. Coreea.

BASARAB I, reproducerea unei imagini din Cronica pictată de la Viena 1370, reprezentînd scena luptei de la Posada, luptă cîștigată de domnitorul Țării Românești împotriva oștilor maghiare, apare pe o marcă din R. P. Ungaria, yv. 2187.

IANCU DE HUNEDOARA, născut după cum scrie cronicarul Martinus G. Covalchik — sec. XV — pe valea riului Doamnei, la Jgheaburi „...în castelul din cea mai frumoasă vale din toată Țara Românească, unde soarele te privește drept în față cu toate razele lui purpurii“. Este prezent pe emisiuni filatelice din Ungaria, Yv. 615, 1057, 1200 ; pe un întreg poștal, cu efigia lui în 1987 precum și în Bulgaria Yv. 264.

*

ȘTEFAN BATHORI, născut în Șimleul Silvaniei, județul Sălaj, fost voievod al Transilvaniei și rege în Polonia, apare pe timbre emise în R. P. Polonia, yv. 1868, 2431 precum și pe un întreg poștal (efigie) 1983.

*

PAUL CHINEZU, fost comite la Timișoara, pe o marcă din Ungaria yv. 616 și pe un întreg poștal.

*

GHEORGHE DOJA, născut în jud. Covasna, apare pe mărcile din Ungaria, yv. 243 ; 858, 1058, 1642, 2234.

*

Dimitrie Cantemir, mare cărturar și domn în Moldova, apare pe un întreg poștal ilustrat și marcă în U.R.S.S., Yv. 3981.

TRAIAN VUIA, care „...a realizat prima decolare a unui avion cu motor prin propriile sale mijloace“, Placa de marmură de la locul zborului consemnează: „Aici la Matesoru, la 18 martie 1906, Traian Vuia a realizat prima decolare a unui avion cu motor prin propriile sale mijloace“.

Administrația poștală din R. P. Congo, în emisiunea dedicată „Istoriei aviației“ pe marca yv. 471, îi reproduce portretul și avionul.

HEAMAN OBERTH, născut la Sibiu, om de știință a cărei creație științifică stă la baza cuceririi Spațiului extraterestru. Când omul a aselenizat, la 21.VII.1969, pe lună, H. Oberth a spus „sînt profund mișcat de faptul că s-a realizat tot ceea ce prevăzusem încă din 1922“.

Într-un interviu la televiziunea română, în anul 1974, H. Oberth declară: „Dorința mea a fost ca prin opera mea să pot face cîste țării mele.“

Portretul său apare pe mărcile emise în: Portugalia, yv. 1273; Paraguay, yv. 844; P. A. 433; P.A. 991; Ciad, yv. P.A. 252; Guinee, yv. 760; BF 51 și pe o obliterare figurativă la oficiul de poștă Feucht — 1, R. F. a Germaniei.

DUMITRU PRUNARIU primul cosmonaut din România pe mărci din: R. S. Vietnam, yv. 419; Laos, yv. 472.

*

OVIDIU PUBLIUS NASO, născut la Sulmona, Italia. Marele Ovidiu adoptat de Pontul Euxin la exilarea sa de către Roma, este o personalitate cinstită de filatelia italiană și românească.

PIERRE DE RONSARD, nepotul banului Mărăcine, cel ce își mărturisește originea într-o scrisoare către prietenul său Bolleau este prezent pe o marcă din Franța, Monaco yv 964; Wallis et Futuna yv. 333; Siria, yv. 49; Liban yv. 49.

*

DORA D'ISTRIA, născută Elena Ghica, în București, autoarea unor serii de natură filologică, sociologică și economică, participantă la acțiunile revoluționarilor din Țara Românească și Transilvania, o regăsim pe mărcile din Albania yv. 1799—1800.

*

ANNA BRÎNCOVEANU MATHIEU, scriitoare și poetă de limbă franceză, membră a Academiei Române, 1925, care își mărturisește în poezia „Amintirea străbunilor“, originea română. Portretul îi apare pe mărcile în Franța Yv. 1898 și Spania yv. 1679.

*

BELA BARTOK născut în Sinnicolaul Mare, jud. Timiș, compozitor și un mare culegător de folclor îl găsim pe mărcile din Ungaria, yv. 1182, PA .190—191, 2149, BF. 152; Lesoto, yv. 681.

*

ADY ENDRE, poet socialist născut în jud. Sălaj, apare pe mărcile din Ungaria.

*

NICOLAUS LENAU, poet liric născut la Lenahaim, jud. Timiș, apare pe o marcă din Austria, yv. 815.

*

NADIA COMĂNECI „...o personalitate excepțională, o mare stea a gimnasticii mondiale“ — Olga Corbut. Nadia apare pe mărcile din R. P. D. Coreea, yv. 1392; R. P. Mongolă, yv. 865; Guineea Ecuatorială, yv. 120; Paraguay, yv. 1542.

*

IOLANDA BALAȘ, pe mărcile din R. P. D. Coreea, yv. 1501.

Echipa de fotbal a României, participantă la Campionatul Mondial de fotbal din Mexic, 1970, pe marca din Salvador, yv. 264.

Vom continua în numărul viitor al almanahului prezentarea celorlalte elemente tematice românești în filatelia lumii.

EMIL PUȘCAȘU

Culmi filatelice

- Să mergi la magazinul filatelic spre a-i cumpăra soției o pensetă și o poșetă... filatelică.
- Să-i oferi iubitei o perla și aceasta să-ți spună că ar prefera o... perla filatelică.
- Să trimiți o cerere în căsătorie prin poștă și să primești răspunsul afirmativ, după o jumătate de secol.
- Să aplici pe plic, marca înfățișând „Clepsidră” în poziție inversă, pentru ca nisipul din compartimentul de jos să se scurgă în compartimentul opus.
- Să fii surprins că pe mărcile cu tema „Plante medicinale”, nu se văd: rochița rindunicii, trei frați pătați, barba împăratului etc.
- Să dai la rebut o marcă atipică, pe motiv că pălăria vânătorului este așezată pe capul ursului.
- Să fii surprins că marca considerată „piesă tare”, este atât de... maleabilă.
- Să-ți dispară mărcile din seria „Căprioare” pe motiv că ai introdus în clasor o dubletă cu lupi.

ION NEGREANU

Fosforescențe filatelice

- Călăuza bună orice potecă știe, asemeni filatelistului ce cunoaște căile care duc la adevărata filatelie.
- Marca de care ai nevoie, până nu o vei căuta, în clasor n-o vei avea.
- Picătură cu picătură butia umple, marcă cu marcă, clasorul îmbogățește.
- Marca răzleată într-o colecție tematică, nu se simte la ea acasă.
- Sabia în teaca ei se păstrează, iar marca în clasor.
- Nimic n-ai cîștigat, cînd ai o colecție filatelică sporadic alcătuită.
- Fără dor, lacrimi nu ies, precum nici filatelist fără pasiune.
- Marca e o fereastră prin care poți privi universul.
- Nu te avînta în adîncuri necunoscute, unde poți da peste... rechini filatelici.
- Dacă stai azi, stai mîine, cu clasorul tău filatelic cum rămîne?
- „Colecția filatelică” ce nu este bine alcătuită, seamănă cu degetele de la mînă: nici unul cu altul nu se potrivește.
- Marca de suflet ți se lipește, chiar de guma-i lipsește!
- Pe dinainte filatelist se crede, pe dinapoi precupeț se vede.
- Nu te sfii niciodată să întrebi care sînt ... ultimele noutăți filatelice.
- Pierderea mărcii dragi, e un suspin lung.

PIA HĂTEGANU

Mărci încrustate

În multitudinea procedelor de tipar folosite în decursul anilor pentru mărcile și întregurile poștale, cele imprimate în relief formează o categorie aparte.

Folosit pe scară largă în primele decenii după introducerea mărcilor poștale adezive (și — ulterior — la apariția cărților poștale și plicurilor cu marcă fixă) procedeul a fost menit — la început — a îngreuna înlăturarea semnelor de anulare a mărcilor, pe cale chimică sau mecanică. Deveneau astfel — mult mai dificil de șters urmele de ștampile sau anulările cu cerneală, atunci când acestea erau aplicate pe un fond prezentând porțiuni în relief, greu de ocolit în manipularea frauduloasă a mărcilor. Totodată, imprimarea în relief urmărea să facă mai anevoioasă falsificarea mărcilor adezive sau fixe în dauna

poștei. Precum se știe, în primele decenii ale filateliei, falsurile ținteau a realiza cîștiguri ilicite prin punerea în circulație în cantități mari, menite a ocoli plata taxelor de francare; numai mai târziu au apărut falsurile în dauna colecționarilor, care formează un alt capitol în istoricul contrafacerilor însemnelor poștale.

Încă de la discutarea propunerilor lui Rowland Hill pentru introducerea mărcilor adezive, obiecțiunile cele mai viguroase se axau pe riscul unor masive păgubiri ale poștei, prin înlăturarea semnelor de anulare, dar și prin contrafacerea mărcilor. Pentru combaterea acestor manopere, s-a dat cea mai mare atenție îngreunării falsurilor (prin folosirea unor procedee de tipar nu la îndemîna oricui) și a refolosirii mărcilor circulate, (prin înlăturarea anulărilor).

Astfel se explică strădania celor mai multe din administrațiile poștale care adoptau mărcile adezive, de a imprima figurinele lor cu procedee poligrafice cît mai pretențioase. Pe lîngă gravura în aramă sau în oțel, pe lîngă imprimarea în mai multe culori, s-a recurs, într-un mare număr de țări, la imprimarea „în relief”.

Prin trecerea colilor de hîrtie prin matrițe suprapuse (una concavă și una convexă) se obținea ca unele părți din desenul mărcii (stema, efigia sau cifra valorii) să capete un relief. Uneori aceste porțiuni rămîneau de culoarea hîrtiei de fond (și atunci avem de-a face cu mărci în relief (așa zise) „oarbe”, altele — mult mai rar — părțile în relief sînt colorate.

În limbajul curent filatelic, acest gen de mărci poartă denumirea de „încrustate” (și astfel sînt înscrise

și în Catalogul mărcilor poștale românești), respectiv „embossed stamps“, în limba engleză „Prägedruck“ în limba germană etc.

În Marea Britanie, țara care a introdus prima mărcile adezive, la numai opt ani de la apariția emisiunii prime, „Penny black“, au fost tipărite în relief emisiunile cu desen de format octogonal din perioada 1847—1854; aici efigia reginei Victoria apărea „încrustată“ (fig. 1). Examenul a fost curînd urmat într-o seamă de teritorii pe atunci pendinte de coroană brita-

Fig. 1

Fig. 2

Fig. 3

nică. Sub aspectul estetic, se remarcă îndeosebi emisiunile din Gambia (1869, 1874—1880, 1883—1887), în care efigia se detașează deosebit de net, fiind încrustată într-un medalion circular de culoare plină. Mult mai puțin spectaculoasă este compoziția grafică a primelor emisiuni din insula Heligoland (pe atunci sub stăpînire engleză) în care micșorarea efigiei în relief și coloristica încadrării, dăunează efectului de ansamblu (fig. 2).

În Austria, problema în greunării falsificării mărcilor în dauna poștei s-a pus din primele timpuri. Vestitele falsuri de la Verona și din Milano (în Lombardo-Veneția) dovediseră că falsificatorii se pricepuseră și reușiseră să aducă pagube însemnate. Pentru a le îngreuna posibilitățile lor de lucru, poșta austriacă a trecut, din 1856 pînă în 1863, la imprimarea în relief a emisiunilor sale uzuale atît pentru teritoriul propriu zis al fostului imperiu habsburgic, cît și pentru oficiile din Lombardo-Veneția și Levant (fig. 3).

Treptat, alte administrații poștale introduc mărci încrustate (Portugalia — în metropolă și în colonii — din 1852 pînă în 1884; Sardinia în 1853. Prima marcă poștală a Italiei apare în 1862, purtînd cifra valorii nominale în relief. Același procedeu este folosit la emisiunea următoare, cu efigia lui Victor Emanuel II, încrustată (fig. 4).

În domeniul filateliei clasice, mai multe dintre fostele state germane au emis mărci încrustate: Bavaria, din 1867 pînă în 1911, pentru suita de emisiuni uzuale cu stema țării încrustată, cît și mărcile pentru telegraf, din 1870—1876, format mare (fig. 5), deasemenea cu stema în relief; Württemberg, cu începere din 1857 și emisiunile următoare; Prusia (1861). Primele două emisiuni ale Germaniei (1872), poartă în centru, într-un medalion circular, vuturul heraldic (mai întîi cu „scut mic“ și apoi, cu scutul mare pe piept) — fig. 6. În Rusia imperială, valorile mari ale unor serii uzuale au fost imprimate de asemenea în relief, pentru a îngreuna dăunarea poștei (fig. 7).

Fig. 4

Fig. 5

Fig. 6

Fig. 7

Fig. 8

Tiparul în relief a fost larg adoptat și la fabricarea întregurilor poștale, în Statele Unite ale Americii (cunoscutele mărci fixe ovale, de diverse tipuri). — fig. 8 —, în mai multe state ale Americii Latine etc., procedeul menținându-se timp mai îndelungat decât în câmpul mărcilor adezive.

La noi în țară au fost tipările cu încrustări, valorile emisiunii pentru Telegraf din 1871 (în relief, cifra valorilor nominale în „Bani” sau efigiile valorilor în „Lei”). Tot astfel, au apărut și primele tiraje de cărți poștale cu marcă fixă de format octogonal avind cifra încrustată.

În timpuri mai recente, procedeul, încrustării a fost

treptat părăsit, apariția unor sisteme de tipar tot mai sofisticate aducînd răspunsurile așteptate în tehnica de fabricație, pentru o combatere eficientă a falsurilor și manoperelor frauduloase.

Unele administrații poștale mai recurg totuși și acum la imprimarea în relief. Aceasta nu din considerentele vechi, ci pentru a diversifica genurile de imprimare a emisiunilor lor, oferind astfel colecționarilor o notă de atractivitate în plus. Printr-o frecvență mai mare a emisiunilor încrustate s-a remarcat în ultimele decenii, poșta din R. F. Germania, (spre pildă, emisiunile comemorative pentru 150 ani

de la nașterea lui Schiller, pentru 250 de ani de la înființarea Curții de Conștieturi ș.a.).

Sub aspect estetic, mărcile încrustate aduc o notă aparte, apreciată de amatorii realizărilor deosebite grafice.

Și pentru că filatelia se caracterizează prin marea diversitate a obiectivelor pe care și le propune pentru individualizarea colecțiilor, nu lipsesc și cei care se concentrează numai asupra mărcilor imprimate în relief. Atît numai, că sarcina lor nu este deloc ușoară: multe dintre mărcile încrustate mai vechi, se înscriu în rîndul rarităților filatelice!

O URIAȘĂ ȘI INUTILĂ RISIPĂ

Pe lîngă pericolul direct la adresa vieții, armele poartă în ele și primejdia unei vaste și total inutile risipe a resurselor, amputînd grav bunăstarea omenirii. Există astăzi în lume 140 000 de tancuri grele, peste 35 000 de avioane de luptă, 21 000 de elicoptere, 11 000 mari nave de suprafață, 700 submarine de atac, 55 000 60 000 de focoaie nucleare. Toate acestea înglobează imense cantități de substanțe minerale utile și energie de muncă, fonduri financiare extraordinare, mari cuceriri ale revoluției științifico-tehnice contemporane.

O asemenea irosire se regăsește în cauzele și manifestările crizelor planetare și sectoriale subsumate crizei de ansamblu a economiei mondiale. În ultimul sfert de veac, arată specialiștii, ritmul cheltuielilor militare l-a devansat pe cel al produsului mondial brut, industria de război acaparînd peste 6 la sută din valoarea producției mondiale. După cum se subliniază într-un document al Națiuni-

lor Unite, consacrat relației dintre dezarmare și dezvoltare, între cursa înarmărilor și producția de pace s-a ajuns la o competiție dramatică, atît pentru că ambele își dispută aceleași resurse — limitate — cît și pentru că se bazează pe atitudini și concepții incompatibile. Într-adevăr, ce potrivire ar putea exista între munca generoasă pentru dezvoltarea civilizației și activitatea îndreptată pașnic și cel pentru minarea acesteia spre reculul sau distrugerea ei, între consumul de resurse al operei de creație. Nici una.

Să trecem în continuare în revistă situația cîtorva resurse principale.

De peste un deceniu, omenirea a devenit extrem de sensibilă la un cuvînt: petrol. Este aproape exact timpul de cînd s-a impus conștiința epuizării, într-un viitor nu prea îndepărtat, a acestei importante bogății naturale. Potrivit unui studiu elaborat de Națiunile Unite, la inițiativa României, privind consecințele economice și sociale ale cursei înarmă-

continuare la pag. 155

Portret

GHEORGHE GRIGORE PASCU

Unul dintre primii filателиști *marcanți* din România a fost Grigore Gheorghe Pascu, ieșean, pe care-l aflăm pe la 1891 ca telegrafist la Codăești, județul Vaslui.

Ne lipsesc datele biografice ale acestui deosebit exponent al filateliei noastre, dar din cele câteva semnalări — fie ele chiar disparate — vom căuta să creionăm totuși personalității sale filatelice un portret care să ni-l apropie.

Correspondență filatelică către/de la Gr. G. Pascu am întâlnit încă din anul 1882, cînd avea serviciul la Bacău și activa intens filatelic, dar cea mai veche semnalare a lui în presă o găsim în primul număr al publicației franceze „L'Echo de la Timbrologie” din data de 15 noiembrie 1887, număr care îl amintește pe telegrafist printre agenții depozitari din străinătate ai revistei, anume printre primii de pe listă. Calitatea lui Pascu de agent depozitar este *remarcabilă* dacă luăm în considerare prestigiul acestei reviste ce a apărut de la primul său număr în 5.000 de exemplare și al cărei proprietar era cunoscutul Edmond Frey de la Dué, din Departamentul de Nord, revistă care apare și astăzi în Franța, la Amiens.

Îl mai găsim semnalat pe Gr. G. Pascu în „Timbrofilul”, nr. 6 din februarie 1891, anume în *lista colecționarilor propriu-ziși* din România. Printre cei 53 de astfel de colecționari — deci avînd statut recunoscut — se află și telegrafistul din Codăești, nominalizat la nr. 35. Interesant apare faptul că Pascu este singurul filatelist din mediul rural din țară, restul fiind din București (24), Brăila (3), Birlad (2), Botoșani (1), Craiova (4), Iași (7), Galați (2), Focșani (2), Pitești (4), R. Vilcea (2), T. Severin (1). Acest lucru presupune că Gr. G. Pascu era foarte cunoscut și foarte activ pentru ca să nu fie omis de pe o asemenea listă ce cuprindea — în fond — aproape numai personalități filatelice ale timpului.

O lună mai tîrziu, în martie 1891, în aceeași revistă îl găsim pe Gr. G. Pascu printre primii 7 colecționari care aderă la formarea unei societăți filatelice române. El se realizează deci, printr-o adeziune, la această inițiativă și — după cum am *remarcat* — se străduia să coopteze noi aderenți pentru a completa numărul minim de 15 membri necesari înființării societății dorite.

Dar cea mai importantă știre ce ne-a parvenit despre acest vechi colecționar român este evidența membrilor Societății Filatelice Române, care s-a înființat

la data de 10 decembrie 1891. Anume, Grigore Gheorghe Pascu deține cartea de membru nr. 1, în timp ce însuși președintele, faimosul Dimitrie C. Butculescu, deținea cartea de membru nr. 2, iar celebrul colecționar George Matheescu-Sinaia, cooptat mai târziu ca membru, pe aceea cu nr. 18. Referitor la ordinea carnetelor de membru, trebuie să presupunem că inițial ea a fost stabilită printr-un cumul de premize printre care figurau desigur: vechimea ca filatelist, importanța colecției proprii, recunoașterea calității de filatelist pe plan intern și extern și — deloc neglijabil — ordinea înscrierii în societate. Or, Grigore Gheorghe Pascu primind legitimația nr. 1 era recunoscut oficial drept „filatelistul numărul unu” al societății. Tot ca purtător al carnetului nr. 1 îl găsim și la 22 august 1892. Ulterior însă, are loc o „rocadă”: Pascu-Butculescu, pentru a se asigura strategic președintelui locul de „numărul unu”. Începuse deja perioada unor mari frământări în cadrul societății filatelice.

Din puținătatea datelor ce am reușit să strâng despre filatelistul nostru „numărul unu” și care nu acoperă decît circa 8 ani din viața și activitatea sa, rezultă totuși că Grigore Gheorghe Pascu se bucura de un prestigiu deosebit în rîndul filateliștilor români din secolul trecut, ceea ce ne-a determinat în a nu-l omite dintre mari noștri colecționari, în speranța că — pe viitor — vom obține date ceva mai complete asupra lui.

S. D.

9 octombrie, Ziua mondială a Poștei

Apariția Almanahului filatelic pe anul 1988 este un prilej potrivit pentru a reaminti tuturor celor interesați îndelungata activitate și frumoasele tradiții ale poștei de pretutindeni și ale **UNIUNII POȘTALE UNIVERSALE**.

În zilele noastre poșta a devenit un mesager deosebit de important pentru propagarea idealurilor de pace și de colaborare rodnică între națiuni activitate ce exprimă de fapt reacția pașnică a poporului român care dorește o lume fără arme și fără războaie.

De la o zi la alta în întreaga lume apar noi și noi obiective, economice și social-culturale, orașele își întregesc zestrea edilitară prin construirea a zeci de milioane de noi locuințe, școli, spitale, etc., tot mai moderne și mai confortabile. În această necontenită prefacere și modernizare, în atmosfera trepidantă a devenirii noastre, a realizării celor mai îndrăznețe visuri spre mileniul III, spre cucerirea spațiului cosmic, **COLABORAREA** și **COOPERAREA** directă între state și națiuni — și implicit **INTERUMANE** în general — își găsesc tot mai mult un sprijin material în numeroasele servicii oferite de prestațiile de **COMUNICAȚII** în general și de **SERVICIILE POȘTALE ÎN SPECIAL**.

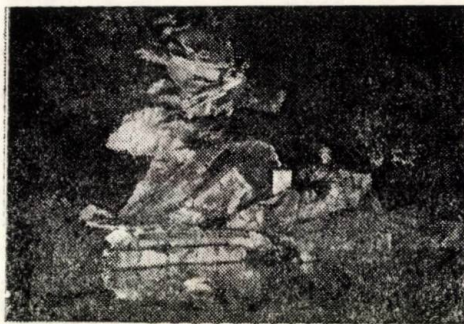
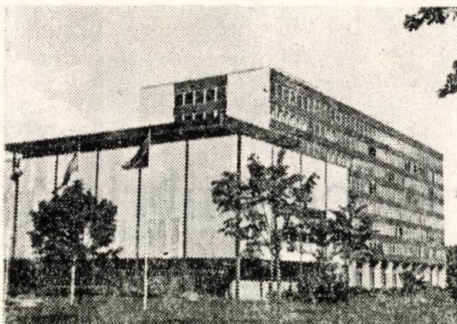
Pentru a marca rolul și importanța activității poștale în întreaga lume, rolul și importanța Uniunii Poștale Universale și respectiv a zilei de 9 Octombrie, cînd sărbătorim ZIUA MONDIALĂ A POȘTEI, este bine să cunoaștem cel puțin următoarele elemente :

— Originile poștei sînt legate de apariția societății omenești; există documente care menționează existența unor curieri poștali încă în perioada anilor 2300—1122 î.e.n., perioada 558—528 și 255—235 î.e.n.; în China, Persia, Grecia, Imperiul roman, Dacia, Egipt, etc., au fost găsite primele urme ale unui sistem de transmitere a mesajelor, verbale sau scrise, sub diferite forme și mijloace.

— Termenul actual de POȘTĂ este un cuvînt de origină latină.

— Revoluția industrială din secolul XIX, dezvoltarea comerțului, progresul alfabetizării, apariția noilor mijloace de transport, etc., au condus la crearea de servicii poștale moderne pe plan național; elementele susmenționate au condus și la dezvoltarea relațiilor dintre oameni, dintre națiuni; reglementările existente pe plan bilateral între state deveniseră o frînă în dezvoltarea colaborării pe planul relațiilor poștale internaționale.

— În acest context, după o îndelungată activitate pregătitoare, la 9 Octombrie 1874, 22 de state, printre care și ROMÂNIA, au pus bazele Organizației care în prezent se numește UNIUNEA POȘTALĂ UNIVERSALĂ-U.P.U.

— Sediul U.P.U. se află la Berna — Elveția.

— Din U.P.U. fac parte în prezent 168 state; în anul 1947 U.P.U. a devenit Instituție specializată a Organizației Națiunilor Unite; Congresele U.P.U. se țin din 5 în 5 ani; s-au ținut pînă în prezent 19 congrese; cel de al XX-lea congres va avea loc în S.U.A. în anul 1989.

— Uniunea Poștală Universală are un organism care se numește BIROUL INTERNAȚIONAL, cu statut de organ permanent; mai există două organe: Consiliul Executiv și Consiliul Consultativ de Studii Poștale, care se întîlnesc fiecare separat în ședințe anuale.

— Actele de bază ale Uniunii Poștale Universale sînt: Constituția Uniunii Poștale Universale, Convenția Poștală Universală — cu protocoalele adiționale respective și regulamentele de aplicare; mai sînt 6 Aranjamente pentru diverse servicii poștale, care sînt facultative, funcție de interesul fiecărui stat.

În conf. cu Art. 9 din Convenția U.P.U. numai Administrațiile poștale sînt autorizate să emită mărci poștale.

— U.P.U. editează o revistă care apare în 6 numere anual, în 7 limbi. Limba oficială a U.P.U. este franceza.

— Organizația are drapelul său, emblema și monumentul său.

— Articolul 1 din Convenție — legea de bază a Organizației — prevede că, statele care fac parte din U.P.U. formează un singur teritoriu poștal pentru schimbul reciproc de trimiteri din categoria obiectelor de corespondență. U.P.U. nu a reprezentat și nu reprezintă însă o organizație suprastatală și nu decide pe deasupra suveranității teritoriale a statelor.

— În cele 168 de Administrații poștale din țările membre ale U.P.U. funcționează în prezent 632 000 oficii poștale, cu un total de peste cinci milioane de factori poștali; anul trecut poșta de pretutindeni a prelucrat și expedit

peste 300 miliarde de trimiteri poștale; prin serviciile poștale de pe glob sau rulat în 1986, 620 miliarde dolari (mandate poștale interne și internaționale, bonuri poștale de voiaj, conturi curente și cecuri).

Pentru toate cele de mai sus și în vederea creșterii prestigiului poștei și a organizației, la Congresul U.P.U.-TOKIO 1969 s-a adoptat Rezoluția C-11 prin care s-a recomandat tuturor Administrațiilor poștale ca ziua de 9 Octombrie a fiecărui an să fie sărbătorită ca zi a UNIUNII POȘTALE UNIVERSALE. Sub această denumire Administrațiile poștale au sărbătorit ziua U.P.U. până în anul 1984; la cel de-al XIX-lea congres U.P.U.-HAMBURG 1984, cei 1200 delegați participanți la congres au apreciat că denumirea de ziua U.P.U. nu este chiar binevenită (nici în rindul autorităților de stat și nici în rindul publicului) și au considerat că o nouă denumire care să conțină cuvântul poștă va avea o putere sporită de sensibilizare a tuturor factorilor. Față de această situație Congresul a hotărât prin adoptarea Rezoluției C-32/HAMBURG 1984, schimbarea denumirii de „ZIUA UNIUNII POȘTALE UNIVERSALE” în „ZIUA MONDIALĂ A POȘTEI”. Rezoluția susmenționată invită țările membre ale Uniunii să sărbătorească această zi punind-o pe prim plan pentru popularizarea activității poștale. Rezoluția a împuternicit Consiliul Executiv al U.P.U. să aleagă în fiecare an o deviză sub care se va sărbători această importantă zi; în anul 1986 am avut deviza „POSTA MESAGER AL PĂCII”, iar în anul 1987 „POȘTA SFI-DEAZĂ DISTANȚELE”. Este îndeobște cunoscut că HERODOT, părinte al istoriei, mare voiajor, arăta încă în vremea sa că factorii poștali nu se tem, ci din contră, înving gerul, zăpada, viscolul, ploaia, furtuna, întunericul nopților, marile distanțe sau alte intemperii.

M. VOICESCU

O uriașă și inutilă risipă

rilor, consumul militar de petrol reprezenta în 1982 — pe plan mondial — circa jumătate din necesarul tuturor țărilor în curs de dezvoltare. Imens! Și, totuși, risipa continuă. Tancurile perfecționate ale anilor '80 consumă de zece ori mai mult carburant decât predecesoarele lor din anii '60.

Aceeași devorare nesănătoasă pentru economia mondială se constată și la alte materii prime. Anual, 14 la sută din producția mondială de aluminiu, 16 la sută din cea de cupru, 10 la sută din cea de plumb, nichel, zinc sînt înghițite de Molohul înarmărilor. Cea mai mare parte a metalelor rare — titan, vanadiu, crom, molibden — este folosită în scopuri militare.

Titanul reprezintă 20—30 la sută din greutatea avioanelor moderne de luptă, comparativ cu 8—10 procente în anii '50. Aluminiul este prezent în cantități tot mai mari și în navele de război. Pentru construirea și amplasarea a 200 de rachete balistice intercontinentale sînt necesare 10 000 tone aluminiu, 25 000 tone crom, 150 tone titan, 20 tone beriliu, 890 000 tone oțel, 2 410 000 tone ciment. Studiul amintit apreciază că o creștere cu 2—5 procente a ritmului anual al consumului militar la mai multe minerale strategice de acest fel ar putea scurta durata de exploatare a rezervelor

lor mondiale cu 10—15 ani. Iată, așadar, una din gravele ipotece asupra viitorului.

Resursele umane, prinse în angrenajul devastator al cursei înarmărilor sînt și ele impresionante. Se estimează că circa 80 de milioane de persoane sînt angajate, direct sau indirect, în activități militare, dintre care aproape 30 de milioane în serviciul activ. Unul din aspectele cele mai concludente ale unei mari devieri a revoluției științifico-tehnice contemporane de la rostul ei firesc îl constituie racolarea masivă a savanților în sectorul cercetare-dezvoltare al cursei înarmărilor. Astfel, 500 000 de oameni de știință își irosesc geniul pentru o eficiență zero în planul civilizației.

Sistemul financiar internațional trece printr-o criză fără precedent. Una din cauzele profunde — aceeași irațională competiție militară. Cele 1 000 de miliarde dolari cheltuite în prezent pentru arme și efective ar putea produce valori inestimabile dacă ar fi reciclate în producția de pace. De pildă, s-ar putea construi cu această uriașă sumă peste 35 000 de uzine, care ar crea bunuri pentru sute de milioane de oameni și ar furniza locuri de muncă pentru alte zeci de milioane. O asemenea salutară reconversiune rămîne singura cale rațională în lumea de azi și de mîine.

ASTROFILATELIE

Cîte ceva despre:

POȘTA CU RACHETA ȘI POȘTA COSMICĂ

Dezvoltarea astrofilateliei din ultimii ani se datorește în primul rînd succesarilor reputate de industria spațială, de cosmonautică în general și aplicării cercetărilor spațiale în viața social-economică a omenirii, iar în al doilea rînd, dezvoltării activității filatelice și perfecționării ei.

Succesele (ca și insuccesele accidentale, de început de drum), ineditul acestor realizări de pionierat aflate încă la frontierele cunoașterii umane, elementele de senzațional în dezlegarea tainelor structurii Universului, confirmările sau infirmările unor teorii privind formarea Lumilor începînd din zona periferică și pînă în neantul infinit, sînt puncte fierbinți de atracție atît pentru specialiștii în materie, cît și pentru amatori.

În cei 30 de ani de la zborul primului satelit artificial al Pămîntului (4 octombrie 1957) și pînă astăzi, omenirea a realizat „marea evadare din scutul gravitațional al Terrei” extinzîndu-și sistematic investigațiile prin trimiterea mesagerilor umani pînă la peste 384.000 km. pe Selena, iar solii artificiali au atins frontierele sistemului nostru solar, au interviuat planetele și au cochetat cu cometa Halley acolo, la intersecția traiectoriilor orbitelor dinainte și cu prezicție stabilite.

În toată această perioadă, filateliștii și în special aerofilateliștii, cu meticulozitatea cunoscută, adunînd materialul filatelic „astro” (și spațial) au descoperit un nou capitol tematic de colecționare, care, fie că s-a denumit „astrofilatelie” sau „cosmonautică”, nu tratează activități ale zborului prin aer — care să folosească forța portantă a aerului — ci, mult mai departe, în afara oceanului, aerian al planetei, pe baza unui principiu balistic reactiv.

Astfel au apărut acești filateliști specializați acum în astrofilatelie (una din cele mai noi specializări filatelice), au desfășurat activități, s-au făcut cunoscuți în lumea colecționarilor și au atras atenția forurilor competente. Este meritul Federației Internaționale de Filatelie care, la propunerea și cu acordul asociațiilor naționale, a creat în cadrul Comisiei de Aerofilatelie o secție specială de astrofilatelie, a aprobat un Regulament special pentru evaluarea exponatelor de specialitate și coordonează activitatea în acest domeniu.

La fel ca în țara noastră, activitatea grupărilor, cluburilor și asociațiilor filatelice cu astfel de tematici din diferite țări (Austria, Belgia, Cehoslovacia, R. D. Germană, R. F. Germania, Olanda, Polonia, U.R.S.S. etc.), a unor cosmodromuri (Baikonur, Kourou, Cap Kennedy, etc.), nave de recuperare sateliți, elicoptere, stații de urmărire, dirijare și control spațial, pot fi cunoscute prin activitatea expozițională.

Ce exponate pot fi prezentate în aceste expoziții ?

În cel de al treilea articol al Regulamentului special pentru evaluarea exponatelor de astrofilatelie, la expozițiile F.I.P., elaborat de secția de astrofilatelie din cadrul comisiei de aerofilatelie din Federația Internațională de Filatelie și aprobat la cel de al 54-lea Congres al acesteia din 5 noiembrie 1985 de la Roma, sînt enumerate materialele filatelice care pot fi folosite și admise în realizarea unui exponat în tematica astrofilateliei prezentat la expozițiile filatelice competitive.

În ideea de a continua comentariile începute în revista *Filatelica* nr. 2 și 9 din 1985, în *Almanahul Filatelic* 1986 și în *Buletinul intern informativ „Astro-filia”* — apărute deci înaintea discutării și aprobării regulamentului de către F.I.P. și după ascultarea opiniilor unor filателиști preocupați de această tematică (membri sau nemembri ai Astrofilei), consider că este necesar să analizăm aceasta și în lumina noului regulament, în vederea uniformizării și delimitării logice a acestor materiale atât în cadrul manifestărilor locale, județene, interjudețene și chiar naționale, să ne înscriem de la început în prevederile forului de specialitate internațional, fără a abdica însă de la specificul nostru românesc, de la interesele noastre tradiționale naționale, de a promova interesele păcii, a folosirii spațiului cosmic în folosul omului.

În prima categorie a acestor materiale sînt prevăzute documentele trimise de sau prin Administrațiile poștale, pentru a fi transportate la destinație cu ajutorul rachetelor și navelor spațiale, a sateliților artificiali, baloanelor stratosferice, cele culese de navele de recuperare sau elicopterele de salvare, precum și precursorii acestora. Deci, în primul rînd, corespondența exclusiv circulată cu aceste mijloace de transport poștal.

Astfel, aici vor fi incluse întregurile poștale indiferent de tipul lor, francate cu mărci poștale (fixe, adezive, mecanice) dar care să aibă și un înscris, o ștampilă sau o viniată, recunoscute, prin care să se ateste efectuarea transportului poștal prin unul din mijloacele menționate mai sus.

POȘTA CU RACHETA. Cu toate că primele transporturi poștale cu racheta nu au avut un caracter oficial (statut oficial), îndeplinind însă unele din condițiile prevăzute mai sus, ele apar în expozițiile filatelice și sînt apreciate și cotate ca mari rarități filatelice.

Printre aceste plicuri transportate cu rachete poștale experimentale, cu statut de pionierat pot fi apreciate cele trimise cu ajutorul rachetelor inginerului austriac Friedrich Schmiedl începînd cu 3 iulie 1928 și care au fost francate cu mărcile oficiale uzuale în curs ale Austriei (în special „Cifrele” din 1925—1927 și „Vederile” din 1929) peste care, pe fiecare marcă în parte, inginerul inginer inventator, a înscris, de mîna „**RAKETEN FLUGPOST**”, le-a semnat și datat cu ziua lansării. Intrucît după zbor corespondența era depusă la oficiul poștal cel mai apropiat care o dirija spre destinație, și care le oblitera cu ocazia cărării primeau și o ștampilă a localității pe teritoriul căreia ajungea racheta cu corespondențe. Pe circuitul normal al poștei naționale, trimiterile erau supuse regulilor obișnuite de transport și evidență a primirii și distribuiri, suportînd cel puțin încă o oblitterare în localitatea de destinație. Datorită acestor elemente poștale existente pe trimiterile respective, contrafacerea au fost greu de realizat, iar autenticitatea lor poate fi ușor stabilită.

Mai mult, la cererea lui Schmiedl au apărut și mărci poștale speciale (dar din păcate neoficiale) cu un desen adecvat (rachetă la start, detalii ale rachetei, etc.) purtînd înscrisul „**RAKETEN FLUGPOST IN OSTEREICH**” (Poșta cu racheta în Austria), pe care le-a folosit pentru francarea trimiterilor sale.

Timp de cinci ani, au fost efectuate mai multe lansări de rachete poștale experimentale care au transportat diferită corespondență cu caracteristicile de mai sus, fapt pentru care se vor găsi foarte multe tipuri de înscrisuri pe mărcile poștale, și acestea la rîndul lor foarte diferite.

Printre cele mai cunoscute în Europa și la noi în țară sînt cele lansate de racheta V-7 din 2 februarie 1931 de pe muntele SCHOCKEL cînd au fost expediate 102 întreguri poștale, apoi cele lansate cu racheta de tipul R-1 din 9 septembrie 1931 de pe muntele HOCHTROTSCHE, cînd pe cele 33 plicuri s-a aplicat mențiunea „**GEFLOGEN MIT VERSUCHSRAKETE R-1**” („A zburat cu tipul de rachetă R-1”), și s-a aplicat ștampilă specială datată „**R-1 9.IX.1931**” cu care s-au oblitterat mărcile (atît cele oficiale cît și cele particulare), și plicuri lansate cu racheta K-1 din decembrie 1933, la care deasemenea s-a folosit o ștampilă specială pentru oblitterarea mărcilor, asemănătoare celei descrise mai sus avînd însă textul „**POSTRAKETE K-1**”. De fapt acest tip de ștampilă va fi folosit cu mici modificări la mai multe lansări, găsînd-o și la cea a rachetei V-16 din 30 septembrie 1956. Data se aplica separat, cu o altă ștampilă în ziua lansării rachetei.

Folosirea rachetelor poștale fiind considerată, după trimiterile „par avion” cea mai avantajoasă (cu perspectiva de a revoluționa dezvoltarea poștei așa cum au făcut-o căile ferate și apoi aviația), a atras atenția administrației poștale și în 1933 apar în Austria și primele întreguri poștale — plicuri speciale oficiale

pentru transportul cu racheta „RAKETENFLUGBRIEF”. Acestea, în cinci tipuri diferite, cu marcă fixă, avind valorile de 3, 5, 12, 24 și 40 groși (în vederea folosirii lor în raport de greutatea conținutului și distanță pînă la destinație), vor fi folosite și vor circula concomitent cu plicuri obișnuite, dar francate conform tarifelor.

Doi ani mai tîrziu, în 1935 vor fi editate și trei cărți-poștale pentru transportul cu racheta „RAKETEN-POSTKARTE”, semiilustrate avind în imagini fotocopii ale rachetelor, cu marcă fixă de 3, 5 și 12 groși. Toate aceste întreguri poștale vor fi folosite la trimiterile poștale cu rachetele experimentale ale inginerului Schmiedl și vor purta o ștampilă specială „GEFLOGEN MIT RAKETE No 4 (Zburat cu racheta nr. 4).

Datorită timpului scurt de la apariția plicurilor și mai ales a cărților poștale și a numărului mic de lansări-trimiteri prin poșta cu racheta, acestea nu au fost epuizate, găsindu-se astfel în colecții și exemplare necirculate.

În același timp cu Schmiedl, în Germania se remarcă activitatea lui Reinhold Tiling, care lansează la 5 aprilie 1931 prima rachetă poștală experimentală în această țară pentru transportul corespondenței. Activitatea acestuia este continuată de inginerul Gerhard Zucker care după succesul experimentării rachetei cu carburant solid din 9 aprilie 1933 de la Duhnen, la îndemnul unui prieten (probabil filatelist) lansează la 31 august 1933 prima sa rachetă poștală „la pîntă”.

De fapt, concurența apărută între Schmiedl și Zucker în domeniul rachetodinamicii și a organizării zborurilor experimentale poștale, care a început în 1933, îl va face pe acesta din urmă să-l imite pe austriac atît în ce privește modalitatea trimiterii corespondenței, a înscrisurilor pe fiecare trimiteri cît și emiterii de mărci poștale neoficiale. O ștampilă specială, rotundă, cu textul „ZUCKER RAKETE” cu data și localitatea de unde s-a efectuat lansarea și cu semnătura sa, completau datele de identificare a acestor trimiteri. Întregurile poștale transportate cu rachetele Zucker sînt și mai diferite, mai ales că timbrele sale neoficiale emise la început în Germania nu au putut fi folosite în celelalte țări în care a organizat ulterior zboruri poștale experimentale demonstrative, fiind nevoit ca în fiecare țară să emită alte mărci personale (Belgia, Marea Britanie, Elveția și Olanda). În Elveția, a tipărit și un tip de cărți poștale pe care apare înscrisul „PAR RAKETA” (imitîndu-le pe cele existente la acea dată „PAR AVION”).

Experimente de transport poștal cu racheta au mai fost realizate ulterior datorită contribuției lui Karl Roberti în Franța și A. J. Bruin în Belgia și Olanda. Pe alte continente contribuții au adus Willy Loy, L. Russo și William Sykora în S.U.A. Allen H. Young în Australia, Keith E. Rumbel în Mexic.

Prima poștă prin rachetă însă, s-a organizat între S.U.A. și Mexic la 2 iulie 1936 cînd, cu ajutorul a cinci rachete au fost expediate 1350 scrisori din S.U.A. în Mexic și 920 scrisori din Mexic în S.U.A.

Corespondență circulantă „PAR RACHETA” vom mai găsi ulterior în Franța și Luxemburg cu ocazia unor zboruri experimentale de transport poștal cu rachete, pe care, au fost aplicate timbre și viniete neoficiale. Pe alte continente pînă în 1939 vor apare unele corespondențe circulate cu racheta, precum în India (cu rachetele lui Stephan Smith), iar în Australia va lua ființă Societatea Australiană de rachete („Australian Rocketty Society”) înființată în 1935 care va edita și plicuri speciale ilustrate (harta Australiei străpunsă de o rachetă în zbor) și o ștampilă specială pentru fiecare rachetă (RT-6 13.07.1936).

După anul 1939, cînd Cuba pune în circulație prima emisiune de mărci poștale pentru francarea corespondenței expediată experimental cu racheta, suprapunînd valoarea de 10 cenți din seria de aviație din 1931—1932 (YA. 13) cu inscripția „EXPERIMENTO DEL COHETE POSTAL ANO DE 1939” (Experimentul cu racheta poștală din anul 1939), catalogat de Yvert (YA. 31) — acest tip de trimiteri sînt limitate și puține materiale filatelice de acest gen, atrag atenția filateliștilor. Aceasta este prima marcă poștală oficială — catalogată — pentru transportul corespondenței cu racheta, impusă de reușitele experiențelor Dr. Therry și a prof. Funes, conducătorii tehnici și organizatorii lansărilor rachetelor.

În același an, la 20 iulie, odată cu prima aselenizare a unui pămîntean cu modulul lunar „EAGLE”, a fost debarcat și primul oficiu poștal selenar a cărui primă corespondență obliterată a fost un plic special francat cu un eseu al mărcii

de 10 cenți reprezentînd primul pas al omului pe Lună, aplicîndu-i-se ștampila specială „MOON LANDING — 20.07.1969”, de către Neil Armstrong ajutat de Edwin Aldrin. De menționat că și celelalte echipaje aselenizate care au urmat (misiunile Apollo 12, Apollo-14, Apollo-15, Apollo-16 și Apollo-17) au realizat oblitterări pe plicuri speciale editate pentru fiecare misiune în parte, unele purtînd și semnăturile astronautilor. Activitatea realizată cu această ocazie de misiunea Apollo-15 de David Scott și James Irwin din 2 august 1971 a fost transmisă în direct la televiziune.

Următorul, cel mai important moment în dezvoltarea poștei prin rachetă îl constituie experimentul militar din 3 octombrie 1959 de pe submarinul american „USS BARBERO” aflat în apele Atlanticului, cînd, prima rachetă oficială teleghidată „REGULUS”, conținînd 2.000 de plicuri oficiale (după unele surse 3.000 plicuri), ale directorului general al Poștelor din Statele Unite sînt expediate din larg pe fîrm iar de acolo pe calea obișnuită unor oficialități și administrații poștale ale țărilor membre a Uniunii Poștale Universale, prin care se urmărește să se oficializeze (în vădit scop propagandistic de a monopoliza prioritatea în acest mod de transport al corespondenței), începuturile erei poștei oficiale prin rachetă.

În anul 1960 cele mai semnificative sînt experiențele lui „ROCKET RESEARCH INSTITUTE” din Glendale — California, cu rachetele „OLIMPIC I” și „OLIMPIC II”, lansate cu ocazia jocurilor Olimpice de iarnă de la Squaw-Valley pentru transportul plicurilor „prima zi a emisiunii” a valorii de 8 cenți, pe care s-a aplicat și o vinieta triunghiulară și oblitterate cu o ștampilă specială de primă zi cu textul „FLOWN IN ROCKET OLIMPIA I-FEBRUARY 18.1960” (respectiv OLIMPIA II). În același an la 18 septembrie încep experimentările inginerului Marian Sigano din Maribor-Jugoslavia cu un nou tip de rachetă poștală experimentală utilizînd procedeele cunoscute pînă acum de francare și oblitterare a corespondenței transportate. Cu ocazia expoziției „LUPOSTA” la Viena la 23 mai 1961 s-a efectuat un nou transport oficial de corespondență cu ajutorul rachetei.

Aniversînd 25 ani de la primul zbor internațional poștal cu racheta, descris mai sus, la 2 iulie 1961 se emite cea de a doua marcă poștală oficială pentru transportul corespondenței „PAR RACHETA”, cu care ocazie au survolat spațiul terestru alte rachete care au transportat un număr de 2.000 aerograme ale Administrației Poștei din New-York ale Organizației Națiunilor Unite.

În expozițiile tematice de astrofilatelie și cosmonautică această categorie de materiale filatelice transportate cu racheta (ca și precursorele lor — dacă își vor justifica existența, acestea fiind și corespondențele trimise cu ajutorul ghiulelelor goale expediate cu corespondență din sau în localitățile asediate, peste liniile inamicului), vor constitui o clasă aparte, prioritară, ca istorie a zborurilor cosmice, cu cea mai mare posibilitate de punctare datorită rarității materialelor. În această categorie se pot realiza subcapitole aparte la aprecierea expozantului în raport de materialele la dispoziție (precursori, premiere, anticipație, zboruri internaționale, etc.).

POȘTA CU BALONUL. Regulamentul, include alături de aceste zboruri de transportat corespondență și pe cele trimise cu ajutorul baloanelor stratosferice speciale, care au avut misiuni în domeniul cercetării spațiale. Ascensiunile cu

ajutorul baloanelor în stratosferă, de pînă acum nu au avut astfel de misiuni „speciale”, ele, realizîndu-se cu ajutorul rachetelor de altitudine în zboruri în general verticale, suborbitale. Zborul lui Auguste Picard din august 1932 cu balonul FRNS-1 cu care a transportat cele 49 întreguri poştale din URSS, SUA şi Polonia — fiind cel mai reprezentativ datorită misiunilor astronomice îndeplinite — pare o forşare a notei în situaţia că acceptăm în expozate de astrofilatelie în capitolul „Transportul corespondenţei cu mijloace de investigaţii astronomice”, dar sînt binevenite într-un exponat de astronomie. Corespondenţa transportată cu ajutorul baloanelor nu-şi găseşte motivaţia în cadrul unui exponat de astrofilatelie sau cosmonautică (păreră proprie, alimentată şi de aprecierile unor grupări din lume care le categorisesc în domeniul aerofilateliei întrucît mijlocul respectiv de transport foloseşte forţa portantă a aerului — Franţa, Italia, etc.). Rămîne totuşi în discuţie, urmînd a comenta şi părerile altor filатели.

POŞTA COSMICĂ. Cea mai actuală categorie, este cea a corespondenţei transportate cu ajutorul sateliţilor artificiali ai Pămîntului, a navelor cosmice de transport automate sau pilotate, cele purtate în spaţiul extraterestru de echipaje umane fie în jurul Terrei fie pe suprafaţa Lunii, cunoscută deja în literatura de specialitate ca „POŞTA COSMICĂ”. În această categorie pot fi incluse atît corespondenţa expedită special pentru a face un voiaj în spaţiul cosmic în vederea includerii într-un exponat de specialitate cît şi cele (de fapt MAI ALES CELE) care au fost expediate de pe Terra (plicuri, vederi, ziare, etc.) de la cei rămaşi „acasă” şi adresate echipajelor de cosmonauţi aflaţi pe orbite în cosmos, cît şi invers din cosmos pe Pămînt.

Din datele de care dispunem, prima scrisoare circulată prin spaţiul cosmic a fost transportată de sateliitul „Discoverer-17” care a înconjurat de 31 ori globul terestru şi care era adresată de către Directorul general G. Summerfield preşedintelui Statelor Unite ale Americii, Dwight Eisenhower, satelit lansat la 12 noiembrie 1960, iar capsula care conţinea şi scrisoarea a fost recuperată la 15 noiembrie acelaşi an.

Dar, începutul „POŞTEI COSMICE” a fost inaugurat de echipajele navei spaţiale SOIUZ-5 avîndu-i ca poştaişi pe Boris V. Volinov, Aleksei S. Eliseev şi Evgheni V. Hrunov care, lansaţi la 15 ianuarie 1969, i-au transportat lui Vladimir. A. Satalov plecat cu o zi înainte în nava spaţială SOIUZ-4 prima scrisoare personală expedită de pe cosmodromul Baikonur de N. Kamanin, folosind un plic special emis în 1968 pentru transportul corespondenţei cosmice avînd înscris în limba rusă „POŞTA COSMICA: PAMINT-COSMOS; COSMOS-PAMINT: 14.1.1969”. La destinaţie, pe navă, destinatarul, neavînd o ştampilă de bord, a înscris de mînă „Bordul navei SOIUZ-4 la 16.1.1969” urmată de semnătura comandantului navei (V. Satalov). Acest prim plic adresat unui destinatar aflat în spaţiu se află depus la Muzeul central de Telecomunicaţii „A. S. Popov” din Leningrad.

Ştampile de start la racheta R-1 din 9.IX.1931

Ştampilele folosite la lansările rachetelor K-1 şi V-16

Pe laboratorul spațial SALIUT-6, echipajul lansat la 10 decembrie 1977 cu nava SOIUZ-26, cosmonauții Gheorghe Greco și Iurii Romanenko, au instalat primul oficiu poștal orbital, inaugurat la 22 ianuarie 1978 după ce stația de transport automată PROGRES-1 a adus aparatura necesară, iar Greco a fost numit oficial „primul șef al primului oficiu poștal orbital și șef al primei agenții de știri spațiale”. Atât pe laboratorul spațial „Saliut-6” cât și pe următorul, „Saliut-7”, iar ulterior pe MIR, au fost instalate oficii poștale cu ștampilă proprie cu care s-a obliterat corespondența sosită și trimisă, au fost prevăzute programe poștale. Tot cu ștampile speciale a fost obliterată corespondența purtată între echipajele care au locuit în cosmos perioade mai lungi și familiile acestora, ca și corespondența oficială, atât la plecare (în marea majoritate la cosmodromul Baikonur) cât și la sosirea la destinație. Odată cu începerea zborurilor cosmice internaționale din cadrul programului INTERCOSMOS, au apărut și plăcuțe ale țărilor participante la aceste zboruri, francate cu mărci ale acestor țări, obliterare cu o ștampilă națională specială, alături de care s-au aplicat la plecare (sau sosire pe Terra) ștampilele cosmodromului, iar ulterior a navei cu echipaj, de pe orbită. Aceste realizări care au fost transportate pe laboratoarele spațiale poartă și o ștampilă aplicată numai la bord. Au fost realizate asemenea piese și de echipajul comun româno-sovietic din 14—22 mai 1981, cu primul cosmonaut român Dumitru-Dorin Prunariu.

Prima scrisoare oficială transportată prin spațiu de o navetă spațială a fost realizată de misiunea ST-8 (al 8-lea zbor al unei nave spațiale) de către „Challenger” în cel de al 3-lea zbor, din 30 august la 5 septembrie 1983.

În Statele Unite ale Americii au fost puse în circulație mărci poștale speciale pentru francarea corespondenței destinate a circula prin cosmos.

În circuitul filatelic mondial, în afara întregurilor poștale descrise până acum, au fost lansate și alte realizări, îndeosebi de către Franța, U.R.S.S. și S.U.A., dar și din alte țări, (unele fără nici o tangență sau contribuție în dezvoltarea industriei spațiale), de unele edituri, cluburi sau case filatelice, fapt pentru care se găsesc și multe piese speculative, greu de depistat.

În afara acestor categorii de întreguri circulante cu ajutorul rachetei și transportate în cosmos cu ajutorul sateliților artificiali, al navelor cosmice și navetelor spațiale, în articolul amintit mai sint cuprinse acele întreguri care au fost transportate cu navele de recuperare și elicopterele de salvare. Considerând că acestea pot constitui o categorie aparte alături de cele editate de cosmodromuri, stațiile de urmărire-dirijare și control, întrucât nu fac parte din zborul balistic propriu-zis al rachetelor și nici din porțiuni distincte ale zborului spațial, ele intervenind doar la transportul acestei corespondențe după îndeplinirea misiunii spațiale, pe traseul de la aterizare (amerizare) până la destinatar, le vom trata într-un material separat.

Ștefan NICOLAU

Birouri poștale vamale și de graniță

Schimbul de corespondență dintre Țările Române și celelalte țări, se făcea prin anumite puncte de graniță aflate pe traseele diligențelor. Astfel Austria avea cu Țara Românească două drumuri de poștă care treceau, primul prin : Sibiu — Turnu Roșu — *Cîineni* — Curtea de Argeș — Pitești — București, și al doilea Brașov — *Predeal* — Cîmpina — Ploiești — București.

Pe primul traseu s-a utilizat la punctul vamal Rîul — Vadului începînd cu anul 1860 un sigiliu grăniceresc aplicat cu tuș verde, avînd diametrul de 36 mm. (fig. 1). Astfel de sigilii grănicerești au fost uneori utilizate prin aplicarea lor atît în tuș cît și în ceară și pe corespondența trecută prn punctele vamale.

Tot Austro-Ungaria am întîlnit mult mai tîrziu o ștampilă dublu cerc avînd diametrul de $\varnothing_2 = 30$ mm și $\varnothing_1 = 18$ mm, aplicată cu tuș negru (fig. 2). Textul ștampilei este *PREDEAL — ROMÂN* cu data la mijloc.

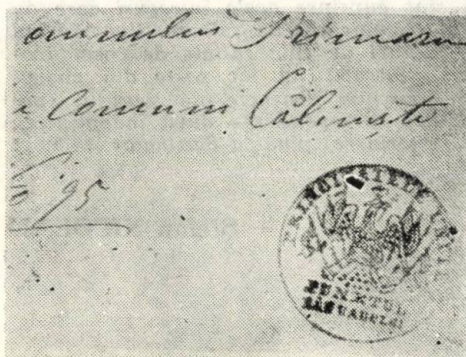

Fig. 1

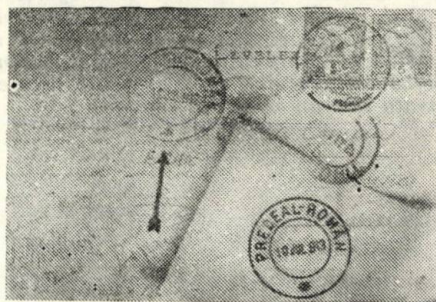

Fig. 2

Cartea poștală ilustrată expedită de la Făgăraș la 10 iulie 1913 trece pe la punctul român de graniță Predeal, unde se aplică o ștampilă de tranzit cu textul „PREDEAL-ROMÂN 10 Jul. 913” și ajunge la destinație în orașul Tîrgu-Jiu la 13 Jul. 913. Este de remarcat sublinierea făcută de textul ștampilei care precizează că se referă la punctul românesc de graniță. Este singura ștampilă utilizată în Muntenia, cunoscută, care face o astfel de precizare.

Trecînd în Moldova menționăm ștampila deja semnalată anterior care s-a utilizat la punctul de graniță „SCULENI” începînd din anul 1869 și care avea textul : „SCULENI” (sus), „ROMÂNIA” (jos), ziua și luna sub formă de fracție

Oficiul poștal din punctul de graniță Sculeni s-a înființat prin circulara D.G.T.P. Nr. 8377 din 27 noiembrie 1867.

Datorită intrării în exploatare a liniei de cale ferată Ițcani — Roman la 3/15 dec. 1869, se rezerva poștei române îndeplinirea serviciului poștal. În decembrie 1869, Oficiul Poștal de Stat din gara Roman, în care se efectua schimbul de expediții poștale cu Austria, folosește o ștampilă poștală, de forma dublu cerc, cu inscripția: „GARA ROMAN“ (sus), „OFF. POSTAL“ (jos), la mijloc fiind data pe trei rînduri; în cifre arabe: ziua, luna și anul (cu ultimele două cifre).

La 1 iunie 1871 s-a înființat Oficiul poștal român de stat, din gara Ițcani, funcționînd chiar pe teritoriul gării austriece ITZKANY. Cu această ocazie efectuarea schimbului internațional poștal cu Austria s-a mutat din gara Roman, la oficiul poștal român din gara Ițcani. Acest oficiu a utilizat o ștampilă din categoria așa numitelor „ștampile mici“ avînd diametrul de 22 mm. Cercul simplu încadra textul: „ITZCANI ROMÂN“ (sus), iar jos avea o steluță cu șase colțuri. Data era dispusă pe trei rînduri cu indicația ultimelor două cifre ale anului (fig. 3).

Fig. 3

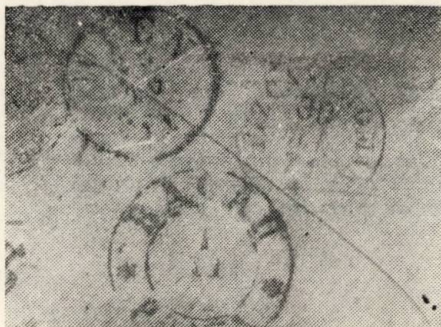

Fig. 4

Există o ștampilă cu datele 6 Aug. 71. aplicată cu tuș albastru, 30 Oct 71 (fig. 4) cu acelaș tuș și 1 Dec 71, aplicată cu tuș negru. Ulterior acest oficiu din gară a fost dotat spre sfîrșitul anului 1872 cu o nouă ștampilă poștală, de formă cerc simplu, cu inscripția: „GARA“ (sus), „ITZCANY“ (jos), cu data pe trei rînduri. De asemenea oficiul poștal din gara Ițcani a fost dotat și un un sigiliu administrativ, de forma cerc simplu, cu inscripția „ROMÂNIA“ (sus), „OFF. POSTAL GARA ITZCANI“ (jos), cu stema în centru. Acest sigiliu s-a aplicat foarte rar cu tuș verde și pe scrisori.

Cu siguranță că viitorul va aduce în atenția filateliștilor noi ștampile necunoscute, îmbogățînd prin studiul lor aria de cunoaștere marcofilă din România.

LEONARD PAȘCANU

Știați că ... ?

Cu 37 de ani în urmă s-a permis unei organizații internaționale să emită mărci poștale proprii. Această organizație a fost cea a Națiunilor Unite și primele mărci au fost puse în circulație la 24 octombrie 1951.

*

La 18 iunie 1926 reprezentanții asociațiilor naționale de filatelie din Austria, Cehoslovacia, Belgia, Franța, Germania, Suedia și Elveția s-au întrunit la Paris pentru a fonda Federația internațională de filatelie (F.I.P.). În prezent, federația numără 66 de țări din cele cinci continente.

*

Inventatorul codului poștal este Richard Stücken, vicepreședinte al Parlamentului vest german. El a inventat codul poștal acum 25 de ani. Introdusă în R.F.G., invenția sa și-a extins utilizarea cu rapiditate. Astăzi, 56 de administrații poștale, un sfert din cîte exista în lume, utilizează numerele de cod poștal.

După o statistică întocmită de revista „El Eco filatelico y numismatico”, vă prezentăm cele mai elocvente date pentru anul 1984.

— Cele mai multe mărci le-a emis, în acel an, Libia, 252 valori și 20 de blocuri.

— Republica Centrafricană a emis cele mai multe blocuri, 97. Tot ea emite și cea mai scumpă serie.

— Cele mai multe mărci poștale au fost emise, în ordine de: Libia, Coreea de Nord (213), Guiana (220).

— Cele mai puține emisiuni, pînă în 10, au fost emise de mici teritorii: Andora spaniolă (8), Antarctica australiană (7), Birmania (5) etc.

*

În al doilea episod al serialului de terevizuione „Cuore” al lui Luigi Comencini apare la un moment dat o pagină dintr-un clasor aparținînd unuia din colegii de clasă a lui Enrico.

Care este inadvertența sesizată de revista Cronica filatelică?

Acțiunea povestirii se petrece în ultimul deceniu al secolului trecut, iar mărcile prezentate în fila clasorului sînt emise între anii ... 1929—1942.

Culmi filatelice

Brutarului: Să-și întocmească o colecție filatelică cu tematica „Produse de panificație”, sperînd ca astfel, să cîștige și el, o... pîine.

Frizerului: Să colecționeze mărci reprezentînd chipuri de oameni bărboși și pletoși.

Exploratorului: Să facă înconjurul Pămîntului cu ajutorul mărcilor poștale.

Filatelistului îndrăgostit: Să tocească pragul Agenției filatelice pe motiv că are o pronunțată afecțiune pentru ... frumoașa ei salariată.

Gurmandului: Pentru deschiderea apetitului să consulte înainte de masă clasorul său cu piese filatelice cu temă gastronomică.

Novicelui: Să se mire că marca pe care o consideră „grea” este atît de... ușoară.

Grafici

înrudite

Grafica filatelică oferă colecționarilor o infinitate de imagini, abordând toate genurile și toate subiectele. Machetatorilor li se prezintă cele mai largi posibilități de a transpune în desenele mărcilor poștale, felul cum concep realizarea subiectelor temelor emisiunilor ce li se cere de către Administrațiile poștale.

Răsfoind, totuși, albumele, clasoarele, cataloagele se întâlnesc nu odată emisiuni din țări diferite, prezentând elemente grafice comune, care arată că au fost „preluate” elemente din anumite mărci considerate ca foarte reușite, transpunându-le — ca părți componente — în desenele unor alte mărci.

Au luat astfel naștere emisiuni înrudite prin grafică. O înrudire care — în glumă — ar putea conferi un calificativ de „verișoare” într-ale filateliei.

Pentru exemplificare, ne vom mărgini a semnaliza similitudinea ce există între emisiunile noastre „Paris” și „București” și emisiunile franceze tip „Ceres” și „Napoleon III”, emisiunile elene „Hermes — cap mare”, cele de poștă locală din Corrientes (Argentina) și — într-o mai mică măsură — cu emisiunea norvegiană din 1856—57. (fig. 1, 2, 3, 4, 5, 6). Totodată, ne vom referi, în partea a doua a acestei note scurte, la vândita asemănare dintre emisiunile norvegieni uzuale tip „Goarnă”, o serie de taxe de plată din Creta, din anul 1901 și altele.

Deschizătoare de drum în incadramentul general al primei grupe de mărci, au fost cele 7 valori ale emisiunii franceze tip „Ceres” din 1861 (astfel denumite după efigia divinității mitologice Ceres, înfățișată în medalionul central în profil, spre stînga. În partea de sus este înscrisă denumirea țării, iar jos valoarea nominală. Valoarea vîrf a acestei

Fig. 1

Fig. 2

Fig. 3

Fig. 4

Fig. 5

emisiuni — 1 franc „vermillon“, constituie una dintre marile rarități ale filateliei franceze.

Același dispozitiv grafic, lucrat de graficianul J. J. Barre și realizat la imprimeria Monetăriei naționale din Paris, a fost reluat de poșta franceză pe diverse emisiuni comemorative (ex.: colița expoziției „Pexip“, Paris — 1937, cea a expoziției „Citex“ — 1949, înspirind, — totodată — în linii mari și unele emisiuni uzuale franceze.

În anul 1872, Poșta română inaugurează capitolul considerat în filatelie ca „Postclasic“, prin tipărirea, la Paris, la Imprimeria Monetăriei naționale, a emisiunii „Paris“. Compoziția grafică — realizată de Barre — a fost transpusă în clișee de A. Hulot. Încadramentul preia modelul emisiunilor franceze, firește, în medalion aflându-se efigia — spre stînga — a domnitorului. Înrudirea compozițională este evidentă. Același desen a fost utilizat, în continuare, pentru tirajele executate în 1876—1877, la București, cu clișeele aduse din Paris și — mai departe — pentru așa numita emisiune București I cu clișee noi făcute la București și emisiunea București II. Cu aceasta se încheie prezența derivatelor din „Ceres“-ul inițial în filatelia românească.

A treia ramură pornită din aceeași inspirație au constituit-o primele emisiuni grecești, cunoscute sub denumirea de „Hermes-Cap mare“. Primele tiraje, apărute în 1861, au fost realizate tot la aceeași imprimerie din Paris, prin grija aceleiași echipe de graficieni și tehnicieni. În medalion, chipul lui Hermes apare, de astă dată, spre dreapta. Emisiunea, formată din 7 valori, a fost urmată în decursul anilor de diverse alte serii, unele realizate la Paris, altele — pînă în 1886 — la Atena (asemănător cu procedeul urmat în țara noastră).

Mărcile de tipul „Hermes — cap mare“ constituind prima emisiune a Greciei sînt considerate ca emisiuni clasice (spre deosebire de „Paris — București“, în scris în aria post-clasicelor, fie pentru că urmau după emisiunile litografiate-clasice prin excelență-fie pentru că erau cu aproape un deceniu mai tîrzii ca dată de apariție).

După aceste trei capitole filatelice (francez, român, elen), prototipul compozițional „Ceres“ se regăsește aproape la antipod, în Argentina, prin cele două emisiuni ale poștei locale din Corrientes. Poate că expresia „după“ este improprie, întrucît calendaristic această poștă locală

este cea de a doua care a preluat compoziția grafică a mărcilor „Ceres“. Puse în circulație în 1856, mărcile „Corrientes“ au imitat din plin macheta „Ceres“, nu numai ca încadrament, ci și prin imaginea din medalion. Deosebirea se face dintr-o privire (afară de inscripția din partea de sus — valoarea lipsind în cea de jos), prin condițiile de imprimare, mult mai rudimentare. Emisiunea a fost imprimată în coli mari, pe care au fost tipărite mai multe grupaje de cîte 8 mărci (2 x 4), dîndu-se astfel loc la diverse „tête-bêche“-uri. Deși vechi, emisiunile din Corrientes nu au cote prea ridicate în cataloage. Exemplarele pe scrisori cirkulate sînt însă cătute, mai ales pentru colecțiile de istorie poștală.

Fără îndoială că dacă am cerceta cu atenție tot ce s-a tipărit în lume, am găsi și alte emisiuni înrudite cu „Ceres“. Una, derivată din aceasta ca elemente principale, dar cu unele modificări de amănunt, este emisiunea norvegiană din 1861—77, cu efigia lui Oscar I în medalion, în profil — din nou — spre stînga, (Machetator: P. A. Nayman; imprimată local, în tipografia Nymans).

Deși aspectul general al acestor mărci se deosebește intrucitva de cel al celorlalte emisiuni cu rădăcina „Ceres“, se găsește și de-astădată — iar — dispozitivul general care dă dreptul la situare în periferia familiei „Ceres“.

Nu este locul să insistăm în a face investigații pentru a depista — în aria mare a filateliei — și alte emisiuni înrudite. Ne vom mulțumi — de aceea — cu un singur exemplu, izbitor prin similitudinea mărcilor respective. Baza de pornire o poate forma desenul emisiunilor uzuale norvegiene tip „Goana poștală“ (fig. 6); cu începere din 1872, timp de

Fig. 6

un veac, ele au stat pe primul plan al circulației poștale norvegiene, aproape fără întreruperi. Împlinindu-se un veac „de serviciu“, ele au fost reproduse în desenul mărcilor incluse în colița care a comemorat 100 ani de circulație a acestui tip de mărci. Deși între diversele tiraje și emisiuni au intervenit mici

schimbări (detalii, procedeu de tipar etc.) mărcile tip „Goarnă”, aspiră pe drept la calificativul de veterane ale graficii filatelice în uz.

Desenul acestor mărci îl regăsim ca dispozitiv general și ca elemente componente, aproape aidoma în mărcile emisiunii „Porto” din insula Creta (1901) fig. 7. Acestea au fost imprimate la institutul englez de arte grafice Bradbury, la care au văzut lumina tiparului, cam pe vremea aceea, și unele emisiuni românești.

Același aranjament grafic se regăsește, aproape aidoma, în prima emisiune a Islandei (1873) și în emisiunile succesive (fig. 8) și în cele din Danemarca, 1879—1885 (fig. 9).

De amintit, în treacăt, că și o emisiune „Zimstvo” a poștelor locale din Rusia antebelică a preluat, aproape întocmai, desenul „Goarnelor norvegiene”.

Înrudite prin aranjamentul grafic general, apropiate — într-o măsură — ca perioadă de apariție, mărcile emisiunilor derivate din modelul „Ceres” nu beneficiază, toate, de același plasament în scara estimațiilor filatelice. Cum e și firesc, în funcție de nominal și de tiraj, unele dintre aceste mărci se află pe locuri de vîrf, altele pe locuri mult mai modeste (mai ales valorile care au circulat în proporții de masă). La toate, însă, joacă un rol determinant grupajele, ștraifurile, francaturile „grele”, obliterările ieșite din comun: respectiv acele piese care dau „greutate” unei colecții și unui exponat, scoțîndu-l din sfera „obișnuitului”. Dacă emisiunile „Hermes — Cap-Mare” s-au afirmat puternic în sfera expozițiilor mari, acest rezultat se datorește tocmai prezenței unor astfel de piese, depistate în arhive comerciale mai bogate decît cele ale filateliei românești. Aceasta nu împiedică însă ca prin adîncirea studiului, prin depistarea de noi piese interesante, șansele de afirmare ale emisiunilor post-clasice „Paris” și „București” să nu crească de la o expoziție la alta, apropiindu-le de nivelul de înțele-

Fig. 7

Fig. 8

Fig. 9

gere și de apreciere de care se bucură alte emisiuni din „rădăcina Ceres”.

Nu ascundem, pe o altă parte, că alcătuirea de studii specializate, pe variante și obliterări, este îngreunată la noi de împuținarea materialului de bază, ca urmare a masivului exod de mărci făcut în cadrul „sortimentelor”, cu ani în urmă.

În ciuda acestor greutăți, un curent viguros de cercetare s-a conturat în jurul emisiunilor noastre în chestiune. Amatori de filatelie „mai veche”, care nu se încumetă a aborda frontal perioada „litolografiatelor”, găsesc în post-clasicele noastre un domeniu în care se pot găsi — internațional — în buna companie a celorlalte emisiuni din „rădăcina Ceres”.

Urăm tuturor, ca prin muncă asiduă de depistare și de cercetare să poată duce cît mai departe și mai sus fanionul acestor emisiuni.

Nicolae TRIPCOVICI

MAPAMOND

Trăim în „era nucleară“, în „era spațială“, în „era informației“...

Dincolo de albastrul cerului „roiesc“ sateliții, ochii și urechile lumii către Pământ și Univers, aceste bijuterii ale progresului în asiduă căutare și transmitere de informații...

În acest timp, pe glob asistăm la noi și noi inflorescențe ale civilizației, la tendința de afirmare pe arena politică a majorității statelor și națiunilor, a popoarelor, dar pe același mapamond milioane de oameni mai mor în conflicte și de foame, o bună parte a omenirii e fămîndă și desculță, milioane de copii nu știu cum arată o școală, armele au devenit planetare prin proliferare, bătaie și putere de distrugere, neîncrederea și politica de forță mențin steri-

litatea multor negocieri, economia mondială trece prin convulsii, la burse se mai joacă destinele săracilor, mediul ambiant ne trimite semnale de suferință...

În același timp, preocupată în cel mai înalt grad de marile ei probleme, omenirea nu uită că îi sînt proprii și alte numeroase manifestări, specific umane, rămînînd profund ancorată într-o multitudine de sensibilități și orientări dintre cele mai diverse, de la poezie, muzică și carnavaluri la căutarea comorilor trecutului și descifrarea tainelor evoluțiilor viitoare din natură și societate, de la faptul divers cotidian la cele mai îndrăznețe ipoteze științifico-fantastice.

Despre toate acestea și despre multe altele încă, omul contemporan este ținut la curent zi de zi, ceas de ceas, de o avalanșă de știri transmise de agenții de presă, de un număr imens de publicații tipărite și de un vast păienjenis de posturi de radio și televiziune. Informația și comunicațiile, în general, informația de presă, în special — asociate cu tehnologia computerelor — își pun tot mai mult pecetea pe prezentul și viitorul omenirii, reprezentînd una din trăsăturile fundamentale ale epocii, întărindu-i omului convingerea participării sale în conștiința de cauză la o mare și tot mai diversificată istorie.

În cele ce urmează, propunem o scurtă incursiune — cu ajutorul mass-mediei contemporane — în labirintul plin de umbre și lumini al mapamondului...

Ecuția submarinului atomic și posibila ei soluție

Dună cum se știe, al doilea război mondial a reprezentat un punct culminant în escalada recurgerii la armele așa-numite convenționale pentru rezolvarea problemelor dintre state. Această conflagrație a antrenat în vîltoarele ei 72 state. În crîncenele bătălii au fost aruncați 110 milioane de combatanți, iar pierderile de vieți omenești s-au ridicat la 55 milioane, atît din rîndurile ostașilor, cît și din cele ale populației civile. A fost un imens tribut de sînge pe care omenirea nu poate și nu trebuie să-l uite... Un tribut din al cărui coșmar avea să se nască cea mai frumoasă promisiune înscrisă într-un document internațional, Carta O.N.U.: „Noi popoarele Națiunilor Unite, hotărîte să izbăvim generațiile viitoare de flagelul războiului...”.

Din păcate, sfîrșitul celui de-al doilea război mondial a adus omenirii nu numai buna intenție de a transforma speranța păcii în certitudinea ei, ci și o armă nouă, mai ucigătoare decît toate mijloacele de distrugere de pînă atunci. Și, cu toate că tragediile de la Hiroșima și Nagasaki din 6 și, respectiv, 9 august 1945, care încheiau o altă tragedie, au cutremurat omenirea, în anii care au urmat nu s-au reținut învățămintele acestui cumplit moment istoric. Unde s-a ajuns, se știe prea bine: circa 55 000—60 000 de focoare nucleare existente azi în arsenale, echivalînd cu peste un milion de bombe tip „Hiroșima”. Numai un singur submarin „Poseidon”, dotat cu 16 rachete, ce pot lovi 160 de ținte diferite, dispune de o putere explozivă superioară de peste două ori celei a tuturor munițiilor utilizate în al doilea război mondial. Iată unde a dus politica de înarmare fără nici o rațiune! Un submarin cît două războaie mondiale!

Avînd în vedere proliferarea pe toate planurile a cursei înarmărilor și ținînd cont de contradicțiile deosebit de puternice din lumea de azi, de manifestarea anarhicea politicii imperialiste de dominație, de forță și de amenințare cu folosirea forței, de menținere și reîmpărțire a sferelor de influență, un nou război mondial s-ar transforma, inevitabil, într-un conflict nuclear. Iar primejdia atomică este o primejdie globală, ea amenințînd toate statele, atît pose-soare de arsenale nucleare, atît pe cele beligerante, cît și pe cele neutre. Nici o țară, nici un petec de pămînt, oricît de îndepărtate, nu vor fi la adăpost, fie de flăcările cataclismului, fie de căderile radioactive și de iarna nucleară care vor urma, și care nu vor alege între participanți și neparticipanți la conflagrație, între o ideologie sau alta, între un sistem social-politic sau altul. Un asemenea război, în care se va recurge la loviturile atomice dar și la antrena-

rea masivă a armamentelor așa-zise convenționale, a'e căror precizie, bătaie și putere distructivă se apropie în prezent de pragul nuclear, ar fi o sinucidere mondială. Iată de ce omenirea trece printr-o situație cum nu a mai cunoscut în întreaga sa istorie, printr-un moment care impune o schimbare radicală a concepțiilor despre conflictele armate și pace.

Dacă războiul, în condițiile actuale, poate anihila omenirea, suprema datorie a oamenilor politici, a guvernelor și popoarelor este să anihileze războiul ca instrument al politicii, precum și mijloacele lui de purtare. În era nucleară, orice politică rațională, umanistă, nu mai poate concepe conflictul armat ca o prelungire a sa, și trebuie să excludă ideea recurgerii la arme în practica relațiilor internaționale.

Un minut pentru eternitate

În 1959 apărea la Londra o carte numită „Ultimatum”. Autorul, Mordecai Roshwal, a imaginat și a descris, sub forma unui jurnal ținut de un „ofițer declanșator”, ultimele zile ale unui război atomic. Scenarii pe această temă s-au scris multe, dar ceea ce reține atenția în cartea lui Mordecai Roshwald este faptul că, deși elaborată într-o vreme când abia apăruseră rachetele intercontinentale, războiul era preconizat a fi purtat numai cu acestea și în întregime automatizat. Era un „război al butoanelor” și al refugiului — zadarnic — în subterane. Un conflict total, fără supra-viețuitori, ultimii trecând în neființă... „ofițerii declanșatori”, victime ale propriului lor sistem tehnic automatizat...

În cele aproape trei decenii care au trecut de la conceperea și scrierea cărții „Ultimatum”, progresul tehnologic a înregistrat un salt uriaș, atît în producția civilă cît, mai ales, în cea militară. Perfecționările armelor poartă pecetea microelectronicii, armele sînt, de fapt, niște roboți, iar strategia și tactica au devenit de neconceput fără socotelile făcute de computere. „Dacă analizăm sistemele pe care le folosim astăzi și sistemele proiectate pe planșetele noastre de lucru — spunea o oficialitate americană — cred că putem să afirmăm că, exceptînd doar gloanțele, toate aceste

sisteme conțin computere, într-o formă sau alta”.

În linii mari, perfecționările tehnologice s-au înregistrat și se înregistrează continuu în direcțiile ghidării de precizie a armelor, sporirii numărului de focoaie independente pe vector și creșterii capacității distructive a acestora, împotriva armelor cu rază medie de acțiune, tehnicilor de luptă cu submarinele și navele de suprafață, vitezei și manevrabilității avioanelor, orbirii sau distrugerii sateliților, camuflajului și lovirii sistemelor de comandă, control și comunicații, etc. Se estimează că asemenea „progrese” sînt de natură să conducă la o accentuare a instabilității, la ruperi

de echilibru și la tentația primei lovituri nucleare, mai ales în condițiile existenței armelor de contra-forță, adică a rachetelor capabile să distrugă silozurile întărite ale adversarului.

Tentația primei lovituri ar putea avea ca suport, în viitor (dacă nu are chiar în momentul de față), cel puțin un element cu profund caracter destabilizator. Este vorba de reducerea serioasă a timpului de reacție în cazul noilor arme de mare viteză, precizie și putere distructivă, cum ar fi, între altele, rachetele nucleare cu rază medie de acțiune „Pershing II”.

Totodată, la tentația primei lovituri poate conduce și desfășurarea „scutului cosmic”, în care, pe lângă aplicarea unor noi principii ale fizicii și chimiei, computerizarea este înglobată pînă la paroxism. Savanții de bună credință au declarat că prin intenția realizării „Inițiativei de apărare strategică” (așa numitul „Război al stelelor”) se urmărește, de fapt, recurgerea la un eventual „atac preventiv”, scontîndu-se că replica adversarului potențial va fi mult diminuată.

Potrivit aprecierilor specialiștilor, o rachetă americană cu rază medie de acțiune instalată în Europa poate lovi teritoriul sovietic în 6 minute. La rîndul lui, teritoriul american poate fi atins în 12 minute. „Războiul stelelor” comprimă acest timp, impunînd reacții mult mai rapide, mărind riscurile unui conflict prin accident... Anumite decizii vor fi luate

de ordinatoarele. Aceasta înseamnă că oamenii ar putea încredința mașinilor și unele componente ale deciziei supreme, sau chiar decizia supremă ca atare, ceea ce este de natură să conducă la un holocaust nuclear, chiar și neintenționat.

În cursul ultimilor ani au existat sute de alarme false. În fiecare caz în parte omul a trebuit să intervină și a reușit să corijeze erori.e. În viitor — avertizează specialiștii — responsabili politici nu vor avea la dispoziție decît un minut pentru a cîntări o situație delicată și a reacționa. Un minut pentru eternitate... Un minut pentru a se decide dacă eternitatea pe această planetă va mai fi sau nu umană...

În condițiile revoluției tehnologice actuale, linia de demarcație între diferite categorii de arme a devenit foarte fragilă. Războiul nuclear sau chimic, spațial sau convențional, nu mai trebuie gîndit ca instrument al politicii, ca o continuare a politicii cu alte mijloace, cînd asemenea mijloace sînt în stare să producă omenirii daune ireparabile. Iată de ce epoca noastră trebuie să marcheze un „ultimatum” al rațiunii, al păcii împotriva politici de forță, să fie epoca „trezirii” la realitate și a angajării universale la acțiuni hotărîtoare pentru a se împiedica o evoluție periculoasă spre... „ultimul minut” al vieții pe frumoasa noastră planetă albastră!

VIRGIL TATOMIR

Știați că...

Apariția mărcii poștale în Anglia nu a determinat Franța să-i urmeze imediat exemplul. Noul sistem poștal a apărut în mai multe țări înaintea Franței: 1843 — cantioanele elvețiene Zürich și Geneva; 1845 — cantonul Băle; 1847 — coloniile engleze Trinidad și Mauritius, Statele Unite și altele.

Așteptarea Franței a fost însă compensată de apariția primei serii de mărci poștale franțuzești care este o stea de primă mărime pe firmamentul filateliei

mondiale. Ea se distinge prin perfecțiunea sobră a desenului, reprezentînd zeița Ceres, realizată de desenatorul Barre, deja celebru prin figurinele cărților sale de joc.

Chipul zeiței Ceres pe marca poștală a fost atît de bine primit încît numeroase țări au încercat să-l imite, mai mult sau mai puțin, în emisiuni proprii, comandînd mărci la atelierele de gravură franceze. Se pot cita Grecia și România.

Innsbruck, primul oraș organizator a două ediții a jocurilor olimpice de iarnă

De la prima ediție a Jocurilor olimpice de iarnă trecuseră 40 de ani și iată că de la Lausanne vine vestea că Innsbruckul va organiza ediția a IX-a a Jocurilor olimpice de iarnă. Orașul Innsbruck, situat în Tirolul austriac la o altitudine de numai 582 m, așezat la o răspîntie de drumuri comerciale, este în același timp un loc deosebit de fericit pentru sporturile hibernale. Deși la o altitudine joasă, este înconjurat de munți ale căror piscuri depășesc 2 000 m.

Alegerea Innsbruckului nu a fost întâmplătoare ci constituia o confirmare a valorii montaniarzilor austriei, care s-au numărat de-a lungul edițiilor anterioare a jocurilor olimpice printre protagoniști. Dealtfel într-un clasament înedit al celor opt ediții anterioare, austriei se aflau pe locul V cu 281,5 puncte cu 46 medalii din care 10 de aur, fiind devansați numai de țări cu tradiție în sporturile iernii, cu zăpadă din abundență: Norvegia, S.U.A., Finlanda și Suedia.

La întrecerile care au avut loc între 29 ianuarie și 9 februarie 1964, au luat parte 963 sportivi (din care 173 femei), din 36 de țări, la 6 sporturi cu 34 de probe (din care 12 feminine și una mixtă).

În probele nordice sportivii țărilor scandinave au ieșit învingători în toate cele 7 probe masculine, în timp ce la feminin, sportivele sovietice au fost de neîntrecut. Gazdele obțin trei medalii la alpine — ca și francezii de altfel — două nume impunându-se atenției lumii, Zimmermann (Austria) și Goitschel (Franța), primul la masculin iar secunda la feminin. Sportivii români obțin un singur onorant loc V la biatlon prin Gheorghe Vilmos, pentru ca — însă — celelalte prestații să fie modeste: locul XII la hochei (3 victorii, un meci egal și 4 înfringeri); locul XIII la bob 2, etc.

Din punct de vedere filatelic, numărul țărilor care emit mărci și piese filatelice, rămîne încă modest: 20 (din care 10 din Europa), ce au realizat 23 de e-

misiuni — 11 emisiuni în Europa) cu 211 valori (din care 126 dantelate), 27 de colițe (din care 15 dantelate) și un bloc de lux. După cum am arătat europenii se arată cei mai „harnici”. Ei sînt urmați de asiatici, unde 4 țări realizează tot atîtea emisiuni, cu 16 valori (11 dantelate) și 8 colițe (4 dantelate); America cu 3 țări cu 5 emisiuni (75 valori și 8 colițe) și Africa: 3 țări cu tot atîtea emisiuni (24 valori, 4 colițe și un bloc de lux).

Cu toate că sînt gazde, austriecii realizează o singură emisiune, la 11 noiembrie 1964; emisiune formată din șapte valori într-un tiraj de 2,5 milioane exemplare. Austria mai realizează aceeași emisiune într-un tiraj limitat de numai 2,5 mii exemplare dar cu inscripționarea în negru, față de auriu la emisiunea de bază. Emisiunea cuprinde sporturile de bază ale ediției: probe alpine (slalom masculin); biatlon; sărituri cu schiurile de la trambulină; patinaj artistic feminin, hockey pe gheață; sanie (dublu masculin) și bobul de 2 persoane. Țara noastră realizează o emisiune, la 25 noiembrie 1963, formată din opt valori, aceleași sporturi ca la emisiunea austriacă, cu deosebirea că în loc de sanie apare un schior de fond și în plus un patinator de viteză. Ceea ce realizează în plus posta română este seria nedantelată: aceleași imagini, dar în culori schimbate. Pe colița emisiunii apare „Palatul de gheață” din Innsbruck, dar cu un element suplimentar, emblema întrecerilor, care nu este altceva decît însemnul heraldic al orașului, constînd dintr-un scut de dimensiuni reduse și schema unui pod, așa cum se găsește pe însemnul heraldic din 1547.

Dintre celelalte emisiuni, semnalăm ideea machetatorului din Burundi, care a prezentat patru din sporturile ediției, cu reprezentarea numai a picioarelor, ceea ce dă o notă de deplină expresivitate figurației. Panamezii realizează o emisiune cu medaliile întrecerilor iar în U.R.S.S., la încheierea întrecerilor, colița se suprapărește cu numele medaliaților jucurilor.

O deosebită atenție se acordă de această dată „marcofiliei” și întregurilor poștale.

La emisiunea de mărci austriecii folosesc o ștampilă P.Z.E., dreptunghiulară la oficiul poștal din Innsbruck, la 12 ghișee poștale, semnalate pe fiecare din aceste ștampile. Organizatorii mai realizează 16 ștampile ocazionale de mîna, una mecanică, la trei oficii — precum și 13 francaturi mecanice. Ștampilele ocazionale au fost aplicate la: See-

feld — Tirol pentru întrecerile de biatlon precum și la oficiile din Axams, Axamer Lizum, Kurort Igls, Innsbruck 1 și 2, la stadionul de gheață, la Centrul de presă din satul olimpic.

Cu ocazia zborului flacării olimpice pe ruta Olympia—Atena—Viena s-a realizat o ștampilă ce reprezintă cercurile olimpice și flacăra olimpică. Pentru zborurile olimpice ale companiei A.U.A. (Austrian Airlines) s-a realizat o ștampilă specială, iar cu ocazia celei de-a 61-a sesiuni a Comitetului Internațional Olimpic la oficiul 1 din Innsbruck pe 27 ianuarie 1964 s-a folosit o ștampilă specială.

Ștampilă mecanică BESUCHET/DIE/IX OLYMPISCHEN/WINTERSPIELE/VOM 29.1—9.2.1964 (Vizitați a IX-a ediție a J.O. de iarnă) s-a folosit la două oficii din Innsbruck.

13 francaturi mecanice au fost folosite de diferiți sponsori ai jocurilor cît și de Comitetul de organizare. Două dintre acestea au în componență emblema întrecerilor.

Deosebit se prezintă cele 69 de întreguri poștale (cărți poștale), realizate în trei emisiuni. Întregurile au marca fixă, patinatoare și cercurile olimpice, iar ca figurație diferite aspecte turistice din Austria.

Din țările participante la această ediție a jocurilor remarcăm ștampilele P.Z.E. ale emisiunilor realizate precum și ștampilele speciale ale companiilor aviatice pentru zborurile speciale dintre München și Innsbruck. Din Grecia și-au făcut apa-

riția ștampile folosite cu ocazia aprinderii flacării olimpice din 22.I.1964 precum și francaturile mecanice realizate. Întreguri poștale au mai fost emise în URSS (4 buc. săritor pe schiuri; hochei; patinaj viteză schi fond și flacăra olimpică).

A XII-a ediție a întrecerilor de iarnă din februarie 1976 a fost atribuită inițial, încă din primăvara lui '70, orașului american Denver, în concurență acerbă cu alte cinci localități. Dar surpriză. La sfârșitul anului 1972, deci cu numai trei ani înainte de deschiderea oficială a jocurilor, Comitetul Internațional Olimpic este înștiințat că acest oraș renunță la organizarea Jocurilor Olimpice de iarnă. Forul olimpic internațional era pus în fața unei situații deosebit de dificile.

Din cele cinci candidate în 1970, niciuna nu răspunde intervenției C.I.C. Întrecerile olimpice erau în impas și atunci când situația părea total compromisă, oficialitățile austriece din Innsbruck vin cu propunerea de a organiza pentru a doua oară Jocurile Olimpice de iarnă. Și astfel sesiunea C.I.C. din 4 februarie 1973 (cu exact trei ani înainte), hotărăște atribuirea organizării celei de-a XII-a ediții orașului Innsbruck, care devine astfel primul organizator a două ediții a întrecerilor olimpice ale iernii. Oficialitățile locale au făcut apel la cei care și-au dat concursul la buna reușită a ediției anterioare iar bazelor li s-au adus înbunătățirile de rigoare.

Întrecerile au avut loc între 4 și 15 februarie 1976 și au avut un succes deosebit, la concursuri participând 1261 spor-

tivi (din care 265 femei), din 37 de țări la 6 sporturi cu 37 de probe, unele din aceste cifre constituind adevărate recorduri ale întrecerilor, ca de altfel și numărul mare de telespectatori: peste 600 milioane. Pentru prima dată jocurile iernii au fost transmise în Venezuela, Mexic, Iran sau Oman.

La reușita manifestărilor, o contribuție deosebită a avut și natura: zăpadă abundentă, un soare strălucitor pe toată perioada concursurilor.

Întrecerile au fost dominate clar de sportivii sovietici, care au obținut 27 de medalii (o pătrime din numărul total al medalieiilor decernate), realizând 13 victorii în cele 37 de probe. A fost cea mai categorică victorie a unei națiuni în întrecerile iernii, punctînd în cinci din cele șase sporturi aflate în program. Trei sportive au dominat concursurile obținînd fiecare cîte două medalii de aur: Tatiana Averina (URSS) la patinaj viteză cu două medalii de aur și două de bronz, Raisa Smetianina (URSS) la cursele de fond cu două de aur și un argint și Rossi Mittermeier (R.F.G.) la probele alpine cu două de aur și 1 argint.

Sporativii români au obținut un loc VII la hochei (cea mai bună comportare a hocheiștilor la o întrecere olimpică), un loc VIII la bobul de 4 persoane, în rest ca și la edițiile precedente prestații modeste de la locurile 11 la 45.

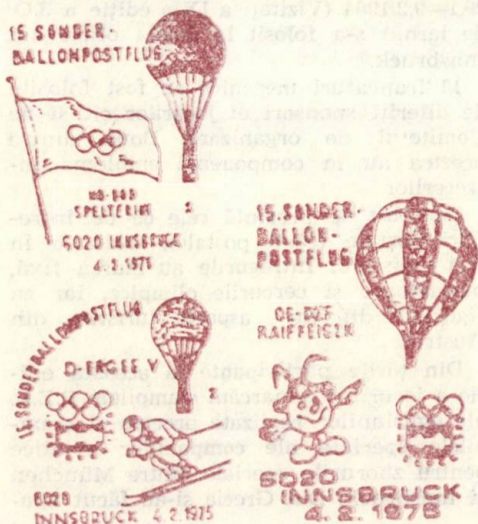
Numărul țărilor emitente de mărci s-a ridicat la 37, cu 50 de emisiuni (318 valori din care 208 dantelate și 70 de colite din care 44 dantelate). Numărul blocurilor de lux au crescut la 48, din care 42 dantelate.

Austriecii realizează două emisiuni preolimpice, prima la 14 martie 1975 formată din patru valori: slalom special; hochei; săritor de la trambulină și bob 4 persoane și a doua la 14 noiembrie 1975 tot de patru valori: patinaj artistic (cuplu), schi fond, săniuță și biatlon.

Țara noastră realizează o emisiune cu puțin timp înaintea începerii jocurilor la 12 ianuarie 1976, formată din șase valori: sanie, biatlon, schi alpin (slalom), sărituri de la trambulină, patinaj artistic feminin și hochei, precum și două colite: bob 2 persoane (dantelată) și schi alpin (slalom) nedantelată.

Din punct de vedere filatelic, la această ediție a J.O., în special țara gazdă, a acordat o atenție deosebită marcofiei.

Pentru fiecare emisiune, realizează cîte patru ștampile P.Z.E., la Innsbruck, Axams, Kurort Igls și Seefeld în Tirol.

Dacă la emisiunea din 14 martie ștampila reprezintă emblema întrecerilor și flori de gheață, la emisiunea din 14 noiembrie pe lângă emblema jocurilor sînt prezentate pictogramele sporturilor ce se organizează în fiecare din localitățile de mai sus.

O întreagă pleiadă de ștampile ocazionale de mină s-au folosit în diferite localități. La 28.3.1973 la Innsbruck și Viena cu ocazia constituirii Comitetului de organizare a jocurilor; la 24 ian. 1974 cu ocazia aniversării a 50 de ani de la prima ediție a jocurilor olimpice; la 21.10.1974 cu ocazia celei de-a 75 — a sesiuni a C.I.O. iar în ianuarie — februarie 1975 cu ocazia jocurilor preolimpice se realizează ștampile pentru sporturile din program, pentru ca în iulie acelaș an să se efectueze cinci zboruri olimpice cu balonul la cele patru localități menționate mai sus, unde vor avea loc concursurile și la Telfs.

Ștampilele întrecerilor olimpice, reprezentă în marea lor majoritate embleme jocurilor în centrul ștampilei, pe zilele care se desfășoare întrecerile. O atenție deosebită s-a acordat mașinilor de francat corespondența, în special cele ale

sponsorilor întrecerilor precum și a Comitetului de organizare.

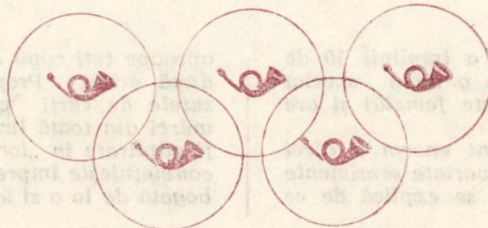
În Grecia s-au realizat trei ștampile cu ocazia aprinderii flăcării olimpice la Arhaia — Olimpia, precum și la Atena și pentru zborul special al flăcării dintre Atena și Viena.

Făcînd o inventariere a marcofiliei întrecerilor olimpice de iarnă de la Innsbruck, remarcăm cele 74 „ocasionale“ de mină (din care 50 ale gazdelor), numai 9 mecanice (7 ale austrieicilor), 51 de francaturi mecanice (48 ale localnicilor) precum și 30 „prima zi a emisiunii“.

Dacă în 1964 Administrația poștală din Austria a emis 69 de întreguri poștale, de data aceasta realizează numai 32, dar marca fixă nu mai reprezintă un subiect adecvat evenimentului ci acesta constituie un subiect de turism. Figurația reprezintă, aspecte din bazele sportive ale întrecerilor olimpice precum și din localitățile învecinate.

În acest fel Innsbruckul a devenit primul oraș din lume care a organizat două ediții ale Jocurilor iernii, așa cum peste patru ani va fi imitat de stațiunea americană Lake Placid, dar aceste organizînd jocurile după 48 de ani.

DAN VINTILĂ

Viniete postale inedite

Fig. 1

Fig. 2

Dorim să semnalăm cititorilor prin intermediul Almanahului filatelic două viniete postale deosebite. În ordinea cronologică a tipăririi prezentăm în fig. 1, un bloc de 10 viniete tipărite în negru pe o hirtie cretată cu ocazia Expoziției generale române — București 1906. Dimensiunea unei viniete este de 76/36 mm, negumată. Sub latura de jos poartă semnăturile CAROL GÖBL și I. ST. RĂSI-DESCU. În partea de sus a colii pe marginea albă se poate citi o adnotare manuală făcută cu cerneală neagră. „Pentru dl. dr. Istrati“ (foaie se probă).

Deci acest proiect a fost supus spre aprobare dr. C. Istrati, comisarul Expoziției generale — București 1906.

A doua vinieta ilustrată în fig. 2, are dimensiunile colii 107/101 mm, deasemeni negumată. Această vinieta filatelică executată la București de pictorul Dan Io-vănescu și gravorul Fred. Micoș, a fost tipărită la Școala de Belle Arte în culoare brun, prin metoda gravării, pentru a demonstra Direcției poștei că astfel de lucrări se pot executa și la noi în țară. Vinieta cuprinde un text de propagandă adresat copiilor. Deși aceste piese sînt parafilatice, stîrnesc totuși interesul unui mare număr de colecționari.

LEONARD PAȘCANU

Elefantul Bertha

Cîntărește cinci tone, a împlinit 30 de ani, se alimentează cu o dietă special concepută pentru ea (este femelă) și are domiciliul la Roma.

Bertha, este un elefant enorm a cărei vedere inspiră cele mai variate sentimente publicului infantil. Așa se explică de ce

aproape toți copii care o vizitează îi scriu după aceia. Proprietarul ei păstrează sutele de cărți poștale purtînd pe ele mărci din toată lumea. Cărțile poștale pot fi admirate în „locuința“ elefantului care, conviețuiește împreună cu colecția sa, mai bogată de la o zi la alta.

INTREGURI POȘTALE PENTRU FELICITARI

Partea a II-a

EMISIUNI ALE ANULUI 1968

Marca fixă „GHIOCEI“ (CPI 57). Ilustrații multicolore, cu cuvântul: „FELICITARE“ în peisaje de primăvară. I.P.F.T. Cd. 3007 Cod. . . . Format 147—104 mm. (CPF 57)

13 — 40 BANI (1,90 lei) cenușiu (nuanțe).

Cod 185—189 (Ramuri încărcate cu flori);
222—224 (Tărăncuțe în costume naționale);
225 (Patru păpuși în costume naționale);
226 (Scene cu țărăncuțe în ogradă înconjurată de păsări diferite);
227 (Pajiște cu flori de mac);
228 (Ramuri cu flori de trandafir);
229 (Pajiște cu trandafiri înfloriți);
232 (Ramuri încărcate de flori galbene);
278 (Trei scene reduse dintre cele redată la Cod-urile 187, 224 și 226);
279 (Idem, de la Cod-urile 185, 222 și 224).

Varietăți:

a) Nuanțe de culori în ilustrații la cele 16 c.p. ilustrate;

b) Lipsa culorilor închise la florile de pe c.p. ilustrată. Cod 189;

c) Tărăncuța de la Cod 233 în poziție verticală inversă, însă cu număr de Cod schimbat 224.

Marca fixă „Stema“ tip X. Ilustrații multicolore cu tematică de primăvară,

text: „FELICITARE“. I.P.F.T. C-da 3077 Cod 190—197/68. Formatul c.p. ilustrate 147—105 mm.

14 — 40 BANI (1,25 lei) cenușiu.

Cod 190 (Pisică udînd flori cu stropitoare);

191 (Rățoi plimbînd puilul în căruț);
192 (Găină, pui, flori de primăvară în fața unei case ciupercă);
193 (Cameră cu pui, ca elevi, ascultînd pe cineva care citește);
194 (Pasăre pe pridvorul unei case);
195 (Pasăre în fața unui cuib cu pui, pisică);
196 (Pasăre pe o ramură cu flori);
197 (Iepure stînd între flori, fluture în zbor).

15 — 40 BANI (1,25 lei) verde/cenușiu (nuanțe).

Cod 269 (Iepure într-o pajiște ținînd un ou condeiat);

270 (Într-o pajiște înflorită, un rățoi și un pușor suit pe un ou condeiat);

271 (Rățoi cu colet în spate și pușor, într-o pajiște cu flori și ciuperci);

272 (Pisică trăgînd un căruț, condus de un pui, ce stă pe un ou, pajiște cu flori și ciuperci);

273 (Pisică cu ustensile de pictură, ducînd un ou în spate);

274 (Rățoi costumat, împreună cu mai mulți pui, pe pajiște cu flori și ciuperci);

275 (Fetiță cu cățel, pisoi, înconjurată de flori);

276 (Iepuraș cu ustensile de pictură, ou) ;

277 (Pui de rață într-o mașină încărcată cu ouă colorate, înconjurată de flori și ciuperci).

Marca fixă „Stema”, Tip. X. Inscripție : „FELICITARE” și „La mulți ani”. Ilustrații multicolore cu subiecte dedicate sărbătorilor de iarnă. I.P.F.T. cd. 3048 Cod Formatul 148 × 105 mm.

16 — 40 BANI (1,90 lei) cenușiu.

Cod 481 (Colindători cu plugușorul, gospodarii ascultând din pridvorul casei) ;

482 (Patru scene cu păpuși, animale, urători cu stea, sorcovă și un om de zăpadă) ;

483 (Moș Gerilă în fața pomului de iarnă încărcat cu daruri și globulețe, copii...) ;

484 (Aceași scenă, dar cu personajele mai reduse) ;

485 (Copii cu săbiuțe încrucișate urind gospodărilor aflați pe scările casei) ;

486 (Fetiță cu sorcova, câțel în drum spre casă, în peisaj de iarnă) ;

514 (Fetiță cu sorcovă în drum spre casă) ;

515 (Fetiță cu păpuși, brad, case în peisaj de iarnă) ;

516 (Cățel, copil cu stea în fața unei case) ;

517 (Copil cu stea, fetiță și animale în ogradă) ;

518 (Păpuși și alte podoabe agățate în brad) ;

519 (Trei colindători cu plugușor, buhai și clopoțel) ;

539 (Diferite grupe de colindători în fața unei case) ;

540 (Aceași ilustrație de la Cod 519) ;

541 (Femeie cu păpușe în brațe, bărbat cu un urs, ambii într-o scenă de dans) ;

542 (Bărbat privind un ansamblu de locuințe situate într-o vale montană) ;

543 (Patru scene cu colindători, ultimele două redau în format redus scenele de la Cod 519 și 485).

Marca fixă „Stemă” Tip. X. Cărți poștale cu ilustrații multicolore, redând scene dedicate sărbătorilor de iarnă, unele având inscripționat numai textul : „La mulți ani” !, fără felicitare.

FT Cod Cd. 3070. Format 149 × 105 mm.

17 — 40 BANI (1,90 lei) cenușiu.

Cod 482 (4 scene cu păpuși, brad și urători) ;

483 (Moș Gerilă cu copii în fața pomului de iarnă) ;

484 (Idem cu personajele de mărime mai mică) ;

515 (Fetiță înconjurată de păpuși, într-un peisaj de iarnă) ;

519 (Păpușe cu sorcovă și masă pregătită în așteptarea anului nou) ;

543 (Patru scene cu colindători) ;

643 (Pom de iarnă ornamentat cu globuri, clopot...) .

Marca fixă „Stema” tip. X. Ilustrații multicolore cu scene de colindători. Textul : La mulți ani. Lipsă din titlu Felicitări.

I.P.F.T. cd. 3058 Cod 572—580. Format 147—105 mm.

18 — 40 BANI (1,25 lei) cenușiu.

Cod 572 (Doi colindători cu căprița în prim plan) ;

574 (Om de zăpadă, copii cu săniuța) ;

575 (Copii cu buhai) ;

576 (Trei copii urind, unul are un clopoțel) ;

577 (Doi colindători, unul plesnind din bici) ;

578 (Copii cu săniuțe și două grupe privindu-i) ;

579 (Moș Gerilă cu copii și cu un sac plin cu daruri) ;

580 (Copii cu daruri în plin plan).

EMISIUNE A ANULUI 1969

Marca fixă „Stema”, Tip. X. Ilustrații multicolore cu scene dedicate sărbătorilor de iarnă, unele cu inscripția : „La mulți ani” lipsă din titlu, Felicitare. FT Cod 638—649/69. Format 148 × 105 mm.

19 — 40 BANI (1,90 lei) cenușiu.

Cod 638 (Două scene cu colindători cu sorcova și a treia avind pe Moș Gerilă cu copii în fața pomului de iarnă) ;

639 (Detaliu din pomnii de iarnă ornamentat cu globulețe, clopoței, luminări...) ;

640 (Trei păpuși cu sorcove) ;

641 (Două păpuși cu sorcove) ;

642 (Colindător cu căprița) ;

- 643 (Secvență dintr-un pom de iarnă, în prim plan con de brad, clopoțel și globuleț);
 644 (Trei colindători cu sorcovă, ascultați de un gospodar în fața gardului);
 645 (Detaliu din pomul de iarnă cu globulețe și luminări);
 646 (Idem în poziție schimbată — orizontală);
 647 (Masă pregătită în așteptarea Anului Nou);
 648 (Detaliu din pomul de iarnă și o păpușă gen Moș Gerilă);
 649 (Colindători cu plugușor, buhai și clopoțel).

EMISIUNI ALE ANULUI 1970

Marca fixă „Stemă“, Tip. X. Ilustrații multicolore cu aspecte din sezonul de primăvară completate cu text: „FELICITARE“. Format 146 × 104 mm. FT Cod 502—510 Cd. 3041/70.

20 — 40 BANI (1,25 lei) cenușiu.

Cod 502 (Fetiță stînd pe scaun cu un pușor în brațe, între flori, lîngă un iepuraș);

503 (Sub o ciupercă, un greier cîntînd la vioară, ascultat de furnici cu umbrele, între flori);

504 (Iepure, fetiță, pușor fugind, fluture);

505 (Păsărele și pușori ciripind, iepuraș cu scrisoare, motan cîntînd la chitară);

506 (Miel, fluture, pom...);

507 (Pisică, călimară, iepure cu pană de scris și textul: Felicitări, pe o coală de hîrtie albă);

508 (Două păsărele pe ramuri înflorite de pom);

509 (Pasăre hrănind puii din cuib);

510 (Desen alegoric cu păsări și flori).

Marca fixă „Stemă“, tip. X. Ilustrații multicolore cu subiecte dedicate sărbătorilor de iarnă. Nu poartă imprimat textul: Felicitare. Format 147 × 104 mm. FT Cod 610—623/70 Cd. 3071.

21 — 40 BANI (1,90 lei) cenușiu.

Cod 610 (Copil cu sorcova, luminare, ramură de brad...);

Cod 611 (Copil cu sorcova, în peisaj de iarnă);

612 (Masă pregătită în așteptarea Anului nou);

613 (Copil urînd cu sorcova, brăduț);

614 (Grupuri de colindători în cadrul unei porți maramureșene);

615 (Urător cu capra, într-un detaliu de poartă maramureșeană);

616 (Moș Gerilă cu copii în jurul pomului de iarnă, luminare, ramură de brad, stelute);

617 (Ramură de brad, luminare și într-un medalion, o masă pregătită în așteptarea Anului Nou);

618 (Două grupe de colindători încadrate într-un clopoțel și o ramură de brad...);

619 (Patru grupe de urători, stelute...);

620 (Urători cu capra, luminare, glob, ramură de brad, stelute); un cățel scriind: La mulți ani,

621 (Scenă cu schimbarea Anului, filă de calendar căzută, 31 decembrie și cea nouă 1 ianuarie);

622 (Scenă cu păpuși, casă, brad în peisaj de iarnă);

623 (Fundă cu ramură de brad, clopoțel, globulețe și opt scene cu urători încadrate în LA MULȚI ANI)

Marca fixă „Stemă“, Tip. X. Ilustrații multicolore dedicate pomului de iarnă cu textul: „La mulți ani“! Fără textul, Felicitare. Cod 624—626/70. Formatul 148 × 104 mm.

22 — 40 BANI (1,90 lei) cenușiu.

Cod 624 (Pom de iarnă în peisaj nocturn în care se află clădirile de unde provin darurile);

625 (Ramură de brad, glob, pahare de vin, luminare);

626 (Pom de iarnă încărcat cu daruri și piese ornamentale).

Marca fixă „STEMA“, Tip. X. Emisiune cu ilustrații multicolore din floră, fără textul: „Felicitare“, una singură avînd inscripția: „La mulți ani“. Formatul 147 × 106 mm. FT Cod 411—426/71. Cd. 3001/71.

23 — 40 BANI (1,90 lei) verde.

Cod 411 (Coș cu flori);

412 (Trei trandafiri);

413 (Păpușă în medalion pe fond floral și textul: „LA MULȚI ANI“).

415 (Coș cu flori);

416 (Trei trandafiri galbeni);

417 (Vas cu flori);

418 (Flori diferite);

- 419 (Trandafiri în vas, pe fond covor național);
- 420 (Doi trandafiri pe fond covor național);
- 421 (Vază cu doi trandafiri pe fond covor național);
- 422 (Coș cu flori);
- 423 (Vas cu trandafiri);
- 424 (Vas cu trandafiri);
- 425 (Gladiole și stînjenei);
- 426 (Trandafir).

Emisiunea se repetă cu Cd. 3095 menținându-se aceleași numere de Cod 411—426/71. Formatul 147 × 107 mm.

24 — 40 BANI (1,90 lei) verde.

Marca fixă „STEMA“, Tip. X. Ilustrații multicolore cu scene de urători. Texte: „FELICITARE“, la titlu, și urarea „La mulți ani!“ în diferite poziții. FT Cod 630—635/71 Cd. 3082. Format 148 × 105 mm.

25 — 40 BANI (1,90 lei) verde (nuanțe).

Cod 630 (Pom de iarnă împodobit);

631 (Idem altă prezentare de ornamentare);

632 (Colindători într-un detaliu de poartă maramureșeană)

633 (Ramură de brad, luminare, fetiță într-un medalion, globuleț cu La mulți ani, stelute);

634 (Colindători cu plugușor, buhai și clopoțel, avînd în față ramură de brad, globuleț și luminare);

635 (Două grupe de colindători într-un clopoțel, între ramură de brad și o luminare).

EMISIUNI ALE ANULUI 1979

Marca fixă „Stema“ Tip. X. Ilustrații multicolore. Fără textul: Felicitare la titlu. Format 147 × 105 mm. Cod 0353—0371/79 Foto V. Stamate Cd. 11064 ipf.

26 — 40 BANI (1,90 lei) cenușiu.

Cod 0353 (Secvență a unui pom de iarnă împodobit cu stelute, globulețe, clopoței, luminări, etc.);

0354 (Idem o secvență asemănătoare);

0355 (Idem dar în poziție orizontală);

0356 (Secvență schimbată în poziție verticală);

0358 (Ciuperci, clopoței, frunze de brad);

0359 (Clopoței, stelute, globulețe, flori, butoiaș);

0360 (Secvență asemănătoare în poziție orizontală);

0361 (Ciuperci, clopoței, stelute, flori, ceas înconjurat de pușori, ramuri de brad, etc.);

0362 (Desen asemănător cu obiectele mărite);

0363 (Ramuri de brad, podoabe diferite, ceas înconjurat de pușori, butoiaș, pahare);

0364 (Moș Gerilă, ramuri de brad, butoiaș, pahare și alte podoabe în pomul de iarnă);

0365 (Pom de iarnă împodobit, băețel cu păpușe în față bradului, două păpuși pe covor);

0366 (Pom de iarnă împodobit, fetiță în picioare, Moș Gerilă, cinci băeți stînd pe covor și păpușe);

0367 (Pom de iarnă împodobit, în prim plan o fetiță în picioare, băețel stînd pe covor, păpușe);

0369 (Pom de iarnă împodobit, ceas înconjurat de pui);

0370 (Secvență asemănătoare, în poziție orizontală);

0371 (Secvență asemănătoare Cod. 0369).

EMISIUNI ALE ANULUI 1980

Marca fixă „Stemă“ Tip. X. Pentru sărbătorile de iarnă în acest an au fost emise trei seturi, unul fără număr de comandă, iar celelalte două cu număr de comandă 11157 și 11158/80. Fără text ca titlu: „FELICITARE“. OSETCM și emblema Poștei Române; realizator Foto V. Stamate. Numere de Cod 356—376 inclusiv. Formatul de 147 × 103 mm pînă la 148—106 mm.

A) Fără număr de comandă:

27 — 40 BANI (1,90 lei) cenușiu.

Cod 0360 (Trei colindători cu sorcova într-un peisaj montan de iarnă);

0362 (Pom de iarnă);

0366 (Aspect dintr-un pom de iarnă încărcat cu daruri și podoabe).

B) Cu număr de comandă 11157:

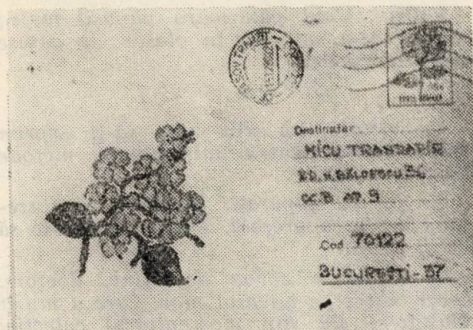
28 — 40 BANI (1,90 lei) cenușiu.

Cod 0356 (Detaliu dintr-un pom de iarnă ornamentat și o masă pregătită în așteptarea Anului nou și urarea La mulți ani!);

0360 (Detaliu dintr-un pom de iarnă, un butoi în prim plan, pahare, pom ornamentat și textul: La mulți ani!);

0364 (Idem pom ornamentat în textul: LA MULȚI ANI!);

0365 (Idem, pom ornamentat, un copil, păpuși și textul: La mulți ani!);

Cod 0367 (Pom de iarnă ornamentat,
în prim plan un sfeșnic cu trei lum-
minări și textul: La mulți ani!):

0376 (Secvență dintr-un pom de iarnă ornamentat cu stelute și globulețe, o fetiță cu păpuși în prim plan, textul : La mulți ani !).

DUMITRU BIALA

Umor filatelic

Un scoțian se întâlnește cu prietenul său care tocmai ieșea de la oficiul poștal.

— Ai trimis vreo scrisoare ? îl întreabă acesta.

— Nu, mi-am pus cerneală în stilou.

*

Între filателиști :

— Imi pare rău, dar săptămîna aceasta n-am să-ți pot aduce mărcile promise.

— Așa mi-ai spus și săptămîna trecută !

— Ei și ce, nu m-am ținut de cuvînt ?...

*

Un șoricel care rodea o marcă franțuzească a cărei ilustrație reprezenta un preparat culinar, cu o grimasă, exclamă :

— Ah, bucătăria asta franțuzească e atît de fadă !

*

— Ți-ai scris testamentul, întreabă rudele îngrijorate.

— Da, l-am scris. Celebra mea colecție filatelică o dau medicului care-mi va salva viața...

*

Un comerciant newyorkez care se ocupa cu vînzarea de mărci poștale primește următoarea scrisoare de la un client :

„Regret, domnule, că ați putut crede acele vorbe infame despre care se zice că le-aș fi rostit despre dv.“

Nu e adevărat că am zis că sînteți prost. Adevărul gol-goluț, e că despre mine am zis că sînt prost, fiindcă am ajuns pe mîna dv.

— Cu toată considerația, etc....“

Mama : Ce cauți în clasorul tatei ! ?

Fetița : Caut pălărioara păpușii mele ; tăticu mi-a spus că în clasor se găsesc toate lucrurile...

*

— Doctore, nu știu cum să-ți exprim recunoștința pentru minunatele metode de tratament...

— Nu vă supărați, domnule, dar trebuie să fie o greșală. Nu-mi amintesc să vă fi tratat.

— O, nu e vorba de mine, doctore. L-ați tratat pe unchiul meu, care a murit alaltăieri. Eu sînt moștenitorul colecției sale filatelice.

*

Doi americani vizitează o expoziție filatelică și se opresc în fața unui expozat a cărui ilustrație înfățișează o mumie.

— Ce-o fi însemnînd 1243 î.e.n. ? întreabă unul din ei pe celălalt.

— O, răspunse cel întrebat. Este fără îndoială, numărul mașinii care l-a călcat pe bietul pieton !

*

Intr-o galerie de artă modernă din Londra, a fost expusă o pînză complet cenușie. Celui care avea să dea explicația cea mai bună, i se oferea un premiu.

Juriul a găsit-o ca cea mai originală pe aceasta :

— Nu-ți pierde calmul, filatelistule ! Cînd se va limpezi apa îți vei găsi marca de un penny rătăcită în această baie de mărci.

*

Între prietene

— Aud că ai stricat logodna.

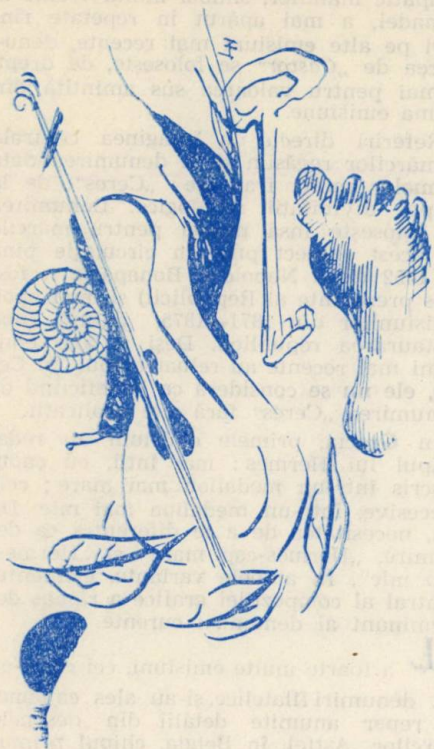
— E adevărat, logodnicul meu colecționa mărci poștale cu Mona Lisa.

— Și ! ? !

— Pe mine mă cheamă Mona Ionescu.

Selectate și prelucrate de :

PIA HĂTEGANU

În limbajul filatelic curent, multe emisiuni sînt indicate — expeditiv — prin denumiri convenționale, izvorîte din practica de zi cu zi. Acestea sînt menite a înlesni identificarea emisiunilor respective, fără a se mai recurge la data apariției, la numerele de catalog sau la alte elemente descriptive.

Unele dintre aceste denumiri decurg direct din imaginea centrală pe care o reprezintă desenele mărcilor respective. Altele derivă din cutare sau cutare element de amănunt, din desen. Altele, în fine, din diverse împrejurări legate de punerea în circulație sau de realizarea tehnică a emisiunilor.

Laoltă, acest vocabular de denumiri formează un ansamblu atractiv și uneori pitoresc, a cărui cunoaștere oferă uneori surprize iubitorului mărcilor poștale. Folosite curent în practica filatelice de zi cu zi, dar și în publicațiile, în cataloagele și chiar în studiile filatelice, aceste denumiri formează parte integrantă din limbajul filatelic, cu largă răspîndire în lumea întregă.

Denumiri convenționale

Pentru fiecare capitol al filateliei, pentru fiecare țară, s-a format un vocabular de denumiri convenționale, pe care este bine să-l cunoască nu numai filателиi avansați dar și — mai ales — cei începători. Să încercăm deci să aruncăm o privire în cîmpul vast al acestui vocabular „sui-generis“, improspătînd date cunoscute sau, cine știe, aflînd — pe ici pe colo — și cîte ceva nou și amuzant asupra felului cum au luat naștere, cum s-au format, denumirile și „porecele“ atîtor emisiuni.

Cronologic, se cuvine să începem cu veterana absolută a mărcilor adezive: faimoasa marcă de un penny a primei emisiuni a Marii Britanii, din 1840. De culoare neagră, ea a fost și continuă a fi definită, ca atare, ca „Penny black“ (*Penny negru*). Povestea ei este de-acum atît de bine cunoscută încît nu este cazul să mai insistăm asupra ei.

A doua emisiune din lume pusă în circulație de administrația poștală a unui stat este cea apărută în Brazilia, în 1843. Cele trei mărci, cu desen de format oval, toate de culoare neagră, purtau în centru cifra valorii nominale, în 1850—1866, a apărut o nouă emisiune: opt valori, toate — deasemeni — de culoare neagră. De format mai mic, ele purtau în centrul desenului dreptunghiular un oval în care era înscrisă cifra valorii. Pentru a deosebi lesne cele două emisiuni, colecționarii au denumit, prima, *Ochi de bou*, cifrele amintind vag de un astfel de ochi (fig. 1), iar a doua, *Ochi de capră* dat fiind formatul mai mic. Cu aceste denumiri sînt cunoscute și azi în limbajul filatelic internațional.

Dacă aceste două denumiri se bazează pe o interpretare cam chinuită a desenelor lor, o filiațiune directă din su-

biect o au vestitele *Capete de bour* ale Moldovei (din primele două emisiuni) (fig. 2). Acestea se referă la elementul heraldic din stema principatului, greșit indicată un timp, de unii colecționari din alte țări, sub denumirea de „Cap de bou”, știut fiind că stema se referă la legenda descălecării lui Dragoș Vodă.

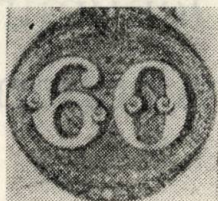

Fig. 1

Fig. 2

Fig. 3

Nemijlocit inspirate de elementele centrale ale desenelor mărcilor sînt o seamă de emisiuni. Cităm astfel, în primul rînd, „Porumbelul din Baet”, din stema cantonului cu același nume, de pe marca de poștă locală emisă în 1842 (fig. 3). În Australia de Vest, mărcile primelor emisiuni au înfățișat o lebedă. De aci și denumirea de *Lebede* (fig. 4). Acesta se aplică însă în filatelie numai celor de acest tip, puse în circulație în perioada 1854—1857, pînă la tirajele dantelate. Cele dantelate cît și cele cu alte desene prezentînd lebede apărute mai tirziu (pînă în 1912), nu beneficiază de denumirea „Lebede”, deși înfățișează lebede de toată frumusețea!

În Canada, prima emisiune a fost formată din trei valori, dintre care cea

Fig. 4

de 3 pence prezintă un castor. Deși acest simpatic mamifer, simbol multă vreme al Canadei, a mai apărut în repetate rînduri pe alte emisiuni mai recente, denumirea de „Castor” se folosește, de drept, numai pentru valoarea sus amintită din prima emisiune.

Referiri directe la imaginea centrală a mărcilor regăsim și în denumirea dată primelor mărci franceze: „Ceres”, de la chipul divinității mitologice. Denumirea se folosește însă numai pentru mărcile cu acest subiect puse în circulație pînă în 1852 (cînd Napoleon Bonaparte a fost ales președinte al Republicii) și, mai apoi, emisiunilor din 1871—1875, datînd după restaurarea republicii. Deși și alte emisiuni mai recente au reluat chipul lui Ceres, ele nu se consideră ca beneficiind de denumirea „Ceres” fără alte explicații.

În Grecia, primele emisiuni au redat chipul lui Hermes: mai întîi, cu capul înscris într-un medalion mai mare; cele succesive, într-un medalion mai mic. De aci, necesitatea de a le diferenția ca denumire, „Hermes-cap mare” și „Hermes-cap mic”. În ambele variante, elementul central al compoziției grafice a rămas determinant al denumirii curente.

La foarte multe emisiuni, cei ce le-au dat denumiri filatelice, și-au ales ca punct de reper anumite detalii din desenele mărcilor. Astfel, în Belgia, chipul primului, rege, Leopold I, a fost redat pe primele două emisiuni, clasice. În prima serie, din 1849 (fig. 5), regele poartă o uniformă de la care se văd în desen epoletii. În cea de-a doua, acest detaliu nu mai este prezent. De aici denumirea de „Epoletii” sub care este cunoscută prima emisiune în filatelia clasică.

Fig. 5

Tot astfel, în Canada, un șir de emisiuni uzuale au prezentat chipul lui George al V-lea. Prima dintre acestea, pusă în circulație în tiraje succesive în anii 1912—1916, a format și formează obiectul multor studii specializate. Pentru a o deosebi de celelalte emisiuni „George V”, mărcile din primul tip poartă numele de „Amirali” (Admirals), după uniforma în care este înfățișat suveranul.

La noi în țară, emisiunile litografiate sînt diferențiate în „*Favoriti*” și „*Cu Barbă*”, după elementele respective din efigiile pe care le poartă. Pe de altă parte, „*Efigii*” este denumirea curentă dată uneia dintre cele două emisiuni puse în circulație în 1903 cu prilejul inaugurării Palatului Poștei centrale din București. Numele derivă de la efigia din medalionul înscris în partea superioară a desenului (destul de complex) al mărcilor respective. La cea de a doua emisiune apărută cu același prilej, denumirea de „*Căișori*” a fost inspirată de caii înhămați la șareta de poștă. Dar această denumire nu se aplică și mărci cu același desen, reluat în 1932, la jubileul de 30 de ani al Palatului P.T.T. (C.M.P.R. '74, 552).

Necesitatea practică de a diferenția denumirile date unor anumite mărci s-a ivit și în cazul mărcilor pentru ziare austriace din anii 1851—1856, tip

Fig. 6

„*Mercur*”. Întrucît desenul se repeta în toate valorile, pentru cele mai rare („*Mercurul vermillon*”, cel „*Roz*” și cel „*galben*”, numele zeului este însoțit de culoarea mărcii (fig. 6).

Axarea denumirii pe un element al desenului o întîlnim foarte des. Astfel, în filatelia românească întîlnim „*Vulturii*” sau „*Vulturăși*” pentru uzualele din perioada 1885—1889 (după elementul ornamental situat deasupra medalionului cu efigia): „*Spic de grîu*”, pentru uzualele care s-au succedat în anii 1893 și în cei următori. Această denumire nu se aplică însă, prin tacit consens, mărcilor de acest tip făcînd parte, mai tîrziu, din emisiunea „*Moldova*”.

În Republica Federală Germania, seria uzuală (16 valori) care a circulat în proporții de masă în perioada 1951—1952, prezenta în centrul desenului o goarnă poștală, înscrisă sub cifra valorii. De aci denumirea de „*Goarnă*” (*Posthorn*) dată acestei emisiuni care, în stare neobliterată, datorită unor manevre de stoarcere, a format obiectul multor speculații și ridicări artificiale de cote. De atunci, cotele au revenit la nivele mai modeste,

dar denumirea de „*Posthorn*” continuă să fie înscrisă în limbajul și în literatură filatelică.

De multe ori, denumirile filatelice, create de colecționari, nu se referă la o singură marcă sau la o anumită emisiune, ci sînt folosite — generic — pentru o suită de emisiuni. Astfel, la noi, termenul de „*Stema țării*” este întîlnit la o seamă de emisiuni de mărci uzuale (fig. 7) dar mai ales în sectorul întregurilor poștale (fig. 8), unde acest element intervine cu felurile variante de amănunt.

Fig. 7

Fig. 8

Și în alte țări, întîlnim denumiri care se aplică respectiv mai multor emisiuni. Astfel, în Franța, am avut tipul *Semăntoarea* („*Semeuse*”) care a fost repetat pe mai multe emisiuni uzuale, cu începere din anul 1903, cu mici variante în desen (Fond liniat, fond plin, etc.) (fig. 9). Tot astfel, termenul „*Marianne*” a fost dat mai multor emisiuni care înfățișează, în diverse posturi, chipul personajului care simbolizează Republica franceză. Această denumire generică poate fi însă centrată pe obiect, adăugîndu-i-se numele graficianului care a executat macheta respectivei emisiuni.

La multe emisiuni, denumirile făcute de colecționari se explică nu prin aderența directă la subiectul mărcii, ci pe căi mai ocolite. Exemple? Destule...

Astfel, emisiunna uzuală clasică elvețiană din anii 1854—62 este cunoscută sub numele de „*Strübeli*”. Legătura cu imaginea este foarte ocolită și... anecdotică. În dialectul vorbit în cantoanele de limbă germană ale Elveției, termenul „*Strübeli*” arată o pieptănătură încilcită, cu părul vilvoi (fig. 10). Ori, personajul alegoric simbolizînd Elveția, apare în desen cu părul nu tocmai bine pieptănat!

În filatelia bulgară, mărcile primei emisiuni „*Taxa de plată*” din 1884, poartă numele de *Serpentine*. De ce? Ele erau

separate, în coală, printr-un persaj în linii ondulate!

În Italia, în 1961, președintele republicii — Gronchi — a făcut o călătorie în Peru, Argentina și Uruguay. Pentru fiecare dintre aceste țări a fost emisă o marcă poștală. În ultimul moment, s-a observat că fruntariile Perului fuseseră greșit trasate, într-o zonă aflată încă în litigiu. În ultimul moment, marca a fost retipărită în culoare schimbată, cu harta rectificată. Totuși, câteva sute de exemplare din tirajul inițial au ajuns în circulație și constituie azi piese căutate ale filateliei italiene moderne. Denumirea pe care o poartă se referă la numele președintelui (Gronchi) dar și la culoarea deosebită de cea a tirajului al doilea (roz). Deci, *Gronchi roz*! (fig. 11).

Fig. 9

Fig. 10

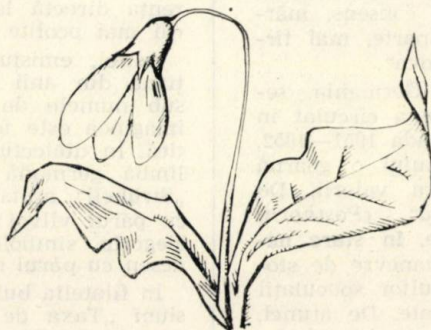

Fig. 11

Oarecum hazlie este denumirea dată mărcilor primei emisiuni locale realizată în Guyana (pe atunci) britanică, de maestrul de poștă (postamaster-ul coloaniei). Desenul lor rotund, extrem de simplu, amintind de etichetele ce se lipeau pe mosoarele de ață de cusut, colecționarii i-au dat numele șugubăț de „*Mosorele de bumbac*“ (*Cotton reels*). Și cu acesta figurează în lista marilor rarități filatelice ale lumii.

În încheiere, o denumire care lasă nedumeriții asupra originii ei: *Misionarii* din Hawai. Desenul foarte schematic al mărcilor puse în circulație în anii 1851—52 cuprinde numai cifra valorii, valoarea în litere și denumirea poștei emitente. Nici un alt element nu ar putea constitui o referire la misionari. Dar legătura există și o cunosc filateliștii: din puținele exemplare care au ajuns până la noi, marea majoritate a fost găsită pe scrisori trimise din insule de misionarii așezați acolo! Mărcile din Hawai, pe lângă marea lor raritate, sînt extrem de căutate întrucît după atribuirea statutului de stat component al S.U.A. mărcile insulelor s-au înscris în rîndul emisiunilor clasice americane! Și astfel, încă o „denumire originală“ figurează în lista marilor rarități filatelice!

Răsfoind paginile clasoarelor și albumelor parcurgînd revistele și literatura de specialitate, filateliștii întîlnesc tot soiul de denumiri, unele lesne de înțeles, altele mai greu de descifrat, cînd se sprijină pe elemente neașteptate sau chiar aenctotice. Cunoașterea lor constituie unul dintre elemente atractive ale activității filatelice, care nu se mărginește numai la înșiruirea mărcilor în clasoare, ci caută să le cunoască — fiecareia — povestea.

DIN ISTORIA FILATELIEI ROMÂNEȘTI

49-1935 – DICIOSÎNMARTIN (TÎRNĂVENI)

PHILAMONDA. *Revue philaté. Internationale*. Editată de M. Michael. Este un supliment special pentru filателиști la ziarul „Tîrnava”. Numere cunoscute la B.A.R. (P. I-15.032) sînt: 1/apr. 1935, 2-3/mai-iun. 1935, 4-5/sep.-oct. 1935, toate însumînd, cumulat, 40 de pagini conținînd doar noutăți și anunțuri de schimb. Cîteva generalități, în limba germană, de Dr. A. Szalay.

50-1937–1943 – BUCUREȘTI

REVISTA FILATELICĂ ROMÂNĂ. Organ al Soc. Filatelice Române. Apare odată pe lună sub conducerea unui comitet. La B.A.R. este cunoscută sub cota P. I-16.897. Anul I, între ianuarie și iunie 1937 (nr. 1-6) conține nr. 4-5 dublu. După nr. 6 se schimbă titlul revistei în: REVISTA SOCIETĂȚII FILATELICE ROMÂNE, cu același subtitlu. Din restul anului I (iul.-dec. 1937) numărul 8-9 este dublu. Din anul II, numerele 6-7 și 8-9 sînt duble (1938). Anul III complet (nr. 4-5 și 7-8 sînt duble). Anul IV (1940) are nr. 4-5, 7-8 și 11-12 duble. Anul V (1940) are nr. 3-4, 6-7 și 8-9 duble, iar 10-11-12 triplu. La biblioteca A.F.R. există toate revistele din anul VI (1942) și anul VII (1943). Faptul că această revistă a fost condusă de Constantin Minescu spune de la sine despre seriozitatea ei, ca și despre bogăția și competența informațiilor. Printre colaboratorii mai des întîlniți sînt Rudolf Zoscsak, A. Szalay, C. Nămoloiu, C. Nosca, Ed. Konia, I. Bogdan etc.

51-1937–1938 – BUCUREȘTI

NOUA REVISTĂ FILATELICĂ ROMÂNĂ. Apare odată pe lună, avînd ca Director și Administrator pe D-I Ing. C. N. Gheorghiu. Formatul: 160/230 mm. Numere cunoscute la B.A.R. (P. I-16.352) sînt: 1/10 iul. 1937, 2/sep.-oct. 1937, 3/noe. 1937 și 4/dec. 1937. În anul II: 1-2/ian.-feb. 1938, 3-4/mar.-apr. 1938 și 5/mai 1938. Tipografiată la „Impri-meria”. Revista apare ca o frondă de nealinieră la „Revista Filatelica Română”, ceea ce nu o împiedică să aibă o ținută bună și colaboratori care scriu la ambele reviste (ex. R. Zoscsak).

53-1940–1941 – BUCUREȘTI

FILATELIA. *Revistă bilunară filatelică*. Director Nicolae N. Oprea. Numere cunoscute la B.A.R. (P. I-18.829) sînt: 1/15 dec. 1940 și 2/15 ian. 1941. Revista publică știri, curiozități, generalități filatelice, jocuri, cuvinte încrucișate etc. Tipografiată la „Impri-meria”.

54-1941–1944 – SIBIU

DER BRIEFMARKENBOTE. *Hermannstädter Philatelistverein*. Editor Ludwig Dengel. La B.A.R. se află sub cota P.I-18.577. Formatul 150/230 mm. Editată în limba germană. Tipografiată la „Norbert Schuster”, Sibiu.

Mai sînt semnalate, fără a fi depistate cert, revistele: „Der Rumänische Philatelist”, în anul 1938 la Vatra Dornei; „Filatelistul Universal”, în anul 1923 la Ploiești; „Filatelistul”, în anul 1919 la Iași, „Ecoul Filatelic” (în altă variantă, „Filatelia Română”) în anul 1926 la Piatra Neamț; „Ecoul Timbrelor Române”, în anul 1922 la Braila, „Colecționarul Român”, în anul 1929 la București etc.

Revistele din perioada interbelică se remarcă prin calitatea multora dintre articolele publicate, care pot constitui și astăzi o bună bază de plecare în studii exhaustive. Constatarea ne duce cu gîndul la părerile afișate de unii dintre marii noștri cercetători asupra literaturii de specialitate:

„O colecție specializată de mărci, nu poate fi bine studată și întocmită fără cunoașterea studiilor efectuate și de alți colecționari. O bibliotecă filatelică este deci imperios necesară. Posed dar toate lucrările ce au fost publicate cu privire la mărcile românești precum și două dosare mari conținînd tăieturi de reviste cu principalele articole referitoare la aceste mărci”. (Ed. Cohen, Revista „Filatelia”, nr. 11/1958).

„Orice studiu constituie munca a zeci de ani a celor care au înțeles să aducă la cunoștința maselor largi de filателиști, rezultatele prețioaselor lor cercetări”. (Val. Tebeica, „Călăuza filatelistului”, Ed. Tinere-tului, București 1957, pag. 7).

6.1.4. SECOLUL XX – PERIOADA POSTBELICĂ

55-1 OCT. 1944-15 FEB. 1948 –
BUCUREȘTI

FILATELIA. Revista filateliștilor din România. Editată de Florin Macovei, de la nr. 3 adăugându-se și Aurel Grozea. Formatul: 170/240 mm. La B.A.R. se poate consulta întreaga colecție (cota P. I-18.817). În fapt este revista casei filatelice „Lianora”, aparținând fraților Grozea. A apărut de două ori pe lună, în circa 16 pagini. Cu toate că pecetea apartenenței revistei la o casă filatelică particulară este vizibilă în distribuția informațiilor (predomină listele de prețuri și publicitatea editorului), trebuie să recunoaștem că pentru înviiorarea vieții filatelice de după război revista a avut o contribuție însemnată. S-a cedat și puțin spațiu în care filateliști notorii să semneze materiale ce merită consultate și astăzi. Trebuie să remarcăm colaboratori ca: Octav Luchide, Aurel Grozea, Dr. Teodor Cutlic, Ing. Titus Orădeanu, Rudolf Zoscsak, Dr. A. Szalay, Lt. Col. Eduard Konya, F. Konrad, Grigore Racoviceanu, I. Plăcinteanu, Toma G. Comănescu, Constantin Nămoloiu, Iosif Moraru, General C. Celăreanu, G. Nosca, Cristian Păncescu, Dumitru Lăzăroiu, Dr. M. Ghermănescu, Radu Boureanu ș.a. După această ultimă revistă „particulară”, în perioada 15 februarie – 1 iunie 1948 nu mai apare nici o publicație filatelică.

56-1946 – BUCUREȘTI

A.R.I.P. Supliment filatelic. Este prima publicație cu caracter filatelic a unei agenții de stat. Editor: Agenția română de informații pentru presă. Conține 8-12 pagini litografiate. Apare săptăminal cu diferite informații filatelice. Formatul: 210/320 mm. Între 1 august și 20 decembrie 1946 au apărut numerele 1-17. Redactor Cristian Serbu.

57-1 IUN. 1948-15 MAI 1950 –
BUCUREȘTI

FILATELIA. Revista filateliștilor din România. Redacția și administrația la Agerpres, strada Oteteleșeanu, nr. 3. Se începe cu un tiraj de 1.000 exemplare. Suferă diverse transformări în apariție, număr de pagini și conținut. La 1 februarie 1949 (anul VI, nr. 3) apare ultimul exemplar cu această titlatură. Apoi revista se modifică structural, devenind:

FILATELIE, ȘAH, CUVINTE INCRUCIȘATE, revistă care, din 32 de pagini, rezervă la început 16 pagini filateliei, 5 pagini șahu-lui, iar 11 pagini cuvintelor încrucișate. Cu timpul spațiul rezervat filateliei scade la 11 pagini. Editorii acestei prime serii ai revistei „Filatelia” oficială au fost puși în ordine: Agerpres (Nr. 1-13/1948), C.D.P.P. (Centrul de difuzare al publicațiilor periodice, nr. 14/1948-10/1949), Slova (11-24/1949) și Universul (1-10/1950). La 15 mai 1950, greeoaia simbioză dintre filatelie, șah și cuvinte încrucișate se destramă. A fost cea mai grea perioadă a presei noastre filatelice. Redactarea a fost susținută inițial numai de Florin Macovei și Teodor Cutlic, la care s-a adăugat ulterior F. Vulpescu. În acest sistem, numai unul dintre colaboratori (Dr. T. Cutlic) trebuie să scrie într-un singur an (1949) un număr de 121 articole (!). În perioada 15 mai-30 sep. 1950 nu apare nici o revistă. La B.A.R. întreaga serie apare la cota P. I-18.817.

58-1 OCT. 1950, la zi.

FILATELIA. Este revista care apare în curs, neavînd nevoie de prezentări speciale. Ne vom mărgini să arătăm doar modificările de titlatură și ale modului de apariție.

FILATELIE. Organ al Oficiului Filatelic. Editată de Administrația P.T.T.R. Apar 20 de numere; 1/oct. 1950-19-20/apr. mai 1952. La B.A.R. sub cota P. II-22.349. Între 1 iunie 1952 și 31 decembrie 1953 nu mai apar reviste filatelice.

FILATELIA. Revistă lunară de filatelie. Apare la 1 ianuarie 1954.

FILATELIA. Revistă de informare filatelică. Titlatură modificată la 1 februarie 1954, urmînd și o modificare de frecvență de 6 numere pe an, pînă în 1957. Editată de I.C.S. Filatelina.

FILATELIA. Revista filateliștilor din Republica Populară Română, titlatură începînd de la 1 ianuarie 1957. În 1958 revista este lunară, iar între 1959-1962 apar din nou doar cîte 6 numere pe an.

FILATELIA. Revista Asociației Filateliștilor din R.S.R. (Nr. 33/1963). Începînd cu anul 1963, revista redevine lunară, pînă la zi.

FILATELIA. Organ al Asociației Filateliștilor din Republica Socialistă România, este titlul din anul 1978, la zi. Se constată o îmbunătățire treptată și permanentă, în timp, a conținutului revistei, pe măsură ce cadrul din care se selectează materialul publicat se lărgeste.

6.2. REVISTE STRĂINE

1977-1985 - NEW YORK

ROMANIAN PHILATELIC STUDIES, revistă trimestrială, editată de Clubul Filatelic de temă „România” de pe lângă Biblioteca Română din N.Y. (**ROMANIAN PHILATELIC CLUB**). Revista, a apărut cu regularitate timp de 34 trimestre. Au fost publicate în limba engleză o serie de articole, contribuind astfel la cunoașterea stadiului cercetărilor de filatelie românească.

1969, la zi, MÜNCHEN

DER RUMÄNIENSAMMLER. *Rundschreiben der Arbeitsgemeinschaft Rumänien*. Buletin editat de gruparea de lucru „România” din R.F.G., condusă de filatelistul Fritz Heimbüchler și întrunind filателиști ce au ca temă mărcile și istoria poștală românească, deși componenții săi se află dispersați în mai multe țări: R.F.G. (18), Anglia (3), Elveția (2), Austria (3) și din Olanda, Italia, Australia și Israel, cite unul. Această participare internațională prilejuiește un larg schimb de informații și de experiență, ambele utile pentru menținerea contactelor, legăturilor și interesului colecționarilor și cercetătorilor de peste hotare ai mărcilor și istoriei poștale românești.

6.3. BULETINE

1968, la zi, CĂLĂRAȘI

STELLA POLARIS, *Buletin informativ de filatelie polară*, editat de „Gruparea tematică de filatelie polară”. Apare odată la două luni, fiind coordonat de Marcel Scarlat și Robert Weinhard, ajutați de un colectiv format din Gheorghe Hendrea, Zoltan More, Gheorghe Nilă, Dan Terzi, Iancu Țuca și C-tin Zamfir.

1978, la zi, CONSTANȚA

MARINA, *Buletin filatelic*, editat de „Gruparea de filatelie tematică „Marina”. Apare trimestrial, cu unele intermitențe, fiind coordonat de Virgiliu Moroianu.

1984, la zi, BOTOȘANI

ASTROFILA, Buletin editat de „Gruparea de filatelie tematică - Astrofila -” din cadrul Filialei Afr Botoșani, începând cu anul 1984.

1985, la zi, FOCSANI

BULETIN DE MAXIMAFILIE, 3 elemente, 3 concordanțe, 3 colecții, buletin editat de Filiala AFR Vrancea și având rubrici permanente

de maximafilie, marcofilie și cartofilie. Publicație apărută la inițiativa și sub îndrumarea lui Vasile Pănescu.

1985, la zi, SUCEAVA

BULETIN INFORMATIV, realizat de „Gruparea de filatelie tematică „Ocotirea naturii” de pe lângă filiala A.F.R. Suceava.

1985, la zi, SIBIU

FRAM, Documentar, editat de „Gruparea de filatelie tematică „Francaturi mecanice” de pe lângă filiala A.F.R. Sibiu.

1985, la zi, BUCUREȘTI

BULETIN INTERN, editat de „Gruparea de filatelie „Tematică angajată” din cadrul Filialei A.F.R. București.

1987, la zi, PIATRA NEAMȚ

BULETIN INTERN, editat de „Gruparea de filatelie tematică „Crucea roșie - Medicină” din cadrul Filialei A.F.R. Neamț.

6.4. ALMANAHURI

1947 - BUCUREȘTI

ALMANAHUL REVISTEI FILATELIA - 1947, editat de revista „Filatelia” ce apărea sub redacția lui Florin Macovei și Aurel Grozea.

1977, la zi, BUCUREȘTI

ALMANAHUL FILATELIC, editat de „Rompres-filatelia”, cu apariție anuală, mai puțin anul 1982.

6.5. CATALOAGE

1886

CATALOG, editat de Căp. Const. M. Moroiu. 22 pagini. Nu este cunoscut în țară.

1890

CATALOGUE DE LA PREMIERE ET SEULE MAISON DE CONFIANCE ET TIMBRES POSTES DE ROUMANIE, BULGARIE ec., editat de Alecu G. Pancu, 5 pagini referitoare la timbrele românești, în franceză.

1892 (Compendiu)

Compendiul unui catalog al timbrelor poștale românești (neterminat) a apărut ca supliment al revistei „Monitorul societății filatelice române”, fiind editat de Alexandru Ștefan Klenk.

1932 (Compendiu)

Compendiul unui catalog specializat „România”, primul pe baze cert științifice, a început să fie publicat în revista „Filatelia pentru toți” (nr. 4/1932) sub semnătura lui Rudolf Zoscsak. El reia lucrarea îmbunătățită, în „Revista Filatelică Română” (nr. 1/1937).

1938

CATALOGUL TIMBRELOR POȘTALE ROMĂNEȘTI, editat de C. Nămoloiu și G. Nosca, sub auspiciile Societății Filatelice Române. Conține 117 pagini numerotate.

1945

CATALOGUL TIMBRELOR POȘTALE ROMĂNEȘTI – 1945, editat de Dr. P. G. Macarovic, conținând circa 100 pagini, tipografiat la Tip. G.G. Vlădescu din Cimpulung-Muscel.

1946, 1947 și 1948

ROMANIA, CATALOG FILATELIC, editat de Francisc Konrad din Oradea, conține 60, 90 și 96 pagini. Tipografiat la Institutul de Arte Grafice „Grafika” – Oradea. În anul 1949 apare sub îngrijirea aceluiași autor: **ROMANIA, CATALOG FILATELIC „SUPPLEMENT 1949”** PE ANII 1946–1949. Tiparul executat de Institutul de Arte Grafice „Breiner Bela” – Oradea.

1950, 1951

CATALOG FILATELIC OFICIAL AL TIMBRELOR REPUBLICII POPULARE ROMÂNE, editat de Administrația Poștelor și Telecomunicațiilor, Oficiul Filatelic (pentru catalogul 1950) și de Ministerul Poștelor și Telecomunicațiilor, Oficiul Filatelic (pentru catalogul 1951).

1954

CATALOG FILATELIC OFICIAL AL TIMBRELOR R.P.R. – 1954, editat de Ministerul Culturii, I.C.S. Filatelia, tipărit la Întreprinderea Poligrafică nr. 4, București.

1957

CATALOG FILATELIC AL REPUBLICII POPULARE ROMÂNE, editat de I.C.S. Filatelia la Editura de Stat pentru Imprime și Publicații București. Conține 204 pagini.

1959

CATALOGUL MĂRCILOR POȘTALE ROMĂNEȘTI, întocmit sub auspiciile I.C.S. Filatelia de către Francisc Konrad și Ing. Mișu Herșcovici, la Editura științifică. Tipografiat la Imprimeria Băncii de stat și Imprimeria C.F.R. Conține 232 pagini.

1964

CATALOGUL MĂRCILOR POȘTALE ROMĂNEȘTI – 1964, editat de ED. TRANSPORTURILOR ȘI TELECOMUNICAȚIILOR – BUCUREȘTI, sub auspiciile I.C.S. Filatelia. Tipografiat la „Fabrica de Timbre” și I.P. „Tiparul”. Conține 282 + 58 + 14 pagini. Tehnoredactor Ing. Mișu Herșcovici.

1974

CATALOGUL MĂRCILOR POȘTALE ROMĂNEȘTI – 1974, prin care se revine la „catalogul de autor”, respectiv Ing. Kiriac Dragomir și Aurel Surpășeanu. Este primul catalog specializat apărut în România. 624 pagini. Editura Sport-Turism, București.

Alte lucrări cu statut de catalog Bibliografii

- 1987. *Postzensuren in Rumänien 1913–1950*. M. Teleguț și Thielk. Kiel, 1987, Ed. Hans Jürgen Bordel. 161 pagini.
- 1963. *Ștampilele poștale folosite în Țările Române până în anul 1881*. Grigore Racoviceanu. București;
- 1973. *Catalogul întregurilor poștale românești (1870–1947)*. Dumitru Biala, Mihail Bauer, Pompiliu Voiculeț-Lemeny. București;
- 1980. *Catalog de întreguri poștale AVIAȚIE*. România. M. Bauer .Buc.;
- 1983. *Catalog de perforații românești*. Laszlo Erös. Cluj-Napoca.
- *Bibliografia publicațiilor filatelice în legătură cu mărcile poștale românești, apărute în presa română și străină*. Ing. Mihai Popovici. 1968.
- *Bibliografia aërofilatelică română*. Articole și lucrări. M. Bauer. București 1978.
- *Bibliography Romanian philatelic Studies*. Barbu Popescu. București. 1983.
- *Scrisoare informativă adresată tuturor filateliștilor de tematica „CĂI FERATE”*. Rudolf Kalinca. Iași 1983–1984.

6.5. INDRUMĂTOARE

- 1945. *ÎNDRÉPTARUL FILATELISTULUI*. Aldan și Demin. Ed. I;
- 1946. *ÎNDRÉPTARUL FILATELISTULUI*. Aldan și Demin. Ed. II;
- 1948. *MANUAL DE FILATELIE*. M. Maievski;
- 1957. *CĂLAUZA FILATELISTULUI*. Val. Tebeica;
- 1959. *MANUALUL FILATELISTULUI*. Tiberiu Belgrader, Edmund Iarosiewicz, Valeriu Tebeica;
- 1964. *MANUALUL FILATELISTULUI*. E. Morgenstern;
- 1965. *A.B.C. FILATELIC*. Lucian Belcea

- 1970. *CE ESTE MARCA POȘTALĂ ?* Grigore Racoviceanu. Bibl. Filatelistului.
- 1971. *PIESE FILATELICE ROMĂNEȘTI DUPA PROCLAMAREA REPUBLICII*. Iosif Micu. Biblioteca Filatelistului.
- 1968. *INDRUMARUL FILATELISTULUI* ;
- 1969. *INDREPTARUL FILATELISTULUI* ;
- 1972. *INDRUMARUL FILATELISTULUI* ;
- 1972. *INDREPTAR FILATELIC*. Vsevolod Sur-jicov ;
- 1978. *INDRUMĂTORUL FILATELISTULUI* ;
- 1980. *INDRUMAR AL FILATELISTULUI. STUDII ȘI CERCETĂRI FILATELICE* ;

6.6. ENCICLOPEDICE

- 1938. PETRE MUREA, *ISTORICUL TIMBRELOR POȘTALE ROMĂNEȘTI 1858-1938*. Timișoara, Tipografia „Rapid”, 375 pagini ;
- 1962. VAL. TEBEICA, *PRIMELE MĂRCI POȘTALE ROMĂNEȘTI 1858-1865*. București Ed. Meridiane, 210 pag. + 26 planșe ;
- 1965. CORNEL SPINEANU, ERNEST MORGENSTERN și GEORGE FLORESCU, *STUDII DE FILATELIE*. București, Ed. Transporturilor și Telecomunicațiilor, 317 pagini ;
- 1966. MARIA ECATERINA FLORESCU și CORNEL SPINEANU, *MĂRCI POȘTALE ROMĂNEȘTI*. București, Ed. Meridiane, 240 pagini ;
- 1979. LASZLO EROS, *CARTEA FILATELISTULUI*. București, Ed. Kriterion, în limba maghiară ;
- 1979. MARCEL DĂNESCU, *DICȚIONAR FILATELIC*. București, Ed. Sport-Turism, 222 pagini ;
- 1987. MARCEL DĂNESCU, *FILATELIA DE LA „A” LA „Z”*. București, Ed. Sport-Turism, 621 pagini.
- 1987. NICOLAE TRIPCOVICI, *FILATELIA, PASIUNE, COMPETIȚIE, STUDIU*. București, Ed. Sport-Turism, 214 pagini.

6.7. ISTORIE POȘTAL-FILATELICĂ

- 1916. C. MINESCU, *ISTORIA POȘTELOR ROMĂNE*. București, Imprimeria statului, 664 pagini ;
- 1933. P. VIȘOIANU, *73 ANI DE LA INTRODUCEREA PRIMULUI TIMBRU POȘTAL ROMÂNESC 1858-1933*. București, Institutul de arte grafice „Lupta”, 49 pagini ;
- 1947. LUDOVIC DENGEL, *ISTORIA OFICIILOR POȘTALE PARTICULARE ȘI MĂRCILE LOR, POȘTE ÎN CIRCULAȚIE PE TERITORIUL ROMÂNIEI DE AZI*. Ed. proprie, Sibiu, 54 pagini

- 1967. AL. CEBUC și C. MOCANU, *DIN ISTORIA TRANSPORTURILOR DE CALATORI ÎN ROMÂNIA*. București, Ed. Științifică, 232 pagini ;
- 1980. EMANOIL MUNTEANU, *ISTORIA POȘTALĂ A SIBIULUI*. Sibiu, Ed. Revistei „Transilvania”, 126 pagini.

6.8. STUDII DE MĂRCI ȘI EMISIUNI

- 1913. GEORGES BRUNEL. *LES TIMBRES du ROYAUME de ROUMANIE*. Paris, Ed. proprie, 139 pagini ;
- 1945. EDUARD COHEN, *CONTRIBUTIONS A L'ÉTUDE DES ESSAIS DES TIMBRES-POSTE DE ROUMANIE*. Lisbonne, Ed. A. Molder, 91 pagini, 21 planșe ;
- 1950. EDUARD COHEN, *CONSIDÉRATIONS SUR QUELQUES PLANCHES DES ÉMISSIONS LITHOGRAPHIÉES DES TIMBRES DE ROUMANIE 1866-1872*. Lisbonne, Ed. propre, 36 pagini ;
- 1952. EDUARD COHEN, *LES TIMBRES DE ROUMANIE DES ÉMISSIONS DE 1872 à 1879*. Lisbonne, Ed. propre, 42 pagini ;
- 1944. JACQUES WERTHEIMER-GHIKA, *DOCUMENTELE POȘTEI ROMÂNE, I, CARTEA MĂRCILOR -CÂP DE BOU-*. București, Ed. Cartea Românească, 187 p.
- 1946. JACQUES WERTHEIMER-GHIKA, *DOCUMENTELE POȘTEI ROMÂNE, II, CARTEA MĂRCILOR -PRINCIPATELE UNITE-*. București, Ed. proprie, 162 p.
- JACQUES WERTHEIMER-GHIKA, *ȘARLATANI ÎN POSTURA DE EXPERTI AI VECHILOR MĂRCI ROMĂNEȘTI*, Ed. proprie, 80 pagini ;
- 1971. Ing. KIRIAC DRAGOMIR, *MĂRCILE POȘTALE CLASICE ROMĂNEȘTI LITOGRAFIATE ÎN PERIOADA 1865-1872*. București, Ed. A.F.R., Filiala București, 48 pagini.

6.9. TEMATICĂ

- 1964. I-MICU și ING-MIHAI POPOVICI, *ERA COSMICĂ ÎN FILATELIE*. București, Ed. Transporturilor și Telecomunicațiilor.
- 1972. ANDY CONSTANTINESCU și LUCIAN PENESCU, *FILATELIE, ISTORIE ȘI NUMAI*. București ;
- 1981. IOSIF MICU, *TEME ȘI SUBIECTE FILATELICE DIN ISTORIA ROMÂNIEI*. București, Ed. Albatros, 240 pagini ;
- 1981. Dr. APOSTOL TURBATU și Dr. NICOLAE NEAGU, *FILATELIA ȘI TURISMUL*, București, Ed. Sport-Turism, 148 pagini ;
- 1981. ANGHEL VRABIE, *FILATELIA ȘI JOCURILE OLIMPICE*. București, Ed. Sport-Turism.

6.10. FILATELIA OGLINDITĂ

Locul filateliei în literatura română este minor, dacă nu chiar neglijabil. Asta poate și din cauză că filatelia, ca preocupare, s-a dezvoltat abia în ultimele cinci sferturi de veac.

Din tot ceea ce s-a scris cu subiect filatelic se detașează în mod pregnant nuvela scriitorului Vasile Voiculescu „Capul de zîmbu” o izbutită introducere în fascinanta lume a timbrelor, dar mai ales în psihologia și comportamentul unor colecționari. Nuvela dovedește anumite cunoștințe filatelice ale autorului în plămuirea unor situații ce susțin conflictul imaginat (ca de exemplu existența unei varietăți de culoare „piersicie” la timbrul de 27 Parale).

Romanul „Greșeala căpitanului Apostolescu” rămîne în literatura „polițistă” o izbutită realizare de profil, ea vădînd — în ceea ce ne privește — și reale virtuți din partea autorului (Horia Tecuceanu) de a pătrunde în lumea filateliei și mai ales a filateliștilor, pentru a da o mai mare veridicitate subiectului ales din realitatea cotidiană (uciderea bătrînului colecționar-expert Geza Jakots).

Tot un subiect „polițist” — avînd ca temă filatelia — stă la baza scenariului scris de Toma Michinici pentru filmul „Sfirșitul nopții”, realizat de Mircea Veroiu (în care doi școlari identifică un răufăcător).

Ca lucrări de sine stătătoare, realizate de astădată de filateliști recunoscuți, dar mai puțin reușite ca realizare artistică din cauza abordării cu mijloace modeste a „marilor literaturi”, sînt cărțile :

POVESTIRI FILATELICE, de Cristian Pănescu, București 1946, conține 11 „povestiri” mai mult sau mai puțin izbutite ;

CUM VĂ ÎMBOGAȚIȚI PRIN FILATELIE, de Joseph de Saxa (pseudonim probabil al lui Aurel Grozea, alias Aron Gross) București 1947 ; conține, deasemeni, povestirea unor întâmplări cu tilc filatelic. Ambele cărți sînt tipărite la „Institutul de Arte Grafice TILPARNIȚA”.

Celor care ar privi cu scepticism utilitatea unei bibliografii a presei filatelice, li se poate răspunde că o astfel de lucrare alcătuită pe baze științifice poate constitui — fie chiar și indirect — o sursă importantă de informare. Acest lucru s-a probat în momentul în care au fost întreprinse o serie de studii de *istorie poștală* (de ce nu *istorie filatelică* sau măcar *istorie filatelico-poștală* ?) ce au început să fie întocmite pentru unele zone, ținuturi, județe, sau chiar localități lipsite de orice informații directe. Atunci, în acele cazuri, s-a apelat la bibliografia presei filatelice și s-a reușit ca din articole, din semnatarii lor, din știri directe sau indirecte, din mica și marea publicitate, din amintirile presărate ici-colo, din toate aceste fragmente răspîndite în vechea presă, să se obțină performanța de a arunca o rază de lumină asupra mișcării filatelice din zona luată în cercetare, atunci cînd nimeni nu mai se aștepta la posibilitatea unei reconstituiri.

Iată așadar, că România, care se numără printre țările cu o prioritară și foarte variată presă filatelică, poate pune la dispoziția cercetătorilor o întreagă gamă de publicații, sursă bogată a unor lucrări de referință pentru aproape toată gama problemelor care și astăzi cad sub incidența atenției filateliștilor.

SILVIU DRAGOMIR

Noi și Universul

Dacă spre sfârșitul veacului al XXI-lea populația mapamondului se va stabiliza — potrivit aprecierilor contemporane — în jurul cifrei de 10 miliarde, câți oameni va avea Pământul peste 5 secole? Pentru o asemenea distanță în timp, un răspuns este mai dificil de dat, fie el și foarte aproximativ. Și, totuși, cițiva savanți n-au pregetat să se lanseze în ipoteze, chiar extravagante. De pildă, Eric Jones, astrofizician la Laboratorul de la Los Alamos (New Mexico) a apreciat că peste 500 de ani se vor înregistra circa 1000 de miliarde de ființe umane, care vor trăi atît pe Terra, suprapopulată, cît și pe planetele, asteroizii și chiar pe cometele din sistemul nostru solar.

În explicarea unei asemenea evoluții s-a pornit, mai întîi, de la faptul că Luna reprezintă un extraordinar rezervor de resurse, ea urmînd să devină o bază de pornire spre alte corpuri cerești. Etapa următoare ar putea să fie construirea (cu ajutorul materiilor prime exploatate de pe planeta Mercur) unor uriașe centrale electrice capabile să graviteze în jurul Soarelui și să-i capteze energia. Apoi, oamenii se vor stabili pe celelalte planete și, după cum spuneam, chiar și pe anumiți asteroizi și comete. În cadrul unei asemenea expansiuni, populația umană în sistemul solar, originară de pe frumoasa noastră planetă albastă, s-ar putea dubla odată cu fiecare generație. În acest fel, ea va fi peste 500 de ani de 250 de ori mai mare decît cea actuală, deci peste 1000 de miliarde de oameni.

Următoarele obiective ale cuceririi spațiului cosmic: stelele mai apropiate, între care prima ar fi steaua Barnard, aflată la o distanță de 6 ani lumină. Drumul pînă la ea ar putea dura vreo 60 de ani.

În fine, iată și o previziune dintre cele mai îndrăznețe: descendenții noștri vor ajunge să colonizeze întreaga Galaxie peste... 8 milioane de ani.

Fără îndoială, faptul că oamenii vor debarca, într-un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat și pe alte corpuri cerești decît Luna nu mai poate fi pus la îndoială. Mai rămîn însă cîteva întrebări care au frămîntat și continuă să frămînte numeroase spirite. Sîntem singuri în Univers, ori mai sînt și alte ființe inteligente? Dacă sînt, ne-au vizitat vreodată? Dacă nu, de ce? La această ultimă întrebare, un astronom a sugerat un răspuns aproape banal: dat fiind costul foarte ridicat al unor nave galactice, extraterestii și-au îndepărtat atenția către alte priorități, renunțînd să ne viziteze pe noi. În ce privește celelalte întrebări, răspunsurile sînt, după cum se știe, împărțite. Unii neagă, pur și simplu, existența altor ființe inteligente în Univers. Alții o admit, dar sînt de părere că extraterestii încă n-au încercat sau n-au putut să ne contracteze. În fine, mai rămîne categoria celor care cred în așa-numitele întîlniri de gradul III, despre care este plină literatura consacrată OZN-urilor, întîlniri care s-ar fi produs atît în cele mai îndepărtate timpuri ale planetei noastre, cît și, mai ales, în secolul pe care-l vom încheia peste 12 ani. Unul din cei mai fervenți susținători ai vizitării Pămîntului de către extraterestii este bine-cunoscutul Erich von Däniken, ale cărui opinii au stîrnit o gamă largă de reacții, de la denigrare pînă la aplauze. El a emis recent o ipoteză de-a dreptul bizară, anume că noua „boală a secolului“, SIDA, ar fost adusă pe Pămînt din spațiul cosmic...

Lăsînd însă de-o parte părerile mai delicate, se impune preconizarea că, totuși, cîștigă teren ideea existenței și a altor forme de viață pe bolta înstelată a cerului. Oricum, marile telescoape, sateliții și alte nave de cercetare a Cosmosului — care reprezintă, deocamdată, „ochii și urechile“ pămîntenilor în do-

meniul dificilei opere de descoperire și descifrare a diverselor semnale și fenomene din spațiul extraterestru — ajută și vor ajuta enorm lumea științifică să progreseze în cunoașterea tainelor Universului. Pe baza datelor de până acum s-au formulat opinii și teorii interesante, captivante chiar. Astfel, omul de știință și scriitorului de renume Isaac Asimov a dedus, pe baza unor calcule riguroase, că numărul de planete din galaxia noastră pe care ar exista civilizații tehnologice s-ar ridica la 530 000. De ce nu au luat contact cu noi? Pentru că „probabil” distanțele interstelare sînt prea mari pentru a fi străbătute“.

Alți savanți sînt mai „zgîrciți” cu evaluările favorabile ideii că nu sîntem singuri în Univers, dar avansează, totuși, cifre destul de mari. De pildă, savantul spaniol, Juan Oro a declarat, de curînd, că există premisele efectuării unui calcul al probabilităților privind numărul eventualelor forme de viață extraterestre din Univers. El și-a argumentat afirmația invocînd concluziile la care s-a ajuns prin cercetarea unor formații planetare foarte îndepărtate de sistemul nostru solar, unde au fost identificate substanțe similare celor din acătuirea cometelor aflate într-un stadiu anterior primelor forme de viață pe Pămînt. Potrivit unui calcul aproximativ, în circa 1 000 de planete din galaxia noastră ar putea exista condiții favorabile apariției vieții. Savantul spaniol a enumerat cîteva dintre condițiile esențiale creării premisei în această direcție, între care existența celor trei medii — gazos, lichid și solid — situarea atmosferei la o distanță ideală de sol pentru evitarea evaporării apei și a oxidării materiei vii, și o atracție magnetică suficientă pentru menținerea atmosferei planetei respective, ca „scut protector“.

Zicale parodiate

- Ce ți-e scris, în cutia poștală ți-e pus.
- Ce poți face astăzi pentru colecția ta filatelică, nu lăsa pe mîine.
- Hăina face pe om, precum și o colecție filatelică bine alcătuită, face pe filatelist.
- Ce nu poate face un filatelist singur, fac mai mulți împreună.
- Cu un singur copac pădure nu se face nicicum, precum cu un singur filatelist, nu se poate face cerc filatelic.
- Cine se scoală de dimineață, cu colecția sa filatelică departe ajunge.
- Vorba dulce a salariații de la Agenția filatelică, mulți filатели aduce.
- Calul de dar nu se caută la dinți, precum nici marca dăruită la ... zîmfi.
- Filatelistul la nevoie se cunoaște.
- Încetul cu încetul se face filatelistul.
- Colecția filatelică spartă, este asemeni unei case cu doi pereți.
- Noaptea e un sfetnic bun, precum și Almanahul Filatelic.

Fosforescențe filatelice

- Mărcile mele, visurile mele.
- Marca, această pasăre migratoare în timp și spațiu.
- Ușa deschisă pe oricine primește, mai ales cînd este vorba de cercul filatelic.
- Marca te slujește, dacă știi s-o prețuiești.
- Cu o floare ghirlandă nu se face și nici cu o marcă colecție filatelică.
- Cînd marca vorbește de la sine, orice comentariu este de prisos.

Licitațiile „Boker“

LUBECK

A fost vândut un bloc de patru din valoarea de 1/2 sch., din emisiunea 1862, fără filigran, obliterated cu ștampila LUBECK/BAHNGHOF (Gară). Blocul a făcut parte mai întâi din colecția Koch, fiind vândut la licitație în 1906. De aici a trecut în faimoasa colecție Kaspary, fiind preluat în 1956 de J. Boker jr. De astădată a fost adjudecat pentru nu mai puțin de 800 000 DM (față de o estimăție de pornire de 500 000 DM).

Această marcă nu se cunoaște în bloc de patru decât în acest unicat, excepțional de proaspăt și cu o ștampilă clară și curată.

BADEN

Lucru curios, una dintre piesele celei de a cincea licitații Boker despre care s-a vorbit mai mult (un exemplar din așa-zisul „Provizoriu din Stockach“) nu a dat loc la o competiție, atât de aprigă pe cât era de așteptat, realizarea fiind de 280 000 DM față de o pornire de 250 000 DM. Se prea poate ca estimăția de bază să fi fost prea ridicată, dat fiind că marca este cunoscută în 17 exemplare din care numai unul (cel licitat acum) pe scrisoare întreagă, circulată. (Fig. 3).

Despre ce este vorba ?

Din marca de 3 kreuzeri din emisiunea 1856, din Baden, normal de culoare roz, există și o variantă roz lila deschis. Din cele 17 exemplare cunoscute, unul este neobliterated, 13 obliterate, 2 sînt pe fragmente și numai unul (cel în cauză) pe scrisoare întreagă. Toate provin dintr-o coală sau un fragment de coală pe care poștașii din Stockach l-au vîndut la ghișeu, în loc de a-l returna (datorită culorii greșite) Direcției poștale din Karlsruhe. Scrisoarea respectivă, oficială, a fost adresată fără francatură la Stockach, de unde a fost recartată unui destinatar, cu plata taxei. Pentru încasarea acestei taxe a fost aplicată marca eronat, anulată de poștă pe parcurs cu ștampoila FREIBURG.

Fig. 3

In general se consideră că descrierea mărcilor (și ca atare și evaluările de pornire) la marile licitații sînt făcute cu cea mai mare atenție, de ele depinzînd desfășurarea în bune condiții a întregii operațiuni. Atît vinzătorul cu și organizatorii licitațiilor supun piesele examinării unor experți competenți, a căror viză constituie un element de definire a piesei.

Și totuși, se mai întîmplă la unele loturi ca descrierile să fie greșite. De cele mai multe ori greșelile ar trebui să aibă efect în favoarea vinzătorilor. Cite odată, însă, scăparea sau greșeala lucrează în favoarea cumpărătorului.

Un astfel de caz — cu iz de anecdotică filatelică — a intervenit la cea de a patra ediție a licitațiilor Boker. Acolo a fost înscris în catalog un bloc de patru, neobliterat, din marca 9 kreuzeri, Baden, 1851. Această marcă figurează în marile cataloage în două nuanțe de culoare: Prima, Michel nr. 4 a, negru pe rozlila (Altrosa) cotată în catalog cu 5500 mărci Michel și a doua, Michel 4 b, negru pe lilaroz (Lilarosa bis dunkelrosa), cotată cu numai 200 mărci Michel. (Fig. 4)

Pe baza avizului cunoscutului expert din S.U.A., Herbert Bloch, mare specialist în mărcile din Baden, exemplarul a fost considerat și descris ca fiind varianta ieftină, 4 b. Ca atare, a fost adjudecat — în bloc de patru, neuzat — cu 2 200 mărci: foarte puțin peste cota de catalog (fiind vorba de un bloc de patru) Pînă aici, totul bine. Decît că acel care a cumpărat piesa — colecționar bun cunosător al mărcilor din Baden — își dăduse seama că de fapt blocul era din varianta scumpă. Supunîndu-l la diverse reverificări, presupunerea lui s-a dovedit întemeiată. Pus din nou în vînzare la o licitație a casei Felzmann, din Düsseldorf, blocul a fost atribuit pentru nu mai puțin de 31 000 DM! Unde se vede în filatelie, și mai ales în cea clasică, un rol hotărîtor îl au cunoștințele temeinice!

Fig. 4

Licitațiile „Boker“ continuă și se vor încheia, prin ultima lor ediție, în 1988. De aici înainte, nu vor fi puține exponatele de prestigiu care vor include, piese provenite din colecțiile Boker, contrasemnîndu-le cu mîndrie cu mențiunea „ex-Boker“.

Desigur, pentru cei mai mulți dintre filателиști, iureșul de cifre astronomice indicînd realizările de la licitații despre care ne-am ocupat aici, vor avea mai mult un caracter de curiozitate, un interes de spectacol. Așa cum au avut și o seamă de realizări din vînzări de obiecte de artă, de anticariat etc.

Dar nu trebuie uitat că în toate domeniile de colecționare, pe lîngă aspectele valorice, ceea ce poate și trebuie să-i intereseze pe cercetători și amatori este aportul de informații pe care fiecare licitație îl pune la îndemîna marelui public. Și sub acest aspect, fiecare dintre acestea constituie un eveniment în viața filatelică. Mai ales atunci cînd — ca în cazul colecțiilor Boker — ele reflectă un uriaș bagaj de cunoștințe de filatelie și de istorie poștală.

NICOLAE TRIPCOVICI

Umor filatelic

— Dantela de la această marcă este incompletă. Îi lipsește un colț.

Nu-i nimic. Cînd mă duc la munte, o să caut unul de stîncă, mult mai rezistent !

*

- Aveți mărci ?
- De care ?
- Poștale !

*

— Nu-mi împrumuți penseta asta s-o folosesc la clasorul filatelic ?

— Dar de cînd mărcile au sprîncene ca nevastă-mea ?

*

- Îl știi pe Ionescu ?
- Da.
- A început să colecționeze plăcuțe cu mărci de autoturisme !

*

- Vreau să fac un schimb de mărci.
- Ce dai ?
- Eu dau bani, iar tu mărci !

- A apărut un nou bloc filatelic.
- Pe care stradă ?

— Ionescu are un cap de bou veritabil.

— Vezi să nu te audă și să te dea în judecată pentru calomnie !

*

— De ziua soției mele i-am cumpărat cîteva poșete.

— Mai multe ?

— Da, fiind filatelistă, are nevoie pentru mărci !

*

— Acest timbru este fără dantelă.

— Dar ce, este batistă de pe vremuri ?

*

— Orice album filatelic seamănă cu un orașel.

— Cum așa ?

— Are și o serie de blocuri !

*

— Ai mărci de preț în clasor ?

— Da, pentru că am dat bani pe ele !

*

— Ce vrei pe marca asta poștală ?

— Un timbru !

V. D. POPA

CAL DE POȘTA = Factor poștal cu... patru picioare.

CAP DE BOUR = Filatelie cu... cap !

CATALOGUL EXPOZIȚIEI FILATELICE = Catalog cu note... maxime !

CLASOR = Rafturi cu... coperti

EFIGIE = Chip care... circulă.

FILATELIST ÎNCEPĂTOR = Clasor cu semnul... exclamării !

LUPA = Micro în focar macro.

MARCA FABRICII = Efigie tipărită și... întipărită.

NOUA EMISIUNE DE TIMBRE = Sărbătoare filatelică.

PENSETA = Degetele... degetelor.

PLIC CU TIMBRE = Tombolă filatelică.

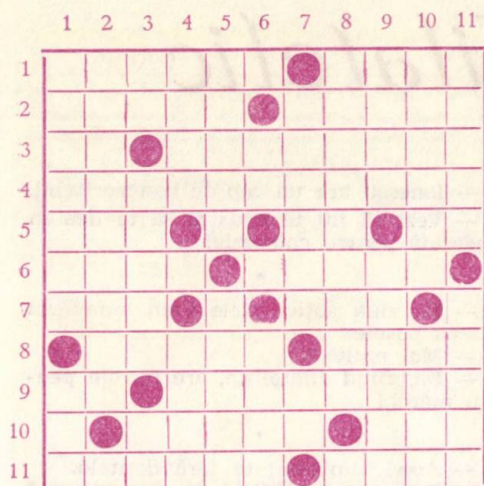
REVISTA „FILATELIA” = Jurnalul de bord al activității filatelice.

TIMBRU COMEMORATIV = Un crimă pei de istorie.

D. C. MAZILU

Dicționar

filatelic

ORIZONTAL : 1) Oficiu poștal local (1903—1912) din stațiunea climaterică purtând acelaș nume, care pus în circulație două emisiuni de mărci a câte două valori. — Creatorul mărcilor poștale adezive (Rowland (1795—1879). 2) A întocmi o convenție pentru a primi, pe o anumită perioadă de timp, emisiunile filatelice sau revista „Filatelia”. — Mărcile poștale ce formează o emisiune. 3) Crucea Roșie — Unitate administrativ-teritorială sinonimă cu județul care, între 1860—1880, a utilizat prescurtarea DIST pe ștampilele de poștă rurală. 4) Procedu de tipar calcografic cu clișee de cupru în care, pentru timbre, se folosește principiul imprimării rotative. 5) Luate din revistă! — Alexandru Lungu — Stat mijlociu!. 6) Matusalemul rășinoaselor — Punct de plecare a variantei de canal spre Năvodari, simbolizat pe schița de pe marca de 1 leu din seria „Canalul Dunăre — Marea Neagră” din 1985. 7) Cea mai puternică substanță radioprotectoare din lume. — Textilă de diferite culori încorporată în masa hîrtiei și vizibilă pe verso-ul mărcilor poștale, denumită „...de mătase”. 8) Mărci poștale greșit tipărite, cu pliuri, pete sau greșeli de tipar. — Ciungi. 9) La început de centenar! — Premiată pentru merite remarcabile, precum Marie Curie care a obținut premiul Nobel, evidențiată și pe marca de 1,75 lei din seria de „Aniversări culturale” din 1967. 10) Afluent al Jiului și oraș sinonim, importantă exploatare de lignit. — Fecior din Banat. 11) Curier domnesc din evul mediu românesc care transmitea poruncile, știrile, în interiorul țării. — A 40-a parte dintr-un leu vechi, apărută pe nominalul mărcilor clasice din perioada clasică : 15 iulie 1838 — 31 dec. 1867.

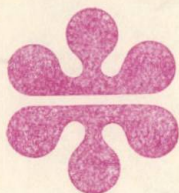
FILATELICE

VERTICAL : 1) Proiect al unei mărci executat de grafician. — Înhamat la poștalion. 2) Prescurtare pe mărcile poștale a unor cuvinte reprezentînd țara, valoarea, evenimentul sau alte însemnări speciale. 3) Supratipar aplicat între 1926—1971 pe unele mărci poștale filipineze, reprezentînd inițialele cuvintelor „Government Official”. — Înscrisuri care enumeră, într-o anumită ordine, mărci sau alte piese filatelice ori poștale cu prețurile stabilite pentru fiecare în parte. — Mărci poștale (abr.). 4) A pescui cu undița. — Grup de mărci poștale de 4,6 sau 9, neseperate între ele, detașate dintr-o coală. 5) Ghișeu filatelic din librăriile trecuților ani. — O marcă procurată. 6) Ștefan Gheorghiu (important militant socialist a cărui efigie apare pe marca de 40 bani din seria „Aniversări” 1979 — „Bloc.....” din Piața Palatului. 7) Grup de mărci poștale, detașate dintr-o coală, orizontal sau vertical. — Capăt de ruletă! 8) Termen științific care distinge o emisiune de mărci reprezentînd steme de țări, județe sau orașe (pl.) 9) Unitate de măsură pentru lungime egală cu aproximativ 77 cm. (inv.) — Din Iran (fem.) 10) A oferi din ce în ce mai mult în vederea obținerii unei piese filatelice rare, cu ocazia unei desfaceri organizate de colecții. — Vedetă... filatelică (fig.) 11) Fabrică din Bacău care livrează și hîrtie pentru tipărirea mărcilor poștale. — Poezie aparținînd lui Mihai Eminescu, ilustrată pe marca de 11 lei roz din emisiunea dedicată, în 1950, centenarului nașterii poetului.

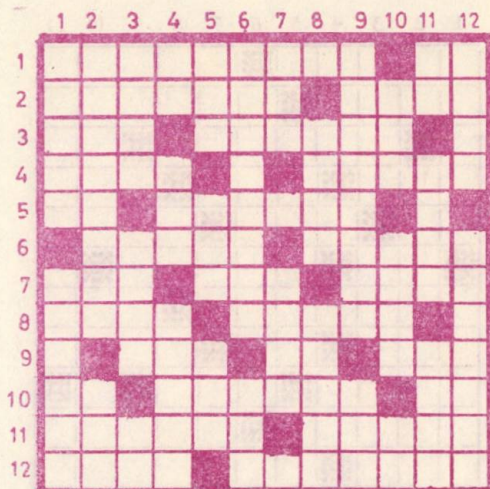
Dicționar : EVI, AET, IRIF.

GH. GĂLEA

FILATELIE AFRO-ASIATICĂ

ORIZONTAL : 1) Stat insular situat în Oceanul Indian, devenit celebru prin valoarea deosebită a primelor emisiuni de mărci poștale (1847), (1 penny și 2 pence) ● Africa occidentală, 2) Capitala statului Coasta de Fildeș (denumit oficial: République de Côte d'Ivoire), unde există muzee cu importante exponate ale artei negre ● În ... de dans, temă predilectă pe unele mărci din Camerun. 3) Pasăre migratoare ● Stat european a cărui limbă s-a impus ca limbă oficială în multe state din Africa și Asia. 4) Oraș și port în sudul Peninsulei Arabice care, după 1967, face parte din Republica Yemenului de Sud ● Capitala statului Algeria, promotoare a numeroase colecții tematice ca : copii, tapiserii, instrumente muzicale, flori, picturi rupestre, aviație, amenajări în Sahara, etc. 5) Ora h. ! ● Stat din estul Africii ecuatoriale cu emisiuni frumoase din 1962 („Independența“), 1965 (diverse păsări), 1969 (flori), ș.a. 6) Emirat situat pe țărmul Golfului Persic. Face parte din Emiratele Arabe Unite ● Emisiuni cu ilustrații atrăgătoare, viu colorate ● Lanț muntos în Vietnam și Laos. 7) Riu în R. P. Congo ● Un ciine din mitologia scandinavă ● În kilometraj ! 8) Vechea denumire a Thailande. Emite peste 700 de piese filatelice ilustrând aspecte din activitatea locală, peisaje, etc. ● Capitala regatului Hașemit al Iordaniei. 9) Țesătură de proveniență orientală ● Africa ecuatorială ● Capră în limba geto-dacă. 10) Uniune Poștală ● Stat situat în estul Africii, la sud de Ecuador, pe malul lacului Tanganika. Emite din 1916. Ilustrațiile popularizează fauna și flora locală, ș.a. ● Dominion destrămat ! 11) Capitala Republicii Tanzania ● Numele simbolic al Ierusalimului. 12) Cal de poștă ● Stat situat în nordul Africii, pe teritoriul vechii Cartagine. Emisiunile poștale au ceva din fastuoșitatea poștelor arabe, fiind adevărate opere de artă în miniatură.

VERTICAL : 1) Teritoriu autonom din 1976, situat pe țărmul sudic al Asiei de sud-est. Emite din 1884, redând peisaje locale, ș.a. ● Unitate monetară pe mărci din Angola. 2) Șeicat situat pe țărmul sudic al Peninsulei Arabice, emite cu o grafică atrăgătoare ● Veche unitate monetară egală cu 20 lei. 3) Grad de rudenie (reg.) ● Marele duce de Luxemburg ● Din Dakar ! 4) În radă ! ● Monedă antică folosită de greci și romani ● Regat în n.-v. Africii cu vestitul centru turistic CASABLANCA. Emite din 1899 pe teme marine, arhitecturale, bijuterii ș.a. 5) Riu în Camerun ● Un produs prețios al rafinăriilor din Kuweit ● Localitate în Marea Britanie. 6) Stat în Africa de est cuprinzând Tanganika și insula Zanzibar. Emisiuni atractive : pești exotici ● Numele flamand al orașului belgian ATH. 7) Inginer (abr.) ● Golf, munte și stat în s.-e. Peninsulei Arabia. 8) Marcă sovietică de autoturisme ● Oraș în Indonezia, port la strimtoarea Malacca. 9) Stat insular în Oceanul Indian. Emite mărci din 1878 cu inscripția Ceylon până în 1972, cînd apare noua denumire a țării ● Măsuri agrare. 10) Pseudonim al poetului român Ion Al. George (n. 1891). ● Nume feminin ● Din Israel ! 11) Subunitate monetară în Laos ● Semn matematic ● Necesar graficienilor, în afară de talent. 12) Poet, om de știință și filozof persan (Khaïam, 1040—1123) ● Republică în Asia, între U.R.S.S. și R. P. Chineză. Emite cu o grafică atrăgătoare, folosind formate variate (romboide, triunghiulare, etc.).

DIȚIONAR : EBE, ZIO, NAC, AIG, NUM, ISA, CWM, AAT, IAG.

COSTEL CERNAT

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1						✠					
2					✠						
3		✠							✠		
4				✠				✠			
5			✠				✠				
6	✠			✠						✠	
7							✠				
8				✠			✠				
9				✠					✠	✠	
10						✠					
11				✠							
12		✠									

ORIZONTAL: 1) Scotocitor după caractele măruntaielor pământului a cărui „zi” a fost evidențiată prin mărcile anilor 1951—1954. — Viitorul națiunii, rațiunea de a fi a omului, sărbătorit prin numeroase „zile internaționale” (1954—1956, 1979) 2) Pictor și grafician, fondator al Școlii de Arte Frumoase din București, aniversat în 1956 cu ocazia împlinirii a 125 de ani de la naștere. — Apărătoarea hotarelor de ape ale țării a cărei „zi” se sărbătorește în „luna” august a fiecărui an, cu ilustrare filatelică în 1954 și 1957. 3) Între 1953—1956 poșta română a emis mărci dedicate replantării și ocrotirii auzului verde al țării prin emisiuni ce indică perioada de „o lună” a acțiunilor. — Din pilcurile de iarbă apare un gușter! 4) Carte poștală ilustrată. — La.... închiderea expoziției româno-chineze (din 1980)! — Iașii în anii cronicarilor. 5) Abia intrat în armată! — Nu prea de parte. — Pentru cea a unirii s-a emis o marcă de 10 lei în 1949. 6) Fragment de colită! — În 1983 s-a oferit colecționarilor o serie de opt valori reprezentând slujitori ai scenei în roluri de referință

Ziua...

Luna...

Anul...

(sing.). 7) La 50 de ani de la moartea pictorului N. Grigorescu a apărut o serie de mărci din care se detașează cea a unui atac din 1877 rămas celebru. — Grafician decorator sovietic. 8) Holdă ce apare pe mărcile, ilustrând colectivizarea agriculturii, din 1982. — La intrarea în Alba Iulia! — Condiment. 9) Prăpastie circulară în roci calcaroase care face parte din categoria de peșteri apărută în „anul” 1978. — Ablativ (abr.). 10) Rubrică filatelică cuprinzând articole, note și informații mărunte și cu conținut variat. — Cărturar luminist (1779—1823) a cărui efigie apare pe mărcile de „Figuri ardeleni” din 1943 și 1945. 11) Din dealul... Spirii! — Cetate bucureșteană a spiritului și luptei revoluționare a cefe-riștilor, ilustrată pe marca apărută în 1953, într-un desen după tabloul pictorului Gabor Miklos. 12) La atac! — Perioadă de „o sută de ani” la care s-au aniversat sau comemorat, prin emisiuni poștale, nenumărate evenimente (aparitia primului timbru românesc, înființarea Academiei, începutul industriei petroliere, etc.).

VERTICAL: 1) „Ziua“ „zeiței“ filateliștilor se sărbătorește prin emisiuni poștale, expoziții, simpozioane, în „luna“ „noiembrie a fiecărui an începând din 1959. — Renumit, vestit, așa cum este „capul de bour“ (fig.) — În toiul discriminării! (împotriva celei rasiale „anul“ 1971 a fost declarat „an internațional de luptă“, țara noastră emițind și o marcă de 1,50 lei) — „1907 din ... pînă-n toamnă“, incisiv pamflet al lui I. L. Caragiale, ilustrat pe marca de 55 bani verde apărută în seria dedicată „centenarului“ nașterii ilustrului nostru dramaturg. 3) Plantă din familia cruciferelor, cu frunze în formă de rozetă și rădăcină carnoasă, comestibilă. — Mîndria țării, onorantul schimb de mîine, cărora li s-au dedicat, deasemenea, nenumărate emisiuni de mărci (UTC din 1972, 1982, 1987 și „anul internațional „din 1985). 4) Intr-o ... „bienală“! ... — ... și într-o comunicare! 5) Perioadă de „zece zile“ în care s-au produs manifestări culturale care au generat și o emisiune de mărci poștale în august 1954. — Memorialist danez. 6) „Festival“ organizat în memoria marelui nostru George Enescu și onorat cu emisiuni poștale în „anii“ 1961 și 1964 (fem.) — Inițiale folosite în secolul trecut pe corespondența de la unele

carantine austriace, provenind de la cuvintele „Räncher — Nummer“. 7) „... cu boi“ (pl.), celebre tablouri ale lui N. Griegorescu apărute și pe marca de 55 bani din seria anulăria 1977. — Teodor Niculescu. — Maximum 10 minute pentru o partidă de șah. 8) Ceasuri. — Horia Orășanu — Slavone. 9) Apar pionierii! — În seria „Apărarea patriotică „din 1945 este ilustrat și chipul acestui istoric, remarcabilă personalitate științifică, de mare mobilitate intelectuală. — Vin (reg.) 10) „...și demon“, poezie de Mihai Eminescu, desenată sugestiv pe marca de 11 lei brun-roșcat din seria dedicată, în februarie 1950, centenarului nașterii poetului. — Brațul înarmat al țării, apărătoarea fruntariilor, căreia i s-au adus ca omagiu mai multe emisiuni între anii 1951—1969, sărbătorindu-i-se „ziua“ în luna octombrie. 11) Congresul mondial al mamelor, căruia țara noastră i-a dedicat o reușită marcă, a avut loc în 1955 în acest oraș elvețian, mare centru industrial și renumită stațiune. — Un timbru valoros.

Dicționar: EZE, GAN, IRI, ENA, AGE, ZIN

GH. GĂLEA

ANUL FILATELIC

1987

18 martie

65 de ani de la crearea U.T.C.

Emisiune formată din 3 valori. Heliogravură, pe hîrtie cromo în 6 culori. Format : 42/54 mm, dantelate. Valorile de 1,00 ; 2,00 ; 3,00 lei. Valoare nominală totală : 6,00 lei. Tiraj : 200.000 serii complete.

MACHETATOR : M. MĂNESCU

25 aprilie

25 de ani de la încheierea cooperativizării agriculturii

Emisiune formată dintr-o marcă poștală. Heliogravură, pe hîrtie cromo, în 6 culori.

Format 27/42 mm, dantelate. Valoarea : 2,00 lei. Tiraj : 500.000 exemplare.

MACHETATOR : M. MĂNESCU

18 mai
Colaborarea cultural economică
intereuropeană

Emisiune formată din două blocuri dantelate cu cite 4 mărci fiecare bloc. Heliogravură pe hîrtie cromo, în 6 culori. Format : 27/42 mm, pentru fiecare marcă, cu o valoare nominală de 3,00 lei. Valoarea nominală totală : 24,00 lei. Tiraj : 125.000 blocuri perechi.

MACHETATOR : M. STAN

28 mai
Reproduceri de artă din muzeele
R. S. România

Emisiune formată din 6 valori. Heliogravură, pe hirtie cromo, în 6 culori. Format : 42/54 mm., dantelate. Valorile : 0,50 ; 1,00 ; 2,00 ; 3,00 ; 4,00 ; 5,00 lei. Valoarea nominală totală : 15,50 lei. Tiraj : 200.000 serii complete.

30 mai
80 de ani de la marea răscăală a
țăranilor din România 1937

Emisiune formată dintr-o marcă poștală cu valoarea de 2,00 lei. Heliogravură, pe hirtie

cromo, în 4 culori. Format : 33/48 mm, dantelate. Tiraj : 300.000 exemplare.

MACHETATOR : M. STAN

15 iulie
Bancnote și monede românești a-
flate în circulație

Emisiune formată dintr-o marcă poștală cu valoarea de 1,00 leu și o coliță dantelată cu valoarea de 10,00 lei.

Heliogravură, pe hirtie cromo, în 4 culori pentru marcă și policromie pentru coliță. Format : 33/48 mm., pentru marcă și 78/90 mm. coliță. Tiraj : 200.000 exemplare mărci și 100.000 exemplare colițe.

MACHETATOR : M. STAN

15 iulie

A X-a ediție a Campionatului mondial universitar de handbal masculin – România – 1987

Emisiune formată din 6 valori. Heliografură pe hirtie cromo, în 4 culori. Format: 33/48 mm., dantelate. Valorile: 0,50; 1,00; 2,00; 3,00; 4,00; 5,00 lei. Valoarea nominală totală: 15,50 lei. Tiraj: 200.000 serii complete.

MACHETATOR: A. POPESCU

31 iulie

Peisaje turistice

Emisiune formată din 6 valori. Heliografură, pe hirtie cromo, în 6 culori. Format: 42/54 mm., dantelate. Valorile: 0,50; 1,00; 2,00; 3,00; 4,00; 5,00 lei. Valoarea nominală totală 15,50 lei. Tiraj: 200.000 serii complete.

10 august

Planorism

Emisiune formată din 6 valori. Heliografură, pe hirtie cromo, în 4 culori. Format: 27/42 mm., dantelate. Valorile: 0,50; 1,00; 2,00; 3,00; 4,00; 5,00 lei. Valoarea nominală totală: 15,50 lei. Tiraj: 200.000 serii complete.

MACHETATOR: ANDREI MIHAI

25 octombrie Basmes de Petre Ispirescu

Emisiune formată din 6 valori și o coliță. Heliogravură, pe hîrtie cromo, în 4 culori. Format: 33/48 mm. pentru mărci și pentru coliță. Valorile: 0,50; 1,00; 2,00; 3,00; 4,00; 5,00; 10,00 lei. Valoarea nominală totală: 25,50 lei. Tiraj: 200.000 serii complete.

MACHETATOR: M. MĂNESCU

15 octombrie Locomotive

Emisiune formată din 6 valori. Heliogravură, pe hîrtie cromo, în 4 culori. Format: 27/42 mm. Valorile: 0,50; 1,00; 2,00; 3,00; 4,00; 5,00 lei. Valoarea nominală totală: 15,50 lei. Tiraj: 200.000 serii complete.

MACHETATOR: ANDREI MIHAI

16 octombrie Rezervații naturale din Europa (floră și faună)

Emisiune formată din 24 de mărci poștale, cuprinse în două blocuri a câte 12 mărci, fiecare marcă avînd valoarea nominală de 1,00 leu. Valoarea nominală totală este de 24,00 lei. Format: 27/42 mm., heliogravură, la 6 culori. Tiraj: 100.000 blocuri perechi.

MACHETATOR: FL. IVĂNUȘ

19 octombrie Tîrgul filatelic internațional – Köln 1987

Emisiune formată dintr-un bloc compus din două mărci și două vigniete. Heliogravură, pe hîrtie cromo, în 6 culori. Format: 27/42 mm. Valorile: 3,00; 3,00 lei. Valoarea nominală totală: 6,00 lei. Tiraj: 60.000 blocuri.

MACHETATOR: M. STAN

28 octombrie

Costume populare românești

Emisiune formată din 8 valori. Heliogravură, pe hirtie cromo, în 6 culori. Format: 27/42 mm. Valorile: 1,00; 1,00; 2,00; 2,00; 3,00; 3,00; 4,00; 4,00 lei. Valoarea nominală totală: 20,00 lei. Tiraj: 200.000 serii complete. MACHETATOR: COTEANU RODICA

15 noiembrie

Ziua mărcii poștale românești

Emisiune formată dintr-o marcă și o vignietă cu valoare de 2,00 și respectiv 3,00 lei. Heliogravură, pe hirtie cromo, în 4 culori. Format: 27/42 mm. Tiraj 100.000 mărci poștale.

MACHETATOR: MIHAI MĂNESCU

16 noiembrie

Apicultură

Emisiune formată din 4 valori. Heliogravură, pe hirtie cromo, în 4 culori. Format: 33/48 mm. Valorile: 1,00; 2,00; 3,00; 4,00 lei. Tiraj: 200.000 serii complete.

MACHETATOR: MIHAI VĂMĂȘESCU

10 decembrie

Circulația rutieră

Emisiune formată din 6 valori. Heliogravură, pe hirtie cromo, în 6 culori. Valorile: 0,50; 1,00; 2,00; 3,00; 4,00; 5,00. Format 42/54 mm. Tiraj: 200.000 serii complete.

MACHETATOR: FL. IVĂNUȘ

28 decembrie

A XV ediție a jocurilor olimpice de iarnă calgary. Canada

Emisiune formată din 8 valori și o colită nedantelată. Heliogravură pe hirtie cromo. Format: 33/48 mm și respectiv 80/106 mm. Valorile: 0,50; 1,00; 1,50; 2,00; 3,00; 3,50; 4,00; 5,00 și 10,00 lei. Tiraj: 200.000 serii complete și respectiv 24.900 colite.

MACHETATOR: VL. STOIANOV

decembrie

Ceramică românească

Emisiune formată din 6 valori: Heliogravură pe hirtie cromo, în 4 culori. Valorile: 0,50; 1,00; 2,00; 3,00; 4,00; 5,00 lei. Tiraj: 200.000 serii complete.

MACHETATOR: VL. STOIANOV

A. HARNAJ

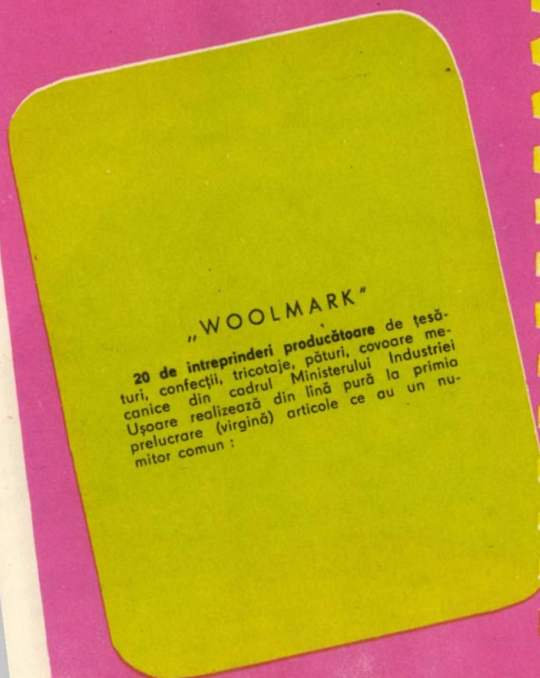
Din cuprins

	Pag.
— Ctitor de istorie	5
— 70 de ani de la făurirea statului național unitar român	8
— 1875 de ani de la inaugurarea Columnei lui Traian	13
— Personalități ale culturii din Transilvania	21
— Nicolae Grigorescu și independența	28
— Documente revelatoare care certifică prezența primelor noastre mărci poștale în patru birouri de expediție	32
— 75 de ani de la moartea lui Aurel Vlaicu	45
— Ancorări filatelice G. Topîrceanu	49
— Expoziții F.I.P. 1988	52
— Ateneul Român	56
— Instinctul de colecționare	57
— Marcofilie și meteorologie	59
— Mărci pentru automate	61
— Centenarul „Vulturi”	62
— Sfaturi pentru tinerii filателиști, dar nu numai	65
— Vă prezentăm : Filiala A.F.R. Mureș	71
— Ștampile de serviciu ale Căilor Ferate Române, utilizate postal pentru •bliterarea unor mărci postclasice	73
— Vă prezentăm : Filiala A.F.R. Caraș-Severin	86
— Inițiale, prescurtări	88
— Filatelia polară în lume	89
— Porumbelul păcii în filatelie	93
— Înștiințare de primire (întreguri poștale)	95
— Un text pentru anul 1988	98
— Centenarul „Esperanto”	99
— Revoluția de la 1848 în filatelie și medalistică	102
— Peisagistica țării ca reper filatelic și maximafil	105
— O varietate rară la asistența socială	111
— Din istoria filateliei românești	114
— Portret : Constantin Minescu	124
— Scurte relatări privind istoria cutiilor poștale	125

— Pionierat în construcția aeroplanelor românești	129
— Licitățiile Boker	131
— O propunere	134
— Perechi nedantelate la mijloc	135
— Cărți poștale supratipărite în anul 1947	141
— Un test pentru anul 1988 (răspunsuri)	142
— Ștampile cu denumirea „Sucursal“	143
— Prezențe românești în filatelia lumii	146
— Mărci încrustate	149
— Portret: Gheorghe Grigore Pascu	152
— Ziua mondială a poștei	153
— Astrofilatelie	156
— Birouri poștale vamale și de graniță	162
— Grafici înrudite	165
— Mapamond	168
— Innsbruck — primul oraș organizator a două ediții a Jocurilor Olimpice de Iarnă	172
— Viniete poștale inedite	176
— Întreguri poștale pentru felicitări	177
— Denumiri convenționale	183
— Din istoria filateliei	187
— Cuvinte încrucișate	198
— Anul filatelic 1987	202

Tiparul executat sub comanda nr. 806
la I. P. „Filaret” str. Fabrica de chibrituri
nr. 9—11, București
Republica Socialistă România

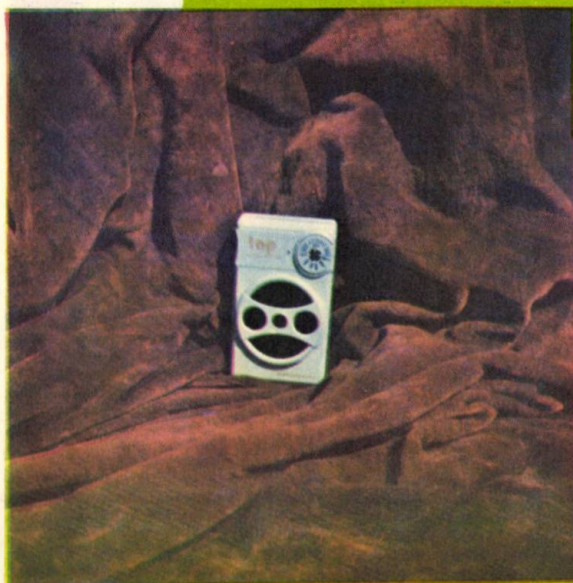

CALITATE

Însemnul „WOOLMARK” și eticheta care-l conține sînt pentru dvs. o garanție a unor parametrii ridicați unui control de calitate exigent, utilizării unei materii prime **lână**, ce prezintă calitate incontestabil superioară, față de alte fibre naturale.

Toate noutățile tehnologice și în domeniul creației pe plan internațional sînt înglobate în articolele ce sînt etichetate „WOOLMARK” !!!

song iris top gloria

Electronica — un atribut al epocii moderne.

Creațiile ei: SONG, TOP, IRIS, SOLO, GLORIA, înfrumusețează viața cotidiană.

SONG, TOP, IRIS, SOLO, GLORIA — radioreceptoare portabile, de buzunar, poșetă, servietă sau de umăr.

— Ușoare și comode de purtat.

— Prezintă sensibilitate, selectivitate, auditiie clară, plăcută.

SONG, TOP, IRIS, SOLO, GLORIA, în toate magazinele comerțului de stat specializate în desfacerea produselor electronice.

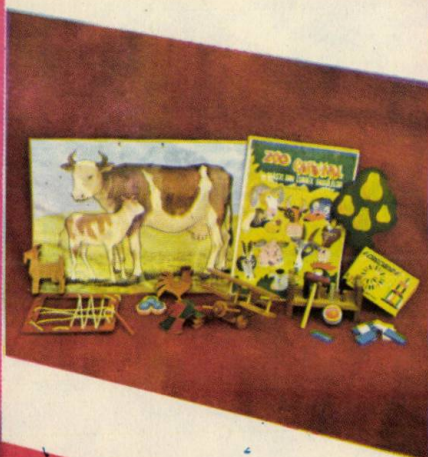
Pentru informarea celor interesați să-și procure unul dintre receptoarele portabile SONG, TOP, IRIS, SOLO, GLORIA — câteva caracteristici :

Denumirea radioreceptorului	Game undă	Pret (lei)
SONG	UM, UUS	610
TOP	UM	341
IRIS	UL, UM	371
SOLO 100	UL, UM	371
SOLO 300	UL, UM, UUS	685
SOLO 500	UL, UM, US, UUS	885
GLORIA	UL, UM, US, UUS, UUS ₂	1382

j
e
c
o

r
e
c
o
o
p

PENTRU FIECARE ANOTIMP

Pentru fiecare anotimp
MODA ADECVATĂ

Confecții și tricotaaje, realizate într-o
variată paletă de modele și culori, în
pas cu ultima modă.

Magazinele comerțului de stat vă
așteaptă cu noutăți ale fiecărui ano-
timp pentru toate preferințele.

moda adecvată

produse alimentare pentru COPII

Produsele sînt realizate din materii prime de calitate superioară, ce provin din terenuri netratate cu îngrășăminte și substanțe pesticide.

Componentele rețetei conțin principiile nutritive necesare refacerii, întreținerii și creșterii organismului copilului.

Produsele sînt experimentate clinic sub aspectul acceptabilității și toleranței digestive, acțiune realizată de cadre specializate din Ministerul Sănătății, în creșe, clinici și spitale de pediatrie.

Realizarea acestora are loc pe utilaje speciale, cu grad ridicat de mecanizare; sînt conservate prin termosterilizare, nu conțin conservanți și sînt avizate și recomandate de Ministerul Sănătății.

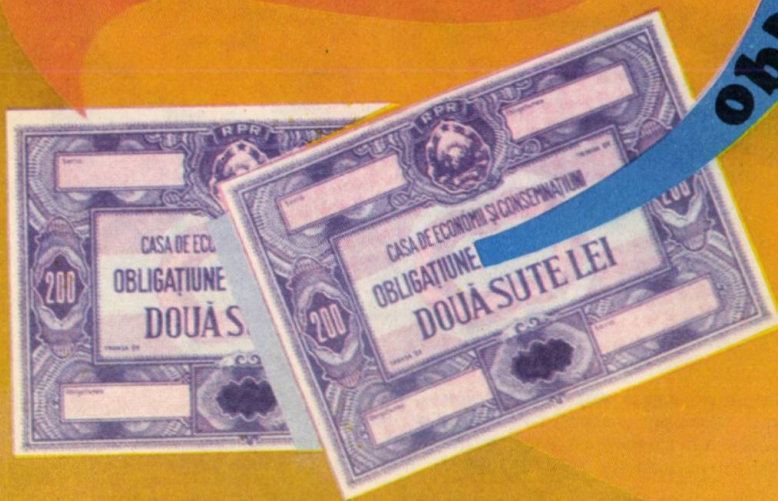
Produsele pot fi consumate, de la caz la caz, și după recomandările medicului pediatru, ca atare sau cu adaos de ou, brînză de vaci, carne, etc. sau diluate sub formă de supă-cremă.

CEC

obligațiuni

obligațiuni

Nici o masă fără
preparate din

- PEȘTE
- SEMICONSERVE
- CONSERVE

DIN PEȘTE

- Preparatele din pește sînt în întregime asimilabile
 - Bogate în proteine, grăsimi, fosfor și vitaminele A+D
 - Peștele este un aliment de bază pentru toate vîrstele și în regimul dietetic
- De vînzare în magazinele specializate de pescărie, în magazinele alimentare, în unitățile

„Gospodina” și preparate culinare în alimentația publică

ALMANAH FILATELIC 1988

Editat de :

Rompresfilatelia

ANGELA HARNAJ
redactor responsabil

Referenți de specialitate :

NICOLAE TRIPCOVICI
GHEORGHE IAMANDI
MARCEL ȘAPIRA
EMANOIL SAVOIU

Coperta I și IV : **MIHAI MANESCU**

